ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാൾ.

അഥവാ,

ഏ. ഡി. ൨-ാം ശതകത്തിലെ

ഒരു കേരളചക്രവൎത്തി.

പി. താണാപിള്ള, ശുചീന്ദ്രം.

ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാൾ.

അഥവാ,

ഏ. ഡി. ൨-ാം ശതകത്തിലെ

ഒരു കേരളചക്രവർത്തി.

ഗ്രന്ഥകർത്താ,

പി. താണുപിള്ള, ശുചീന്ദ്രം.

പ്രസാധക,

വി. മാർഗ്ഗ്വിത്താമ്മ തെക്കമൺ

ശുചീന്ദ്രം.

ഒന്നാംപതിപ്പ്, കാപ്പി 1000.

1109.

 [വില. ൧൨ ണ.

ശുദ്ധിപത്രം.

പുറം.	വരി.	അശുദ്ധം.	ശുദ്ധം.
2	19	കെരള	കേരള
2	20	[illegible]	[illegible]
3	2	[illegible]	[illegible]
3	19	മുഴിക്കി	മുഴക്കി
4	10	[illegible]	[illegible]
7	7	വിചക്ഷിണൻ	വിചക്ഷണൻ
13	15	വീർത്തു	വിയർത്തു
13	18	[illegible]	[illegible]
14	23	അത്യധികം	അത്യധികം
16	9	[illegible]	[illegible]
17	4	[illegible]	[illegible]
17	18	[illegible]	[illegible]
19	13	അതിപ്രതി	അതിപ്രീതി
21	5	അവ്യാഹിതം	അവ്യാഹതം
21	10	[illegible]	[illegible]
25	6	[illegible]	[illegible]
27	25	പുനശ്ഛ	പുനശ്ച
28	17	[illegible]	[illegible]
29	1	വഞ്ചിച്ച നഗരത്തെ	വഞ്ചിനഗരത്തെ
29	9	പരാതനവും	പുരാതനവും
29	10	വനിക	വണിക
29	11	[illegible]	[illegible]
32	1	[illegible]	[illegible]
32	2	[illegible]	[illegible]
32	16	[illegible]	[illegible]
33	3	വിരാജമാനനായ	വിരാജമാനയായ
34	19	[illegible]	[illegible]
37	9	അനിർവ്യാജം	നിർവ്യാജം
37	23	[illegible]	[illegible]

പുറം.	വരി.	അശുദ്ധം.	ശുദ്ധം.
38	2	പുംച്ഛ്ലി	പുംശ്ചലി
41	7	ഐശ്വാംഗി	ഐശ്വാഗി
47	1	അഭിപ്രൃതി	അഭിപ്രൃക
49	13	സ്വ്യാരച്ചന്ദ്ര	സസ്യാരച്ചന്ദ്ര
64	11	അനാഘ്രൃനം	അനാഘ്രാണനം
70	7	മകകനാണ്	മകനാണ്
71	14	ഉൽപ്രാസവചനം	ഉൽപ്രാഭവചനം
73	22	അപ്രാപ്പ്യനിയ്യാണം	അപ്രാപ്യനിയ്യാണം
75	8	വിരഹാളുകം	വിരഹാളുകം
77	22	ചാൽത്തിയും	ചാർത്തിയും
77	24	മധുരതരാളി	മധുരതിരാളി
83	14	അപ്രാപ്പ്യനിയ്യാണം	അപ്രാപ്യനിയ്യാണം
86	21	പരാജിതനന്മരാവുകവും	പരാജിതരായും
92	2	അരിജ്ഞന്മാർ	അന്നിജ്ഞന്മാർ
99	17	ചാന്ദാരികളും	ചന്ദാരിക്കളും
100	1	ഉപചയനം	ഉപായനം
104	19	വള്ളുവൻ	വില്ലുവൻ
108	4	മനസ്സുൽ	മനസ്സു!
111	10	ഇഹലോകസൗന്ദര്യത്തെ	സൗന്ദര്യത്തെ
113	3	നാഗരി	നാഗരി
116	18	സകല	സകല
126	12	ബന്ധനം	ബന്ധനം
129	7	പ്രവർത്തിച്ചിട്ടില്ല	പ്രവർത്തിപ്പിച്ചിട്ടില്ല
133	8	ഒക്കെവഹനില്ലാ	ഒക്കെയുമില്ലാ
137	9	നിർവ്വാജ്യമായി	അനിർവ്വാച്യമായ
137	16	അനാൾവാള്ളും	അനാദിവാള്ളും
137	19	കാതലി	കാതരി
139	14	കല്ലുവമം	കല്ലുമപ്രായം
143	7	ഉത്തമവചനങ്ങൾ	ഉത്തമപദങ്ങൾ
143	20	സുകുമാരതമാംഗളങ്ങളും	സുകുമാരകരാംഗളങ്ങളും
144	15	ഉച്ച്രവ്രതം	ഉഛ്രവ്രതം

അവതാരിക.

"ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാൾ" എന്ന നിങ്ങളുടെ കൃതി സസന്തോഷം വായിച്ചു. മലയാളിയായ നിങ്ങൾ തമിഴ് ഭാഷ സംസാരിച്ചു കേട്ടതായ ഒരവസരത്തിൽ എനിക്ക് നിങ്ങളുടെ ബുദ്ധിശക്തിയേയും, പാണ്ഡിത്യത്തേയും, വാഗ്വിലാസത്തേയും കുറിച്ചുണ്ടായ അഭിപ്രായം ഏററവും ദൃഢമായിരുന്നു. തമിഴും മലയാളവും അമ്മയും മകളുമെന്നും, ജ്യേഷ്ഠാനുജത്തിമാരെന്നുമൊക്കെ പറയാറുണ്ടെങ്കിലും തമിഴ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ മലയാളത്തിലാക്കുന്നതിൽ നമ്മുടെ ഭാഷാഭിമാനികൾ അപൂർവ്വമായിട്ടേ ശ്രമിക്കാറുള്ളു.

വെങ്കിടഗിരിമുതൽ കന്യാകുമാരിവരെ വ്യാപിച്ചു സമുദ്രമേഖലയായ ഭൂവിഭാഗം സാഹിത്യത്തിനും സംഗീതത്തിനും അദ്വൈതചിന്തകൾക്കും വിളനിലമായിരുന്നു. സമർത്ഥന്മാരായ മഹാരാജാക്കന്മാരും സ്വാർത്ഥപരിത്യാഗികളായ ജനപ്രമാണികളും രാജ്യാഭിമാനമുള്ള പ്രജാസഞ്ചയങ്ങളും ദക്ഷിണഭാരതത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ളതുപോലെ മററുസ്ഥലങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. എന്നാൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ആധുനികഗതി പ്രാചീനാദർശങ്ങളെ വേണ്ടപോലെ ആദരിക്കുന്നതിനു പ്രതിബന്ധമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. ചേരൻചെങ്കുട്ടവന്റെ ചരിത്രം ഏററവും സുപ്രസിദ്ധമാണ്. യുദ്ധസാമർത്ഥ്യമോ ഭരണപാടവമോ സാഹിതീരസികതയോ ഏതാണ് അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രധാനമായി തെളിഞ്ഞിരുന്നതു് എന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അദ്ദേഹം സർവ്വശാസ്ത്രവിശാരദനായിരുന്നു. അതി

ന്ന സ്വന്തം സഹോദരനായ ഇളംകോവടികളുടെ "ചിലപ്പതികാര"വും ചാത്തനാരുടെ "മണിമേഖല"യും അനശ്വരസാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. ആ കൃതികളും "പതിററുപ്പത്തു" "പുറനാനൂറു" മുതലായ മററു കൃതികളും ഹൃദിസ്ഥമാക്കീട്ടാണു് മിസ്റ്റർ താണുപിള്ള ഈ പുസ്തകം രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. മഹാകവികളുടെ ആശയങ്ങൾ സ്വന്തമായി തന്റേടത്തോടുകൂടിയുള്ള ചിന്തയാൽ മാററുകൂട്ടി ആധുനികന്മാൎക്കു് രസകരവും വിജ്ഞാനപ്രദവുമായ രീതിയിലാണു് മിസ്റ്റർ താണുപിള്ളയുടെ രചനാപാടവം. പുസ്തകത്തിന്റെ ഭാഷാരീതി എത്രയും സുഗമമായിരിക്കുന്നു. പദ്യങ്ങൾക്കും പ്രത്യേകമായ ആസ്വാദ്യതയുണ്ടു്. പരിശ്രമിയും വാസനാക്കാരനുമായ നിങ്ങളുടെ ഉദ്യമം സർവ്വഥാ അഭിനന്ദനീയംതന്നെ. നിങ്ങളുടെ കാരണവനായ പുനച്ചൽ വലിയയജമാനൻ വട്ടക്കോട്ടകെട്ടി രാജ്യത്തെരക്ഷിച്ചു. നമുക്കു് ഇക്കാലത്തു യുദ്ധങ്ങളില്ലാ. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവു് അജ്ഞാനം മാററി സംസ്കാരത്തെ കോട്ടകെട്ടിയുറപ്പിക്കുവാനുള്ള പരിശ്രമത്തിൽ നിങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ.

എന്നു്,

തിരുവനന്തപുരം 109. ധനു. 11.	ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള, B. A. & B. L.

High Court Vakil, and Deputy President,
Sree Moolam Assembly.

മുഖവുര.

ഈ ഗ്രന്ഥം എഴുതുവാൻ എന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു കൈരളീദേവിയോടുള്ള ഭക്ത്യാദരങ്ങളും, അവരുടെ ജനയിത്രിയായ വഞ്ചിമാതാവിനോടുള്ള എന്റെ കർത്തവ്യബോധം ഒന്നുമാത്രംതന്നെയാണെന്നുള്ള സംഗതി ഞാൻ ആദ്യമായി പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഞാൻ ഒരു ഭാഷാഭിജ്ഞനൊ, അല്ലെങ്കിൽ നവീനസാഹിതീലോകരംഗത്തിൽ സുപരിചിതനായ ഒരു കവിയോ അല്ലാ എന്നു വരികിലും, ഏതൊരു മനുഷ്യനും അവനവന്റെ മാതൃസമാനമായ സ്വന്തം നാട്ടിനുവേണ്ടി യഥാശക്തി വല്ലതും ചെയ്യുതീരേണ്ടതു ഈ ജീവിതത്തിൽ നിർവ്വഹിക്കേണ്ട ഒരു മുഖ്യകടമയാണല്ലൊ എന്നുള്ള അഭിജ്ഞമതത്തെ അനുവേലം ആദരിച്ചാണു പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണത്തിനു ഞാൻ ഉദ്യുക്തനായതു്. ഈ ഗ്രന്ഥം തമിഴരുടെ പഞ്ചമഹാകാവ്യങ്ങളെന്നു തമിഴുലോകത്തിൽ ഘോഷിക്കപ്പെടുന്ന "ചിലപ്പതികാരം" "മണിമേഖല", "ജീവകചിന്താമണി", "കുണ്ഡലകേശി", "വളയാപതി" എന്നീ ഗ്രന്ഥസമൂഹങ്ങളിൽ ഏററവും പ്രാമുഖ്യത്തെ അവലംബിക്കുന്ന "ചിലപ്പതികാര"മെന്ന ഒരു പ്രാചീന ദ്രാവിഡമഹാകാവ്യത്തിലടങ്ങീട്ടുള്ള ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ സംക്ഷേപചരിത്രം മാത്രമാണു്.

മേല്പറഞ്ഞ ഗ്രന്ഥംകൂടാതെ പ്രസ്തുത കഥക്കു തമിഴിലുള്ള വേറെ പല ഗ്രന്ഥങ്ങളും ആധാരമായിട്ടുണ്ടു്. അവ "പുറനാനൂറു", "പതിററിപ്പത്തു" ഇത്യാദി ഗ്രന്ഥങ്ങളാകുന്നു. ചുരുക്കിപ്പറയുകയാണെങ്കിൽ ഏകദേശം 1800

കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പ് ഈ നമ്മുടെ കേരളത്തെ, അല്ലെങ്കിൽ ചേരളം എന്നു പ്രസിദ്ധിനേടിയിരുന്ന വഞ്ചിനാട്ടിനെ അതുല്യഭുജവിക്രമത്തോടും അത്യധിക കീൎത്തിമഹിമാവോടും അമാനുഷമായ രാജ്യഭരണധുരന്ധരതയോടുംകൂടി കലി 3230-നു ശരിയായ ക്രിസ്തുവൎഷം 129-ൽ രാജ്യം വാണിരുന്ന പതിമൂന്നാമത്തെ പെരുമാളായ ചേരമൻ ചെങ്കുട്ടവൻ എന്ന കേരളചക്രവൎത്തിയുടെ വീരാപദാനങ്ങളാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ മുഖ്യമായ പ്രതിപാദ്യവിഷയം.

ആ മഹാരാജവൎയ്യന്റെ കാലത്തു നടന്നതും, സൽഗ്ഗുണവതിയായ ഒരു വീരപത്നിയുടെ പാതിവ്രത്യ മഹിമയെ ദൃഷ്ടാന്തീകരിക്കുന്നതും, കേരളത്തിലെ അതിപ്രസിദ്ധങ്ങളായ കൊടുങ്ങല്ലൂർ, ചെങ്ങന്നൂർ ഈ ദിവ്യസ്ഥലങ്ങളിൽ വിലസുന്ന ഭഗവതിക്ഷേത്രങ്ങളുടെ ഉൽപത്തിയെ ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നതുമായ പ്രധാനസംഭവങ്ങളും ഈ കഥയിൽ നിഗ്രഹനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്നു മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണകാലത്തു വാണിരുന്ന ജനതയുടെ സാമുദായികവും, രാഷ്ട്രീയവും, രാജകീയവും, ദേശീയവും ആയ സകല ചരിത്രവും ഇക്കഥ നമ്മെ മനസ്സിലാക്കുന്നതു കൂടാതെ അന്നത്തെ ചേരമാൻ പെരുമാക്കന്മാരുടെ ശക്തി ഈ പൌരസ്ത്യഭൂമണ്ഡലത്തിൽ എത്രത്തോളം പ്രലസിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതും ഇതു നമ്മെ അറിയിക്കുന്നുണ്ട്".

ക്രിസ്ത്വബ്ദാരംഭകാലത്തിനടുത്തുള്ള ദക്ഷിണേന്ത്യാ ചരിത്രത്തെപ്പററി പ്രവചിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ മഹാപണ്ഡിതന്മാരായ ആധുനിക ചരിത്രകാരന്മാർ തുലോം മൂകന്മാരായിരിക്കെ, നമ്മുടെ നാട്ടിലുണ്ടായ "ചിലപ്പതികാരം"

പോലുള്ള അമൂല്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ അതിനെ നമുക്ക സുവ്യക്തം സുപരിചിതമാക്കുമ്പോൾ നാം അത്തരം ഗ്രന്ഥങ്ങളെ ബഹുമാനിക്കാതെ പ്രത്യുത അവഗണിക്കുന്നതു് തീരെ അയുക്തവും അഭിമാനരഹിതവുമാണ്. വിശിഷ്യാ ഇത്തരം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രാചീന കേരളചരിത്രത്തെ നമുക്ക് സുവിദിതമാക്കുന്നതു കൂടാതെ ആ കഥാപുരുഷന്മാരുടെ ആദർശരമണീയങ്ങളായ ജീവിത രഹസ്യങ്ങളെയും നമ്മുടെ ഹൃദയാന്തർഭാഗങ്ങളിൽ രൂഢമൂലമാക്കിത്തീർക്കുന്നുമുണ്ട്.

പുരാതന കേരളചരിത്രത്തെപ്പററി ഒരു സമ്പൂർണ്ണജ്ഞാനം ഇതേവരെ ലഭിക്കാനിടയാകാത്ത ഇന്നത്തെ മലയാളികൾക്കു ഇത്തരത്തിലുള്ള ചരിത്രകഥകൾ അതിലേക്കുപകാരപ്രദമായിത്തീരുമെന്നുള്ള എന്റെ അത്യാശ ഫലിച്ചുകാണുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ ഏററവും കൃതാർത്ഥനാണെന്നു സ്വാഭിമാനം വിചാരിക്കുന്നു.

ഇതുപോലെ പല കേരള ചക്രവർത്തികളുടെയും ചരിത്രങ്ങൾ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം എഴുതാൻ ശ്രമിച്ചുപോരുന്നുണ്ടു്. മാന്യന്മാരായ എന്റെ വായനക്കാരുടെ ആശംസാവൃഷ്ടി എന്നിൽ ഉത്തരോത്തരം ചൊരിയുമെങ്കിൽ ഈ സാഹിത്യകേദാരത്തിലെ എന്റെ ഉദ്യമം സമ്പൂർണ്ണഫലപ്രദമാകുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. അതിലേക്കു ജഗദീശ്വരൻ അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ എന്നുള്ള പ്രാർത്ഥനയോടുകൂടി ഈ മുഖവുരയെ ഇവിടെ അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എന്ന്, ഗ്രന്ഥകർത്താ.

ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാൾ.

ക്രി. പി. ഒന്നാം നൂററാണ്ടിലെ ഒരു കേരളചരിത്രാഖ്യായിക.

അദ്ധ്യായം ൧.

വഞ്ചിമാനഗരം.

ദക്ഷിണഭാരതത്തിലെ പുണ്യാചലമെന്ന് അനവരതം ആരാധിക്കപ്പെടുന്ന വെങ്കടഗിരിയുടെ തെക്കായും പരമപാവനമായ കുമരിതീർത്ഥത്തിന്റെ വടക്കായും അതിവിസ്തൃതങ്ങളായ പൂർവ്വാപരവാരാനിധികൾക്ക് മദ്ധ്യഗതമായും സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രദേശങ്ങൾക്കു പണ്ടു "തമിഴകം" എന്നു പറഞ്ഞുവന്നു. ഇതു് അന്നു ചേരനാടു്, ചോളനാടു്, പാണ്ഡ്യനാടു് എന്നു മൂന്നു വകുപ്പിച്ചു രാജ്യങ്ങളായിട്ടാണു വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതു്. അമരാവതിനദീതീരത്തിലുള്ള "കരൂരി"ന്റെ പുറമേയും സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഭൂപ്രദേശങ്ങളും കോയമ്പത്തൂർ, സേലം, നീലഗിരി ഈ ജില്ലകളും ദക്ഷിണമലബാർ, മലയാളക്കര ഇവയും ചേർന്ന ചേരനാട്ടിൽ ഉൾപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. ഇവിടെ അന്നു കൊങ്ങനാടു്, ശീതനാടു്, പൂഴിനാടു്, മലനാടു്, കുടനാടു്, കുട്ടനാടു്, വേണാടു് എന്നും വിളിച്ചുവന്നു. ഈ നാടുകളെല്ലാം ഉൾപ്പെട്ട രാജ്യാധികാരങ്ങളുടെ അധിഷ്ഠാനമായിരുന്നു "വഞ്ചിമാനഗരം".

ഈ മഹാനഗരി അതിപുരാതനവും "കരുവൂർ" എന്ന അപരനാമധേയത്തോടുകൂടിയതുമായിരുന്നു. ഇതു പെരിയാററിൻെറ മുഖദ്വാരത്തിനു സമീപമാണ് സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നതു്. ഈ പുരാതന നഗരത്തിൻെറ സൃഷ്ടി വൈശിഷ്ട്യങ്ങളെപ്പററി ഒന്നറിയേണ്ടതു് അത്യാവശ്യമാകയാൽ പ്രാചീനദ്രാവിഡഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നും നമുക്കു ലഭ്യമായ അറിവുകളെ ആസ്പദമായ് പരിഗണിച്ചു് ചിലതിവിടെ പ്രതിപാദിച്ചുകൊള്ളാം.

ഈ മഹാനഗരിയുടെ ചുററിലും നഭോമണ്ഡലത്തെ വിഘട്ടനം ചെയ്യുന്ന അത്യുന്നതങ്ങളായ പ്രാകാരങ്ങളും അവയ്ക്കു വെളിയിൽ പരമപാവനങ്ങളായ ഹൈന്ദവക്ഷേത്രങ്ങളും ജൈനമതപ്പള്ളികളും ബുദ്ധചൈത്യങ്ങളും കോമളങ്ങളായ ഇളമരക്കാവുകളും ശർമ്മദങ്ങളായ ധർമ്മസത്രങ്ങളും ശുദ്ധജലസംപൂർണ്ണങ്ങളായ വൻപിച്ച തണ്ണീർപ്പൊയ്കകളും സർവ്വത്ര കാണമാനങ്ങളായിരുന്നു. ക്ഷേത്രങ്ങളിലും പള്ളികളിലും മഹർഷിശ്രേഷ്ഠന്മാരും തത്വജ്ഞാനികളും ശാസ്ത്രവ്യുൽപന്നന്മാരും മതാചാര്യന്മാരും നിവസിച്ചുപോന്നു.

ഇവ കൂടാതെ കോട്ടമതിലുകളുടെ സന്നിധാനങ്ങളിലായി ചുററിലും കേരളചക്രവർത്തിയുടെ സൈനിക നിലയങ്ങളും വിശേഷിച്ച സ്ഥാനപതികളുടെ വസതിക്കായി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള മനോജ്ഞങ്ങളായ വെണ്മാടങ്ങളും സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നു. ഇവയ്ക്കു പുറമെ പ്രാകാരത്തിനു ബഹിർഭാഗത്തായി അതിഗംഭീരമായ ഒരു പരിഖ വെട്ടപ്പെട്ടിരുന്നതു് പലവിധ വിസാരങ്ങളേയും നക്രകൂർമ്മാദി ജലജങ്ങളായ

ജന്തുക്കളുടേയും സുഖനിലയനമായും സ്ഥിതിചെയ്തു. കോട്ടയ്ക്കും പരിഖാദികൾക്കും പുറമേ തന്നെ പ്രത്യേകകാവൽവനം സുരക്ഷിതമായും പ്രതിപക്ഷികൾക്ക് ദുഷ്പ്രവേശമായും പോററപ്പെട്ടുവന്നു. ഇവിടെ കണ്ടകസങ്കലിതങ്ങളായ പല തരുനികുഞ്ജങ്ങളും നിബിഡമായി നട്ടുപിടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

പ്രാകാരോപരി പലവിധ നാശീകരണയന്ത്രോപകരണങ്ങളും സ്ഥായിയായി ഉറപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതുകൂടാതെ സൈന്യാവലികൾ സുരക്ഷിതമായി നിർവ്വിശങ്കം പതുങ്ങിയിരിക്കാനുള്ള കൊത്തളങ്ങളും ഗൂഢവസതികളും അവിടവിടെയായി ധാരാളം പണിചെയ്യിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ആയവ പരിപന്ഥികളുടെ അന്തരംഗത്തെ അത്യധികം അന്ധാളിപ്പിച്ചു.

കോട്ടയ്ക്കു ചുററിലും നാലുവശത്തിലുമുള്ള പ്രാകാരദ്വാരങ്ങൾ ആ മഹാനഗരത്തിന്റെ വക്ത്രാന്തരങ്ങളെന്നപോലെ പരിശോഭിച്ചു. ആ ബഹിർദ്വാരങ്ങളുടെ പുരോഭാഗങ്ങളിൽ മുകളിലായി വിശേഷരൂപത്തിൽ പണിചെയ്തു പതിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ചാപാങ്കിതമായ രാജകീയമുദ്രകളും അവയ്ക്കുള്ള ഇരുപാർശ്വങ്ങളിലും വായ്പൊളിച്ചു ശുണ്ഡാദണ്ഡമുയർത്തിപ്പിടിച്ചുനില്ക്കുന്ന വമ്പിച്ച വേതണ്ഡവിഗ്രഹങ്ങളും കാണികളെ ആകമാനം ആകർഷിക്കുമാറ് അതീവ പരിലസിച്ചു. ഇവ അക്കാലത്തെ വിദഗ്ദ്ധന്മാരായ ദ്രാവിഡശില്പിവര്യന്മാരാൽ പണിചെയ്യപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. ആ പ്രാകാരമാർഗ്ഗങ്ങളിൽകൂടി നഗരാന്തർഭാഗത്തു പ്രവേശിച്ചാൽ അവിടെ

പലമനോഹരങ്ങളും വിസ്തീൎണ്ണങ്ങളുമായ രാജപഥങ്ങളെ കാണാം. ആഢ്യകളുടെ ഇരുപാൎശ്വങ്ങളിലും കോട്ടവാതിൽ കാക്കുന്ന രക്ഷിജനങ്ങളുടെ അക്ഷീണ ശോഭാവഹമായ ഗൃഹപംക്തികളും അവയുടെ പശ്ചാൽ ഭാഗത്തു രഥനിൎമ്മാണ, കവചനിൎമ്മാണം, മണിമയങ്ങളായ മൊന്തകങ്ങളും, ചൎമ്മമയങ്ങളായ കൈക്കൂറകളും അതിമഞ്ജുളമായ വെൺചാമരങ്ങളും പരിമുഖാദിവസ്ത്രവസ്തു വിചിത്രിതങ്ങളായ പരിചകളും ഇവ ബഹുമാത്രസ്ഥമായി നിൎമ്മാണം ചെയ്യുന്ന കൈത്തൊഴിൽ ശാലകളും സാന്ദ്രമായ മന്ത്രാദികളും ബന്ധുരമായ വിദ്യുന്നിലയങ്ങളും ശബ്ദിക്കുന്ന ഹൃദയാകൎഷകമായി വിലസുന്നതും കാണാം.

കച്ചവടക്കാരുടെ തെരുവിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ മഹാസൗഗന്ധികളും, സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളും, വിശേഷതരങ്ങളായ മാല്യങ്ങളും, ചാന്തുപൊട്ടുകളും, ധൂപദ്രവ്യങ്ങളും ഇത്യാദി വസ്തുക്കളുടെ നിൎമ്മാണവും വിക്രയവും നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഗണ്യങ്ങളായ പണ്യവീഥികളും, കാരുകന്മാർ, തന്തുവായന്മാർ സ്വൎണ്ണകാരന്മാർ, തക്ഷന്മാർ, ശൌൽബികന്മാർ, ചിത്രപടങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവർ, സൌചികന്മാർ, ചൎമ്മകാരന്മാർ തുടങ്ങിയ വ്യവസായവിശാരദന്മാർ വസിക്കുന്ന സമൃദ്ധങ്ങളായ വീഥികളും കാണാം. ഈ പട്ടണങ്ങളെപ്പുറത്തായി പ്രധാനപ്പെട്ടതുകളായ സൌധങ്ങളും ലോഹങ്ങളും ആഭരണങ്ങളും പാത്രങ്ങളും ചിത്രവേലകളും മുതലായ കൈവേലകൾ വിക്രയം ചെയ്യുന്ന തട്ടാന്മാർ വിദഗ്ദ്ധതമന്മാരായ ശില്പികന്മാർ നിപുണന്മാരായ ചിത്രകാരികളും നൃത്തകലയിൽ പ്രവീണന്മാ

രായ നൎത്തനാചാൎയ്യന്മാർ ശ്രേഷ്ഠന്മാരായ ഗായകന്മാർ അപ്സരസ്സദൃശകളായ ഗണികകൾ മൃദംഗാദിവാദ്യവാദകന്മാർ സൂതമാഗധവൈതാളികർ കാൎപ്പാസതന്തുകൊണ്ടും ഉൎണ്ണാതന്തുരോമംകൊണ്ടും പട്ടുനൂൽകൊണ്ടും നിൎമ്മിതമായ നേരിയവസനങ്ങളെ വിക്രയംചെയ്യുന്ന വസ്ത്രനിവഹകന്മാർ ധാന്യനൈഗമർ, ഖണ്ഡപാലന്മാർ ഇവർ വാണുവന്നിരുന്ന മനോജ്ഞവീഥികളും കാണാം.

ആ നഗരവാരത്തിന്റെ ഒരന്തത്തിൽ ഏറ്റവും സ്പൃഹണീയമായ ക്രയ്യപദാൎത്ഥങ്ങളെക്കൊണ്ട് സമ്പൂൎണ്ണമായ ആപണപംക്തികളോടുകൂടിയതും, ജനസമ്മൎദ്ദത്താൽ നിരവധി നിരന്ധ്രമായതും അത്യന്തം കോലാഹലമിളിതമായതും ആയ ഒരു നിഗമവും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു.

ഇവയ്ക്കുപുറമേ ആ നഗരത്തിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തിൽ ബ്രാഹ്മണർ, ക്ഷത്രിയർ, വണിക്കർ, നാട്ടുവാഴികൾ, മാടമ്പിമാർ ഇവരൊരോരുത്തരും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം നിവസിച്ചിരുന്ന അനവധി വിസ്തൃതങ്ങളായ ഉപനിഷ്കൃതങ്ങളും അവയ്ക്കുള്ളിൽ അത്യുന്നതങ്ങളായ അനേകം രാജഗൃഹാവലികളും അതിസുന്ദരങ്ങളായ മന്ത്രിനിലയനങ്ങളും അരമനയുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ മനോരമ്യങ്ങളായ ഹൎമ്മ്യങ്ങളും ഉത്തുംഗങ്ങളായ ചൈത്യാദികളും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു.

ഇതിനുപുറമേ ആ പട്ടണത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലായ് അരുണവൎണ്ണങ്ങളും മസൃണീകൃതങ്ങളും ആയ ശിലാവിശേഷങ്ങളെക്കൊണ്ട് വിചിത്രമായി നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ട അനേകം ചെറിയ നൎമ്മാലയങ്ങളും അവിടവിടെയായി

പരിലസിച്ചുകാണപ്പെട്ടു. ഇളംതെന്നൽ തുള്ളിക്കളിക്കുന്ന മഞ്ജുളമായ പൂഞ്ചോലകളും അകൃത്രിമദ്യുതിയോടുകൂടിയ പല കൃത്രിമശൈലങ്ങളും സാന്ദ്രച്ഛായങ്ങളായ ചെറുമരക്കാവുകളും ആ നഗരത്തിൽ എങ്ങുംതന്നെ പ്രശോഭിച്ചുകാണാം. ധർമ്മസത്രങ്ങളുടെയും വഴിയമ്പലങ്ങളുടെയും എണ്ണങ്ങൾക്ക ഒട്ടുംതന്നെ കണക്കില്ലാതെയുമിരുന്നു.

എന്നുമാത്രമല്ല ചുററിലും ധാരായന്ത്രങ്ങളാലും, ശില്പശിലാനിർമ്മിതങ്ങളായ വിഷ്ടരങ്ങളാലും, ചുററുമുള്ള വായുവിനെ ശിശിരീകരിക്കുന്ന ചെറിയ ജലനിർഝരികളാലും, മല്ലീജാതിപ്രഭൃതികളായ കുസുമവല്ലികളാൽ സ്വയം അലംകൃതമായ ഒരു മനോഹരോദ്യാനവും അവിടെ അതിവിസ്മയാവഹമായി കാണപ്പെട്ടു. ഇപ്രകാരം എല്ലാവിധത്തിലും ചൊല്ലേറിയ ആ പത്തനവരത്തിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തിങ്കൽ ചേരമാൻപെരുമാക്കന്മാരുടെ ഹർമ്മ്യം ഉത്തുംഗങ്ങളായ ശൃംഗങ്ങളോടും അത്യത്ഭുതമായ ശോഭയോടും അഭ്രംകഷമായ് പ്രശോഭിച്ചു. ഇതു അന്യാദൃശമായ പരിമാണവ്യാപ്തികൊണ്ടും സുവർണ്ണമയമായ താഴികക്കുടങ്ങളുടെ അത്യധികമായ സുഷമകൊണ്ടും നീലവർണ്ണമായ ആകാശത്തിൽ ദൃശ്യമാനമായ അവയുടെ വിചിത്രപ്പൊലിമകൊണ്ടും പ്രേക്ഷകന്മാരെ എത്രയും വിസ്മയഭരിതന്മാരാക്കി, ആ നഗരലക്ഷ്മിയുടെ ഫാലതിലകംപോലെയും നടുനായകംപോലെയും ജാജ്വല്യമാനമായി വിലസിനിന്നു. ആ രാജമന്ദിരത്തിൽ അതിചതുരമായരീതിയിൽ പണിചെയ്യപ്പെട്ട പല വിചിത്രമണ്ഡപങ്ങളും അപാവൃതങ്ങളും അതിബന്ധുരങ്ങളുമായ അളിന്ദാദികളും അഴകേറിയ അവരോധങ്ങളും സ്പൃഹണീയ

ങ്ങളായ പ്രാസാദങ്ങളും ചിത്രിതങ്ങളായ ചത്വരങ്ങളും വിഹാരയോഗ്യങ്ങളായ വലഭികളും മന്ദാരാദിപുഷ്പസഞ്ചയസംയോഗത്താൽ സൌരഭ്യവാഹിയായി മന്ദാനിലൻ വീശുന്ന മനോരഞ്ജിതമായ പൂഞ്ചോലകളും ഹിമശിശിരങ്ങളായ ജലകണങ്ങളെ വമിക്കുന്ന അനവധിധാരായന്ത്രങ്ങളും ആകൃതിമത്ത്യതിയോടുകൂടിയതും രജതതുല്യങ്ങളായി വിളങ്ങുന്നതുമായ ചെറുകുല്യകളും സുകൃത്രിമങ്ങളായ ക്രീഡാശൈലങ്ങളും നിർമ്മലജലസമ്പൂർണ്ണമായ ചെന്താമരപ്പൊയ്കകളും ഉണ്ടായിരുന്നു.

ഇപ്രകാരം സർവ്വപ്രകാരേണയും പ്രസിദ്ധി നേടിയ ആ വഞ്ചിമഹാനഗരത്തെ നിജസ്ഥാനീയ നഗരമായി കൈക്കൊണ്ടു ചേരമണ്ഡലത്തെ ചേരമാൻ പെരുമാക്കന്മാർ അനേകാണ്ടുകാലം ഭരിച്ചുപോന്നു. ഈ പെരുമാക്കന്മാരെ "ചേരലാതർ, എന്നും വിളിച്ചുപോന്നു. ഇവരും സമകാലീനന്മാരായ പാണ്ഡ്യചോളരാജാക്കന്മാരെപ്പോലെ അന്നത്തെ ദേശഭാഷയെ നല്ലതിന്മണ്ണം ആദരിച്ചു പുലർത്തിപ്പോന്നതുകൂടാതെ മഹാവിചക്ഷണന്മാരായ കവീന്ദ്രന്മാരെ അകൈതവമായ സ്നേഹാദരത്തോടും നിർമ്മലതരമായ ലാളനത്തോടും അനവരതം സംരക്ഷിച്ചുപോന്നതിനാൽ അവരുടെ കീർത്തി ലോകമാസകലം വ്യാപിക്കുകയും തന്നിമിത്തം പല വിദൂരദേശങ്ങളിൽനിന്നും കേമന്മാരായ പണ്ഡിതകേസരികൾ അവിടെ സമാഗതന്മാരായി ആ തിരുമേനികളുടെ പാർശ്വവർത്തികളായി നിരന്തരം ആവസിച്ചു ആ മഹാരാജസഭയെ സമഗ്രം അലങ്കരിച്ചുപോരുകയും ചെയ്തു.

ഈ പെരുമാക്കന്മാർ ഉത്തരഭാരതത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ആര്യരാജാക്കന്മാരെ കൂടിയും പല മഹത്തായ വിപൽഘട്ടങ്ങളിലും അസകൃൽ സഹായിച്ചുപോന്നതായ് ഐതിഹ്യങ്ങൾ ആഘോഷിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ വംശത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഉദയൻ ചേരലാതനെന്ന വിഖ്യാതനായ ഒരു ചേരചക്രവൎത്തി പാണ്ഡവന്മാൎക്കും കൌരവന്മാൎക്കും തമ്മിൽ കുരുക്ഷേത്രം എന്ന സംഗ്രാമാങ്കണത്തിൽ വെച്ചു നടന്നതായ ഘോരസമരത്തിൽ പക്ഷപ്രതിപക്ഷഭാഗങ്ങളിലുമുള്ള പദാതിമുഖ്യന്മാരായ സൈന്യാവലികൾക്കു നിരന്തരം ഭക്ഷദാനം ചെയ്യുതായി പഴയ ദ്രാവിഡഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചു കാണുന്നുണ്ട്.

ഈ മഹത്തായ സൽപ്രവൃത്തിമൂലം അദ്ദേഹത്തെ അന്ന് പെരുംചോറുദയൻ എന്നു വിളിച്ചുവന്നതായ് ചിലപ്പതികാരം ഘോഷിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതിൽനിന്നും ചേരനാട്ടിന്റെ അക്ഷയശ്രീയും ചേരമാൻപെരുമാക്കന്മാരുടെ ആതിഥ്യാത്ഭുതമഹിമയും നമുക്ക് കരതലാമലകംപോലെ സുവ്യക്തമാകുന്നുണ്ട്. ധൎമ്മരാജാവായ ധൎമ്മപുത്രരുടെ കാലംമുതൽക്കേ ഇതു ഒരു ധൎമ്മരാജ്യമായിത്തന്നെ വിളങ്ങിയിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ഈ സംഗതി ഒരു പരമോത്തമമായ ദൃഷ്ടാന്തമാകുന്നു.

ഇന്നേയ്ക്കു രണ്ടായിരം വൎഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് ഭാരതഖണ്ഡത്തിന്റെ ഏറിയപകുതിയും ആണ്ടുവന്നിരുന്ന അശോകചക്രവൎത്തിയുടെ കാലത്തിൽപോലും ഈ ചേരമാൻ പെരുമാക്കന്മാർ എത്രയും നിസ്തുലമായ കീൎത്തിയോടും അസാമാ

ന്യമായ പ്രൌഢിയോടും അത്യധികമായ പ്രാഗത്ഭ്യത്തോടും സ്വപ്രജകളിൽ അത്യന്തമായ അനുരതിയോടും രാജ്യം ഭരിച്ചുപോന്നിരുന്നവെന്നും അന്നു തമിഴകത്തിന്റെ ഒരു മുഖ്യ അംശമായ ചേരലം (കേരളം) അശോകന്റെ ആജ്ഞാധികാരത്തിൻകീഴ് ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നില്ലെന്നും കാണുമ്പോൾ തന്നെ ആ രാജകേസരികളുടെ മാഹാത്മ്യം എത്രത്തോളമാണെന്നു നമുക്ക് നിശ്ശങ്കം നിർദ്ധാരണം ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

അദ്ധ്യായം. ൫

സഹോദരസ്നേഹം.

അത്യൎത്ഥം കീൎത്തിമാന്മാരായ ചേരചക്രവൎത്തികളിൽ ഒരുവനായിരുന്നു ഹിമയവരമ്പൻ നെടുംചേരലാതൻ. അദ്ദേഹം വഞ്ചിമഹാനഗരത്തെ തലസ്ഥാനമാക്കി രാജ്യം വാണുവന്നു. ആ ചക്രവൎത്തി കൈയ്യൂക്കും മെയ്യൂക്കും വൎദ്ധിച്ച ഒരു പ്രസിദ്ധരണശൂരനായുമിരുന്നു. ആ രാജശാൎദ്ദൂലൻ ഹിമാചലപൎയ്യന്തം പടയെടുത്തുചെന്നു സ്വന്തം വീരപരാക്രമങ്ങളെ പ്രകടിപ്പിച്ച് അത്യുഗ്രയോധിയായ് ഉത്തരദേശത്തിൽ വിജയക്കൊടി നാട്ടിയവനായതുകൊണ്ട് "ഹിമയവരമ്പൻ" എന്ന അഗ്രിമമായ അന്വൎത്ഥകീൎത്തിനാമധേയത്തെയും സമ്പാദിച്ചു.

ആ മഹാരാജവൎയ്യന് ചെങ്കുട്ടുവൻ എന്നും ഇളങ്കോവ് എന്നും അനൎഘന്മാരായ രണ്ട് ആത്മജന്മാർ അചിരേണ ജാതന്മാരായി. അവർ ഉത്തമ രാജലക്ഷണസമ്പൂൎണ്ണന്മാരായ് ഉൽഫുല്ലസൂനം പോലെ ഉൽബണമായ കീൎത്തിസൌരഭ്യത്തോടെ ഉത്തരോത്തരം പ്രശോഭിച്ചു. അശ്വാരോഹണം, ഗജാരോഹണം ആദിയായവ അഭ്യസിച്ച് ഉൽകൃഷ്ടരാജകേസരികളായും ഉച്ചൈസ്തരം വിളങ്ങി. വിദ്യാഭ്യാസ വിഷയത്തിൽ അതി കേമന്മാരായും അദ്വിതീയന്മാരായും ഭവിച്ചതു കൂടാതെ അതിൽ അവിരളമായ പ്രാവീണ്യത്തെയും സമ്പാദിച്ചു. സ്വപുത്രന്മാരുടെ കശാഗ്രബുദ്ധി

യേയും സുവിശേഷമായ സകലകലാജ്ഞാനാഭിവൃദ്ധിയേയും അമാനുഷമായ ധീരവീരപരാക്രമ പ്രൌഢിയേയും വീക്ഷിച്ചു ചേരലാതൻ അത്യധികം സന്തോഷ നിമഗ്നനായിത്തീൎന്നു.

ഒരു ദിവസം ആ രാജശ്രേഷ്ഠൻ തന്റെ വാത്സല്യഭാജനങ്ങളായ ആ രണ്ടു കലാങ്കുരങ്ങളെയും നന്നായ് അലങ്കരിപ്പിച്ച് ശ്വേതവൎണ്ണങ്ങളായ ശ്ലക്ഷ്ണശിലകളാൽ നിൎമ്മിതങ്ങളും മഹത്തുക്കളും ആയ സ്തംഭവിശേഷങ്ങളെക്കൊണ്ട് അലംകൃതമായ സ്വന്തം ആസ്ഥാനമണ്ഡപത്തിലേക്ക ആഘോഷാനന്ദം ആനയിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു. പിതാവായ രാജവൎയ്യൻ അനൎഘരത്നങ്ങളെക്കൊണ്ട് ജാജ്വല്യമാനമായ സ്വന്തം സിംഹാസനത്തിൽ ഉപവിഷ്ടനായശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൎയ്യക്ഷാസനത്തിന്നു തുല്യമായി ഉപകണ്ഠത്തിൽ അത്യലംകൃതമായി ഒരുക്കിയിട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്ന മറ്റു രണ്ടു മനോഹരവിഷ്ടരങ്ങളിന്മേലും ആ രണ്ടു യുവകേസരികളും അതിപ്രീതിയോടെ ആസ്ഥിതന്മാരായി. അവർ ആ മഹാരാജാവിന്റെ ഉഭയപാൎശ്വങ്ങളിലും ആസനാസ്ഥന്മാരായെഴുന്നെള്ളിയിരുന്ന സമഗ്രവും രമ്യവുമായ കാഴ്ച പ്രേക്ഷകന്മാരുടെ മനസ്സിനെ ആകമാനം ആകൎഷിച്ചു. ചേരലാതൻ ആ സ്ഥാനമണ്ഡപത്തെ പ്രാപിച്ച ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉഭയപാൎശ്വങ്ങളിലും പംക്തികളായി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന മന്ത്രിപ്രധാനികളും സേനാധിപന്മാരും സാമന്തന്മാരും ഇടപ്രഭുക്കളും സ്വസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നും അത്യാദരപുരസ്സരം ഉത്ഥാനം ചെയ്തിട്ടു മുന്നോട്ടു ആ തിരുമേനിയെ അവനതവദനന്മാരായി അഭിവാദ്യം ചെയ്തു. ആ സമയം

വന്ദികൾ സ്തുതിഗാനം മുഴക്കി. കൊട്ടാരവാദ്യക്കാർ പെരുമ്പറ, കാഹളം ആദിയായ നാനാവാദ്യങ്ങളുടെ ആരവം തെരുതെരെ ഗംഭീരമായ് മുഴങ്ങി. ചക്രവർത്തി സ്വന്തം രാജ്യകാര്യങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ച് അക്ഷോഭ്യനിശ്ചയനായി ഓരോ സംഗതികളും അതിഭംഗിയായും കാര്യക്ഷമമായും സഗൌരവം പറഞ്ഞുതുടങ്ങി. തദനന്തരം ചക്രവർത്തി ഈഷന്നമിതാകൃതനായി സ്വാസ്ഥീകരണ സൂചകമായ അവരുടെ സപ്രശ്രയബുദ്ധിയെ സാനുപാദം ആദരിച്ചുകൊണ്ട് സ്മിതപ്രൗഢിയോടെ ആ സഭയെ ഒന്ന് മന്ദമായ് നിർവ്വർണ്ണനം ചെയ്തു. അപ്പോൾ അവിടെ സമാഗതന്മാരായിരുന്ന സഭാവാസികളിൽ ഒരു വിപ്രഗ്നികൻ പൊടുന്നനെ എഴുന്നേറ്റു കൊച്ചു തിരുമേനികളായ ചെങ്ങുട്ടവനേയും ഇളങ്കോവിനെയും മാറിമാറി പ്രത്യംഗം വീക്ഷിച്ചിട്ട് എന്തോ ഉൾപ്പുളകവാൻ ആവിർഭവിച്ചവനെന്നപോലെ അരക്ഷണം മിണ്ടാതെ നിന്നു. അനന്തരം അവൻ ചേരചക്രവർത്തിയെ നതശിരസ്കനായി വന്ദിച്ചിട്ട് കേവലം ധൃഷ്ടനായി ഈദൃശം ഉദീരണം ചെയ്തു.

"അമേയവീര്യവാനായ ഹേ മഹാരാജവര്യ! അവിടത്തെ ഇരു പാർശ്വങ്ങളിലും ആസനസ്ഥന്മാരായ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഈ യുവരാജകേസരികൾ അവിടത്തെ വാത്സല്യഭാജനങ്ങളാണെന്ന് അടിയന്റെ പഴമനസ്സിൽ അങ്കുരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇവരിൽ കനിഷ്ഠനായ കൊച്ചുതിരുമേനിയിങ്കൽ മാത്രമേ ഉത്തമരാജലക്ഷണങ്ങൾ സംപൂർണ്ണങ്ങളായി ലക്ഷീഭവിച്ചു തിളങ്ങുന്നുള്ളൂ. അവിടത്തെ കാലശേഷം ഈ ഇളയ തിരുമേനി മാത്രമേ ഈ നാട്ടിലെ നാഥ

നായ് ഭവിക്കുകയുമുള്ളു" എന്നു സവിനയം തിരുമനസ്സുണർത്തിച്ചു. സഭാവാസികളെല്ലാം ജ്യോതിഷ്യാമന്ത്രണത്തെ ആകർണ്ണനം ചെയ്തിട്ട് അത്യധികം വിസ്മയാകുലന്മാരായി. എന്തോ ക്രമാതീതമായ വിചാരതരംഗം അവരുടെ മനസ്സുകളെ പൂർവ്വാധികം വ്യാമോഹിപ്പിച്ചു, അവർ നാനാതരം ചേരമാൻ പെരുമാളെയും കുമാരന്മാരെയും മാറി മാറി സാകൂതമായി ക്ഷണനേരം വീക്ഷിച്ചുനിന്നു. മഹാരാജാവവർകളുടെ ഭാവനിലാതെമാറ അംഗപ്രത്യംഗമെന്നപോലെ കേവലം നിശ്ചലനായും മൂകനായുമിരുന്നുപോയി. എന്നിട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം ക്രമേണ ക്രൂരമായിത്തുടങ്ങി. ചെന്തുവന്റെ വത്സരക്കമലം ആവിരണം കഴിഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഇതിനിടെയ്ക്കു ബാലനായ ഇളയകോവിലന്റെ നേത്രങ്ങൾ അത്യുഗ്രം ആരക്തങ്ങളായി. പുരികങ്ങൾ [illegible] കടിഞ്ഞായി [illegible] പ്രാപിച്ചു [illegible] തടവി. ശരീരം തെരുതെരെ നന്നായ് വിറച്ചു. ചൊടികൾ തുടുത്തുമാനമായി വിറച്ചുതുടങ്ങി. അധരം എന്തോ ഉച്ചരിക്കുന്നതിനായി മുന്നോട്ടു ചെറുതൊന്നിളകി. എന്തോച്ചൊല്ലാൻ വട്ടം കൂട്ടുകയും ധൃതിയിൽ എഴുന്നേറ്റുനിന്നുകൊണ്ട് വിവർണ്ണവദനനായി അത്യുൽക്കണ്ഠയോടും ഉദ്വേഗത്തോടുംകൂടി ആ ജ്യോതിഷികനെ ഒന്നു തുറിച്ചുനോക്കി ഇപ്രകാരം ആക്രോശനം ചെയ്തു:

"എടോ! ബുദ്ധിഹീനനായ ജ്യോതിഷക്കാരാ! താൻ എന്താണ് അവിമൃശ്യമായി പ്രവചനം ചെയ്തത്? എടോ! താൻ എത്രയും ക്രൂരമായ നികൃഷ്ടവചനങ്ങളെ കേവലം ഉദ്ധതനായി ഉച്ചാരണം ചെയ്തല്ലോ. കഷ്ടം! എന്നിൽ

എന്തു രാജലക്ഷണങ്ങളേയാണു താൻ വീക്ഷിച്ചതു്? എന്റെ പ്രാണപ്രിയനായ അഗ്രജനിൽ ദൃശ്യമാകാത്ത എന്തെല്ലാം ലക്ഷണവിശേഷങ്ങളെയാണു് താൻ എന്നിൽ നിഗൂഢമായി ദർശിച്ചതു്? തന്റെ അകക്കാമ്പിൽ അങ്കുരിച്ചതുപോലെയെല്ലാം താൻ ഏററവും അപകരമായ് ജല്പിച്ചുവല്ലോ. അങ്ങു് ഉൽഘോഷിച്ച ഉപക്രമങ്ങൾ ഉപലക്ഷ്യങ്ങളാണോ? എടോ! താൻതന്നെ ഒന്നു ആലോചിച്ചു നോക്കുക. ഹേ! നീചാ! ജ്യേഷ്ഠപുത്രനിരിക്കെ കനിഷ്ഠൻ പട്ടാഭിഷിക്തനായി രാജ്യംഭരിച്ചുവെന്നു അങ്ങു എവിടെയെങ്കിലും ദർശിച്ചതും ശ്രവിച്ചതുമുണ്ടോ? ഹേ! ദുഷ്ടാ! ശ്രീരാമചന്ദ്രന്റെ പുണ്യചരിതം നിനക്കു ഓർമ്മയില്ലെന്നുവരുമോ? കഷ്ടം! ഞാൻ പറയുന്നതിനെ ഒന്നുസൂക്ഷ്മം ആകർണ്ണനം ചെയ്താലും എടോ! ശ്രീരാമൻതന്റെ സ്വന്തം ജനയിത്രിയായ കൌസല്യാദേവിയുടെ സവിധത്തിൽ അഭ്യാഗമിച്ചിട്ടു അദ്ദേഹം അവരോടായ് ഏററവും വിനയാദരപൂർവ്വം "അമ്മാ! അവരജനായ ഭരതൻ നാളെ അയോദ്ധ്യയ്ക്കു അരചനാകാൻ പോകുന്നതുണ്ടു്. എന്നാൽ ഈ ഞാൻ വനത്തിലേക്കു നിഷ്ക്രമിക്കുന്നതുണ്ടു്. എന്നു സുസ്മിതവദനനായി അത്യന്തം അഭിപ്രീതിയോടെ അരുളിച്ചെയ്തപ്പോൾ പരമസാധ്വിയായ ആ മാതൃമണി അദ്ദേഹത്തോടു് എന്താണു പ്രവചിച്ചതു്? എന്നു നിനക്കറിയാമോ? ആ സാധ്വി സുകുമാരകളേബരനായ ശ്രീരാമചന്ദ്രനെ സാകൂതം വീക്ഷിച്ചിട്ടു സമഞ്ജസമായി "അല്ലയോ പൈതലേ! ഭരതൻ നാടാളാൻ പോകുന്നതിൽ ഞാൻ അത്യധികം ആമോദിക്കുന്നതുണ്ടു്"! എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവൻ ഭൂമദ്ധ്യപാതാളമെന്നീ ത്രിഭുവനങ്ങളിലും നിവസിക്കുന്ന സ

കല ജനങ്ങളെക്കാളും ഉൽകൃഷ്ടനും സർവ്വസൽഗുണ സമ്പൂൎണ്ണനും സകലജനാരാധ്യനും നിന്നെക്കാൾ ശതഗുണം ഉത്തമഗുണ പരിഭൂഷിതനുമാണു്. എന്നാലും ജ്യേഷ്ഠപുത്രനായ നീ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ കേവലം കനിഷ്ഠനായ അവൻ പട്ടാഭിഷിക്തനായി രാജ്യപരിപാലനം ചെയ്യുന്നതു് നിന്റെ വൎഷീയാനായ പിതാവിന്റെ നാണീയസ്സായയശസ്സിനും ഈ പരമപാവനമായ സൂൎയ്യകുലമഹിമയ്ക്കും ഒരാക്ഷേപകമായിത്തീരുമല്ലോ? ഇതുപൎയ്യന്തം ആരും ഇപ്രകാരം അനുവൎത്തിച്ചിട്ടുമില്ലല്ലോ? മുറയില്ലാത്ത ഈ കാൎയ്യത്തെ പരമധൎമ്മിഷ്ഠനും പ്രഥീമമനസ്കനുമായ നിന്റെ പിതാവു എങ്ങനെ ചെയ്യാൻ അനുവദിച്ചു?" എന്നെല്ലാമതല്ലിച്ചെയ്യുന്നതു നിനക്കറിവില്ലേ. ഹേ! മനുഷ്യാധമാ! സ്വപ്നത്തിൽ കൂടിയും വിചാരിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതും അതിനീചവും അപക്രോശസൂചകവും മഹാപാപകരവും നിതരാംഗൎഹിതവുമായ ഈ അപലാപങ്ങളെ അല്പംപോലും അനുസരിച്ചു നടക്കുന്നവരല്ല ഈ ചേരകുലരാജാക്കന്മാർ എന്നുള്ളതിനെ ഞാൻ ഇതാ നിന്നോടു നിഷ്കൎഷമായി നിർവചിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഞങ്ങൾ ധൎമ്മസരണി വിട്ടു ഈഷന്മാത്രമെങ്കിലും വ്യതിചലിച്ചു നടക്കാൻ മുതിരുന്നവരല്ല" എന്നു പറഞ്ഞു സ്വല്പം വിരമിച്ചു.

ഇളംകോവു പറഞ്ഞ അത്യമൎഷസൂചകങ്ങളായ നിൎഭത്സനങ്ങളെ ശ്രവിച്ചിട്ടു് ജ്യോതസൻ അത്യധികം ഭയാക്രാന്തനാവുകയും ക്ഷണനേരത്തേക്കു ഒന്നുംതോന്നാതെ കേവലം ചിന്താഗ്രസ്തനായി അവാങ്മുഖനായി അന്ധാളിച്ചുനില്ക്കുകയും ചെയ്തു. തന്റെ ഹൃദയചഷകത്തിൽനിന്നും നിഷ്ക്രമിച്ചതിനെ നിൎമ്മാൎജ്ജനംചെയ്യാതെ പ്രവചിച്ചതു് ഇളം

കോവിന്റെ ക്രോധാവേശത്തെ ഉണ്ടാക്കിയെന്നുള്ള വസ്തുതയെ ആ അവിമൎശ്യകാരി നല്ലതിനെന്നും ഗ്രഹിച്ചു. തന്മൂലം അയാൾ അത്യധികം പശ്ചാത്തപിച്ചിട്ട് അനന്തരം ആ യുവരാജാവിനെ സാശ്ചര്യനായ് വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് "അല്ലയോ പൊന്നുതിരുമേനി! തിരുമനസ്സിലെ സാമുദ്രികലക്ഷണങ്ങളെ കണ്ടിട്ട് അടിയന്റെ മനസ്സിൽ ഉൽകൃഷ്ടമായതിനെ അടിയൻ എന്തോ ഉപേക്ഷാനിമിത്തം അറിയാതെ ഉൽബണമായുള്ളതിനെ പുറപ്പെടുവിക്കയാണ്. അതിനാൽ അവിടുന്ന് അടിയനിൽ ക്രോധരഹിതനായ് ദയിക്കണം. അതുവിശേഷതയായ നല്ല ഒരു മഹിമയേറിയ കാര്യപ്രമാണമെന്നു തോന്നുന്നപക്ഷം ഈ സാധുവിനെ മാപ്പുതന്നു രക്ഷിപ്പാറാകണം" എന്നു പറഞ്ഞുനിന്നു.

അപ്പോൾ ഇളങ്കോവ് പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി "ഹേ! ഗണകാ! എന്നിൽ ഉത്തമങ്ങളായ രാജലക്ഷണങ്ങളും യാതൊന്നുംതന്നെയില്ല. എന്നാൽ അനവദ്യനായ ഒരു സന്യാസിക്കുള്ള ലക്ഷണങ്ങളും എന്നിൽ സംപൂർണ്ണങ്ങളായ് തിളങ്ങുന്നുണ്ട്. അതിനാൽ ഞാൻ സന്യാസാശ്രമവ്രതം അവലംബിക്കാൻ സന്നദ്ധനായിരിക്കുന്നു. ഗാർഹസ്ഥ്യം മരിക്കും എനിക്ക സമഗ്രമായ ആത്മസുഖത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നില്ല. ആയതുകൊണ്ട് ഈ നിമിഷംതന്നെ ഞാൻ ഒരു സന്യാസിയാകാൻ സ്വമനസ്സാലെ നിൎമ്മലനായ് നിൎദ്ധാരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇതു സത്യം സത്യം. എന്ന് സഗൗരവമായ് പറഞ്ഞവസാനിപ്പിച്ചു.

ഇളങ്കോവിന്റെ നിവൃത്തികമായ വിശേഷവചനങ്ങളെ വിശ്രവിച്ചിട്ട് ആ സാമുദ്രികൻ ആശ്ചര്യവും വിസ്മയ

രിതന്മാരായി. അവർ ഇടിനാദം കേട്ട ഉരഗിയെന്നവണ്ണം ഉഗ്രതരം നടുനടുങ്ങി. എന്താശ്ചര്യം! നമ്മുടെ യുവരാജാവ് അല്പമെങ്കിലും പര്യാലോചന ചെയ്യാതെ കേവലം അസമീക്ഷ്യകാരിയായി ഈദൃശമായ കൃച്ഛ്റവ്രതത്തെ കൈക്കൊണ്ടുവല്ലൊ. ഭീഷ്മർ ശന്തനുമഹാരാജാവിന്റെ അഭിലാഷസാദ്ധ്യത്തിലേക്കായി പണ്ട് ഈദൃശം സന്യസിച്ചു. ആ ഭീഷ്മർക്ക് തുല്യനായി പ്രശോഭിക്കുന്നു നമ്മുടെ യുവരാജാവ്;" എന്നു വിചാരിച്ചു കേവലം മൗനം ഭജിച്ചു.

സ്വപുത്രന്റെ വ്യാമോഹസൂചകമായ വ്യാഹൃതികളെ ആകർണ്ണനം ചെയ്തിട്ട് മഹാരാജാവ് അത്യധികം ക്ലേശിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേത്രപുടങ്ങളിൽനിന്നും കണ്ണുനീർ അരുവിപോലെ ചൊരിഞ്ഞുതുടങ്ങി. തദനന്തരം അദ്ദേഹം ഇളങ്കോവിനെ നിർന്നിമേഷനായ് സ്വല്പനേരം നിരീക്ഷണം ചെയ്തിട്ട് ഇപ്രകാരം ഉദീരണം ചെയ്തു. "അല്ലയോ മതിമാനായ മകനേ! നീ എന്തു കാര്യമാണ് ഇപ്പോൾ ചെയ്യാൻ ആരംഭിച്ചതു്? അല്പമെങ്കിലും മനസ്സിരുത്തി പര്യാലോചിക്കാതെ കേവലം ഒരു ജോത്സ്യൻ ജല്പിച്ച അസാംഗത്യവും അപഹാസ്യവുമായ നിരർത്ഥവചനങ്ങളെ ശ്രവിച്ചിട്ട് കേവലം ആന്ധ്യതന്നിമിത്തം കോപാന്ധനായി പെട്ടെന്ന് ഇപ്രകാരം സന്യസിക്കാൻ മുതിരുന്നതു ന്യായമാണോ? രാജാവായിട്ടു മുടിചൂടി രാജ്യം ഭരിക്കാൻ മനസ്സില്ലാത്തപക്ഷമെങ്കിൽ കേവലം ഒരു ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയായിട്ടെങ്കിലും നിനക്കു ജീവിതം നയിച്ചുകൂടെന്നുണ്ടോ? നിന്റെ അഗ്രജനു പിൻതുണയായിരുന്നു രാജ്യഭരണവിഷയത്തിങ്കൽ

അവന് ആവശ്യമുള്ള സഹായസഹകരണങ്ങളും ചെയ്തു നിവസിച്ചുകൂടയോ? വാത്സല്യഭാജനമായ ഹേ! കുമാരാ! മഹാകഠിനമായ ശപഥം ചെയ്തല്ലോ നീ. ഹാ! കഷ്ടം. എന്നു പറഞ്ഞു് ഏററവും മനസ്താപത്തോടെ താവീരത കണ്ണുനീർ ചൊരിഞ്ഞുനിന്നു.

ഇളങ്കോവു് സ്വപിതാവിനെ നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടു് പ്രിയപിതാവേ! അടിയൻ അവിടുന്നു കല്പിക്കുംപോലെ അനവസരമായും അവിമർശ്യമായും യാതൊന്നുംതന്നെ പ്രവർത്തിച്ചില്ല. അവിടത്തെ തിരുവുള്ളം കലുഷമാകരുതു്. നല്ല തിണ്ണം അവധാരണം ചെയ്തിട്ടേ അടിയൻ ഇത്തരം പ്രവചിച്ചുള്ളൂ. അടിയൻ വിടകൊള്ളുന്നതിനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ആകർണ്ണനം ചെയ്തരുളിയാലും! കാമക്രോധാദ്യരിഷഡ്വർഗ്ഗത്തെ അമർത്തുന്നവനാണു്, ഉത്തമനായ ഒരു ജയവീരന്റെ കിരീടധാരണത്തിനു് അവകാശിയായിത്തീരുന്നതു്. അവൻതന്നെയാണു് ആ ജയചിഹ്നത്തെ തന്റെ മകുടത്തിൽ ചൂടുവാൻ യോഗ്യനായ മഹാത്മാവു്. അനാവധി സഹസ്രം ആളുകളെ ആയോധനത്തിൽ ജയിക്കുന്നവനേക്കാളും ആത്മജയം നേടിയ യതിവരനാണു് അതുല്യം യോഗ്യനായിട്ടുള്ളവൻ. അതുകൊണ്ടു് അല്ലയോ പ്രിയപിതാവേ! യോഗപഥത്തിൽ ചരിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന അടിയന്റെ അഭിലാഷത്തെ മിഥ്യയാക്കരുതേ! എന്നെ അധിക്ഷേപിക്കരുതേ! പ്രവൃത്തികളുടെ അതിദീർഘമായ ഭാവിയിലുണ്ടാകുന്ന ഫലങ്ങളെ മുമ്പിൽക്കൂട്ടി കാണുവാൻ കഴിവുള്ള ഭാവദൃശന്മാർ ആ യോഗചര്യയുടെ ഔചിത്യ

തെപ്പററി പ്രത്യേകം പറഞ്ഞിട്ടാവശ്യമില്ലല്ലോ. നാം എല്ലാവരും കർമ്മഫലാനുഭവത്തിന് അർഹന്മാരായതുകൊണ്ട് വിതച്ചതേ കൊയ്യുകയുള്ളു. അന്യന്മാരിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന ആകസ്മികമായ കാരണങ്ങളാൽ മാത്രമേ തങ്ങളിൽ ലീനമായിരിക്കുന്ന ആത്മശക്തികൾ പ്രകാശിക്കുകയുള്ളൂ. മേലും അവിടുന്ന് എന്നോട് ഒരു ഗൃഹസ്ഥാശ്രമിയായി ജീവിക്കരുതോ എന്ന സകരുണം കല്പിച്ചുവല്ലോ? ഒരു പത്നിയെ വേളികഴിച്ചു സൗഖ്യമയ സങ്കുലമായ ഗാർഹസ്ഥ്യവൃത്തിയിൽ ജീവിതം നയിക്കുന്നതിൽ അശേഷം സുഖമുള്ളതായി അടിയന്റെ ഈ മനസ്സിൽ കരുതുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ഈവിധം സന്യസിക്കാൻ തീർച്ചയാക്കിയതു്. മേലും ഈ എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ജ്യേഷ്ഠനോടുകൂടി നിവസിക്കാൻ അവിടുന്ന് എന്നോട് അഭിപ്രതിയോടെ അഭിനിയോഗിച്ചുവല്ലോ? പലദുഷ്ടന്മാരും ഈ സാധുവിന്റെ അടുത്തുപററിക്കൂടി എന്റെ അഭിജ്ഞാനത്തെ അഭാവപ്പെടുത്തി, എനിക്കും എന്റെ പ്രീയ സോദരനു തമ്മിൽ ഈ അല്പ സംഗതിയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഒരു കാലത്തു് അതുലമായി അത്യാഹിതത്തെ ഉണ്ടാക്കിയെന്നും വന്നേക്കാം. ഒരിക്കലും കലങ്ങാത്ത എന്റെ ഹൃദന്തം ചിലപ്പോൾ കലങ്ങിയെന്നുംവരാം. അപ്രകാരം അപഹൃതചിത്തനായി, അറിവുമയങ്ങി എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ജ്യേഷ്ഠനോട് ഞാൻ മനസ്താപിക്കുന്നതിൽ എന്തുഫലമാണുള്ളതു്? ഇതെല്ലാം ആദിയോടന്തം അവധൃതമായി പരാമർശിച്ചിട്ടാണല്ലോ അടിയൻ ഈവിധം സന്യാസം സ്വീകരിക്കാനുറച്ചതു്! അതുകൊണ്ടു് എനിക്കേററവും പ്രിയപ്പെട്ട എ

ന്റെ അച്ഛാ! അവിടുന്നു എന്റെ ഈ അപരാധത്തെ അത്യന്തകരുണയോടെ ക്ഷമിച്ച് ഈ ക്ഷണം മാപ്പുതന്നു എന്നെ അനുഗ്രഹിപ്പാറാകണം;" എന്നഭ്യർത്ഥിച്ചിട്ടു സ്വപിതാവിന്റെ പാദാന്തത്തിങ്കൽ വീണു സാഷ്ടാംഗം പ്രണമിച്ചു.

ഇതുവരെ നടന്ന സംഭാഷണമെല്ലാം സശ്രദ്ധം ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ചെങ്കുട്ടുവൻ തന്റെ അവരജൻ തന്നോടു പ്രകടിപ്പിച്ച അമിതമായ ഭക്തിയേയും ആദരവിനേയും എണ്ണിയെണ്ണി അത്യാനന്ദ പരിപൂരിതനായി. എന്തൊരാശ്ചര്യം! ഈ ലോകത്തിൽ ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു സഹോദരൻ ആർക്കെങ്കിലും ലഭ്യമാകുമോ? ശ്രേഷ്ഠ ഗുണങ്ങളും സൂക്ഷ്മബുദ്ധിയും വിപുലമായ ജ്ഞാനവും വിശാല ഹൃദയവും ഉള്ള ഒരു വീരപുരുഷനെ സ്വന്തം സോദരനായി ലഭിക്കാൻ ഞാൻ അതീതജന്മങ്ങളിൽ അനവരതം അതിമഹത്തായ തപസ്സുകൾ അനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കാം. എന്റെ ഭാഗ്യമേ ഭാഗ്യം" എന്നുവിചാരിച്ച് അത്യധികം സന്തോഷിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേത്രാന്തങ്ങളിൽനിന്നും ആനന്ദബാഷ്പം അചിരേണ പൊഴിഞ്ഞുതുടങ്ങി. ചെങ്കുട്ടുവൻ ഇളങ്കോവിനെ തന്റെ രണ്ടു കൈകൊണ്ടും മുറുകെപ്പിടിച്ച് മാറോടണച്ച് പരിരംഭണം ചെയ്തുകൊണ്ട് "ജീവതുല്യനായ സഹോദരാ! ജീവകാരുണ്യം പരിശുദ്ധജീവിതം നിഷ്കളങ്കവിചാരം അമിതമായ ഈശ്വരഭക്തി ഇവയെല്ലാം ഒന്നുപോലെ തെളിച്ചു വിളങ്ങുന്നവനായ നിന്നെ സ്വന്തം സോദരനായി ലഭിച്ച എനിക്കു യാതൊരുവിധമായ ഹാനിയും വരാനില്ല. ഞാൻ പൂർവ്വജന്മങ്ങളിൽ അനവധി സുകൃത

ഷമം അനുവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുതന്നെ അനുമാനിക്കാം. അപ്പനേ! നിൻെറ മനോഭീഷ്ടപ്രകാരം ഞാൻ രാജാവായി രാജ്യഭരണം നടത്തിക്കൊള്ളാമെന്നുവരികിലും നീ അശ്രാനം എന്നെവിട്ടു അകലാതിരിക്കണം. നിൻെറ വിരഹം എൻെറ അസ്വസ്ഥിയമത്തിനാക്കൂടിയും അവ്യവസ്ഥിതമായ അവസ്ഥിതിയെ ഉണ്ടാക്കിയെന്നും വരാം. നിന്നെവിട്ട് അരക്ഷണമെങ്കിലും അകന്നുവസിച്ചാൽ എൻെറ ഈ ജീവിതം കേവലം നിരഭിസന്ധിയാകും. അതു സഹിക്കാൻ എനിക്കൊട്ടുംതന്നെ ശേഷിയോ, ശേമുഷിയോ ഇല്ല. " അതെനിക്കു ഒരു തീരാഭാരവുമാണ്. നമ്മുടെ വംശം എന്നെന്നേയ്ക്കും സുപ്രശസ്തിയോടെ ശോഭിക്കണമെങ്കിൽ അല്ലാ പ്രശോഭിക്കണമെങ്കിൽ നീ എന്നെവിട്ടു മറെറങ്ങാനും മാറാതിരിക്കണം. നിൻെറയും എൻെറയും പദവി എത്ര ഭിവീയസിയാണ്. നീതന്നെ ഒന്നാലോചിച്ചുനോക്കുക. അതുകൊണ്ട് എൻെറ ജീവിതപ്രാണനായുള്ളോവേ! നിൻെറ ഈ സാധുവായ ജ്യേഷ്ഠൻെറ അഭിലാഷത്തെ നീ അചിരേണ സാധിച്ചുതന്നാലും," എന്നുമാത്രം പറഞ്ഞു.

അതിനു മറുപടിയായി അതുവരെയും വാചംയമിയായി സജ്യേഷ്ഠോദന്തത്തെ അതിഭക്തിപുരസ്സരം കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന ഇളംകോവു ചെങ്കുട്ടുവനെനോക്കി "അല്ലയോ ആര്യപുത്രാ! ജ്യേഷ്ഠഭ്രാതാപിതൃസമഃ" എന്നാണല്ലോ ആപ്തവാക്യം. അതിനെ ഉല്ലംഘിച്ചു നടക്കുന്നവനല്ല ഞാൻ. അവിടത്തെ അഭിപ്രായംപോലെ എല്ലായ്പോഴും അവിടത്തോടുകൂടിത്തന്നെ നിവസിച്ച്, അടിയൻ എൻെറ ജീവി

ത്രശേഷം നയിച്ചുകൂട്ടാം അവിടുന്നു ഒട്ടുതന്നെ ആയാസ പ്പെടേണ്ട." എന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്യുകയും ഉടനടി സത്യപ രിപാലനാർത്ഥം സന്യാസം സ്വീകരിക്കയും ചെയ്തു. അന്നു മുതൽ സകലജനങ്ങളും ഇളംകോവിനെ ഇളംകോവടികൾ എന്നു വിളിച്ചുവന്നു അദ്ദേഹം കൊച്ചിരാജ്യത്തുള്ള തൃക്ക ണാമതിലകം എന്ന ക്ഷേത്രത്തിൽ ആവസിച്ചുവന്നതായി ഐതിഹ്യം വിവക്ഷിക്കുന്നുണ്ടു". ഇതിനു അന്നു ഗുണവാ തിൽഗോഷ്ഠം എന്ന ഒരു പരനാമവുമുണ്ടായിരുന്നു.

അദ്ധ്യായം ൩.

ചെങ്കുട്ടുവൻ നടത്തിയ യുദ്ധങ്ങൾ.

ചെങ്കുട്ടുവപ്പെരുമാൾ യൌവനയുക്തനായി രാജ്യാഭിഷിക്തനാകാൻ തക്ക പ്രായപൂൎത്തി വന്നപ്പോൾ എന്തോ കാരണവശാൽ ഒരിക്കൽ പിതാവായ നെടുംചേരലാതനും ചോളരാജാവായ പെരുനാൎക്കിള്ളിയും തമ്മിൽ അതിഭൈരവമായ ഒരു സംപ്രഹാരത്തിനൊരുമ്പെട്ടു. ഒരു ഘോരസമരാങ്കണത്തിൽവെച്ചു് ഇരുകക്ഷികളും പരസ്പരം അഭിമുഖന്മാരായി നിന്നു അത്യധികമായ അരിനിഷ്കാശത്തോടെ അത്യുഗ്രമായി അരിമൎദ്ദനം നടത്തുകയും അവസാനത്തിങ്കൽ അതിഭീകരങ്ങളായ അസ്ത്രനിപാതത്താൽ അവർ രണ്ടുപേരും അപമൃത്യുകളായി അവിരളമായ യശസ്സോടെ വീരസ്വൎഗ്ഗം പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു. ചേരലാതൻ നാടുനീങ്ങിയ വൎത്തമാനം ശ്രവിച്ച ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പട്ടമഹിഷിയും, സതീശിരോമണിയും, ചെങ്കുട്ടുവന്റെ പ്രിയമാതാവുമായ നൽചോണയെന്നവൾ വീരപത്ന്യുചിതമാംവണ്ണം അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്തു ഭൎത്താവിനെ അനുക്ഷണം അനുഗമിച്ചു് വീരസ്വൎഗ്ഗം പ്രാപിച്ചു. അനന്തരം ചെങ്കുട്ടുവമഹാരാജാവു കേരളചക്രവൎത്തിയായി അചിരേണ പട്ടാഭിഷേകം ചെയ്യപ്പെട്ടു.

അദ്ദേഹം സ്വപിതാവോടുകൂടി വീരസ്വൎഗ്ഗം പ്രാപിച്ചവളും, പരമസാധ്വിയും, വീരവനിതയുമായ മാതൃമണിയെപ്പോലെ ഒരു വീരവിഗ്രഹം നിൎമ്മാണം ചെയ്യുന്നതിനു

അനന്തരം അവധാരണം ചെയ്തു. താമസംവിനാ താനുദ്ദേശിച്ചതുപോലെ തന്നെ ഉത്തമവും മസൃണവും ആയ ഒരു കൃഷ്ണശിലയിൽ സ്വമാതൃവിഗ്രഹത്തെ അതിവിശേഷമായ രീതിയിൽ പണികഴിപ്പിച്ച്, അതിനെ ഗംഗാതീരത്തിൽ നീരാടിക്കുകയും സ്വരാജ്യത്തിങ്കൽ കൊണ്ടുവന്ന ഒരു വിശേഷമായ മുഹൂർത്തത്തിൽ പ്രവൃദ്ധാഡംബരപൂർവം അതിന്റെ പ്രതിഷ്ഠോത്സവം നടത്തുവാൻ നിശ്ചയിക്കുകയുംചെയ്തു. അനന്തരം ആ രാജശ്രേഷ്ഠൻ അതിലേക്കുവേണ്ടി അത്യന്തകനായി ഒരമേയമായ ആനീകിനിയോടു ഉത്തരദിക്കുനോക്കി ഉല്ഭടമായ ഉത്സാഹത്തോടെ ഉപക്രമണംചെയ്തു. ഈ ദ്രാവിഡരാജാവിന്റെ ഈദൃശമായ ആഗമനോദ്ദേശ്യത്തെ ആകർണ്ണനം ചെയ്തപ്പോൾതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീരപ്രതാപങ്ങളിൽ സ്വതേ അസൂയാലുക്കളും എന്നാൽ അതിപ്രവീണന്മാരും ആയ അന്നത്തെ ആര്യരാജാക്കന്മാർ അസാമ്യംപോൽ ഒന്നായ്ചേർന്ന് ഒരു പൊതുവേ ക്രി അദ്ദേഹത്തിനോട് ആയോധനത്തിനൊരുമ്പെട്ടു. ദക്ഷിണാപഥത്തിലെ ഹര്യക്ഷനെന്ന പ്രശസ്തി നേടിയിരുന്ന ആ രാജപുംഗവൻ ആ മന്നവന്മാരുടെ ഏതാദൃശമായ അപചയവൃത്തിയിൽ അപഹർഷചിത്തനായി, അശേഷം ഭയപ്പെടാതെ ആ അരാതിപക്ഷത്തിൽ അഭിസരന്മാരായി കൂടിയിരുന്ന അയുതക്കണക്കായ ആര്യരാജാക്കന്മാരെയും ആ അമർത്ത്യതടിനീതീരത്തിൽ വച്ചുണ്ടായ അതിദാരുണമായ സംഗ്രാമത്തിങ്കൽ അപകർഷണം തോല്പിച്ച് അനായാസേന വിജയക്കൊടി നേടി ചേരരാജവംശമഹിമയെ അവിടെ എന്നെന്നേയ്ക്കും അതിപ്രതീതമായി പ്രതിഷ്ഠാപിച്ചു.

ചെങ്കുട്ടവപ്പെരുമാളുടെ അമേയമായ വീരപരാക്രമങ്ങളെ ആസ്വദിച്ചറിഞ്ഞ അന്നത്തെ ആൎയ്യരാജാക്കന്മാരിൽ പലരും അപകൃഷ്ടചിത്തന്മാരായും കേവലം വേഷപ്രച്ഛന്നന്മാരായും അവിടെ നിന്നും അചിരേണ അപക്രമണം ചെയ്തു. അനന്തരം നമ്മുടെ ചേരചക്രവൎത്തി സ്വമാതൃവിഗ്രഹത്തെ പരിപാവനമായ ജാഹ്നവീതീൎത്ഥത്തിൽ ജലാവഗാഹനം ചെയ്യിച്ചശേഷം സസുഖം സ്വദേശത്തേക്കു മടങ്ങിയെത്തുകയും ചെയ്തു.

കുറെക്കാലം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം ഏതോ കാരണവശാലോ ചേരചക്രവൎത്തി ചോളരാജാവിനോടും പാണ്ഡ്യമന്നവനോടും കൊങ്കർചെങ്കളം എന്ന സമർക്കളത്തിൽ വെച്ചു അതിഭയങ്കരമായ ഒരു സംഗ്രാമം നടത്തി. (ഈ കൊങ്കർചെങ്കളം കോയമ്പത്തൂർ, സേലം, ഡിൻഡിഗൽ ഈ ജില്ലകളടങ്ങിയ കൊങ്ങനാട്ടിലുള്ള ഒരു പഴയ പട്ടണമാകുന്നു) ആ സംരംഭത്തിൽ ആ രണ്ടു രാജാക്കന്മാരും പരാജിതന്മാരായി പലായനം ചെയ്തതു കൂടാതെ അവരുടെ പടക്കോപ്പുകളും കൊടിക്കൂറ മുതലായ രാജചിഹ്നങ്ങളും രഥതുരഗാദി നിരവധി വാഹനങ്ങളും ചെങ്കുട്ടവന അവിടുന്നു അധീനമാവുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ചേരമാൻ പെരുമാൾ മഹാ ഗൎവ്വിഷ്ഠന്മാരും ദുൎമ്മനസ്സുകളും, എന്നാൽ അത്യന്തം പ്രതാപശാലികളുമായ കൊങ്കണർ, കലിംഗർ, കന്നടർ. വംഗർ, കട്ടിയർ, ഉത്തരാൎയ്യർ മുതലായി അന്നു ഭാരതത്തിലുണ്ടായിരുന്ന പല ഭീഷണന്മാരായ രാജാക്കന്മാരോടും യുദ്ധം ചെയ്യുകയും, അവ

രെയെല്ലാം അതിപ്രാഗത്ഭ്യത്തോടെ അന്തനം ജയിച്ചു സ്വ
ന്തം അനുസാരികളായി കീഴടക്കുകയും ചെയ്തതായി ഐതി
ഹ്യങ്ങൾ ഘോഷിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇതെല്ലാം ചിലപ്പതികാര
ത്തിൽ നിന്നു നമുക്കു നിശ്ശങ്കം മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണു്.

ഒരു പ്രാവശ്യം ആ രാജപുംഗവൻ സമുദ്രതീരത്തിലു
ള്ള വേലൂർ എന്ന നാട്ടിനെ ആക്രമിച്ച് അധീനപ്പെടുത്തി
തന്റെ രാജ്യത്തോടു കൂട്ടിച്ചേർത്തു. തദനന്തരം അധികം
താമസിയാതെ ചോളനാട്ടിൽ അതി ഭൈരവമായ ഒരു ക
ലാപം ഉത്ഭൂതമായിത്തുടങ്ങി. അപ്പോഴം ആ രാജ്യത്തെ
ഭരിച്ചുപോന്നിരുന്നതു് ചെങ്കുട്ടവ ചക്രവർത്തിയുടെ ശ്വശുര
നായ ഒരു രാജവര്യനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം നാടുനീങ്ങിയ
പ്പോഴം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനും ചെങ്കുട്ടവന്റെ സ്യാല
നുമായ വള്ളവൻകിള്ളി എന്ന രാജകുമാരൻ രാജ്യഭരണം
കൈയേററു. ഈ തക്കംനോക്കി ഉദ്ധതന്മാരും, കലഹപ്രി
യന്മാരും, യുവരാജാവിന്റെ ദായാദികളും ആയ ചില ഇട
പ്രഭുക്കന്മാർ ഒന്നുചേർന്നു അദ്ദേഹത്തിൽ അസൂയാലുക്കളായി
എങ്ങിനെയെങ്കിലും കേവലം വയോധനായ ആ രാജകു
മാരനെ രാജ്യഭ്രഷ്ടനാക്കി രാജ്യത്തെ അനായാസേന കൈവ
ശപ്പെടുത്തുവാനും സ്വാധികാരം അവിടെ സ്ഥാപിക്കു
വാനും പ്രയത്നിച്ചു. അവർ ആ നാട്ടിലെ പ്രബലന്മാരായ
ഇടപ്രഭുക്കന്മാരായിരുന്നതിനാൽ അവരെല്ലാവരും സ
ങ്കുക ഒത്തൊരുമിച്ച് ഒരേസമയത്തിൽ നാട്ടിനുള്ളിൽ
അനിവാര്യമായ കലാപത്തിനും നിബർഹണത്തിനും
നിശ്ചിതമനസ്സരായി നിർമ്മിച്ചുതുടങ്ങി. അവർ ആകെ
ഒൻപതുപേരായിരുന്നു. ഈ വൃത്തിപാതനസൂചകമായ വർത്ത

ഷേകം കഴിച്ചയുടൻ ചെങ്കുട്ടുവമഹാരാജാവ് ആര്യജാതികളുടെ നിയമവിരുദ്ധമായ നിഷ്ഠുരകൃത്യത്തിൽ ഒട്ടധികം ജുഗുപ്സയോടും അതിൻെറ പ്രേരകന്മാരിൽ അത്യധികമായ അമർഷത്തോടുംകൂടി ഒരു വലിയ സൈന്യസഹിതം യുദ്ധോദ്യുക്തനായി പ്രസ്ഥാനം ചെയ്ത്, ചോളനാട്ടിങ്കൽ വന്നുചേൎന്നു. അവിടെയുള്ള നേരിവായിൽ എന്ന സംഗ്രാമാങ്കണത്തിൽവെച്ച് ഒരു ഭീഷണസമരം നടത്തി ആ ഒൻപതു ശത്രുവരാജാക്കന്മാരേയും അവരുടെ വൻപിച്ച പടയണിയേയും ഒരു ദിവസം പകൽകൊണ്ടുതന്നെ നിശ്ശേഷം തോല്പിച്ച് വിശീർണ്ണമാക്കി ആ ഭയങ്കര ദുശ്ശീലത്തിന് ഒരു നിഷ്കൃതിയെ ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തു. അനന്തരം അദ്ദേഹം അതിൻെറ നിയാമകന്മാരെ അചിരേണ നിബർഹണം ചെയ്തിട്ട് തൻെറ സ്യാലനെ സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്യിച്ചു. നാട്ടിൽ നിശ്ചഞ്ചലമായ സമാധാനത്തെ പരിപാലിക്കയും ചെയ്തു.

അക്കാലം പഴയൻ എന്ന പേരുള്ള ഒരിടപ്രഭു തനിക്കുതുല്യം അഭിജനന്മാരായ യുദ്ധവീരന്മാർ ആരുംതന്നെ നീഡസ്ഥലങ്ങളിൽ ഇല്ലെന്നു വിചാരിച്ച് അത്യധികം ഉദ്ധതനായും അതീവ ദുർമ്മനസ്കനായും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. അവൻ ചെങ്കുട്ടുവചക്രവർത്തിയെക്കൂടിയും കദാചിൽ അവഹേളനം ചെയ്തതായി ആ മഹാരാജാവിൻ സ്വന്തം അപസർപ്പന്മാർമുഖാന്തിരം ഗ്രഹിച്ചിരുന്നു- ഉടൻ തന്നെ ദുർമ്മദാന്ധനായ ആ നരാധമനെ ഒന്നമർച്ചവയ്ക്കേണ്ടത് അവശ്യംകരണീയമാണെന്ന് അദ്ദേഹം അവധാരണം ചെയ്തു. പുനശ്ച ആ ചക്രവർത്തി ഒരു വലിയപടയോ

ടുകൂടിച്ചെന്നു് ഒരു രണാജിരത്തിൽവെച്ചു് ആ അരിയേശിയെ അഭിമുഖീകരിച്ചു് അവനുമായി ഒരു അസഹനീയമായ സമീകം നടത്തുകയും, അവനെ അനായാസേന പരാജിതനാക്കി അചിരേണ അപാസ്യവാക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവന്റെ അരമനാവിടപിയായ നിംബതരുവിനെ സമൂലം ഉദ്ധാരണം ചെയ്കയും അവന്റെ അവരോധത്തിലുള്ള അന്തഃപുരസ്ത്രീകളുടെ കചപാശങ്ങളെ നികൃന്തനം ചെയ്തു് അവയെ ദാമമായി സന്നബന്ധിച്ചു് അതുകൊണ്ടു് നിജ രാജകീയവാരണങ്ങളെ പൂട്ടിയ ധോരണത്തിന്മേൽ ആ മഹീരുഹത്തെ കയററി അക്ഷണംതന്നെ അതിനെ വലിപ്പിച്ചു സമുദ്രമദ്ധ്യത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നെറിയുകയും ചെയ്തിട്ടു്, തന്റെ അതിമഹത്തായ ആരിശത്തിനു് ഉപശാന്തിയുണ്ടാക്കി.

ഇപ്രകാരം ഏററവും വിശേഷമായ പല ആയോധനങ്ങളും നടത്തി അവയിൽ സുപ്രതീതനായി വിജയം നേടി ഈ ഭാരതഭൂമിയിൽ വിജയസ്തംഭം സ്ഥാപിച്ചവനായ ചെങ്കുട്ടുവചക്രവർത്തി രാജാധിരാജനായി കേരളത്തിങ്കൽ അത്യധികം അപരാജിതനായി പ്രശോഭിച്ചു വാണു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രാണസമനായ സഹോദരൻ ഇളങ്കോവും അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ചു നിവസിച്ചുപോരുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം ൪.

വീരപത്നിയുടെ ചരിത്രം.

മഹാനായ ചെങ്കുട്ടവചക്രവർത്തി വഞ്ചിച്ച നഗരത്തെ തലസ്ഥാനമാക്കി ചേരനാട്ടിനെ അതിപ്രശസ്തമാംവണ്ണം ആണ്ടു പോരുമ്പോൾ, ചോളൻകരികാലൻ കാവിരിപ്പൂം പട്ടണത്തെ രാജധാനിയാക്കി ചോളനാട്ടിനെ രക്ഷിക്കുകയായിരുന്നു. അതേകാലത്തിൽതന്നെ മധുരാപുരിയെ നിജസ്ഥാനിയമാക്കി പാണ്ഡ്യൻ നെടുംചെഴിയൻ എന്നരാജാവു് പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തെയും സംരക്ഷിച്ചുവന്നിരുന്നു.

ആ സമയം കാവിരിപ്പൂം പട്ടണത്തിലുള്ള അത്യധികപുരാതനവും അതിശ്രേഷ്ഠവും ഏററവും ഐശ്വര്യമുള്ളതും ആയ രണ്ടു വണിക്കുടുംബങ്ങളിൽ മാചാത്താൻ എന്നും മാനായ്ക്കൻ എന്നും ലക്ഷ്മീവാന്മാരായ രണ്ടു വണിഗ്വരന്മാർ പ്രവൃദ്ധമായ പ്രഹർഷത്തോടെ നിവസിച്ചുവന്നു. അവരിൽ മാചാത്താൻ എന്നവന്നു മഹേശ്വര പ്രസാദത്താൽ കോവലൻ എന്ന ഒരു കോമളകുമാരൻ അചിരേണ ജാതനായി. പുത്രലാഭത്താൽ അതിഹൃഷ്ടമാനസനായ മാചാത്താൻ മേദുരങ്ങളായ അന്നാദി ദാനധർമ്മങ്ങളും ചെയ്യുകയും ആ നാട്ടിലുള്ള നിരവധി ദേവാലയങ്ങളിലും ഈശ്വരപ്രീതിക്കായി അസംഖ്യം വഴിപാടുകൾ നടത്തുകയുംചെയ്തു. മാചാത്താന്റെ മകനായ കോവലൻ മാനായ്ക്കന്റെ മകളായ കണ്ണകി എന്ന കന്യകാമണിയെ

മഞ്ജരി.

“വൈരമണിദ്യുമ്ന മാരാൽനിവൃത്തിയും
ഗൗരമുക്താവലി കോർത്തു ചാർത്തും
മാണിക്യനിർമ്മിത മണ്ഡപമൊന്നങ്ങു
ചേണാർന്നമോടിയിൽ കെട്ടിത്തീർത്താർ.
ചേലിലതിന്മീതെ നല്ലലങ്കാരങ്ങൾ
കോലിനഭംഗിയിലങ്ങു ചെയ്താർ.
നീലദൂഷ്യപടം കൊണ്ടുമേൽക്കെട്ടിയും
ലോലപ്പൊൻപട്ടൊന്നു കീഴ്‌വിരിച്ചും
വേലാതീതാനന്ദപൂർത്തൊടുമായവർ
കോലമാം പന്തലിൻ മോടി ചേർത്താർ.
തുമ്മല്ലി, ചെമ്പകം, ചമ്പകി, മന്ദാരം
ചേമന്തിയെന്നീപ്പൂവൃന്ദങ്ങളെ
കോർത്തുകോർത്തായതിലങ്ങങ്ങായ് തൂക്കിനാർ
ചേർത്തും തറമേലും വാരിയിട്ടാർ.
സാനന്ദമായതിൽ അനവദ്യമന്പതിൻ
ആനയിച്ചാരവരമ്പിനോടും.
ആനകഭേരികൾ മേളംപടഹവും
ആനകം മുട്ടുന്നമട്ടിലാർത്തു.
നല്ല മുരജങ്ങൾ വീണാമൃദംഗവും
കല്യമാം നൽക്കഴൽ തിത്തികളും,
വേദിയർ മോദേന പാരിച്ച ചന്തമായ്
ഓതുന്ന വേദത്തിൻ നാദങ്ങളും
മംഗളഗാനവുമാർപ്പുവിളികളും

മംഗളാംഗിമാർ കുരവകളും
ഊനേതരമിവയെങ്ങും മുഴങ്ങവേ
മാനിതരാംനാട്ടാരൊത്തുചേൎന്ന്
ധൎമ്മവിധിമുറയൊട്ടും പിഴയ്ക്കാതെ
കൎമ്മത്തിന്നീഷലും ലോഭമെന്ന്യേ, (ചിലപ്പതികാരം)

അത്യാഡംബരപൂൎവ്വം വേളികഴിച്ചുകൊടുത്തു. കോവലനും കണ്ണകിയും കുറെക്കാലം ഗാൎഹസ്ഥ്യം നടത്തി, സവ്ഇണാനുഭൂതികളും പരിപൂൎണ്ണമായി അനുഭവിച്ചുംകൊണ്ടു സസുഖംവാണു. ആക്കാലങ്ങളിൽ ആ സതീരത്നത്തിന്റെ നിരന്തരമായ പതിഭക്തിയേയും അതി സ്നേഹാദരപൂൎവ്വങ്ങളായ ഉപാസനാദ്യുപചാരങ്ങളേയും അത്യുൽകൃഷ്ടമായ ഗുണപൌഷ്കല്യത്തേയും അനുലോമമായ ആനനയവചനങ്ങളേയും അഭിനന്ദിച്ചുംകൊണ്ടു ആ കമനീയാംഗനായ നായകൻ മതിമറന്നു ആനന്ദപരവശനായി പല അവസരങ്ങളിലും ആ മഹിളാമണിയെ പല അൎത്ഥഗൎഭങ്ങളായ ചാടുവാക്യമുഖങ്ങളാൽ ഇങ്ങനെ വിനോദിപ്പിക്കകൂടി ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

മഞ്ജരി.

"ദോഷമില്ലാത്തതങ്കമേ! നാഭ്യാവൎത്തമുത്തേ!
ഏറ്റം മധുരമാം ചെറുതേനേ!
ആസ്വദിക്കുന്തോറും ആനന്ദപൂരത്തി-
ന്നൂനം വരാതുള്ള നല്ലമൃതേ!
പങ്കമില്ലാതഴകോലുന്ന ബീജമേ!
ഭംഗമറ്റുള്ള നറുംചന്ദനമേ!
ചാതുൎയ്യം പൂണ്ടിയലുന്നോരു ചിത്രമേ!

പാരിൽപ്പവിത്രമാം ഭൈഷജ്യമേ
ചേരിയലുന്ന പെരുംകുടിവൈശ്യന്റെ
പാരമാനന്ദമാം പൊൻപൈതലേ!
എന്നുടെ മാനസനോവിനൊരൌഷധം
എന്നാളുമജ്ജീവിതൈകസാരം
പർവ്വതക്കൂട്ടത്തിൽ നിന്നും ലഭിക്കാത്ത
പാരപ്രസിദ്ധമാം നന്മണിയേ!
നീലാഴിവർണ്ണൻതാൻ വാഴുന്ന പാലാഴി
യ്ക്കുള്ളിൽ പിറക്കാത്ത നല്ലമൃതേ!
വീണയിൽനിന്നു സംജാതമായിടാത്ത
വീണയ്ക്കുള്ളാനന്ദനിസ്വനമേ!
കാറണിക്കൂന്തലാളെ മമ ഭാമിനി
ക്കൂറോടിന്നെന്നും പുകഴ്ത്തുന്നുഞാൻ."

(ചിലപ്പതികാരം)

ഇപ്രകാരമുള്ള നർമ്മ സല്ലാപങ്ങളാൽ പല ദിനങ്ങളിലും തന്റെ പ്രിയ ഭാമിനിയെ രമിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടു അത്യാനന്ദമഗ്നമാനസനായി കണ്ണകിയോടൊന്നിച്ചു വാണു വരുമ്പോൾ ഒരു ദിവസം കോവലൻ അത്യന്തസൌന്ദര്യവതിയും നൃത്തസംഗീതാദികളിൽ നാനാമാന്യവിദഗ്ദ്ധയും, അമരേന്ദ്രസഭയിൽവച്ചു അഗസ്ത്യമുനീന്ദ്രനാൽ ശപ്തയായ ഉർവശീകല സംജാതയുമായ മാധവി എന്ന ഗണികാമണിയുടെ നൃത്തോത്സവം കാണാനായി രാജഗൃഹത്തിൽ ചെന്നു ചേരാൻ ഇടയാകുകയും അവിടെവച്ചു് അവളുടെ അതികമനീയമായ സൌന്ദര്യാദികളിൽ ലീനമനസ്കനായി അചി

രേണ ആ തരുണീരത്നത്തിൽ നിതരാം അനുരാഗപരവശനായി തീരുകയും ചെയ്തു. തന്മൂലം തനിക്കു പൂർവ്വാർജ്ജിതമായി ഉണ്ടായിരുന്ന ധനസമ്പത്തി മുഴുവനും വിരാജമാനനായ ആ വാരസ്ത്രീക്കുവേണ്ടി വൃഥാവ്യയം ചെയ്തു. കുറെക്കാലം ആ വിഭ്രമാധാരിയും ഒന്നിച്ചു യഥാസുഖം അവളുടെ ഗൃഹത്തിൽത്തന്നെ കാലയാപനം ചെയ്തു. ആ കാലങ്ങളിൽ എല്ലാം ആ നരർഷഭൻ

(മഞ്ജരി)

തന്നോമൽ പ്രേയസികണ്ണകിയാളെയും
തന്നോമൽ ചാരുവാം ലീലയേയും
നിർമ്മമം തൻമനക്കാമ്പിൽനിന്നാകവേ
നിശ്ശാതമാക്കിനാൻ നാളിൽ നാളിൽ
കാലങ്ങൾ ചെന്നാറെയായഭിസാരികാ-
ലീലാവശംഗതനായിടിനാൻ
ലേശവും മാധവിയല്ലാതെവേറൊന്നും
പേശലഗാത്രനാം ചിന്തിയാതായ്
കെട്ടിയ പെണ്ണിന്റെ ചിന്തയെന്നുള്ളതും
പട്ടാങ്ങായന്നവൻ വിട്ടു കഷ്ടം!
മാതവിയില്ലത്തിൻ ചാരത്തിലെത്രയും
തൂമയിലുണ്ടൊരു രമ്യവാടി
ആയതിന്നുള്ളിലെ പൂഞ്ചോലയ്ക്കുള്ളിലായ്
ആയതമാകിന ശോഭയോടെ
പൊന്നൊളിവർണ്ണമാം ക്രീഡാഗാരമൊന്നു
തൻ മലർപ്പൊയ്കയിൽ ബിംബിച്ചിട്ടു

കാണ്മുണ്ടെപ്പോഴുമാരമ്യപ്രാന്തത്തിൽ
ആരാരുകണ്ടാൽ മോഹിക്കാതുള്ളു?
സായന്തനത്തിങ്കൽ ഇളമന്ദ മാരുതൻ
സാവധാനത്തിങ്കൽ വീശുമ്പോഴും
അന്തിക്കതിരവൻ ചെങ്കിരണങ്ങളെ
ചന്തമായെങ്ങുമേ തൂകുമ്പോഴും
അദ്ദമ്പതികളുമാനന്ദമഗ്നരായി
ആളേശത്തിങ്കലെവന്നിരിക്കും
ക്രീഡകളോരോന്ന ചെയ്യുവർ കാലങ്ങൾ
പാഴേപോക്കീടിനാരന്നാളിൽ താൻ
ഇൻപവാരിധിയിൽ നീന്തിക്കളിച്ചവർ
ഇൻപത്തിൽ നാമേതും കണ്ടതില്ല.

(ചിലപ്പതികാരം)

കോവലൻ ഇത്തരം ലീലാനിരതനായി മാധവിയെന്ന ആ ലലനാമണിയുമൊന്നിച്ചത്യമിതമായി സുഖിച്ചും പല ആനന്ദമയങ്ങളായക്ഷണികങ്ങളേയും അമൂല്യങ്ങളായിവിചാരിച്ചുമന്യോന്യമൈസപരസല്ലാപസമ്മേളനത്തോടെസന്തോഷപരവശനായി അനവദ്യ സുഖസാധന സമ്പൽസമൃദ്ധിയോടുവാണുവരുമ്പോൾ, പതിവ്രതാശിരോമണിയായ കണ്ണകി അത്യന്തം ക്ലേശഭരിതയായും അതിപ്"മനസ്സുയായും സ്വഗൃഹത്തിൽ തന്നെ പാർത്തുവന്നു. ആ സമയം

"പാതിവ്രത്യത്തിന്റെ നൽവിളക്കാകും
ആ ദിവ്യപ്പെൺകൊടി ധന്യശീല.
ഭർത്താരമോരത്താഴ്ന്നു കണ്ണീർക്കടൽതന്നിൽ

നിത്യവും നിന്ദിതയാൻ വാണിടിനാൾ
മുരളിയും വീണമൃദംഗവും പിരണ്ട-
മഞ്ജരാറം പിടഞ്ഞുമുടഞ്ഞും വാണാൾ.
ഭൂഷണമെന്നതു യോഷാമണിയ്ക്കേറെ
ദൂഷണമായിട്ടു തോന്നീതന്നാൾ.
കഞ്ജമലർക്കൊത്ത പാദങ്ങളിന്നാളിൽ
മഞ്ജുശിഞ്ജിതമെന്യെ വിട്ടുകഷ്ടം
മങ്കയാൾതന്നുടെ ചൊകലിതന്നാത്ത
ചെകണ്ണിണകളുമഞ്ജനമെന്യെ
പാരംമറന്നിതു പൂതഷ്ണിലെങ്കിൽ
നാരിമാർക്കെന്തിനു ഭൂഷാദികൾ.
വാടിയമേനിയും കൂടിയചിന്തയും
പേടമാൻ കണ്ണിയാളേന്തിവാണാൾ.
ഹാരമാല്യാദിയും ചന്ദനച്ചാറും
കീരവാണിപാരം ദൂരത്താക്കി.
പട്ടുകിടക്കമേലുള്ള കിടപ്പും
മുറ്റുംവെടിഞ്ഞിതു മുഗ്ദ്ധാംഗിയാൾ.
ചെമ്പരത്തിക്കൊത്ത ചെഞ്ചൊടിയിന്നാളി
ലയ്യോ! കറുത്തേറെ വാടികഷ്ടം.
ഉല്പലത്തിനൊത്ത നേത്രങ്ങളപ്പോ
ളല്ലേതരം കണ്ണീർ തൂകിമേന്മേൽ.
ഇങ്ങനെതാപകലന്നാളതില്ലാതെ
മംഗലാംഗിസ്വാന്തം നായകനെ
ധ്യാനിച്ചുധ്യാനിച്ചു ധന്യനതാംഗിയാൾ
ദൈനംദിനങ്ങൾ കഴിച്ചുകൂട്ടി. (ചിലപ്പതികാരം)

ഇങ്ങിനെയിരിക്കെ ആ നാട്ടിൽ പ്രതിവർഷം ഇന്ദ്രോത്സവം കൊണ്ടാടുന്ന ഏർപ്പാടു പണ്ടുപണ്ടേ കണ്ടുവന്നിരുന്ന ഒരു പതിവായിരുന്നു. ആ ഉത്സവം ഇരുപത്തിയെട്ടു ദിവസംകൊണ്ട് അവസാനിക്കുന്നതും അതിന്റെ അന്ത്യ ദിനത്തിൽ മഹാരാജാവും ആബാലവൃദ്ധം നഗരവാസികളും ദേവന്മാരൊന്നിച്ചു നഗരബഹിർഭാഗത്തുള്ള മകരിയിൽ നീരാടുന്നതിന്ന്, ഒരു ഘോഷയാത്രയായി നിർഗ്ഗമിക്കുന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നു. ഈ പൂർവ്വാചാരം അനുസരിച്ചു ചക്രവർത്തി സാമിമുഖ്യന്മാരായ ചതുരംഗസേനാസമേതവും വേത്രികരും, അസിധരന്മാർ, തന്ത്രധാരികൾ ആദിയായ സന്നാഹത്തോടുകൂടിയും സുതരാം സമ്പ്രഹർഷമനസ്കനായി അന്ത്യോത്സവദിവസം പൂർവ്വോക്തമായ സാഗരതീരത്തിൽ ആറാടുന്നതിനെഴുന്നള്ളി. ആ കൂട്ടത്തിൽ കോവലനും മാധവീസമേതനായി പോകാനിടയായി. ആറാട്ടുത്സവം കഴിഞ്ഞ് ആ ദമ്പതികൾ അവിടെയുള്ള സ്ഫടികാവദാതമായ മണൽപ്പുറത്തു രമണീയമായ പുന്നാഗവിടപിച്ചുവട്ടിൽ ചന്ദ്രികാചർച്ചിതമായ ഒരു നിശീഥിനിയിൽ ഒന്നിച്ചിരുന്നു സകൗതുഹലം പലവിധമായ നർമ്മസല്ലാപങ്ങളും ഏകാഗ്രസംഭാഷണങ്ങളും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ കോവലൻ കോവലം ലീലാർത്ഥം മാധവിയുടെ കരഗതമായിരുന്ന മകരവീണയെ വാങ്ങി മരതകമണിമോതിരമണിഞ്ഞ മൃദുലാംഗുലികളാൽ ഓരോ തന്ത്രികളും മീട്ടി ശ്രുതികൂട്ടി പലതരത്തിലുള്ള പ്രണയപരങ്ങളും മനസ്സോല്ലാസോദ്ദീപനങ്ങളുമായ അനവധി ഗാനവിശേഷങ്ങളെ പാടിക്കേൾപ്പിച്ചു. മാധവിയുടെ മനക്കരുന്നിന്ന മഹത്തായ മനോവ്യഥ

യെ പ്രദാനം ചെയ്തു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ ഗാനങ്ങൾ കോവലന് കേവലം ഇതരവാരനാരികളിൽ അനുരാഗമുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുതയെ അനിർവ്യാജം വ്യഞ്ജിപ്പിച്ചു. ഉടനെ ആ മാനോല്പലക്കണ്ണിയായ മാധവി ഈദൃശം കോവലൻ നാര്യുദ്ദേശ്യകമായി പാടിയ ഉദ്യാനഗീതശ്രവണമാത്രത്താൽ അവനു തന്നിൽ അതിയായ അനുരാഗമില്ലെന്നും സ്വഹൃദയത്തിൽ നിഗൂഢമായി തോന്നിയ അപരയായ ഒരു വാരവനിതയിൽ അവനു അനിവാര്യമായ അഭിനിവേശം ജനിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും തന്മൂലം അതിവ്യാമോഹിതനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു എന്നും ആ സുമതി ഝടുതിയിൽ നിർദ്ധാരണം ചെയ്തുവെങ്കിലും സ്വാന്തമായ സ്വഭാവചാതുര്യത്താൽ ഒട്ടെങ്കിലും വൈമനസ്യം പ്രകടിപ്പിക്കാതെ പ്രമുദിതഭാവം നടിച്ചുംകൊണ്ടു് അവനെ ഒന്നു് അന്ധാളിപ്പിക്കാൻ വേണ്ടി മാത്രം താനും അതേവിധം പരപുരുഷനിൽ കാമിത എന്നപോലെ ഭാവിച്ചു കേവലം കാമമാത്രദ്യോതകങ്ങളായ ചിലഉദ്യാനഗീതാവലികളെ പാടിത്തുടങ്ങി.

എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ മാധവിക്കും കോവലനോടല്ലാതെ മറ്റു പുരുഷന്മാരിൽ അശേഷം അനുരാഗം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും സ്വാന്തം കമിതാവു് ഏതോ അന്യവനിതാദർശനോത്സുകനായി പാടിയതാണെന്നു് എന്നവൾക്കു തോന്നിയതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ ഒന്നു കളിയാക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടാണു് അവൾ ഏതാദൃശം പ്രവർത്തിച്ചതു്. ഉടൻതന്നെ കോവലൻ അവളിൽ അത്യധികം കോപാവേശനായിട്ടു് ആ നിഷ്കളങ്കയായ മംഗളാംഗി മണിയെ നോക്കി ഈദൃശം ഭർത്സനം ചെയ്തു.

(മഞ്ജരി)

"പൊള്ളെത്തും മെയ്യാക്കി കാണിക്കുമാമായാവി
യല്ലോ വഞ്ചകിയാം പുംശ്ചലിയേ!
നിന്നനുരാഗമേ വേണ്ടായിനിമേലിൽ
നിന്നാണെ ചൊല്ലിടേൻ സത്യമിതു.
മായത്തെനേരെന്നു മോഹിച്ചിതുവരെ
മായാവലയിങ്കൽ പെട്ടുഴന്നേൻ
കഷ്ടം! ദുഷ്ടയെൻറെ പൂർവ്വികർനേടിയ
മട്ടില്ലാതപ്പണമെല്ലാം തോറേറൻ.
എൻധർമ്മപത്നിയാം കണ്ണകിതന്നെയും
ചെമ്മെ മറന്നോരു പാപിയാം ഞാൻ.
പന്തിരണ്ടാണ്ടുകൾ ദുഃഖാംബുരാശിയിൽ
പന്തിയായ് തള്ളിഞാൻ ഇൻപാമൂട്ടി.
മാനമതുംവിററു മേലാം പൗരുഷവു-
മൂന്നാം പലതരം വന്നുപോററി.
വേശ്യയിൻ സ്നേഹവും ദീപത്തിൻ ദീപ്തിയും
പേശലാംഗി തുല്യംതന്നെയോർത്താം.
സ്നേഹം കുറയുമ്പോൾ ദീപമണഞ്ഞീടും
സ്നേഹമൊട്ടൊഴിഞ്ഞീടും കാശു പോയാൽ
ഇന്ദ്രനൊന്നാകിലും കൈക്കാശില്ലെന്നാകിൽ
പൂന്തേൻമൊഴികൾ പുറത്തു തള്ളും.
ജാതിഭേദമവർക്കില്ലയൊട്ടുംതന്നെ
കാശില്ലാത്തോനിലുമാശയില്ലാ."

(ചിലപ്പതികാരം)

അനന്തരം അവൻ ആ തരുണീമണിയിൽ അത്യധികം ആവഹേളനത്തോടുകൂടി സ്വരക്ഷണംകൊണ്ട് അവിടം വിട്ടു യാതനായി സ്വന്തം ഭാര്യയായ കണ്ണകിയുടെ നികേതനത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചു നിഷ്ക്രമണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. സ്വകമിതാവിന്റെ ഏതാദൃശമായ സാഹസവൃത്തിയാൽ പരിതപ്തമാനസയായ മാധവി ആ നടനിശിയിൽ അവിടെത്തന്നെ ഏകാന്തയായി അൽപനേരം നിവസിക്കുകയും തനിക്ക് ആകസ്മികമായി നേരിട്ട വ്യാകൃതിപരമായ വൃതീപാതത്തെ ഓർത്ത് അന്തക്ഷണം അതീവ പശ്ചാത്തപിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം ആ സുഭാഷിണി സുരഭിലമായ ആ പുന്നാഗവിടപിയുടെ ചുവട്ടിൽനിന്നും ഏകാകിനിയായി ഇണ പിരിഞ്ഞ ഹരിണി എന്നോണം സ്വഭവനത്തിലേക്കു പ്രയാതയായി.

അവിടെച്ചെന്നിട്ടും സ്വഭർത്താവിന്റെ വിപ്രയോഗം മൂലം അത്യവശയായി ആ മനോഹരാംഗന്റെ സംഗമത്തെ ഏപ്പോഴും കാംക്ഷിച്ചുംകൊണ്ട് വസന്തകാലോചിതവാസതിയായി* വാതനോടിടഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന വനമണിമേടയുടെ മുകൾത്തട്ടിലുള്ള ചന്ദ്രികാചർച്ചിതമായ ചന്ദ്രശാലോപരി ആസ്ഥിതയായി. മനോഹരഭൂഷണവിഭൂഷിതയായ ആ മോഹനാംഗി മനസ്സിന്നു സ്വാസ്ഥത നേടാൻവേണ്ടി തൽക്ഷണം തന്നെ ശ്രുതിപ്പിഴയില്ലാതെ ശരിപ്പെടുത്തിവച്ചിട്ടുള്ള വീണയെ കൈയ്യിലെടുത്ത് സ്വകണ്ഠത്തിനൊത്ത ശ്രുതികൂട്ടി സാന്ദ്രമായി തന്ത്രികൾ മീട്ടി മധുരമായും, ഹൃദയംഗമമായും ഉള്ള ഗാനവിശേഷങ്ങളെ പാടിത്തുടങ്ങി. എന്നാൽ ആ

വനിതയ്ക്കു് അത്യധികമായ ഉൽഗമം ഉണ്ടാവുകനിമിത്തം ശ്വാചിരേണ തൊണ്ട ഇടറുകയും അക്ഷിപുടങ്ങളിൽ അശ്രുക്കരം നിറയുകയും ചെയ്യുതല്ലാതെ അവരം ആഗ്രഹിച്ചതുപോലെ അൽപ്പമെങ്കിലും പാടി ആനന്ദിക്കുവാൻ അവരംക്ക സാധിച്ചില്ല. എന്ന മാത്രമല്ല, അനക്ഷണംതന്നെ അവളുടെ സുകുമാരമായ കളേബരം അത്യധികം തളരുന്നതായും ചിത്തം അത്യുഗ്രം കത്തുന്നതായും ശരീരത്തിൽ സന്ധികളെല്ലാം പൊട്ടുന്നതെന്ന വേർപെടുന്നതായും അവരംക്ക തോന്നിയതുകൂടാതെ ലോകം ആസകലം ശൂന്യമായും അവളുടെ ജീവാത്മാവു് നിബിഡാന്ധകാരത്തിൽ മുങ്ങിമറയുന്നതായും അവരംക്കു് അനാഭവവേദ്യമായി തുടങ്ങി. അല്പം കഴിഞ്ഞാറെ ആ തരുണീമണി ആ ദിവാസ്വപ്നത്തിൽനിന്നും പെട്ടെന്നുണർന്നു് മനസ്സിനെ ഒരുവിധം സാന്ത്വനപ്പെടുത്തി. ഇതിനിടയ്ക്കു വെൺമതി സ്വകിരണകന്ദളങ്ങളെ വിസ്മരങ്ങളായി പരിലസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അംബരമദ്ധ്യത്തിൽ ആഗതനായി. ആ നീലായതാക്ഷിയുടെ ഒളിതിരളുന്ന കളേബരം പൂർവ്വാധികം പരിതപ്തമായി. വിദ്രുമസമങ്ങളായ ആ മഷിരാക്ഷിയുടെ ചെഞ്ചൊടിയും മുഖപത്മവും കേവലം പാണ്ഡുരപ്രഭങ്ങളായി. പൂമാലയണിഞ്ഞ പുരികുഴലും മുത്തുമാലയണിഞ്ഞ മുലത്തടവും മിന്നലിനൊത്ത മദ്ധ്യപ്രദേശവും അവരംക്കു് അത്യധികമായ ഭാരത്തെ പ്രദാനംചെയ്തു. ഇവ്വിധം വിരഹതാപ വിവശയായി, ചിന്താപാരവശ്യമേറിഞ്ഞു, കിളിക്കൊത്ത മൊഴികരം നാവുവഴങ്ങാതെവിധം ഇടറി. സംഭോഗകാമനായ ചിത്തപ്രിയന്റെ ഓമ്മ അവളെ നിരവധിവ്യഥിതമനസ്കയാക്കി. ഉടൻതന്നെ അ

വഠം നിജസമീപത്തുണ്ടായിരുന്ന വസന്തമാലയെന്ന പ്രിയവയസ്യയെ ആംഗ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ആഹ്വാനം ചെയ്തിട്ടു് ആ മോഹനാംഗി ഒരു ശ്വേതവൎണ്ണമായ കേതകീപത്ര പുടത്തിൽ മറെറാരു ഉളതിന്റെ അഗ്രം ചെമ്പഞ്ഞിക്കുഴമ്പിൽമുക്കി അതുകൊണ്ടു് ഈദൃശം ഫലിതരസസമ്പൂൎണ്ണമായ ഒരു കാമലേഖനം നിൎമ്മിച്ചു.

(മഞ്ജരി)

"ഏഴയാമീയിവഠം ചെയ്തൊരപരാധം
ആഴിഗംഭീര! പൊറുക്കവേണം.
പഞ്ചസൂനശരൻ തൻ തോഴനായിട്ടും
വഞ്ചകനാകും വസന്തനൊത്തു
തഞ്ചമില്ലാതൊരുളമെന്നന്തരം നോക്കി
നെഞ്ചകത്തീൎഷ്യതാൻ പാരിക്കയാൽ
പഞ്ചബാണനൊപമ പീഡിപ്പിച്ചീടുന്നു.
എൻ ശിരോലേഖനമെന്നോവേണ്ടു
ശീതാംശുവുമിപ്പോളേററം കുപിതനായി
ശീതേതരമാകുമംശുക്കളെ
വാരിച്ചൊരിഞ്ഞിട്ടു മേനിമേലെപ്പോഴും
പാരമാംപീഡയുളവാക്കുന്നു.
തൂമന്ദമാരുതനെന്നിൽ വിഷജ്വാല
തൂകിയധികമാം താപമേകി.
പൈങ്കിളിയുംപിന്നെ കോകിലജാലവും
കേമമായിപ്പിറുപിറുത്തു.
എന്തൊരു കഷ്ടമിതെന്നു മന്മനം
ചിന്തയിലാണ്ടിങ്ങുഴന്നീടുന്നു

അന്നാളിലങ്ങേസവിധമിവരെല്ലാം
എന്നോടിദമേതും ചെയ്തതില്ല.
ഇന്നങ്ങേവർപാട്ടിലെന്നോടിവരെല്ലാം
കുന്നതാം കാട്ടുവാനെന്തു ബന്ധം.
നാഥനില്ലാത്തവളായിതോ നാഥാ! സ-
നാഥയാം ഞാനെന്തുരയ്ക്കുവതേ.
ആപത്തിങ്ങെത്തുമ്പോൾ താപത്തെ തീർക്കുവാൻ
ആപൽബന്ധുവേറിങ്ങാരാനുണ്ടോ?
ഇങ്ങുള്ളവാകും നേരത്തിലെല്ലാതും
മങ്ങിയൊഴിഞ്ഞങ്ങാൻ പോയ്മറയും
കണ്ടവരെല്ലാതും ഹേളനം ചെയ്തിടും
വേണ്ടുമിടത്തുമുണ്ടാക്കീടും
വല്ലാതമല്ലികം വന്നു പാറീടുമേ
പൊല്ലാത്തമട്ടിലന്നാളിൽ താൻ
അയ്കലാപ്പും മനോമുട്ടുമുണ്ടായിടും
കൈകേമമാക്കമനോരഥത്തിങ്കൽ.
എന്തിനിങ്ങേറെ ഞാൻ ചൊല്ലുന്നമൽകാന്ത!
ചെന്താമരാക്ഷാ! നീ കേൾക്കവേണം.
ഈയിടർ കുണ്ടിങ്കൽനിന്നും കരകേറി
ഈയിവളെപ്പരിപാലിക്കണം. (ചിലപ്പതികാരം)

ഇത്ഥം താൻ രചിച്ചതായ ലേഖനത്തെ സ്വന്തം പ്രാണപതിക്കു കൊടുപ്പാനായി പ്രിയതോഴിയായ വസന്തമാലയെ ഏല്പിച്ചിട്ട്, ഏറ്റവും ദുഃഖിതയായി ആക്രന്ദനം ചെയ്തുകൊണ്ട് അവൾ ഭൂമിയിൽ വീഴുകയും കണ്ണുനീർകൊണ്ടു നീരാടുകയും ഭൂയോപി നെടുവീർപ്പിടുകയും ചെയ്തു.

ഉടൻതന്നെ വസന്തമാല ആ ലേഖനവും കൊണ്ടു ത്വരിതഗതിയായി ചെല്ലുമ്പോൾ വഴിമദ്ധ്യേവച്ചു കോവലനെ കാണുകയും അതിനെ അചിരേണ അവന്റെ കരതലത്തിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ കോപക്ഷുഭിതമനസ്സനായ അവൻ ആവേശത്തോടുകൂടി അതിനെ ക്ഷണംതന്നെ നിരാകരിക്കുകയും ആ വാരനാരിയിൽ അവന്ന് അശേഷം ആശയില്ലാത്തവനെന്നപോലെ ഭാവിക്കയും ചെയ്തതുകൂടാതെ ആ തോഴിയെ അതികർശനമായി നിർഭത്സിക്കുകയുംചെയ്തു.

ഉടൻതന്നെ വസന്തസേന മാധവീസവിധം ഉപഗമിച്ച്, ആ കമനീയാംഗിയെ സാന്ത്വനപ്പെടുത്തുവാൻവേണ്ടി അവളോട് കോവലൻ അന്നു രാത്രി അവിടെ വരാൻ ഇടയുണ്ടെന്നും അല്ലാത്തപക്ഷം പിറേറദിവസം കാലത്തെങ്കിലും നിശ്ചയമായും വന്നുചേരുമെന്നും പറഞ്ഞപ്പോൾ അവൾ പൂമെത്തമേൽ മോഹിച്ചുവീണു കണ്ണടയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. പുനരപി കോവലൻ കണ്ണകിയുടെ ഗേഹത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി നടന്നുതുടങ്ങി. അവിടെ ചെന്നുചേർന്നതും സതീരത്നമായ കണ്ണകി അതീതകാലങ്ങളിൽ താൻ പ്രബലമായി അനുഭവിച്ച സങ്കടത്തെ ഈഷത്തും വകവയ്ക്കാതെ സ്വന്തം പ്രാണനായകനെ കണ്ട മാത്രത്തിൽ ആക്ഷണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തിൽ ഉപഗമിച്ചിട്ട് പരമവിനീതയായി സാഷ്ടാംഗം പ്രണമിച്ച് ആ കമനീയാംഗനെ ഗൃഹാന്തർഭാഗത്തിലേക്ക് അത്യുത്സുകയായി ആനയിച്ചുകൊണ്ട് അർഘ്യപാദ്യാദികളാൽ അതീവ സല്ക്കരിച്ചു.

തദനന്തരം ആ ജീവനായകന് വേണ്ടതായ ആഹാരാദികൾ കൊടുത്തു സംതൃപ്തനാക്കിയശേഷം ആ നരകുഞ്ജരനെ ഒന്നു മന്ദാക്ഷപൂർവം വീക്ഷണം ചെയ്തിട്ട് അദ്ദേഹത്തോടു മൃദുസ്മേരവദനയായി ആ അർദ്ധരാത്രിയിൽ താദൃശം ആകസ്മികമായി അവിടെ ആഗമിച്ചതിനുള്ള ഹേതു എന്താണെന്ന് അതിവിനീതയായി ആ മൃദുഭാഷിണി ചോദിക്കുകയും ആയതിലേക്ക പ്രതിവചസ്സായി കോവലൻ നടന്ന വൃത്താന്തങ്ങൾ സംപൂർണ്ണമായി ആദ്യന്തം സ്വപത്നിയെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ട് അദ്ദേഹം സ്വവ്യതികരത്തെപ്പററി ഒന്നു വിചിന്തനം ചെയ്തപ്പോൾ പെട്ടെന്നുണ്ടായ വ്യഗ്രതനിമിത്തം സ്വല്പനേരത്തേക്ക ചിന്താഗ്രസ്തനായി നിശ്ചഞ്ചലനായിത്തന്നെപോയി. മുഖം അത്യധികം മ്ലാനമാവുകയും ചെന്താമരദളങ്ങളൊത്ത നേത്രാന്തങ്ങളിൽനിന്നും അശ്രുക്കൾ അനവധി ചൊരിഞ്ഞുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ സന്ദർഭത്തിൽ അവന്റെ അളവററ ധനസമ്പത്തി മുഴുവനും നിശ്ശേഷം നശിച്ചിരുന്നതുകൂടാതെ പൂർവ്വവൽ സുഖസമ്പത്തിയോട് അവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ അവൾക്കു തീരെ പ്രയാസമാണെന്നുള്ള വസ്തുതയും അവന്റെ ചിന്താമുകുരത്തിൽ പ്രതിഫലിച്ചു. ഈ വ്യതിയാനങ്ങൾ എല്ലാം ഓർത്തപ്പോൾ മൃദുലതരമായ അവന്റെ ഹൃദയം വെന്തു വെണ്ണീറായി. അതീതകാലങ്ങളെക്കുറിച്ച് അവൻ അതീവ പശ്ചാത്തപിച്ചു. അശ്രുധാരകൾ പിന്നെയും അവന്റെ നേത്രങ്ങളിൽനിന്നും അനർഗ്ഗളമായി സ്രവിച്ചുതുടങ്ങി. ആത്മകാന്തന്റെ ദാരുണമായ ഈദൃശ സങ്കടത്തേയും സങ്കോചത്തേയും ഇംഗിതജ്ഞ

യായ ആ സുകുഡുംബിനി ഗ്രഹിച്ച മാത്രയിൽ അവൾ മനസ്സുഖകി ഭർത്തൃസവിധത്തിൽ ഉപഗമിച്ചിട്ട് അതിവിനയപുരസ്സരം ആ നരർഷഭനെ ഒന്ന മൃദുവായി തലോടുകയും അനന്തരം അവന്റെ രുചിരമേനിയെ സാനുരാഗം ഒന്ന പരിരംഭണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തശേഷം അവന്റെ നേത്രങ്ങളെ സകരുണം ഉന്മാർജ്ജനം ചെയ്തിട്ട തന്റെ കയ്യിൽ രണ്ട മഹാർഹമായ മണിച്ചിലമ്പുകൾ ഉണ്ടെന്നും അവയെ പണ്യവീഥികളിൽ കൊണ്ടുചെന്ന് വിക്രയംചെയ്ത് എന്തെങ്കിലും ഉപജീവനമാർഗ്ഗം സമ്പാദിക്കാൻ സൌകര്യമുണ്ടെന്നും സുസ്മേരവദനയായി പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ച്, സ്വകാന്തനെ അതീവ സാന്ത്വനപ്പെടുത്തി.

അനന്തരം കോവലൻ അത്യാനന്ദതുന്ദിലമനസ്കനായി ആ തരുണീമണിയുടെ സവിധത്തിങ്കൽ ഉപഗമിച്ചിട്ട് പൂർവ്വാധികമായ സൌഹാർദ്ദത്തോടുകൂടി അവളുടെ മൃദുലതരങ്ങളായ കരപല്ലവയുഗ്മങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ച, നിർവ്യാജമായ വാത്സല്യപൂർവം അവയെ ഒന്ന മൃദുവായി ആമർദ്ദനം ചെയ്യുകയും ചിരവിരഹക്ലാന്തമായ അവളുടെ വാടിയ പൂമേനിയെ ദൃഢമായി ആലിംഗനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തിട്ട് അവളോട്ട് ഇപ്രകാരം ഉദീരണം ചെയ്തു.

(മഞ്ജരി)

"പൊന്നേ! കനിയേ! പുകഴും നൽപെൺകൊടി
മിന്നേ! നിന്നോടൊന്ന ചൊല്ലീടാം കേൾ.
എന്തുപറഞ്ഞാലുമെന്നോതിർ ചൊല്ലാത്ത
ചെന്താമരാക്ഷി! നീയൊന്നുകേൾക്ക.

മാമധുരാപുക്ക നിങ്കാൽ ചിലമ്പിതു
ഹേ! മദിരാക്ഷിവിലയ്ക്കേകി
തന്മൂല്യംനേടി മെയ്യുണ്ണി നമ്മുടെ
സൽകുല ധർമ്മത്തെ പാലിച്ചീടാം.
അല്ലാതെയിന്നൊന്നു ചൊല്ലേണ്ട പൈതലേ
വല്ലാതെയായിവലഞ്ഞു ഞാനും," (ചിലപ്പതികാരം)

ആയതുകൊണ്ടു ഹേ! പങ്കജാക്ഷി! ഞാൻ മധുരാപുരിയിൽ ചെന്ന് ഈ നൂപുരം വിക്രയം ചെയ്തുകിട്ടുന്ന പരിപണംകൊണ്ട് എന്തെങ്കിലും വാണിഭംചെയ്തു സ്വകുലധർമ്മത്തെ സമഞ്ജസം പാലിക്കാമെന്നാശിക്കുന്നു. നീ ഇനിമേലെങ്കിലും അരക്ഷണംപോലും എന്നെ വിട്ടകലാതെ എന്നോട് ഉപയാനം ചെയ്യാൻ സന്നദ്ധയായാലുമെന്നു സഗദ്ഗദം പറഞ്ഞു. സ്വഭർത്താവിന്റെ കല്പനയെ നിരാകരിക്കുന്നതു, പാതിവ്രത്യത്തിനു അമിതമായ ഭംഗമാണെന്നു സങ്കല്പിച്ചിരുന്ന ആ വരവർണ്ണിനി ഉടനടി ആ പുണ്യകൃത്യത്തിലേക്കു വശംവദയായി. അന്നുരാത്രിതന്നെ അന്ത്യയാമത്തിങ്കൽ ആ ദമ്പതികൾ സ്വന്തം ഗേഹംവിട്ട് ആ നഗരാന്തത്തിലുള്ള നിരവധികമായ പണ്യവീഥികളേയും വിശിഖകളേയും തരണം ചെയ്തിട്ടു കാവേരിനദിയുടെ ഉത്തരതീരം വഴി പശ്ചിമാഭിമുഖമായി പ്രയാണംചെയ്തു. ഏകദേശം നാലുകാതം ദൂരം യാത്രയായപ്പോൾ അവിടെ സാന്ദ്രച്ഛായമായ വനരാജികളാൽ നിബിഡവും നാനാവിധ കുസുമസഞ്ചയങ്ങളാൽ അതിരമ്യവുമായ ലവന്തികയെന്ന ഒരു വസന്തോദ്യാനത്തെ കാണുകയും അതിനുള്ളിൽ സ്വല്പനേരം വിശ്രാന്തിക്കായി പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിനിടയ്ക്ക് കണ്ണകിക്ക്

(മഞ്ജരി)

"അദ്ധ്വശ്രമത്തിനാലംഗം തളൎന്നിട്ടു
വിശ്രാന്തിക്കായി ശ്രമിച്ചവളും
നാവു വരണ്ടിട്ടു മേനി ചുരുണ്ടിട്ടു
വേവുതുടങ്ങിയവളുള്ളത്തിൽ
തന്നാഥം തന്മുഖം നോക്കിയമ്മങ്കയാൾ
നന്നെ നെടുവീൎപ്പുമിട്ടീടിനാൾ
എന്നിട്ടു പിന്നിട്ട കാന്താരമതിമുഖം
തന്നെ വീക്ഷിച്ചിട്ടും ചൊല്ലീടിനാൾ
എന്നാഥ! കേളെത്രദൂരമുണ്ടുചെല്ലാൻ
അമ്മധുരസ്മിതാനായതാക്ഷാ
ആയതുകേട്ടപ്പോളായവനുള്ളംതാൻ
ആയിരമായിട്ടു പൊട്ടിപ്പോയി.
എന്നിട്ടു വന്നോരു ശോകത്തെ നീക്കിട്ടു
അന്നല്ലാളോടിദമോതീടിനാൻ.
അല്ലേഎന്നോമലേ! ആയതിൻദൂരമാൻ
ഇല്ലല്ലോ നാലഞ്ചുകാതംശേപാലം
തെല്ലുസമാശ്വാസം കൈക്കൊൾക മന്നുന്നി
മെല്ലെ നമുക്ക ഗമിക്കാമെടൊ
ഉദ്യോഗക്കെട്ടിങ്കൽ പെട്ടീടാഞ്ഞയാരും
മദ്ധ്യേലുംകണ്ണീതാൻ വാണതുണ്ടൊ?
ആ രാമൻ, സീതാ, നളൻ, ഭൈമിയെന്നിവർ
ആ രമ്യസച്ചരിത്രങ്ങൾ പോരെ,
ആശ്വാസിക്കാശ്വാസിക്കംബുജലോചനെ

ആസ്വാദ്യമായിട്ടും പാൽക്കുഴമ്പേ!
പാതിവ്രത്യത്തിന്റെയത്താണി നീയല്ലോ
പാരിൽ നിൻ സൽക്കഥ പൂജനീയം
എന്നവൻ കാന്തയെ ശാന്തവാചങ്ങളാൽ
നന്നായ് സമാശ്വാസം ചെയ്തുപിന്നെ."

(ചിലപ്പതികാരം)

കുറച്ചുനേരം ഏകാന്തമായ ആ രമ്യാരാമത്തിങ്കൽ അത്യന്തം ഉപരതിയോടെ വിശ്രമിച്ചശേഷം അവർ പിന്നീട് ഒരു കാതം യാത്രചെയ്ത് നിരന്ധ്രമായ തരുനികുരംബങ്ങളാൽ നിബിഡവും മുകുലിതങ്ങളായ ശഷ്പാസ്തരണങ്ങളാൽ മണ്ഡനീകൃതവുമായ ഒരു രമ്യപ്രദേശത്തിൽ ചെന്നുചേരുകയും ചെയ്തു. അവിടെയുള്ള ഒരു മനോരഞ്ജിതമായ നികുഞ്ജത്തിൽ വസിച്ചിരുന്നവളും അനതിപ്രാന്തകായയും ശ്രേഷ്ഠരൂപിണിയും ശുഭ്രമായ കാഷായവസ്ത്രത്താൽ ആപ്രപദീനം ആവൃതശരീരയും പലിതധവളങ്ങളായ ചികുരങ്ങളോടുകൂടിയവളും വർഷീയസിയുമായ കൌന്തിയടികളെന്ന ഒരു ജൈനസന്യാസിനിയുടെ നിവാസാശ്രമത്തിനു സമീപത്തും അവർ ചെന്നുചേരുകയും അചിരേണ അവരെ ദർശിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രശ്രയാവനതന്മാരായ ആ അഭ്യാഗതന്മാരെ കണ്ടപ്പോൾ ആ തപസ്വിനി അവരെ ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ ആശ്രമാന്തർഭാഗത്തിൽ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. ആ അതിഥികൾ തറയിൽ വിരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന തൃണകൂടങ്ങളിൽ ആസനസ്ഥരായശേഷം ആ യോഗിനി അവരോടു കുശലപ്രശ്നം ചെയ്യുകയും അനന്തരം അവർ ആ പഥികർക്ക് വേണ്ടതായ ആതിഥ്യങ്ങൾ നൽകുകയും ശൈത്യഫലസ

മിശ്രങ്ങളായ ഭോജ്യപേയാദികൾ കൊടുത്തു് അവരെ സംതൃപ്തരാക്കുകയും ചെയ്തു. തദനന്തരം കോവലൻ ആ വാനപ്രസ്ഥയെ നോക്കീട്ടു് പ്രിയഭാമിനിയോടു് ഇപ്രകാരം നിമന്ത്രണം ചെയ്തു.

(മഞ്ജരി.)

അപ്രതിമോജ്ജ്വലകോമളമൂർത്തിയാൾ
സുപ്രസിദ്ധിവാച്ച ശോഭനാംഗി
മായാസമുദ്രം മറികടന്നോളാക
മീയാമകണ്ണിന്ന കർപ്പൂരംതാൻ
ശ്രുവമതേജോമൃതം ഇക്കം വാർതിങ്കളാ
ലിമ്മാതിൻനാസുഖമാശ്വരാഗം
ത്യാഗവൃക്ഷത്തിന്റെ സൽബീജമാണിവർ
മോഹവൃക്ഷത്തിൻ കൊടുംകഠാരം
ശാശ്വതമാകുമഹിംസാവ്രതംപൂണ്ടൊ
രീശ്വരിയാണിവൾ വാദമില്ല
ശാന്തിയിൻ കൂടാരമൻപിൻപ്രതിരൂപം
സ്വാന്തത്തിലൊട്ടുമേ ദുഷ്ടില്ലാത്തോൾ
മര്യാദച്ചന്ദ്രശോഭിതവക്ത്രയാ
ളിമ്മാതനസൂയയെല്ലാത്ത ധന്യാ" (ചിലപ്പതികാരം)

കോവലൻ ആ ദേവിയോടായി തന്റെ പൂർവ്വവൃത്തം മുഴുവനും പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കയും ആ പുണ്യവതി അതെല്ലാം ശ്രവിച്ചിട്ടു അത്യധികം അനുകമ്പാഭരിതയായി ആക്ഷികരായ ആ ദമ്പതികളെ വേണ്ടുംവണ്ണം അനുഗ്രഹിക്കുകയും അ

വരോടുകൂടി താനും മധുരാപുരിക്ക നിർഗ്ഗമിക്കുന്നതിന്ന് ആ യോഗിനി സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീട് അവർ മൂന്നു പേരും മധുരയെ നോക്കി പ്രയാണം ചെയ്തുയും വഴിമദ്ധ്യേ ശ്രീരംഗത്തിൽ എത്തി അവിടെയുള്ള സ്പൃഹണീയമായ കാഴ്ചയാൽ ഏററവും ആശ്ചര്യപരതന്ത്രന്മാരായിട്ട് അന്ന് അവിടെ താമസിക്കുകയും, അനന്തരം സഹസ്രം ഫണാവലികളോടു കൂടി വിലസുന്ന സരീസൃപസംസ്തരത്തിന്മേൽ സച്ചിദാനന്ദ സ്വരൂപിയായി മായയാ യോഗനിദ്രയിൽ ലയിച്ചിരിക്കുന്ന നാനാമുനിഗണനിഷേവ്യമാനനായ സാക്ഷാൽ ശ്രീരംഗനാഥനെ അകളുഷമനസ്കരായി അമിതമായ ഭക്ത്യാദരപൂർവ്വം ദർശനം ചെയ്തുയും ചെയ്തിട്ട് അവിടെ നിന്നും യാത്ര തുടർന്നു.

അടുത്തദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ ആ അദ്ധ്വനീനന്മാർ മൂന്നുപേരും ഒരു വഞ്ചിയിൽകയറി കാവേരിനദിയെ തരണംചെയ്തു നീലയായപനസരസാലകേരക്രമുകാദിവനരാജികളാൽ നിബിഡിതമായ ദക്ഷിണപ്രാന്തത്തെ പ്രാപിച്ച് അവിടെയുള്ള ഒരു മരച്ചോലയിൽ കുറച്ചുകാലം നിവസിച്ച് അദ്ധ്വശ്രമനിവാരണം ചെയ്കയും ചെയ്തു. പുനശ്ച ആ പാന്ഥന്മാർ ആ പുണ്യതടിനിയുടെ ദക്ഷിണതീരംവഴി യാത്രചെയ്ത് അവിടെയുള്ള പല കൃഷിക്ഷേത്രങ്ങളേയും പനസരസാലതിന്ത്രിണീപ്രഭൃതികളായ വൃക്ഷതതികളാൽ പരിവൃതവും സാന്ദ്രഛായാപരിപൂതവും ആയ ശാദ്വലപ്രദേശങ്ങളേയും ദർശിച്ചുംകൊണ്ടു അത്യധികം ഉപരതിയോടെ ആ രമ്യ മാർഗ്ഗേണ യാത്രചെയ്തുതുടങ്ങി. പോകുന്നവഴിമദ്ധ്യേ

അവർ സന്നിധസ്ഥലങ്ങളിലുള്ള കരിമ്പിൻതോട്ടങ്ങളേയും കമലിനികളേയും കാരണ്ഡകങ്ങളും, കാട്ടുകുക്കുടങ്ങളും, ജലകുക്കുടങ്ങളും, ശാരികകളും, നാരകളും, രാജഹംസങ്ങളും ആദിയായ പതത്രിവർഗ്ഗങ്ങളുടെ നിനാദങ്ങളും അടക്കളത്തിൽ ഭേരീപടഹാദി വാദ്യങ്ങളും ഉൽബണമായി ഉൽഘോഷിക്കുംപോലെ ധ്വനീകരിച്ചു കേൾക്കുന്ന കൃഷിപ്രദേശങ്ങളേയും ചെന്നെൽകതിരുകൾ ചന്തമായി വിളഞ്ഞുകിടക്കുന്ന കൈദാരികകളേയും നിരീക്ഷിച്ചിട്ട് ആ പഥികന്മാർ സപ്രമോദം യാത്രതുടർന്നു. അവിടെ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ,

(മഞ്ജരി)

"ചേററിൽ പുരണ്ട മുഴുംമേനിതന്നിലെ
റ്റുററമിരുണ്ട മുടികളോടും
ഉഴക്കരാം ചെറുമൻമഹിഷങ്ങളുമതി
ചിക്കനെ മത്തന്മാരായിട്ടുടൻ
മണ്ണുകതിർന്നിട്ടും തുള്ളിമറിഞ്ഞിട്ടും
തിണ്ണത്തിൽ ചെന്നക്കതിർത്തുരുവിൽ
ചാരത്തുമേറീട്ടുടൻ നെല്പതിക്കറോള-
ങ്ങാഗത്തെങ്ങു ചെന്നടൻ കർഷകന്മാർ
ചീത്കാരപൂർണ്ണമോട്ടിവിരട്ടീടും
ചീററ നാദത്തിൻ രമ്യതയും.

(ചിലപ്പതികാരം)

കണ്ടുകൊണ്ടും മററുചില കൃഷിസ്ഥലങ്ങളിൽ

(മഞ്ജരി)

ചെങ്കുവളപ്പൂക്കൾ ഉച്ചിമേൽ ചൂടിയും
അംഗത്തിൽ പാടത്തിൻ ചേറണിഞ്ഞും
ഞാററിൻ മുടികൾ തലമേലിൽപ്പേറിയും
ഏററം കൊഴുത്തതാം മേനിയോടും
കള്ളും കുടിച്ചും ചുവപ്പിച്ചും കണ്ണുകൾ
ഉള്ളുകളോരോന്നു ചൊല്ലിക്കൊണ്ടും
കളങ്ങളിൽ നിന്നും സാധുക്കളെന്തിമ-
വർണ്ണോജ്ജ്വരോമനപ്പെൺകിടാങ്ങൾ
നാട്ടിൻദാരിദ്ര്യമകററും പുനീതകൾ
നാട്ടാരിനൈശ്വര്യ നൽച്ചെപ്പുകൾ
മൺവളയിട്ടു കിലുക്കിയ കൈകളാൽ
മാൺപിൽ ഞാററിൻ മുടിതാൻ വിതിർത്തും
ചിത്രമെഴുത്തുപോലച്ചേർപ്പിൽ കൊരുമാർ
ഒത്തൊരുമിച്ചു നിരന്നുനിന്നും
പാട്ടുകൾ പാടിയും പൂക്കരവയിട്ടും
ഞാററു നട്ടുംകൊണ്ടു കാണ്മുകളും

(ചിലപ്പതികാരം)

ദർശിച്ചുംകൊണ്ടു ദിവസംതോറും ഓരോകാതംവീതം നടക്കേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച് സന്തോഷപരവശരായി അവിടെനിന്നും യാത്രതുടർന്നു. ഇതിനിടയ്ക്കു തഴച്ചുനില്ക്കുന്ന പൂഞ്ചെടികളും വള്ളികളും നിറഞ്ഞ ഒരു ഭാഗത്തു ജൈനാ

ഗമങ്ങളുടെ മഹിമയും തത്വങ്ങളും അടങ്ങിയ ധർമ്മപ്രമാണങ്ങളെ എവരും കേൾക്കത്തക്കവണ്ണം അതിമനോജ്ഞമായി അരുളിച്ചെയ്യുന്ന രണ്ടു ശ്രാവണമുനികൾ പട്ടണംവിട്ട് അവിടെ എഴുന്നെള്ളിയിരിക്കുന്നതായി അറിഞ്ഞപ്പോൾ കൌന്തിയടികൾ കോവലനോടും കണ്ണകിയോടുംകൂടി അവരുടെ സന്നികൎഷത്തിൽ ചെന്ന് അവരുടെ പാദാന്തങ്ങളിൽ വീണു സാഷ്ടാംഗം നമസ്കരിച്ചു. മദമാത്സര്യാദിരഹിതന്മാരായ ആ ഗംഭീരപുരുഷന്മാർ ആ തപോനിധിയായ കൌന്തിയേയും അനുയാതരേയും സ്മിതപ്രസാദിയോടെ വീക്ഷിച്ചിട്ട് ഇപ്രകാരം സകരുണം അരുളിച്ചെയ്തു.

"പുണ്യവതിയായ ഹേ! യോഗിനീ! ആരാലും തടുപ്പാൻ കഴിയാത്തവിധത്തിൽ അനാദിയായിനടത്തിരിക്കുന്ന ദുഷ്കർമ്മഗതിയുടെ ഫലങ്ങൾ സർവ്വസാക്ഷികളുടെ കളിപ്പാവകളായ ഈ മാനുഷകീടങ്ങൾ ഒരുനാളും അനുഭവിക്കാതെയിരിക്കാൻ ഇടവരികയില്ല. വിളനിലത്തിങ്കൽ വിതച്ച വിത്തിന്റെ ഗുണദോഷംപോലെ സൽക്കർമ്മദുഷ്കർമ്മങ്ങളുടെ ഫലം മർത്ത്യന്മാർ അനന്തരമനുഭവിച്ചുതന്നെ തീരു. അത് എല്ലായ്പ്പോഴും അലംഘനീയമാണ്. കൊടുങ്കാറ്റടിക്കുന്ന വിശാലമൈതാനത്തിങ്കൽ കൊളുത്തിവച്ചിരിക്കുന്ന വിളക്കെന്നപോലെ ഉടലിനുള്ളിൽ നില്ക്കുന്ന ജീവനും ഉടനടി മാഞ്ഞുപോകുന്നതല്ലാതെ എന്നും സ്ഥായിയായി ബന്ധിച്ചുനില്ക്കുന്നതല്ല. സർവ്വജ്ഞൻ ആദിയായ നാനാവിധാഭിധാനങ്ങളോടുകൂടിയ ജിനദേവനാൽ അരുളിച്ചെയ്യപ്പെട്ട ആഗമതത്വങ്ങളെനോക്കീട്ടു സിദ്ധിക്കാത്ത യാതൊരുത്തൎക്കും

ജനനമരണസങ്കുലിതമായ സംസാരസാഗരത്തിൽനിന്നു കരകയറുവാൻ ഒരിക്കലും സാധ്യമാവുകയില്ല. ഇപ്രകാരം മഹിതവും മഹാസാരഗർഭ്യമായ ശ്രവണമുനികളുടെ സാരോപദേശങ്ങളെ ആകർണ്ണനം ചെയ്തിട്ട്, തപോധനയായ കൌന്തി ആ മഹനീയാംഗന്മാരെ കൈകൂപ്പി വണങ്ങുകയും താൻ കാമനെ ജയിച്ച മഹാത്മാവായ ആ ദിഗംബരന്റെ ജ്ഞാനപ്രതിപാദകങ്ങളായ പരിശുദ്ധവാക്യങ്ങളല്ലാതെ മറ്റൊന്നും തന്നെ ചെവി ചാച്ചു കേൾക്കുന്നില്ലെന്നും, ആനന്ദപര്യവസായിയും അത്യാനന്ദസുഖദായകവുമായ ആ ദേവന്റെ ആഗമസാരവാക്യങ്ങളെയല്ലാതെ മറ്റൊന്നിനെയും തന്റെ ഹൃദയാന്തത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നില്ലെന്നും ആ വാചംയമന്മാരോടു പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. അല്പം കഴിഞ്ഞിട്ട് ആ ചാരണർ അവിടെനിന്നും ഭൂസ്പർശം വിട്ടു പൊങ്ങുകയും കൌന്തിദേവിയെ ജനനമരണരൂപമായ സംസാരദുഃഖം ഇനി ബാധിക്കാതിരിക്കാൻ പൂർണ്ണമായി ആശീർവദിക്കയും ചെയ്തുകൊണ്ട് പെട്ടെന്നവിടെനിന്നും അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു.

പിന്നീട് കോവലനും കണ്ണകിയും കൌന്തിദേവിയുമൊന്നിച്ച് ഇരുകരകളിലും മുകിൽമാലയണിഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന മരച്ചോലകളോടുകൂടിയ ഒരു വിജനസരണിയിൽകൂടി യാത്ര ചെയ്യുമ്പോൾ, അനന്യസാധാരണസൌന്ദര്യധാമങ്ങളായ ആ ദമ്പതികളെ അചിരേണ ആലോകനം ചെയ്തിട്ട് അവരിൽ അത്യധികം അസൂയാലുക്കളായി, തന്നിമിത്തം അവരെ അവഹേളനംചെയ്തു ഒരു പുംശ്ചലിയേയും അവളുടെ കമിതാവായ ഒരു കാമചാരിയേയും കൌന്തിയടികൾ കേവലം ജംബുകരായ് ആ വനമധ്യത്തിൽ അലഞ്ഞുതിരിയട്ടെ

എന്നു കോപാരുണിതനേത്രയായി ശപിച്ചു. ആ ശാപം ആ സന്യാസിനിയുടെ തപോബലത്താൽ അവരെ തൽക്ഷണം ബാധിക്കുകയും അവർ ആ ക്ഷണംതന്നെ സൃഗാലങ്ങളായിഅവിടെനിന്നും ഓടിപ്പോവുകയുംചെയ്തു. അതുകണ്ടപ്പോൾ കണ്ണകി നടുങ്ങി അത്യന്തം അനുകമ്പാഭരിതയായി ആ ദേവിയോട് കേവലം അജ്ഞരായ ആ അപരാധികൾക്കു ശാപവിമോചനം കൊടുക്കുവാൻ അതിവിനീതയായപേക്ഷിച്ചു. ഉടനെ ദേവി അത്യഹങ്കാരത്താൽ അതിദുർഭാഷണം ചെയ്തുവരായ ഇവർ ഒരു വ്യാഴവട്ടകാലമെങ്കിലും ഈ നികൃഷ്ടജന്മത്തിൽ ജീവിച്ചിട്ട് അനന്തരം പൂർവ്വവൽസ്വാനാം രൂപത്തെ പ്രാപിച്ചാലും, എന്നു ശാപമോക്ഷം നൽകുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം അവർ മൂന്നുപേരുമൊന്നുചേർന്ന് സ്പൃഹണീയമായും മനോഹരമസൃണമായും നീരന്ധ്രമായ തരുച്ഛായകളാൽ അതികമ്രമായും ഉള്ള അനേകം കാഴ്ചകളെ ദർശിച്ചുംകൊണ്ട് മരുൽപഥത്തെ മാർജ്ജനംചെയ്യുന്ന മഹനീയങ്ങളായ നിരവധി പ്രാസാദങ്ങളാൽ ആവൃതമായ ഉറയൂരിലെത്തി അവിടെ അന്നുരാത്രി താമസിച്ചിട്ട് അടുത്തദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ സമന്ദം അവിടെനിന്നും യാത്രയാവുകയുംചെയ്തു.

മദ്ധ്യേമാർഗ്ഗം ഒരുദിവസം മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ കോവലൻ തന്റെ പ്രിയതമയുടെ തൃഷ്ണാശാന്തിക്കായി വനാന്തരത്തിൽ ചെല്ലുന്നതിനിടയായി. അപ്പോൾ മാധവിയാൽ അയയ്ക്കപ്പെട്ട കൌശികൻ എന്ന ഒരു അന്തണൻ അവിടെ സമാഗതനായി കോവലനോടായി അവരെ കാണാതതുകൊ

ണ്ടു് അവൻെറ താതമാതാക്കൾ അനുഭവിക്കുന്ന നിരവധി കഷ്ടാരിഷ്ടങ്ങളെയും മാധവി അനുഭവിക്കുന്ന അതിദാരുണമായ വിരഹദുഃഖത്തെയും ആ ഉർവ്വീസുരൻ അതിചാതുര്യത്തോടുകൂടി കോവലനെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കയും ചെയ്തു. അതുകേട്ടിട്ടു കോവലൻ ക്രമത്തിലധികം വ്യസനാക്രാന്തനായും തൻെറ ഇദാനീന്തനമായ ദുഷ്കൃതിയെ വിചാരിച്ചു കേവലം തൂഷ്ണീകനായും സ്വല്പനേരം നില്ക്കുകയും, അത്യധികംസങ്കടപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം ആ നരശാർദ്ദൂലൻ തൻെറ ഹൃദയംഗമമായ വന്ദനത്തേയും നിഷ്കപടമായ സ്നേഹാദരത്തേയും നിവേദനംചെയ്യുന്നതിനു പ്രത്യേകം അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തുകൂടാതെ അവരെ ആശ്വസിപ്പിക്കാൻ ആ അവനീസുരനോടു് അത്യന്തം അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതല്ലാതെ മഹിളാമണിയായ മാധവിയോടു തനിക്കു് അല്പംപോലും അനുരാഗമുള്ളതായി അയാൾ യാതൊന്നുതന്നെ പുറത്തു പ്രസ്പഷ്ടമായി പ്രതിപാദിച്ചില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല അവളെ കഠിനമായി ഭത്സിക്കുകയും അവളുടെ വിപ്രയോഗത്തിൽ തനിക്കശേഷം ഉൽക്കണ്ഠയോ അനുകമ്പയോയില്ലെന്നു ആ അന്തണവരനെ ധരിപ്പിക്കയും ചെയ്തശേഷം അയാളെ അവിടെനിന്നും യാത്രപറഞ്ഞയച്ചു.

കുറെ നേരത്തേക്കു കോവലൻ ഒന്നും മിണ്ടാതെ ചിന്താക്രാന്തനായി നിന്നശേഷം ജലവുംകൊണ്ടു് പ്രിയതമയുടെ സന്നിവേശത്തിൽ ആഗതനായി ആ സുദർശനയുടെ ദാഹശാന്തി വരുത്തിട്ടു് അവളോടും കൌന്തിയടികളോടും

കൂടി ത്രിംശദ്ദിനങ്ങൾ കൊണ്ടു് അനവധി ഗഹനങ്ങളും ദുർഗ്ഗമങ്ങളുമായ അരണ്യപ്രദേശങ്ങളെ അതിക്രമിക്കുകയും അനന്തരം അവക്കു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഒരു ഏകപദീമാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടി വേഗവതീനദീതീരത്തെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവർ ആ പുണ്യതരംഗിണിയെ തരണംചെയ്തു ഭാസുരവും പൂതവനങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ആവൃതവും ആയ മധുരാപുരിയുടെ പുറഞ്ചേരിയിലുള്ള ഒരു സന്യാസ്യാശ്രമത്തിൽ വന്നു താമസിച്ചു.

അടുത്തനാളുഷസ്സിൽ കോവലൻ ഏകാകിയായു് നഗരാന്തർഭാഗത്തു പ്രവേശിക്കുകയും ആ മഹാനഗരത്തിന്റെ സമ്പൽസമൃദ്ധിയേയും അനന്യസാധാരണമായ ശില്പവൈശിഷ്ട്യത്തേയും അതിരുചിരങ്ങളായ തരുഗുല്മലതാദികളെക്കൊണ്ടു് സാന്ദ്രച്ഛായങ്ങളായ പ്രാസാദങ്ങളേയും സ്പൃഹണീയങ്ങളായ പണ്യവീഥികളെയും രക്ഷിവർഗ്ഗങ്ങളാൽ അക്ഷീണം രക്ഷിച്ചുപോരുന്ന രാജഗൃഹങ്ങളേയും മറ്റും ദർശിച്ചിട്ടു്, താമസംവിനാ മടങ്ങിയെത്തുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ യാദൃച്ഛികമായി അവിടെ ആഗമിച്ച മാതരിയെന്ന ഗോപസ്ത്രീ ആശ്രമോപാന്തത്തിൽ നില്ക്കുന്ന കോവലനേയും കണ്ണകിയേയും ദർശിക്കാനിടയാവുകയും ആ സന്യാസിനിയിൽ നിന്നും അവരുടെ പൂർവ്വവൃത്തങ്ങളെ സവിസ്തരം മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം ആ യോഗിനി, മാതരിയോടായി "അല്ലയോ ആഭീരവനിതേ! ഈ ആനന്ദരൂപിണിയുടെ പിഞ്ജരങ്ങളും മൃദുലതരവുമായ ചെന്താരൊത്ത പാദതലങ്ങൾ ഈ ഭൂമിദേവിയെപ്പോലും ഇതിനുമുമ്പു്

സ്പർശിച്ചറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇവളും ഇപ്പോഴും കഠിനമായ കാലഗതിനിമിത്തം കാതരയായി കടുംവെയിലിനാൽ തന്റെ കണവൻ കഠിനമായി വാടിത്തപിച്ചതുകണ്ട് കരളുരുകി നാവു വരണ്ട്, തനിക്കു നേരിട്ട അത്യായാസത്തെപ്പോലും അല്പമെങ്കിലും അറിയാത്തവിധം അത്യുഗ്ര മനോമാഹാത്മ്യത്തോടുകൂടി ഒരു വാടിയ പൂങ്കൊടിപോലെ പ്രകാശിക്കുന്നവളാണ്. ഗാർഹസ്ഥ്യധർമ്മാചരണത്തിൽ പതിയുടെ സാഹചര്യത്തെ അനിവാര്യമായി കാംക്ഷിക്കുന്ന ഉത്തമധർമ്മപത്നിക്കു ഒഴിച്ചുകൂടാത്തതായ പാതിവ്രത്യനിഷ്ഠ അത്യധികമായി പ്രശോഭിക്കുന്ന ഒരു വരവർണ്ണിനിയാണ് ഈ നില്ക്കുന്ന കണ്ണകി. ഇത്തരം ചാരിത്ര്യനിഷ്ഠയോടുകൂടിയ ഈ പ്രത്യക്ഷദേവത വസിക്കുന്ന നാട്ടിൽ കാലവർഷം പൊഴിക്കുകയോ ശ്രീഫലപുഷ്ടിക്കു വ്യാക്ഷേപമേല്പെടുകയോ രാജനീതിക്കു വിഭ്രംശം വരികയോ സംഭവിക്കുന്നതല്ല. ആയതുകൊണ്ട് ഞാൻ ഈ പരമസൽഗുണസമ്പൂർണ്ണരായ ദമ്പതികളെ നിന്റെ ശരണമായേല്പിക്കുന്നു. നീ ഈ വൈശ്യദമ്പതികളെ വീതസന്ദേഹം സ്വീകരിച്ച് വേണ്ടുംവണ്ണം സ്നേഹാദരപൂർവം സംരക്ഷിച്ചാലും. ധർമ്മചാരികളുടെ അഭ്യാഗതം തല്ക്കാലം സാമാന്യമായി ഒരാനന്ദത്തെമാത്രം ജനിപ്പിക്കുന്നതാണെങ്കിലും പിന്നീട് അതു പരമാനന്ദാനുഭൂതിക്കു ഹേതുവായിത്തീരുന്നതാണെന്നരുളിച്ചെയ്തിട്ട് ആ ദമ്പതികളെ മാതരിയുടെ പക്കൽ ശരണമായേല്പിച്ചു.

മഹാപുണ്യവതിയായ മാതരി ആ വൈശ്യദമ്പതികളെ ബഹുമാനപൂർവം സാഗ്രഹത്തിൽ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടു

പോയി, യാതൊരുവിധമായ മനഃക്ലേശത്തിനും ഇടവരുത്താതെ അത്യധികം വരിവസ്യയോടെ അവൾ വേണ്ടുന്ന ഭോജ്യപേയാദി സാധനങ്ങൾ പ്രദാനം ചെയ്തു് അവരെ സസന്തോഷം സംരക്ഷിച്ചു പോന്നു. ഇതിനിടയ്ക്കു് ഒരു ദിവസം കോവലൻ തന്റെ പ്രിയതമയുടെ മണിശിഞ്ജിരത്തെ വാങ്ങിച്ചുംകൊണ്ടു് പ്രണയമസൃണമായ മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടി അവളെ അനല്പം നിരീക്ഷിക്കയും ചെയ്തിട്ടു് ആ സുദർശനയോടായി "ഹേ! പ്രിയ ഭാമിനീ! ഞാൻ നിന്റെ ഈ മഹാർഹമായ മണിനൂപുരത്തെ പണ്യവീഥികളിൽ കൊണ്ടുചെന്നു വിററു് അനക്ഷണം മടങ്ങിവരാം. ഞാൻ വരുവോളം നീ എന്റെ വിരഹമോർത്തു് അല്പമെങ്കിലും ദുഃഖിക്കാതെ അത്യാനന്ദതുന്ദിലയായി നിന്റെ മാതൃസമാനയായ ഈ മഹിളാമണിയുമൊന്നിച്ചു് ഇവിടെ നിവസിച്ചാലും!" എന്നിപ്രകാരം അരുളിച്ചെയ്തു.

ഉടൻതന്നെ അവൻ ആ പക്ഷ്മളാക്ഷിയായ ആത്മകാന്തയെ ഗാഢമായി പരിരംഭണം ചെയ്കയും അവളുടെ കന്ദളപേലവമായ മൃദുമേനിയെ അത്യധികനായി ആമർദ്ദനം ചെയ്കയും ചെയ്തിട്ടു്, അവിടെ അവൾ കേവലം ഏകാകിനിയായിരിക്കുന്നതുകണ്ടു് കരളുരുകി കവിളൊഴുകുന്ന ബാഷ്പോൽഗമത്തോടെ അവളെ സമാധാനം സൂക്ഷിക്കാനായി വിശ്വസ്തസഖിയായ മാതരിയെന്ന ആഭീരവനിതയോടു് അത്യാദരപൂർവം അപേക്ഷിക്കയും ചെയ്തിട്ടു് അവിടെനിന്നും നിർഗ്ഗമിച്ചു് അതിവേഗത്തിൽ ആ കമനീയമായ മധുരാപുരിക്കുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു. ആ നഗരാന്തർഭാഗത്തുള്ള

ആപണവീഥികളിൽക്കൂടി ചിലമ്പും വഹിച്ചു ചെല്ലുന്നവനായ ആ ഗംഭീരപുരുഷനെ പലരും അനുയാത്ര ചെയ്തുതുടങ്ങി. കാൎയ്യം ഗ്രഹിച്ചിട്ട് നൃശംസനായ ഒരു കലാദനും ആചിരേണ അവനെ അനുഗമിച്ചു. അവൻ കോവലന്റെ സന്നികൎഷത്തിൽ വന്നപ്പോൾ ഗംഭീരാശയനായ വണിഗ്വരൻ അവനെ നോക്കി താൻ ഒരു മണിനൂപുരം ക്രീണനംചെയ്യാൻ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നുവെന്നും അതു രാജോചിതമാണെന്നും അതണിയാൻ രാജമന്ദിരത്തിൽ ആൎക്കെങ്കിലും ആവശ്യമുണ്ടായെന്നും ചോദിക്കുകയും അതിന്റെ മൂല്യം നിൎണ്ണയിക്കാൻ അയാളോടു പ്രത്യേകം സവിനയം അപേക്ഷിക്കയും ചെയ്തു. കോവലോദിതത്തെ ആകൎണ്ണനം ചെയ്ത ആ നാസ്തികാധമൻ ഉടനടി കോവലനോടായി ആ മഞ്ജുശിഞ്ജീരം മഹാറാണിക്കണിയാൻ ഉചിതമായതാണെന്നും ഇതൃശമായ ഒരു ഭൂഷണം അവൾക്കിപ്പോൾ ആവശ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നും അറിയിച്ചതുകൂടാതെ അതിനെ അരമനയിൽ കൊണ്ടുചെന്നു കാണിച്ചു തിരുമനസ്സുണൎത്തിച്ചു തിരിയെ മടങ്ങിയെത്തുന്നതുവരെ കോവലനെ തന്റെ ഗൃഹാന്തത്തിങ്കൽ വിശ്രമിക്കാൻ അപേക്ഷിക്കയും ചെയ്തിട്ടു ചിലമ്പോടുകൂടി ആ കലാദൻ രാജസദനത്തിലേക്കു അതിവേഗം നിൎഗ്ഗമിക്കുകയും ചെയ്തു.

പോകുന്ന മാൎഗ്ഗമദ്ധ്യേ ആ അഭിസന്ധകൻ ഇപ്രകാരം വിഹൎഷത്തോടെ വിചിന്തനം ചെയ്തു. "ഞാൻ മുമ്പൊരിക്കൽ ഈ അവരോധത്തിൽനിന്നും അപഹരിച്ചെടുത്ത നൂപുരത്തിന്റെ യാഥാൎത്ഥ്യം പുറത്തറിയാതിരിക്കുന്ന

തിരുമുൻപു തത്താദൃശമായ ഈ ആഭരണത്തെ തിരുമുമ്പാകെകാണിച്ച് തിരുമനസ്സിനു ബോധ്യം വരുത്തി എന്നിലുള്ള ശങ്കയെ നിശ്ശേഷം നിവാരണം ചെയ്യേണമെന്നുമാത്രമല്ല ഈയാൾ ആ ചിലമ്പിന്റെ ചോരകനാണെന്നു തിരുമുമ്പാകെ അതിപ്രാഗത്ഭ്യമായി ഉണർത്തിച്ച്, ഇവനെ അചിരേണ അപരാധിയാക്കി അർദ്ദിപ്പിക്കയും ചെയ്യാം,, „ഇപ്രകാരംവിചാരിച്ചിട്ട് ആ പശ്യതോഹരൻ അരമനയെ അഭിമുഖീകരിച്ച് അതിത്വരയോടെ ആഗമിച്ചപ്പോൾ മന്ത്രിപരിഷത്തിൽ നിന്നു പിരിഞ്ഞു സ്വന്തം പരിചാരകന്മാരോടുകൂടി സ്വ പട്ടമഹിഷിയിൽ അത്യർത്ഥികനായി പാണ്ഡ്യൻ നെടുംചെഴിയൻ അന്തഃപുരത്തിലേക്കു നടകൊള്ളുകയായിരുന്നു. ഉടൻതന്നെ അഘകൃത്തായ ആ ഘാതകൻ ഏറ്റവും അക്ഷമനായി മഹാരാജാവിനെ താണുവീണു നമസ്കരിച്ച്, അല്ലയോ പൊന്നുതിരുമേനീ ഇതുകേൾക്കാൽ! കവണൻ, ഇത്യാദിയായ മോഷണോപകരണങ്ങളൊന്നും കൂടാതെ കേവലം രിക്തപാണിയായി നമ്മുടെ അരമനയ്ക്കകത്തു കടന്ന് അതിനികൃഷ്ടമായ ആഭിചാരപ്രയോഗംകൊണ്ട് അതിഭദ്രമായ അവിടത്തെ മണിയറയിലിരുന്ന മണിച്ചിലമ്പിനെ മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയ മോഷകനെ തൊണ്ടിയോടുകൂടി അടിയൻ ഇതാ അടിയന്റെ കപ്പുപ്പാട്ടിൽ വിടകൊള്ളിച്ചിരിക്കയാണ് എന്ന് അതിവിഹ്വലതയോടെ തിരുമനസ്സുണർത്തിച്ചു. ഉടൻതന്നെ പാണ്ഡ്യമഹാരാജാവ് ഉപരക്ഷകന്മാരെ വിളിച്ച് തന്റെ പത്നിയുടെ മഞ്ജീരാപഹാരം ഇവൻ പറയുന്ന തസ്കരന്റെ കൈവശമുണ്ടെന്നുവരുകിൽ അവനെ നിഗ്രഹിക്കുന്നതിനായി വേഗത്തിൽ ഇവിടെകൊണ്ടുവ

ന്നാലും,, എന്നു പറയുവാൻ ഭാവിച്ചവനായ അവൻ കാലവൈപരീത്യത്താൽ നാവിടറി അശേഷം ആലോചനാശക്തിയില്ലാതെ ദേവിയുടെ വിരഹത്താൽ കാമപരവശനും തമാസ്സമാനസനും ആയിട്ട് തൽപ്രസാദ പ്രാപ്തിയെ മാത്രം മുൻനിറുത്തി അവനെ കൊന്നുകൊണ്ടുവന്നാലും എന്നരുളിച്ചെയ്തുപോയി. രാജഭടന്മാർ ആ കലാദനോടുകൂടി അതിശീഘ്രമായി കോവലന്റെ സവിധത്തിൽ വന്നുചേർന്നു. കളങ്കരഹിതമായ മുഖമണ്ഡലത്തോടു വിലസുന്ന കർമ്മപാശബദ്ധനായ യുവപുംഗവനെകണ്ടപ്പോൾതന്നെ അവൻ ഒരു തസ്കരനാണെന്നു വിചാരിക്കാൻ ആ ഘാതകന്മാരുടെ മനസ്സ് അൽപ്പമെങ്കിലും അനുവദിച്ചില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല, അവന്റെ നിബർഹണത്തിൽ നിന്നും അവരുടെ മനസ്സ് അനുക്ഷണം വിരമിക്കുകയും ചെയ്തു. അതു കണ്ട നൃശംസനായ ആ കലാദൻ ഏറ്റവും പരിഭ്രാന്തമാനസനായി അവരോടു മോഷണവൃത്തിയുടെ മർമ്മങ്ങളായ മന്ത്രം, മരുന്ന്, തന്ത്രം, കാലം, സ്ഥലം, കരു ഇത്യാദി പല നിഗൂഢകാര്യങ്ങളെ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കുകയും കോവലൻ ഒരു വലിയ തസ്കരനാണെന്ന് അവരിൽ ദൃഢനിശ്ചയം ഉദിപ്പിക്കയും ചെയ്തതു മാത്രമല്ലാതെ അവർ ഇവന്റെ കുതന്ത്രങ്ങൾക്കു വശംവദരായാൽ ചണ്ഡപരാക്രമനായ പാണ്ഡ്യമന്നവന്റെ ഉഗ്രദണ്ഡനയ്ക്ക് ഉടൻ തന്നെ പാത്രീഭവിക്കുന്നതാണെന്നുൽഘോഷിക്കയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ആ സംഘത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഒരു മഹാഘാതകൻ അത്യമർഷണനായി കോവലസവിധം പ്രാപിച്ച് അവനെ പൊടുന്നനവെ തന്റെ ഖഡ്ഗംകൊണ്ടു വെട്ടി

നിലത്തു വീഴ്ത്തി. ഈ വർത്തമാനം നാടൊട്ടുക്ക സപദി പരന്നുതുടങ്ങി. തന്റെ പ്രിയതമൻ അന്യായമായി കൊലക്കളത്തിൽ വെട്ടിവീഴ്ത്തപ്പെട്ട ഉൽഭ്രമസൂചകമായ ഉപകർണ്ണിക കണ്ണകിക്കു കർണ്ണാകർണ്ണികയാ അറിവു കിട്ടി.

ഉടൻതന്നെ ആ സാധ്വീമണി മനം കലങ്ങി അത്യധികം വ്യസനാക്രാന്തയായി തന്റെ ദുർവിധിയേയും ദുസ്ഥിതിയേയും വിചാരിച്ച് അതീവ ആക്രന്ദനം ചെയ്യുകയും അത്യാളിയോടുകൂടി വിലസുന്ന പനിമതിബിംബം കരിമുകിലോടൊത്തു നിരാമമായി പാത്തട്ടിൽ പതിക്കുംവണ്ണം അത്യവശതപൂണ്ടു ഭൂമിയിൽ നിപതിക്കുകയും തന്റെ കണവനെ കാണാനുള്ള അതിനിവേശതയാൽ കണ്ണുകൾ കലങ്ങി കരങ്ങൾ തിരുമ്മിക്കൊണ്ട് ആകാശത്തെ അനിമേഷയായി നിരീക്ഷിക്കുകയും ഉടനടി നിലത്തുവീണു പിടയുകയും ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക നിലവിളിക്കുകയും അടിക്കടി ബോധരഹിതയായി, നിശ്ചേഷ്ടയായി കിടക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വല്പം ഓർമ്മ വന്നപ്പോൾ അവൾ അവിടെനിന്നു പിടഞ്ഞെണീറ്റ് ആകാശദേശത്തിങ്കൽ അനന്തജ്യോതിസ്സോടുകൂടി ഉദിച്ചുയർന്നിരുന്ന ആദിത്യഭഗവാനെ നോക്കി, "അല്ലയോ ലോകസാക്ഷിൻ! അങ്ങറിയ എന്റെ ജീവനാഥൻ ഈ ജന്മത്തിൽ യാതൊരുവിധമായ അന്യായവും പ്രവർത്തിച്ചവനല്ല; അപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കുന്നവനുമല്ല. അങ്ങനെയിരിക്കെ, ആ നരപുംഗവന് ഈദൃശമായ അപ്രാപ്യനിസ്ത്രാണം അനിർവ്വാച്യമായി ആഗതമാകാനുള്ള ഹേതു എന്താണെന്ന് ഞാനറിയുന്നില്ല. ഹേ! ദേവാ! എന്റെ പ്രേമഭാജന

വും, എന്നോടിണങ്ങി പരസ്പരം പ്രേമസംപൂർത്തി കൈക്കൊണ്ടു വാണിരുന്ന വന്ദ്യപുരുഷനും, സർവ ഗുണ സമ്പന്നനുമായ മദീയനായകൻ കത്തിക്കാളുന്ന ഘോരാഗ്നിയിൽ ഈദൃശം നിമജ്ജനംചെയ്തു കിടക്കുമ്പോൾ, ഞാനും അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി നിസ്ത്രാതയാകാതെ കേവലം ദുഃഖഭൂയിഷ്ഠമായ വൈധവ്യനിഷ്ഠയോടുകൂടി തീർത്ഥവാരികളിൽ അനവരതം നീരാടി കളിച്ചുകൊള്ളുന്ന പ്രാകൃതവനിതകളെപ്പോലെ സന്മാർഗ്ഗവ്യതിചലനം ചെയ്യുന്ന ഒരു ധൂർത്തയായ ദുർവൃത്തയല്ല ഞാൻ. എത്രയും അകിൽബിഷനായ എന്റെ പ്രാണപതിയെ കേവലം ഒരു കശ്മലനാണെന്നു നിഷ്കാരണം നിശ്ചയിച്ച്, അസമഞ്ജസമായി അപകരുണം വെട്ടിക്കൊന്ന ഈ രാജാധമന്റെ നാട് അചിരേണ അഗ്നിക്കിരയാകട്ടെ" എന്ന് അഭിക്രന്ദനംചെയ്തു. പിന്നീട് ആ സാധ്വീമണി ഉൽബണമായ ഉൽക്കണ്ഠയോടെ നഗരാന്തർഭാഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു കൊലക്കളത്തിൽ അസിപാതമേറ്റ് അംഗക്ഷതത്തിൽനിന്നും അനസ്യൂതം പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന രുധിരധാരയിൽ മുഴുകി പാംസുക്കളണിഞ്ഞു നിശ്ചലനായും, ചൈതന്യരഹിതനായും അന്തരിച്ചുകിടക്കുന്ന സ്വപ്രിയതമന്റെ കങ്കാളകളേബരത്തെക്കണ്ട്, അനന്തരക്ഷണം അതിനെ ഒന്നു മൃദുവായി തലോടുകയും അതീവമനോവ്യഥാസമ്മിശ്രയായി ഈദൃശം ആക്രന്ദനം ചെയ്കയും ചെയ്തു.

(മഞ്ജരി)

“ആധാരഹീനയായ്ച്ചാടിയുലഞ്ഞതാറാം
കാതരയായിക്കലങ്ങുമെന്നെ
മാലേയച്ചാറണിപ്പൊൻമേനികൊണ്ടൊന്നു”
ചാലേയാശ്ലേഷംതാൻ ചെയ്കവയ്യേ!
അയ്യോ! സഹിക്കാമോ വഞ്ചതി ദൈവമേ!
എന്തിരോലേഖനമെന്നേ വേണ്ടൂ.
കാലനും കണ്ടെന്നാൽ മണ്ടിടുമങ്ങയെ
കാലനെന്നേക്കൊണ്ടു പോയീടുവാൻ.
ഭമലാം സുവർണ്ണമയമാം പര്യങ്കത്തിൽ
മേലിൽ കിടന്ന നീയെന്തേ കാന്താ!
മേലേ പൊടിയണിഞ്ഞിവിധം വീണതും
കാലസ്വരൂപൻ കളിയതാമോ.
മന്നനാൽ വന്ന കൊട്ടക്കോലത്തമൂലം
മുന്നമിവൾകൊണ്ട കർമ്മതന്നെ.
ആരുമൊരുത്തുണയില്ലാതാരത്തേടം
നാരിയിവളെന്നീ കാണുന്നീലേ.
കൺമിഴിച്ചൊന്നു കടാക്ഷിക്കവേണമേ!
“കൺമണീ! യെന്നൊന്നു ചൊല്ലേണമേ
ചേറിൽമുഷിടും നിൻമാറിടമെന്നതും
പാരിടത്തിൽഞാനറിഞ്ഞതില്ല,
ആരാനമിങ്ങളേണാ എൻചെയ്തികേൾക്കവാൻ
നാരികളെനിങ്ങൾ കാതടച്ചോ?
അല്ലേ!സതിമാരെ പൊല്പാദൈവങ്ങളേ!
നല്ലറിവുള്ളോരേ! കേൾക്കവേണം,

എള്ളളവും കുററമെന്നാഥനില്ലെങ്കിൽ,
ഉള്ളല്ലചൊല്ലിനേൻ സത്യമിദം
എള്ളുംമടിക്കാതെയെന്നാഥൻമെല്ലവേ
ഖേദിക്കുമെന്നോടുരയാടേണം"

(ചിലപ്പതികാരം)

ഇപ്രകാരം ഉത്തരമായി ഉൽക്രോശിച്ചയുടൻതന്നെ ആ പുണ്യാത്മാവ് എന്തോ ഗാഢനിദ്രയിൽനിന്നും ഞെട്ടിയുണർന്നവനെന്നപോലെ ധൃതിയിൽ ഉത്ഥാനം ചെയ്ത് അവളോടായി "അല്ലയോ! പ്രിയതമേ! നിന്റെ കുളിർമതി സമാനമായ മഞ്ജുളവദനം, എന്തോ വൈമനസ്യം നിമിത്തം അന്തസ്സംഘോഷശോഭമായും അധികം കർശിതമായും ഇദ്ദംഗം ക്ലാന്തമായി കാണാനുള്ള കാരണമെന്തു്? എന്നു ഉച്ചീഷ്കനായി ഉദീരണംചെയ്തിട്ടു്, അവന്റെ മൃദുലതരങ്ങളായ കരപല്ലവങ്ങളെക്കൊണ്ടു അവളുടെ അശ്രുക്കളെ അനുക്ഷണം മാർജ്ജനംചെയ്തു. ഉടനെ ആ മഹിളാമണി അത്യധികം വെന്തെരിഞ്ഞ ഹൃദന്തത്തോടുകൂടി അന്തവേലം പ്രലപിച്ചുംകൊണ്ടു ആ പുണ്യപുരുഷന്റെ പാദാന്തത്തിങ്കൽ വീണു സാഷ്ടാംഗം പ്രണമിച്ചു. അനന്തരം അവൻ ആ സാധ്വിയെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി "നീ അത്ര നിവസിച്ചാലും" എന്നുമാത്രം അരുളിച്ചെയ്തിട്ടു അമാത്യന്മാരാൽ പരിവേഷ്ടിതനായി അചിരേണ ആകാശദേശത്തിൽ അന്തർദ്ധാനംചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അവൾ ആ വിസ്മയനീയമായ കാഴ്ച കണ്ടു് അതീവവിഭ്രാന്തമനസ്കയായി "ഇതൊരു മായയോ അല്ലെങ്കിൽ മലിയമാനസഭ്രാന്തിയോ അഥവാ ഇതു് മാമകമനസ്സിനെ വ്യാമോഹിപ്പിക്കുന്ന വല്ല ദേവതതന്നെയാണോ? ഇത

സാധു യാതൊന്നുമറിയുന്നില്ല" എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു് അവിടെ നിന്നും അത്യവശതയോടെ വീണ്ടും തിരിച്ചു. "എന്നാൽ ഞാനൊരു പതിവ്രതയായ ധർമ്മപത്നിയാണെന്നുവരികിൽ എങ്ങിനെയും എന്റെ പതിയെ ഈ ജന്മത്തിൽ തന്നെ പ്രാപിക്കുന്നുണ്ടു്. അതു് അസാദ്ധ്യമാണെങ്കിലും സാധിച്ചല്ലാതെ ഞാൻ സമാധാനപ്പെടുന്നവളല്ല. എന്തായാലും എന്റെ കോപാവേശം അടങ്ങിയതിനുശേഷമല്ലാതെ ഞാൻ അതിനു തുനിയുന്നുമില്ല. ഈ കോപശമനത്തിനായി ഈ ക്ഷണംതന്നെ ഞാൻ ആ നൃശംസനായ രാജാധമനെച്ചെന്നുകണ്ടു് അവനോടായി എന്റെ നായകനെ നിഷ്കാരണം കൊലപ്പെടുത്തിയ അവന്റെ അതിദൈവമായ ദുർന്നയകൃത്യത്തിനുള്ള ഹേതുവെന്താണെന്നു ചോദിക്കുകതന്നെ വേണം." എന്നു ഉഗ്രശപഥം ചെയ്തിട്ടു കണ്ണകീദേവി തന്റെ അതികോമളമായ കന്തളഭാരത്തെ അത്യുമാസീനമായ് അഴിച്ചു നാലുപാടും ചിതറിയിട്ടുംകൊണ്ടു് അത്യുഗ്രമായ കോപാവേശത്തോടുംകൂടി അതിവേഗത്തിൽ പാണ്ഡ്യമഹാരാജാവിന്റെ കൊട്ടാരത്തിലേക്കു നിർഗ്ഗമിച്ചു. അപ്പോഴം ആ രാജഗൃഹത്തിലുള്ള പരിധിസ്ഥന്മാർ ബഹിർദ്വാരോപാന്തത്തിൽ അസിധാരികളായി നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവരെ കണ്ടു ഉടൻ ദേവി അത്യധികം ദുഃഖാക്രാന്തയായും സംജാതവേപഥുവായും കോപാരുണിതകപോലയായും ഈവിധം ഉൽഭ്രമത്തോടെ നിർബന്ധം ചെയ്തു.

(മഞ്ജരി)

"അല്ലേ! കാവൽക്കാരാ! വാതിലുകാപ്പോനേ!
പൊല്ലാപ്പുഴിചെയ്യോൻസേവകനേ!

എള്ളളവും ധർമ്മമില്ലാത്തോനാകിയ
കള്ളനാകുന്നിന്റെ മന്നനോടായ്
ചൊല്ലുകവേണം നീയെത്രയും വേഗത്തിൽ
ഉള്ളല്ലതാൻചൊല്ലും വാക്യമിദം
നാഥനിഴന്നവൾ പൊൻചിലമ്പൊന്നിനെ
വേദനയോടുമേ കൈക്കുള്ളിലേന്തി
വാതിൽമുഖത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്നുണ്ടെന്നനീ
എള്ളുമുഴറാതെ ചെന്നിപ്പോഴേ
പാപിയാംമന്നവൻ തന്നോടുണർത്തിക്ക
ആപത്തതല്ലെങ്കിൽ വന്നണയും.”

(ചിലപ്പതികാരം)

ദേവിയുടെ അത്യമർഷസൂചകമായ ഏതാദൃശാക്രോശ വചനങ്ങളെ ആകർണ്ണനം ചെയ്തിട്ടു ആ ദ്വാരപാലന്മാർ ഭയകമ്പിത ശരീരന്മാരായി തിരുമുമ്പാകെ ചെന്നു ഇപ്രകാരം തിരുമനസ്സുണർത്തിച്ചു.

(മഞ്ജരി)

“കഷ്ടമൊരുനാരിയേററം മാലാണ്ടവൾ
രുഷ്ടയായിപ്പാദച്ചിലമ്പൊന്നേന്തി
വാതുക്കൽവന്നങ്ങു നില്ക്കുന്നു മന്നവാ!
ചേതസ്സിലേററം ഭയമാകുന്നു.
തന്നാഥൻതന്നെയന്യായമായമ്മങ്ക
ഇന്നാട്ടിങ്കൽ വച്ചിഴന്നാളെന്നും
പല്ലുറുമ്മിക്കൊണ്ടു മെല്ലെപ്പുലമ്പുന്നു-
തെല്ലിടയുള്ളു രോഷിച്ചിടുന്നു-

വാവിട്ടലറുന്നു ക്രുവിക്കരയുന്നു
വേവുകൊണ്ടുള്ളം ദഹിക്കുന്നെന്നു,
കൈകൊണ്ടു മാറത്തറയുന്നുമന്നവാ
അയ്യോ ഇക്കാഴ്ച സഹിക്കവയ്യേ.
സാക്ഷാൻമഹിഷാസുരമർദ്ദിനിതാനോ,
രൂക്ഷയാകും കാളിദേവിതാനോ.
പ്ടാരിയാംദേവതതാനോ? അതല്ലായ്കിൽ,
കേട്ടുവിളങ്ങും പൊൻഭൂതംതാനോ.
ഏററം ചീറുന്നമുഖത്തോടുമായവൾ
ഊററമാംകോപമിയന്നോളായി,
ഗോപുരദ്വാരത്തിൽവന്നു നിന്നിട്ടുണ്ടു
ഭൂപാ! നിന്നെക്കാണ്മാനെന്നുചൊല്ലി"

(ചിലപ്പതികാരം)

ഏവംപ്രകാരമുള്ള പ്രതീഹാരവചനങ്ങളെ സശ്രദ്ധം ശ്രവിച്ചവനായ പാണ്ഡ്യമഹാരാജാവ് സ്വന്തം ഉപരക്ഷകന്മാരോടായി ആ മഹിളാമണിയെ സ്വസമക്ഷം ആനയിപ്പിക്കുന്നതിനു ആജ്ഞാപിച്ചു. അനന്തരം ആ വനിതാമണി രാജകല്പനയനുസരിച്ച് തിരുമുമ്പാകെ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ രാജാവ് അവളെ ഉദാസീനമായി അല്പക്ഷണം വീക്ഷിച്ചിട്ടു അവളോടായി "ഹേ! ബാഷ്പാകുലേക്ഷണയായ നാരീമണേ! നമ്മുടെ മുമ്പാകെ നീ ഈദൃശം മലീമസവും ബീഭത്സവുമായ വേഷത്തോടെ ആഗമിക്കാനുള്ള ഹേതുവെന്താണ്" എന്നു അരുളിച്ചെയ്തു." അപ്പോൾ ആ പരമസാദ്ധ്വി ആ മഹാരാജാവിനെ നോക്കി ഏററവും വീരാവേശത്തോടെ "അല്ലയോ രാജാധമാ! അമരന്മാർപോലും അത്യന്തം

അതിശയിക്കത്തക്ക അത്യധിക മഹിമാവോടും ഐശ്വര്യത്തോടുംകൂടി ചോൾക്കൊണ്ട ചോളമണ്ഡലാധിപന്മാർ പങ്കഹീനം ചെങ്കോൽ നടത്തിവരുന്ന പുകഴ്പെരുത്ത പുകാർനഗരമാണു, ഈ മന്ദഭാഗ്യയുടെ ജന്മദേശം. അവിടെ അതിഭാസുരമായ കീർത്തിയോടുകൂടി വിലസുന്ന പെരുംകുടി വണിഗ്വരനായ "മാചാത്തുവാൻ എന്ന മഹാധാർമ്മികന്റെ മഹാർഹനായ മകനാണു മദീയപ്രാണനായകൻ. കേവലം ജീവിതം നയിപ്പാനായി കരുതിദുഷ്കാലഗതിക്കു അതിമാനം വശംവദരായ് ഞങ്ങൾ എന്തോ ഉപപാതം നിമിത്തം ഭവാന്റെ ഈ നാശഹേതുകമായ നഗരവരത്തിലേക്കു ആഗമിക്കാനിടയായി. ഇവിടെവച്ചു എന്റെ ഈ മണിച്ചിലമ്പിനു തുല്യമായ വേറൊരിണച്ചിലമ്പിനെ വില്പാനായി ഉദ്യോഗിച്ചതുനിമിത്തം ഭവാനാൽ അപകരണം അർദ്ദനം ചെയ്യപ്പെട്ട കോവലന്റെ ധർമ്മപത്നിയായ ഒരു ദുഷ്കർമ്മപാശബദ്ധയാണു ഈ ഞാൻ. എന്റെ നാമധേയം കണ്ണകിയെന്നാണ്." എന്നുള്ള തന്റെ സങ്കടസങ്കുലമായ ദൈന്യോദന്തത്തെ മഹാരാജാവിനോടു സരോഷം നിവേദനം ചെയ്യും സ്വാതന്ത്ര്യനിബർഹണത്തിനുള്ള മൂലമെന്താണെന്നു ആ രാജാധമനോടായി ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു.

ആ മഹാരാജാവു നിതരാംബീഭത്സയും അതിസന്താപിതയുമായ ആ തരുണീമണിയെനോക്കി ഹേ! ഉത്തമവനിതേ! നിന്റെ ഉപയന്താവു ഒരു കുപ്രസിദ്ധനായ കശ്മലനാണെന്നു ഉൽബണമായ തെളിവു ലഭിച്ചതിനാൽ ഉൽകൃഷ്ടമായ രാജധർമ്മത്തെ അനുസരിച്ചു നീതി പരിപാലനാർത്ഥം ഉദ്വാസനത്തിനു വിധിക്കപ്പെട്ടതാണ്. ഇതിൽ ന

മുക്ക യാതൊരാന്ധ്യവും പററീട്ടില്ല എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ അവൾ അതിക്രുദ്ധയായ്, സ്വകരതലഗതമായിരുന്ന മററൊരിണച്ചിലമ്പിനെ അവൻെറ സന്നികൎഷത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു അതിനെ അതിവേഗത്തിൽ പൊട്ടിച്ചിട്ടു അതിക്രോധാവേശത്തോടും, അത്യവജ്ഞയോടും കൂടി ആ രാജവദ്ധ്യനെ രൂക്ഷമായി വീക്ഷിച്ചിട്ട് "അല്ലയോ അസന്മാൎഗ്ഗനിഷ്ഠനായ നരപ്രവര! എൻെറ ചിലമ്പിലുള്ള തരികൾ അമൂല്യങ്ങളായ മാണിക്യരത്നങ്ങളാണ്. അതറിയാതെ കേവലം അസമഞ്ജസനായ നീ എത്രയും അന്ധഃകരണമായി മദീയ പ്രാണപതിയെ ഉദ്ധതനായ് ഉപമർദ്ദം ചെയ്തു അതി ഭൈരവമായ കിൽബിഷവ്യതിക്കു തക്കതായ ശിക്ഷ നിനക്കചിരേണ ലഭിക്കുന്നതാണ്". രാജധൎമ്മത്തിൽനിന്നും നിശ്ശേഷം വ്യതിചലിച്ചവനായ ഹേ നരകീടമേ! ഇതാ നോക്കൂ! എന്നീ ദൃഢമായ ഉൽപ്രാസവചനങ്ങളെ ഉച്ചൈസ്സ്വരം ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു സ്വപ്രിയതമൻ പ്രചുരനല്ലെന്നു പ്രത്യക്ഷമായി തെളിയിച്ചുകൊടുത്തു.

ഉടൻതന്നെ ആ ചിലമ്പിനകത്തുനിന്നും മാണിക്യത്തരികൾ തെരുതെരെ വെളിക്കു തെറിച്ചു. രാജപത്നിയുടെ ചിലമ്പ് മുത്തുതരികൾ കൊണ്ടു നിറയ്ക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നതിനാൽ ഉടൻതന്നെ പാണ്ഡ്യമഹാരാജാവ് വാസ്തവം ഉടനടിഗ്രഹിക്കയും ആ മണിനൂപുരം തൻെറ പത്നിയുടെതല്ലെന്നും അവൻെറ പ്രിയതമയായ കണ്ണകിയുടെതാണെന്നും അവൻ മനസ്സിലാക്കുകയും ഉടൻതന്നെ പ്രതിഹതമനസ്സനായ അവൻ തൻെറ ആന്ധ്യത്തെ ഓൎത്തു അതിവ്യസനിക്കയും ചെയ്തു. അനന്തരം രാജൎഷിൻ ‥കേവലം നൃശംസനായ

ഒരു പശ്യതോഹരന്റെ വ്യാകൃതിവചനങ്ങളെ വിശ്വസിച്ചു അല്പമെങ്കിലും പൎയ്യാലോചിക്കാതെ കോവലനെ നിഗ്രഹിച്ചുവന്നായ ഞാനാണോ രാജാവു്? ഞാൻതന്നെയാണു മഹാതസ്കരൻ. ഏററവും പരിശുദ്ധമായ പാണ്ഡ്യരാജവംശം ആചന്ദ്രതാരമാംവണ്ണം ഇന്നുമുതൽ ഏററവും കളങ്കപങ്കിലമായിത്തീൎന്നു. ഞാൻ അതിനീചനായ ഒരു രാജാധമൻ തന്നെയാണു്. രാജധൎമ്മത്തിൽ നിന്നു നിശ്ശേഷം വ്യതിചലിച്ചുവന്നും ഒരു നികൃഷ്ടനായ നരഹന്താവുമായ ഈ എന്റെ കുത്സിത ജീവിതംകൊണ്ടു് ഇനിമേൽ എനിക്കു യാതൊരു ഫലവുമില്ല. അതു എനിക്കു മാത്രമല്ലാ എന്റെ ഭരണീയ ജനങ്ങൾക്കും എന്നെ വഹിക്കുന്ന ഭൂമിക്കും തീരാ ഭാരമായിത്തീരുന്നതാണു." എന്നുപറഞ്ഞിട്ടു കണ്ണകിയുടെ കണ്ണുനീർകണ്ടു് മനം ഉരുകി ഹതിമയങ്ങിസ്വന്തം സിംഹാസനത്തിൽനിന്നും താഴെ മറിഞ്ഞുവീണു് ഉടനടി ജീവത്യാഗം ചെയ്തു. ഇതു കണ്ടു് അവന്റെ പ്രാണപ്രിയയായ രാജപത്നിയും സ്വഭൎത്താവിനെ അനുഗമിച്ചുവല്ലുന്നപോലെ അവളുടെ സ്വന്തം ജീവനെ ഉപേക്ഷിച്ചു. അനന്തരം കണ്ണകി അത്യധികശോകമനസ്സയായി അതീവക്രോധാവേശത്തോടെ അവിടെ നിന്നും ചാടിപ്പുറപ്പെട്ടു് താൻ സത്യമായി ഉത്തമപത്നിയാണെന്നു വരികിൽ ഈ നഗരം മുഴുവൻതന്നെ മദീയക്രോധാഗ്നിയാൽ ദഹിക്കപ്പെടട്ടെ. എന്റെ പ്രിയതമന്റെ അതിദാരുണമായ അപ്രാപ്യനിൎയ്യാണത്തിന്നു് ഹേതുഭൂതമായ ഈ രാജാധമന്റെ രാജധാനിയെ ഞാൻ ഇതാ അചിരേണ ഭഞ്ജിക്കുന്നുണ്ടു്. ഞാൻ ഈ കാൎയ്യത്തിൽ യാതൊരപരാധിനിയുമല്ല. എന്നു പറഞ്ഞു വലത്തു കൈകൊണ്ടു ഉത്തുംഗമായ തന്റെ വാമപയോധരത്തെ

അതി പൌരുഷത്തോടെ തിരുകി എടുത്തിട്ട് ആ നഗരവരത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു് ജവേന വലിച്ചെറിയുകയും ക്ഷണേന അഗ്നിഭഗവാൻ ഒരു ബ്രാഹ്മണവേഷധാരിയായി അവിടെ പ്രത്യക്ഷനാവുകയും ചെയ്തു. ആ ഭഗവാൻ ദേവിയെ നോക്കി ഹേ! പരമസാധ്വീ! ഞാൻ എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതു്. എന്നു എന്നോടു സകരുണം അരുളിച്ചെയ്താലും എന്നു വിനയപുരസ്സരം ചോദിച്ചപ്പോൾ കണ്ണകീദേവി അദ്ദേഹത്തോടായി "അല്ലയോ ഭഗവാനേ! അങ്ങു് ബ്രാഹ്മണർ, ധാർമ്മികർ, പശുക്കൾ, പതിവ്രതകൾ, വൃദ്ധന്മാർ, ശിശുക്കൾ എന്നിവരെ മാത്രം ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട് ആ നഗരത്തിലുള്ള മററു ദുഷ്ടന്മാരെയെല്ലാം ആകമാനം ഭസ്മം ചെയ്തു നശിപ്പിച്ചാലും! എന്നരുളിച്ചെയ്തു.

ഉടൻതന്നെ ആ നഗരവരം അഗ്നിഭഗവാനു് ഇരയായിത്തീർന്നു. ആ പുരാതനപുരിയെ പരിപാലനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന ദേവതകളെല്ലാം ഓരോരുത്തരായി അവിടെ നിന്നും ഓടിരണ്ട മലനാട്ടിലേക്കു യാത്രക്കാരായി. അനന്തരം കണ്ണകി ആ നഗരവീഥിവഴി എത്രയും ഭയാനകവും മലീമസവുമായ വേഷത്തോടെ കടും നിണവുമണിഞ്ഞു് അലഞ്ഞു തിരിയുമ്പോൾ മധുരാപുരിയധിപതിയും പാണ്ഡ്യമഹാരാജാക്കന്മാരുടെ പുരാതനകുലദൈവവുമായദേവി പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു കണ്ണകിയെ പിന്തുടർന്നു് അനുയാത്ര തുടർന്നിട്ടു്, അവളോടായി അല്ലയോ കുലപാലികേ! നീ ജയിപ്പൂതാക! ഞാൻ നിന്നോടു ഒരു സാരമായ ആവലാധി പറയുവാനാണു ഇവിടെയ്ക്കു സമാഗമിച്ചതു്. എന്റെ അഭ്യർത്ഥനകളെ അവിടുന്നു സാല്പം ശ്രദ്ധയോടെ ആകർണ്ണനം

ചെയ്യാലും. സമസ്തമണ്ഡലാധിപതികളും അടി പണിയത്തക്ക അമേയവീൎയ്യവാനായ പാണ്ഡ്യമഹാരാജാവു് വാസ്തവത്തിൽ യാതൊരപരാധവും അനവഹിതനായോ അവസാദനായോ ചെയ്തവനല്ല. ചെയ്യുന്നവനുമല്ല. നേരെ മറിച്ചു് സദാചാരനിബദ്ധനും മഹാ ധാൎമ്മിഷ്ഠനുമാണു്. എന്നാൽ മുജ്ജന്മനി "താന്താൻ നിരന്തരം ചെയ്യുന്ന കൎമ്മങ്ങളും താന്താനനുഭവിച്ചീടുകെന്നേവരൂ" എന്നുള്ള ആപ്തവാക്യമനുസരിച്ചു് ഓരോരുത്തരും അതീത ജന്മങ്ങളിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള പാപപുണ്യകൎമ്മങ്ങളുടെ ഫലങ്ങളും ഇതു ജന്മത്തിൽ അനിൎവ്വാൎയ്യമായി അനുഭവിച്ചേ മതിയാവൂ. ഭവിതവ്യത എല്ലായ്പ്പോഴും അനതിലംഘ്യയാണു്. "അല്ലയോ പെണ്മണീ! പണ്ടൊരിക്കൽ കലിംഗദേശത്തിലുള്ള സിംഹപുരാധീശനായ വസുവും കപിലപുരാധീശനായ കുമാരനും പരസ്പരം അതിമാത്രം വൈരികളായിത്തീരുകയും അവർ അന്യോന്യം പൊരുതു ജയിക്കേണമെന്ന ആകാംക്ഷയോടെ അതിനുതക്ക കാലം പ്രതീക്ഷിച്ചു നിവസിക്കുകയും ചെയ്തു. അക്കാലത്തു സിംഹപുരത്തെ പണ്യവീഥിയിൽ സംഗമൻ എന്നൊരു വൈശ്യൻ വാണിജ്യം നടത്തിക്കൊണ്ടു് വാണുവന്നിരുന്നു. അവിടെ അരമനയിൽ പരിചാരകനായി പണിചെയ്തു പാൎത്തുവന്ന ഭരതനെന്നവൻ സംഗമനിൽ അസൂയാലുവായി അവനെ ശത്രുരാജാവിന്റെ ചാരനാണെന്നു മിഥ്യാപവാദംചുമത്തി വിവരം തിരുമനസ്സുണൎത്തിക്കയും തന്മൂലം അവനെ ബന്ധനത്തിലാക്കി അക്കാലത്തെ ആയോധന മുറപ്രകാരം ഒരു അഘശംസൻ എന്നപോലെ അന്യായമായി കൊലക്കളത്തിൽകൊണ്ടുചെന്നു വെട്ടിക്കൊല്ലാൻ ആജ്ഞാപിക്കയും ചെയ്തു. "അല്ലയോ!

ദന്താവളഗമനേ! നീ കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിൽ ആ ഭരതൻ എന്ന പരിചാരകന്റെ പ്രിയപത്നിയായിരുന്നു. ആ ഭരതൻ തന്നെയാണ ഈ ജന്മത്തിൽ കോവലനായ്‌ ജനിച്ചതു്. ആ വണികനായ സംഗമൻ നിന്റെ ആത്മനാഥന്റെ നിബന്ധനത്തിന്ന കാരണഭൂതനായ സ്വർണ്ണകാരനായി ജാതനാവുകയും ചെയ്തു. സംഗമന്റെ പ്രേയസിയായ നീലി എന്നവൾ സ്വഭർത്താവിന്റെ അത്യുഗ്രമായ (പ്രവിശ്ലേഷത്താൽ) വിരഹദുഃഖത്താൽ അത്യധികം ദുഃഖാക്രാന്തയായി ൧൪ ദിവസംവരെ ഏററവും സങ്കടപ്പെട്ടു് അത്യരിശത്തോടെ പരിദേവനം ചെയ്തുകൊണ്ടു് പലദിക്കിലും അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞശേഷം അവസാനത്തിൽ യാതൊരു നിവൃത്തിയുമില്ലാതെ ഒരു ചെങ്കുത്തായ സ്ഥൂലോപലത്തിന്മേൽ കയറി അധോഭാഗത്തു അഭ്യുൽപതിച്ചു പ്രാണത്യാഗംചെയ്തു് സ്വഭർത്താവിനെ അനുഗമിക്കയും ചെയ്തു. അവൾ അന്തരിക്കുന്നതിന്ന സ്വല്പം മുമ്പിൽ അതിവ മനഃക്ലേശത്തോടെ ആകാശദേശത്തെ നോക്കീട്ടു് അതിപ്ലുഷ്ടമനസ്സയായി ഹേ, കർമ്മസാക്ഷിൻ! ഈ ജന്മത്തിൽ എനിക്ക ഈദൃശമായ ദുഃഖത്തെ ചെയ്തവർ അപരജന്മത്തിൽ എന്നെപ്പോലെ തന്നെ അതിയായ സങ്കടത്തെ അനുഭവിക്കട്ടെയെന്ന ഘോരമായി ശപിക്കയും ചെയ്തു. ആ ശാപം അതേവ നിങ്ങളെ അനിവാര്യമായി തുടർന്നിരിക്കുന്നു. ഹേ! സുദർശനി നീ ഇന്നേക്ക പതിന്നാലാം ദിനത്തിൽ നിന്റെ പ്രിയതമനെ പ്രാപിക്കും" എന്നരുളിച്ചെയ്തിട്ട പെട്ടെന്ന അവിടെ നിന്നും പ്രഹർഷത്തോടെ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു.

കണ്ണകി ഉടനെ മധുരയിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടു വേഗത്തിൽ വേഗവതീനദിയുടെ ദക്ഷിണതീരംവഴി പശ്ചിമാഭി

മുഖമായി നിഷ്ക്രമിച്ചിട്ടു ദേവി അരുളിച്ചെയ്തതനുസരിച്ചു തന്റെ പ്രിയതമനെ കാണുന്നതുവരെ താൻ ഒരുസ്ഥലത്തു് ഇരിക്കുകയോ കിടക്കുകയോ നിൽക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതല്ലെന്നു വീരശപഥം ചെയ്തു. ഒടുവിൽ ഗഹനങ്ങളായ അനാദിനിമ്നോന്നതപ്രദേശങ്ങളേയും ഘോരാരണ്യങ്ങളേയും നദീതീരംവഴി നടന്നു തരണംചെയ്തിട്ടു ചതുർദ്ദശദിനാന്തത്തിൽ മലയാളത്തിങ്കൽ വന്നുചേൎന്നു ചെങ്ങന്നൂർ എന്നു പറയുന്ന സ്ഥലത്തെത്തി അവിടെയുള്ള ഒരു ചെറിയ കുന്നിന്മേൽ വിസ്തൃതശാഖാവലികളോടുകൂടി പടൎന്നു നില്ക്കുന്ന ഒരു ബന്ധൂകവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ ചെന്നുനിന്നു.

ആസമയം സമീപനിവാസികളായ ശൈലാടന്മാർ അവിടെ ആഗതരാവുകയും ആവർ സുരുചിരയായ ആ ദേവിയെ ദർശിച്ചിട്ടു അതി വിസ്മയാവഹന്മാരായി അവരോടു ഇപ്രകാരം പ്രവചിക്കയും ചെയ്തു. "ഞങ്ങളുടെ കുലനായികയായ സാക്ഷാൽ വല്ലീദേവിയെപ്പോലെ വിളങ്ങുന്ന ഹേ! മഹിളാമണേ! ഭവതി ആരാണു"? ഏതുദേശനിവാസികളാണു ഭവതിയുടെ അസന്നിധാനത്താൽ അത്യുൽക്കണ്ഠിതരായിത്തീൎന്നിരിക്കുന്നതു"? ഏതൊരു മഹാപുരുഷനാണു അവിടത്തെ സമഗ്രമായ സാഹചര്യത്താൽ പരമപവിത്രനായിത്തീൎന്നിരിക്കുന്നതു"? അവിടുന്നു ഇത്രത്തോളം ആഗമിപ്പാനുള്ള ഹേതുവെന്താണു"" എന്നു ചോദിച്ചതിനു മാമധുരാപുരിക്കും അതിന്റെ പരിപാലകനായ മഹാരാജാവിനും മഹത്തായ നാശം നേരിടത്തക്കവണ്ണമുള്ള എന്റെ മഹാപാപശക്തിയാൽ ആ നഗരവരത്തിൽവെച്ചു എന്റെ ആത്മകാന്തനെ അരനിമിഷത്തിൽ ബലികൊടുത്തു കേവലം

അമംഗലയായും അനാഥയായും അലഞ്ഞുതിരിയുന്ന ഒരു മഹാപാപിഷ്ഠയാണ ഞാൻ" എന്നു ദേവി ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അനന്തരം പുളിന്ദന്മാർ ഭയഭക്തിഭരിതന്മാരായി ഇരുകരങ്ങളുംകൂപ്പി അമിതാദരപുരസ്സരം തൊഴുതുനിന്നു. തൽക്ഷണം തന്നെ ദേവന്മാർ പുഷ്പവർഷം പൊഴിച്ചു. ആ ശബർന്മാരേവരും കണ്ടുനില്ക്കേ ദേവലോകത്തിൽനിന്നും ഒരു വിമാനം പെട്ടെന്ന്, കോവലനോടും മഹാതേജസ്വികളായ ചില ദേവന്മാരോടുംകൂടി അവിടെ വന്നിറങ്ങുകയും ആ മലംകറവർ കണ്ടുനില്ക്കേ അവർ കണ്ണകീദേവിയെ ഒരു മോഹനമായ ദേവയാനത്തിൽകയററി അമർത്ത്യലോകത്തിലേക്കു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുചെല്ലുകയും ചെയ്തു.

ഉടൻതന്നെ ആ കൂട്ടത്തിലുണ്ടായിരുന്ന പുളിന്ദാധിപൻ സ്വജനങ്ങളെ വീക്ഷിച്ച്" അല്ലയോ! കൂട്ടരേ! നമ്മുടെ സമുദായത്തിന്റെ പ്രത്യേകാരാധ്യയായ ഒരു ദേവത നമുക്കിവിടെ ഇപ്പോഴും ഇല്ലാത്തതിനാൽ നാം ഇവിടെ ഇന്നുകണ്ട പ്രത്യക്ഷദൈവത്തെ ശാഖാനിബിഡിതമായ ഈ വിടപിച്ചുവട്ടിൽവെച്ചുതന്നെ അത്യാഘോഷപൂർവ്വം ആരാധിക്കവേണം എന്നു സാകൂതം പറഞ്ഞു. ആ നിർദ്ദേശം കേട്ട അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന മലംകറവർ ഒന്നുചേർന്നു ചെറുപറമുഴക്കിയും, മാങ്കൊമ്പുചാർത്തിയും, വെങ്കലമണിയടിച്ചും, സ്തംബകമണിയിച്ചും കുറിഞ്ചിപ്പാട്ടു (കുറത്തിപ്പാട്ടു) പാടിയും കടമ്പിൻമാലചാർത്തിയും ബന്ധുരമായ ബന്ധൂകവൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽവെച്ചുതന്നെ ധൂപദീപാദികളെക്കൊണ്ടും രമ്യഫലസമ്മിശ്രമായ മധുക്ഷീരാദിമധുരപദാർത്ഥങ്ങളെക്കൊണ്ടും മാലേയാദിവിലേപനദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടും ആ മഹനീയാംഗി

യായ ദേവിയെ മേളരാനന്ദം ആരാധിച്ചുതുടങ്ങി. ആ പു ണ്യപ്രദേശത്തിലാണ് ഇന്നത്തെ ചെങ്ങന്നൂരമ്പലം സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതു്. ആ പുണ്യദേവതയുടെ സാന്നിധ്യം ഇന്നും പരിപൂർണ്ണമായി അവിടെ പൂർവ്വവൽ ലാലസിക്കുന്നുമുണ്ടു്.

അദ്ധ്യായം ൩.

ആലയനിൎമ്മാണം.

കണ്ണകിദേവി ചെങ്ങന്നൂരിലുള്ള ബന്ധൂകതരുമൂലത്തിൽവെച്ചു സ്വദേഹത്തോടെ അതിവിസ്മയനീയമാംവണ്ണം സ്വൎഗ്ഗാരോഹണംചെയ്തു അതിമഹനീയമായ ആ തന്വിയെ സമീപനിവാസികളായ പുളിന്ദന്മാർ നിരീക്ഷണംചെയ്തുകൊണ്ടുനിന്നിരുന്നു. അവർ തൽക്ഷണംതന്നെ ഉപാക്ഷമായി തങ്ങൾ ദൎശിച്ച ആ അത്യത്ഭുതകരമായ വിധാനത്തെ തങ്ങളുടെ ചക്രവൎത്തിയെ തിരുമനസ്സറിയിക്കേണ്ടതു് സ്വധൎമ്മമാണെന്നു അറിവിലും അവധാരണംചെയ്തു. അനന്തരം ആ പൎവ്വതനിവാസികൾ ആയതിലേക്കുവേണ്ടി സപ്രയത്നം പ്രയത്നിക്കുകയും അവൎക്കു സംഭരിക്കാവുന്നതായ സകലവിധ ഉപായങ്ങളെയും അതിജാഗ്രതയോടുകൂടി സമ്പാദ്യം സംഭരിച്ചുതുടങ്ങുകയും ചെയ്തു.

ഒരുദിവസം മധുരാപുരിയിലുള്ള "കുലവാണിഭൻ ചാത്തനാർ" എന്ന മഹാകവി ചെങ്കുട്ടവചക്രവൎത്തിയെ തിരുമുഖംകാണിക്കാനും ഉപാസ്യനായ അദ്ദേഹത്തെ സപ്രശ്രയം നിഷേവണംചെയ്വാനും ഉദ്ദേശിച്ചു തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തേക്കു ആഗതനായി. ആ കവികുഞ്ജരൻ തിരുമുമ്പിൽ ഉപഗമിച്ചു് സ്വാഭിവാദനത്തെ സവിനയം ഉണൎത്തിച്ചപ്പോൾ ചക്രവൎത്തി അതിലേക്ക ഭോഗാനന്ദം അനുഭവിച്ചു. ആ സമയം അദ്ദേഹം സ്വന്തം പട്ടമഹിഷിയായ ഇളംകോവേൺമാൾ എന്ന പൊൻമണിയുമൊന്നിച്ചു മലംകാടികളുടെ

ക്ഷേമാവസ്ഥകളെപ്പററി അനുലോമം അന്വേഷിക്കുന്നതിനും പ്രകൃതിരമണീയമായ മലംകാഴ്ചകളെ കണ്ടാമോദിക്കുന്നതിനുമായിട്ടു മലനാട്ടിലേക്കു് (പർവ്വതപ്രദേശങ്ങളിലേക്കു്) പരിവാരസമേതം എഴുന്നള്ളാൻ ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. ചാത്തനാർ മുഖംകാണിച്ചു ഉടൻ മഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തെക്കൂടി ആയാത്രയിലേക്കു ക്ഷണിക്കുകയും ആ കവിവരൻ രാജകല്പനയെ അത്യാദരപൂർവ്വം ശിരസാവഹിക്കയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ചക്രവർത്തി സപരിവാരം മന്ത്രിപ്രവീരന്മാരോടും മററു സഭാവിദ്വാന്മാരോടുംകൂടി ആ വിനോദപ്രസ്ഥാനത്തിനു പുറപ്പെട്ടു. പോകുന്ന മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ ആ രാജപുംഗവൻ പെരിയാററിന്റെ തീരത്തിലുള്ള നിരന്ധ്രമായ തരുച്ഛായയിൽ പുല്ലുകൊണ്ടുമേയപ്പെട്ടതും വള്ളികൾ പടർന്നുകയറീട്ടുള്ളതുമായ ഒരു നികുഞ്ജത്തിൽ എഴുന്നള്ളി സ്വല്പകാലം വിശ്രമിച്ചു. ഈ സമയം മലംകുറവർ ആനക്കൊമ്പു്, അകിൽക്കട്ട, അഞ്ജനക്കല്ലു്, അതിരാരം, പൂക്കോടി, പുലിക്കുട്ടി, കളഭക്കുട്ടി, കരടിക്കുഞ്ഞു്, തേൻകുംഭം, തേൻമാഴം, നേന്ത്രക്കുല, ശൈലേയം, കുരങ്ങിൻകുട്ടി, കസ്തൂരിമൃഗം, കൂവപ്പൊടി, കിളിപ്പിള്ള, ഏലക്കാ, വെരുകിൻകുട്ടി, മാൻമദം, മുളയരി മുതലായ ഉപഹാരപദാർത്ഥങ്ങളോടുകൂടി മഹാരാജസമക്ഷംവന്നു ഉപഹാരപാണന്മാരായി അദ്ദേഹത്തെ അഭിവാദനം ചെയ്തിട്ടു ഉൽബണമായ ഉപരതിയോടെ ഈദൃശം ഉപമന്ത്രണംചെയ്തു.

(മഞ്ജരി)

“ഹൃദ്യകല്ലാമടിയങ്ങളാം തൊഴുന്നിതാ-
താഴ്മവിനയമോടെൻപിതാവേ!
വാഴ്കനിൻകൊറ്റവെൺകൊടയെന്നാളും
താഴ്വരാതെയിമ്മന്നിടത്തിൽ.
കണ്ടുഞങ്ങളൊരു കാഴ്ചതാനെന്നതും
പണ്ടുമിതുവിധം കേട്ടതില്ല.
ഒറ്റക്കൊമ്പുവെളുപ്പേറ്റതിലിന്നയായി
കാറ്റുകൊമ്പണിയൊത്തതിലിന്നാദം
പൊങ്ങുന്ന നമ്മുടെ നാട്ടിലേയ്ക്കന്നൊരു
പുഷ്പകത്തിൽ കൊട്ടിഷിന്നാദം.
വാനവർവിണ്ണിന്ന് വന്നവിമാനത്തിൽ
മാനിനിതന്നെയും കൊണ്ടുപോന്നാർ
എന്നാലതാരെന്നറിവീല
ധന്യതാപസിയവൾ ചൈതന്യമാം.
നിന്നാട്ടിൽ വാഴ്ത്തുമാമീയടികളും
ഒന്നറിഞ്ഞീലും ചൊല്ലുന്നേൻ ഞാൻ.

(ചിന്താപ്രതികാരം)

നിഷാദന്മാരുടെ ഇത്തരമായ ഉപാക്ഷേപങ്ങളെ ഉപകർണ്ണനം ചെയ്തിട്ട് ചോളചക്രവർത്തി അത്യധികം വിസ്മയഭരിതനായി കുറേനേരം ഒന്നും തോന്നാതെ കേവലം നഷ്ടപ്രജ്ഞനായും സ്തബ്ധനായും നിന്നുപോയി. തദനന്തരം അദ്ദേഹം സഭാമധ്യത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന തമിഴാചാര്യനായ ചാത്തമഹാകവിയെ സന്തോഷിതനായി നിരീക്ഷണം

ചെയ്തപ്പോഴം ആ കവിവല്ലഭന് കാൎയ്യം മനസ്സിലായി. ഉടൻ തന്നെ, അദ്ദേഹം ആ ചക്രവർത്തിയെ വന്ദിച്ചിട്ട് "ഹേ നീതിമാനായ മഹാരാജാവേ! ആ വീരവനിതയുടെ വിചിത്രാപദാനങ്ങൾ അടിയനാശ്ശാലിയോടനാം നല്ലതിന്മണ്ണം അറിയാം" എന്നു തിരുമനസ്സുണർത്തിച്ചു. അനന്തരം കവിപതി ആരംഭിച്ചു ഒരു (നൂപുരം മൂലം) കോലാഹലന്നേരിട്ട അന്തയായ വ്യതിപാതവും പാണ്ഡ്യഭൂപന്റെ സന്നികർഷത്തിൽ ചിലമ്പുകൊണ്ടുചെന്ന കന്യകാമണിയായ കണ്ണകിയുടെ ന്യായവാദവും, സ്വന്തം മണിച്ചിലമ്പിനെ ആ രാജസമക്ഷം ഉടച്ച് സത്യം വെളിപ്പെടുത്തി മഹാക്രോധം പ്രദർശിപ്പിച്ച ആ പതിവ്രതാമണിയുടെ വീരശാപവും, അനന്തരം നടന്ന പാണ്ഡ്യഭൂപാലനിര്യാണവും, രാജപത്നിയുടെ അനുമരണോദ്യോതകമായ ശോകരംഗതിരോധാനവും എല്ലാം ഒന്നൊഴിയാതെ ആ രാജശ്രേഷ്ഠനെ സമക്ഷമായി സപ്രത്യയം പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു.

കണ്ണകീദേവിയുടെ കണ്ണാനന്ദകരമായ പുണ്യോദന്തത്തെ ശ്രവണം ചെയ്തമാത്രയിൽ ആ തിരുമേനി അത്യാശ്ചര്യപരതന്ത്രനായി അത്യധികം സന്തോഷിക്കയും ഉത്സാഹാത്രം നിശ്ചലനായും വിസ്മിതനായും നില്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ട് അനന്തരം ആ കവിയായ ചാത്തനെ നോക്കി ഹേ! മാന്യകവേ! അസൂയാഗ്രസ്തനും അത്യാശനും നയകോവിദനുമായ പാണ്ഡ്യമന്നൻ സ്വകീയമായ രാജധർമ്മത്തിൽ നിന്നും സ്വല്പം വ്യതിചലിച്ചുപോകകയും തന്നിമിത്തം അവന്റെ അജീവമായ ചെങ്കോൽ അല്പം ഭഗ്നമാവുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും താൻ ചെയ്ത പ്രമാദത്തെ ആ രാജപുംഗവൻ

നിരീക്ഷണം ചെയ്ത ക്ഷണത്തിൽ സ്വന്തം ജീവനെ
തന്നെയും അദ്ദേഹം തൃണവൽ ഗണിച്ചിട്ട അന്ത്യബലി
കൊടുത്തു ആ വക്രമായ രാജദണ്ഡത്തെ പൂർവ്വവൽ ആർജ്ജവ
മാക്കുകയും ചെയ്തു. ഏതാദൃശങ്ങളായ അപവാദങ്ങളും ക
ളങ്കവിഷയമാകുന്നത് സമുന്നതനോ സ്വപൌരുഷപ്രധാ
നത്തിന വേണ്ടി പ്രാണത്യാഗംചെയ്ത അത്യന്തം നീതി
ജ്ഞനായ പാണ്ഡ്യമഹാരാജാവിന്റെ അനാവിലമായ ആ
ദർശത്തെ അസ്മാദൃശന്മാരായ മന്നവന്മാർ അനവരതം അ
വലംബിക്കേണ്ടതാണ്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സ്വയംകൃ
തമായ ദുഷ്കൃതത്താൽ സ്വല്പം ഭഗ്നമായ രാജദണ്ഡത്തെ ആ
പൊന്നാതിരുമേനി സ്വപ്രാണത്യാഗത്താൽ അഭഗ്നമാക്കി
ത്തീർത്തു. തങ്ങളുടെ ഭരണാതിർത്തിക്കുൾപ്പെട്ട രാജ്യങ്ങ
ളിൽ വർഷമുണ്ടാകാത്ത കാലത്തു അതു ശരിയായി ല
ഭ്യമാകാതെ പോയാലും, ബാലന്മാർക്ക് അപ്രാപ്തനിര്യാണമു
ണ്ടായാലും അസത്യശീലകളായ രാജാക്കന്മാർക്ക ഈദൃശമായ
അനർത്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതു അസാധാരണമല്ല. കൊടും
കോലിന നടുങ്ങി അതിഭീതിയോടെ രാജ്യംവാഴുന്ന ഒരു രാ
ജാവിന്ന എന്നും അത്യാപത്തിയല്ലാതെ സുഖമെന്നുള്ളതു അ
ശേഷം ലഭ്യമാകുന്നില്ല." എന്നു കല്പിച്ചു.

അനന്തരം അദ്ദേഹം തന്റെ പട്ടമഹിഷിയായ ഇളം
കോവേന്മയാളെ സാകൂതം വീക്ഷിച്ചിട്ട "ഹേ! പ്രിയഭാമിനി!
ജീവിതേശനായ പാണ്ഡ്യന്റെ അകാലനിര്യാണത്തെ പി
ന്തുടർന്ന അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി ജീവത്യാഗംചെയ്തു സ്വർഗ്ഗംപുക
ണ്ണവളായ മഹാരാജപത്നി പാണ്ഡ്യമണ്ഡലേശ്വരി മഹാ

വിശിഷ്ടയോ? അഥവാ കണവൻ മരണമാലിനാൽ മഹത്തായ വീരശോകത്തോടെ പരമത്യാഗിയായി മാമധുരയെ തീക്കുണ്ഡമാക്കി മാമകനാട്ടിങ്കൽ വന്നു മഹനീയമാംവണ്ണം വീരസ്വർഗ്ഗം പ്രാപിച്ച ആ വീരവനിത വിശിഷ്ടയോ? ഇവരിൽ ഇന്നൊരുപാതിവ്രത്യം ആർക്കാണു് അധികമുള്ളതു് എന്നുള്ളതിനെ നീ തന്നെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചാലും" എന്നു ചേരമാൻപെരുമാൾ അരുളിച്ചെയ്തു. ഇതിന്നുത്തരമായി രാജപത്നി സ്വന്തം കാന്തനെ മന്ദഹാസപൂർവ്വം ഒന്നു നിർവ്വർണ്ണനം ചെയ്തിട്ടു അല്ലയോ പ്രിയതമ! സ്വജീവനാഥൻ ജീവത്യാഗംചെയ്തു എന്നുള്ള ദൈന്യതയെ ദർശിച്ച മാത്രയിൽ അവനെ അത്യാദരത്തോടെ അനുഗമിച്ചവളായ ആ മഹാരാജമഹിഷി കോപ്പെരുന്തേവി വിണ്ണവർനാട്ടിൽ സസുഖം വസിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു് അവരം പരമപവിത്രതന്നെയാണു്. എന്നാൽ നമ്മുടെ രാജ്യത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു് ആഗമിച്ചവളും സ്വന്തം പാതിവ്രത്യമഹിമയെ ഇതാനിന്നനന്മാരായ ലോകർക്കു അപരോക്ഷമായി അക്ഷിഗോചരീഭവിപ്പിച്ചു് അതിനുശേഷമായ ഈ സഹ്യശൈലത്തോടു് വീരസ്വർഗ്ഗം പ്രാപിച്ചവളും ആയ കണ്ണകീദേവിയെ നാം അതിശ്രേഷ്ഠയായി ഗണിച്ചു് നമ്മുടെ കുലദൈവമായി ആരാധിക്കതന്നെ വേണം. ഇതല്ലാതെ തല്ക്കാലം എനിക്ക വേറൊന്നും വിടകൊള്ളുവാൻ തോന്നുന്നില്ല." എന്നു പറഞ്ഞു വിരമിച്ചു.

മഹാരാജാവു സ്വപത്നിയുടെ ആലോചനാപൂർവ്വമായ ആഭാഷണത്തെ ശ്രവിച്ചിട്ടു അവളുടെ അഭിലാഷാന

സ്മരണം ആ വീരപത്നിയുടെ ശാശ്വതമായ ഓർമ്മക്കായി ഒരു പുണ്യപ്രതിഷ്ഠനടത്തുന്നതിനു അനുക്ഷണം നിർദ്ധാരണംചെയ്തിട്ടു സ്വാന്തം മന്ത്രിപ്രവരനെ മന്ദമന്ദമായി വീക്ഷിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിലാഷത്തെ വീക്ഷണമാത്രത്താൽ സൂക്ഷ്മമായറിഞ്ഞ മന്ത്രിപുംഗവൻ ആ തിരുമേനിയെ അഭിവന്ദനം ചെയ്തിട്ടു "അല്ലയോ മഹാരാജപുംഗവാ! ദക്ഷിണദിക്കിലെ പുണ്യാചലമെന്നു പേർകൊണ്ട പൊതിയമലയിൽനിന്നും ഈ വീരവനിതാസ്മാരകമായി ഒരു വീരപ്രതിമ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശിലകൊണ്ടുവരുവാൻ വേണ്ടുന്ന സൗകര്യം കാണുന്നുണ്ട്". എന്നാൽ അപ്രകാരം ചെയ്യുന്നപക്ഷം അതിനെ കാവേരിനീരത്തിൽ ജലസ്ഥാപനം ചെയ്യിച്ചു പരിശുദ്ധിവരുത്തേണ്ടത്യാവശ്യവുമാണു". അപ്രകാരമല്ലാതെ ഉത്തരദിക്കിലെ പാവനശൈലമായ ഹിമാചലത്തിൽനിന്നും ശിലകൊണ്ടു വരുന്നപക്ഷം അതിനെ ഗംഗാജലത്തിൽ നീരാട്ടുവിച്ചു സംശുദ്ധിചെയ്കയും വേണം. എന്നാൽ രണ്ടാമതു പറഞ്ഞതു കുറെ ശ്രമസാദ്ധ്യവും വിളംബസാദ്ധ്യവുമാണു"." എന്നു പരമവിനീതനായി തിരുമനസ്സറിയിച്ചു.

സചിവോത്തമന്റെ സദ്വാക്യം ആകർണ്ണനംചെയ്തവനായ ചേരചക്രവർത്തി അയാളെ അഭിമുഖീകരിച്ചു "അല്ലയോ! മന്ത്രിവര്യാ! പൊതിയഗിരിയിൽനിന്നും വീരശില കൊണ്ടുവന്നു അതിനെ കാവേരിനീരത്തിൽ ജലസ്ഥാപനം ചെയ്യുന്നതു അസ്മാദൃശന്മാരായ ചേരകുലരാജാക്കന്മാർക്കു അൽപംപോലും അനായാസ്യമായ ഒരു വിശിഷ്ടകൃത്യമല്ല.

ത്രയും ശ്രമസാദ്ധ്യമോ വിളംബസാദ്ധ്യമോ അല്ലെന്നുവരി കിലും നമുക്കു തിരെ യോജിച്ച കൃത്യമാണെന്നു് അശേഷം തോന്നുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് ഹിമാലയത്തിൽനിന്നുത ന്നെ പ്രതിഷ്ഠായോഗ്യമായ ശിലകൊണ്ടുവരേണ്ടതാണു്. നാം അപ്രകാരം അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനെ ശാത്രവന്മാരായ ഉത്തരദേശരാജാക്കന്മാർ അതിധർഷണത്തോടെ നിരോധി ക്കുന്നപക്ഷം നാം നമ്മുടെ നിരവധികമായ പെരുമ്പടയോ ടുകൂടി യുദ്ധസന്നദ്ധരായി നിഷ്ക്രമണംചെയ്തു നമ്മുടെ വീരപരാക്രമങ്ങളെ അവർക്കു നിർവ്വിശങ്കം ഉപാക്കമായി കാണിച്ചുകൊടുത്തു ആയോധനത്തിൽ അതി പ്രശസ്തമാംവെ ന്നും വിജയം നേടി അചിരേണ പ്രതിമയേയുംകൊണ്ടു് ഇവിടെ പ്രത്യാഗമിക്കാം. അതാണു നമുക്കു് പ്രചുരമായ പെരുമ" എന്നു് വീരാവേശത്തോടെ ഉദീരണംചെയ്തു.

അപ്പോഴം ആ സഭയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന "വില്ലവൻ കോത"യെന്ന അമാത്യപ്രവരൻ ചക്രവർത്തിയെ സാഷ്ടാംഗം പ്രണമിച്ചുകൊണ്ടു് "ഹേ! രാജശാർദ്ദൂലാ! പണ്ടൊരിക്കൽ "കൊങ്കർചെങ്കളം" എന്ന സംഗ്രാമാങ്കണത്തിൽ വെച്ചു് നിരവധി പരാക്രമശാലികളും അത്യണ്ഡീരന്മാരുമായ ചോള പാണ്ഡ്യന്മാർ അവിടത്തോടു് അതിധൃഷ്ടന്മാരായി എതി ർത്തു നിന്ന പോരിലു് അവിരളം പരാജിതന്മാരാവുകയും അ വരുടെ പുലിക്കൊടിയും മീനക്കൊടിയും തിരുമുമ്പാകെ വെ ച്ചൊഴിഞ്ഞു് സപത്നവർഗ്ഗം കീഴടങ്ങിയതും അവിടുന്നു വിജയല ക്ഷ്മികാലംകൃതനായി ജയം നേടിയതും ഈ ലോകമാസക ലം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു വിശ്രുതിയെന്നല്ല, അവ ലിഖിത

നിവാസികളായ ദിഗ്ഗജങ്ങളുടെ കൎണ്ണപുടങ്ങൾക്കു പോലും വിഷമീഭവിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു വിചിത്രാപദാനവുമാണല്ലോ? ഈ അത്ഭുതകരമായ സംഭവം അവിടത്തെ അതിപ്രചുരമായ കീൎത്തിയെ അസാമാന്യശോഭയോടെ ഈ മഹീമണ്ഡലത്തിൽ എന്നെന്നേയ്ക്കും സ്ഥായിയായി നിലനിൎത്തിയിരിക്കുന്നു. ഇതു കൂടാതെ കൊങ്കണർ, കലിംഗർ, കൎണ്ണാടകർ, വംഗർ, ഗാംഗേയർ മുതലായി കേളികേട്ട അനവധി ആൎയ്യ രാജാക്കന്മാരും ഒന്നുചേൎന്ന് ഗംഗക്കരയിൽ വെച്ചു അവിടത്തോടെതിൎത്തു അതിപ്രൗഢമായ അമൎഷത്തോടെ ഒരു ഘോരസമരം നടത്തിയപ്പോൾ, അജ്ഞാതനെന്നുറപ്പോടു കൂടിയ അവിടത്തെ സൈന്യാവലികൾ അസാമാന്യ പടുതയോടെ അഹമഹമികയാ ആയോധനം ചെയ്തു അനൎഗ്ഗളമായ വിജയം നേടിയ വിവരവും അഗ്രയോധിയായ അവിടന്ന് അവിടത്തെ വാരണപ്രവീരനിൽ ആരോഹണം ചെയ്തു ശത്രുസംഘാതത്തിനുള്ളിൽ നിൎവിശങ്കം കടന്നുചെന്ന് സാഗരത്തെ നൗകകൾ അതിരഭസം വിപാടനം ചെയ്യുന്നതു പോലെ സമാസമന്മാരായ അരാതിസേനകളെ സധാൎഷ്ട്യം എതിരിട്ടു വിദാരണം ചെയ്ത സാമൎത്ഥ്യവും എന്റെ കണ്ണുകളിൽ നിന്നും ഈ ക്ഷണംവരെ മറഞ്ഞു പോയിട്ടില്ല. അതുമാത്രമല്ല എന്റെ പൊന്നുതമ്പുരാട്ടിയും അവിടത്തെ പ്രിയജനയിത്രിയുമായ "നാച്ചാണയമ്മ" നാടുനീങ്ങിയപ്പോൾ അവരുടെ വിരപ്രതിമയെ കൊണ്ടുവരാനായി നാം ഉത്തരദേശത്തിലേക്ക ഉല്ലാസഭരിതന്മാരായി പൎയ്യടനം ചെയ്തതും അനന്തരം ശിലയും വഹിച്ചുകൊണ്ടു നിൎഗ്ഗമിക്കുമ്പോൾ തീൎത്ഥസ്നാനത്തിലേക്കായി ഗംഗാതരംഗിണിയുടെ

തീരത്തിൽ ഉപരക്ഷകന്മാരുമൊന്നിച്ച് പാളയമടിച്ചു താമസിക്കയും ചെയ്തുവല്ലൊ. അപ്പോൾ കേവലം ഔദ്ധത്യനിമിത്തം ക്രോധാവിഷ്ടന്മാരായി അവിടത്തോടെതിരിട്ട് ശിബിരത്തെ ഉപരോധിച്ചവരായ ആര്യരാജാക്കന്മാർ അസംഖ്യം പേരെയും അവിടുന്ന ഏകാകിയായി യുദ്ധംചെയ്തു പരാജിതരാക്കിയ കഥ ഇന്നും ഈ ലോകത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ? ഈ വിധം അനന്യസാധാരണമായ യുദ്ധവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തോടുകൂടി വിലസുന്ന അവിടുന്ന് ഉത്തരദേശത്തിലേക്ക യുദ്ധോദ്യുക്തനായ് പ്രസ്ഥാനം ചെയ്യുമെന്നു ശ്രുവിച്ചാൽതന്നെ അവിടത്തോടു എതിർത്തുനില്പാൻ ആരാണു വരാനുള്ളതു്? എതിരിട്ടാലും ഭവാനെ ജയിക്കുവാൻ നിസ്സത്വന്മാരായ അവർക്ക് ആർക്കാനും അല്പമെങ്കിലും സാധിക്കുന്ന കാര്യമാണോ? അതു് തീരെ അസാദ്ധ്യമെന്നല്ലാ ദുസ്സാദ്ധ്യവും തന്നെയാണു്. ആയതുകൊണ്ടു അവിടത്തെ ഉത്തരദേശയാത്രയെക്കുറിച്ചുള്ള വർത്തമാനത്തെ അവിടങ്ങളിലുള്ള ആര്യരാജാക്കന്മാർ ആദ്യമേതന്നെ പത്രങ്ങൾ മുഖേന ഉടനടി സുജ്ഞാതമാക്കയുംവേണം." എന്നു സവിനയമുണർത്തിച്ചു.

അതുകേട്ടു് ചെങ്കുട്ടുവന്റെ ഹിതകാംക്ഷിയായ "അഴുമ്പിൽവേൾ" എന്ന മറെറാരു സചിവപ്രധാനി സഭാസ്ഥാനത്തിൽനിന്നും പൊടുന്നനെ ഉത്ഥാനംചെയ്തിട്ടു മഹാരാജവര്യനെ അഭിവാദനംചെയ്തുകൊണ്ടു് ഇപ്രകാരമുണർത്തിച്ചു. "പുണ്യശ്ലോകനായ ഹേ! മണ്ഡലേശ്വരാ നാം നമ്മുടെ പ്രസ്ഥാനോദ്ദേശത്തെ ഉത്തരദേശരാജാക്കന്മാർക്ക് പത്രങ്ങൾമൂലം അറിയിച്ചിട്ടു് യാതൊരാവശ്യവുമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെ

ന്നാൽ സകല രാജസ്ഥാനങ്ങളിലുമുള്ള താപസശ്രേഷ്ഠന്മാരും ഇവിടെ നിഗൂഢമായി നിവസിക്കുന്നുണ്ടു്. ആയതുകൊണ്ടു് നമ്മുടെ നാട്ടിൽതന്നെ വിവരം പെരുമ്പറയടിച്ചറിയിച്ചാൽ അവർ ആ ജൈത്രയാത്രാമന്ത്രത്തെ താന്താങ്ങളുടെ ക്ഷിതിഭൃത്തുകളെ താമസംവിനാ, ധരിപ്പിച്ചുകൊള്ളും. ഇതാണു് ഏററവും ഉത്തമമായ ഉപായമെന്നുള്ളസ്വാമിവാക്യയെ സാദരം ധരിപ്പിച്ചു.

ചെങ്കുട്ടവൻ തദനന്തരം സമ്മതിക്കയും തദനന്തരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞാനുസരണം മന്ത്രിപുംഗവന്മാർ ആ മഹാരാജാവിന്റെ ഉത്തരദേശത്തിലേക്കുള്ള പ്രയാണത്തെപ്പററി നഗരമെങ്ങും അതിപ്രസന്നമായി പെരുമ്പറയടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ വേണ്ട ഏർപ്പാടുചെയ്കയും ചെയ്തു. ഉടനെ രാജഭൃത്യന്മാർരാജകീയമായ ഒരു വാരണവീരോപരി പട്ടുവസ്ത്രാലംകൃതമായ ഒരു പെരുമ്പറയെ ഏററവും ഭംഗിയാംവണ്ണം ആരോഹണം ചെയ്യിച്ചു്, "ഞങ്ങളുടെ ചക്രവർത്തി വീരപത്നിക്കു വീരപ്രതിമ ചെയ്യാൻ ശിലകൊണ്ടു വരുന്നതിനുവേണ്ടി ഹിമാചലപര്യന്തം ജൈത്രയാത്രയായി എഴുന്നള്ളാൻ നിർദ്ധാരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ആയതുകൊണ്ടു് സമീപസ്ഥന്മാരും വിദൂരസ്ഥന്മാരും ആയ സകലരാജാക്കന്മാരും വേണ്ട ഉപഹാരപദാർത്ഥങ്ങളോടുകൂടി ആ പൊന്നുതിരുമേനിയെ സമയം കണ്ടു് തിരുമുഖം കാണാൻ സമാഗതരായാലും. അപ്രകാരം അനുസരിച്ചില്ലെങ്കിൽ അവർ നാടുവിട്ടു വിദൂരങ്ങളായ വനാന്തരങ്ങളിലേക്കോ, പാരാവാരമദ്ധ്യത്തിലുള്ള ദ്വീപാന്തരങ്ങളിലേക്കോ,

പലായനം ചെയ്യാലും" എന്നുച്ചൈസ്സ്വരം പറയടിച്ചറിവിച്ചു. ഈ വീരോദന്തം ദാവാനലമെന്നപോലെ നാനാദിഗന്തങ്ങളിലും വിസൃമരങ്ങളായി.

നഗരം മുഴുവനും പെരുമ്പറമുഴക്കി യാത്രാവർത്തമാനം വിസർപ്പണം ചെയ്തതിൽ പിന്നീട് ചേര ചക്രവർത്തി ആസ്ഥാനമണ്ഡപത്തെ പ്രാപിച്ച് അനർഘ രത്നങ്ങളാൽ ജാജ്വല്യമാനമായ തന്റെ ഹൈര്യക്ഷാസനത്തിൽ ഉപവിഷ്ടനായിരുന്നു. അപ്പോൾ സപ്രത്യയന്മാരായ സാമന്തന്മാർ ആഗമവേദികളായ പുരോഹിതന്മാർ, അതിചതുരന്മാരായ മന്ത്രിമാർ, സമജ്ഞന്മാരായ സൈന്യാധിപന്മാർ, മഹാശയന്മാരായ പൌരപ്രധാനികൾ, ഇവരെല്ലാം ആ മഹാരാജവർയ്യന്റെ സവിധത്തിൽ സമാഗമിച്ച് സമന്തതഃപരിവേഷ്ടിതരായിരുന്നു. ഉടൻതന്നെ ചേരചക്രവർത്തി ആ സാമജ്യനിവാസികളെ ഒന്നു സാകൂതം നിരീക്ഷണം ചെയ്ത് ഇപ്രകാരം അരുളിച്ചെയ്തു. "അല്ലയോ എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട സമാവാസികളേ! പണ്ടൊരിക്കൽ ഉത്തരദേശത്തിലുള്ള ഒരു രമണീയമായ രാജധാനിയിൽവെച്ച് ഒരു ആര്യരാജകുമാരിയുടെ സ്വയംവര മഹോത്സവം അത്യാഡംബര പൂർവ്വം നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ സന്നിധ സ്ഥലങ്ങളിലുള്ള പല ആര്യരാജാക്കന്മാരും അവിടെ അതിപ്രമുദിതമനസ്കരായി സന്നിഹിതന്മാരായിരുന്നു. അവരിൽ പലരുമേകീകരിച്ച്, തെക്കൻ ദിക്കിലുള്ള രാജാക്കന്മാരെ നിശ്ശേഷം കർക്കശമായി നിർദ്ധസനം ചെയ്കയും അവരുടെ നാട്ടിൽ അത്യുൽക്കടന്മാരായി കടന്നു ഹിമാചലംവരെ പടയെടുത്തു ചെന്ന് ആ പർവ്വതോപരിഭാഗങ്ങളിലുള്ള അശ്മപട്ടങ്ങ

ളിൽ തങ്ങളുടെ വില്ല്, പുലി, മത്സ്യം, എന്നീ രാജകീയ ചിഹ്നങ്ങളെ സ്വ പൗരുഷോദ്ഘോഷകമായി നാട്ടിപ്പിച്ചു വെച്ചതിനെപ്പററി അത്യധികം അമിത്രതിപൂർവം അവധീരണം ചെയ്തതായും, അവർ ആ സന്ദർഭത്തിൽ അസ്മാദൃശന്മാരായ രാജപുത്രന്മാരെ അഭിമുഖംദർശിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ നമ്മുടെ അത്തരം പ്രവൃത്തികൾക്കു അവർ ഒരിക്കലും ഇടം കൊടുക്കുകയില്ലയെന്നു വീരവാദം ചെയ്തതായും, അത്യമർഷത്തോടെ നമ്മുടെ പ്രതാപത്തെപ്പററി ആക്രോശനം ചെയ്തതായി ഹിമാലയപ്രാന്തങ്ങളിൽ നിന്നു ഇവിടെ വന്നിട്ടുള്ള ചില മഹർഷിമാരിൽനിന്നു നാം അറിഞ്ഞു. ഏതാദൃശങ്ങളായ ആക്ഷേപോക്തികളെ നമ്മെപ്പോലുള്ള ദ്രാവിഡ രാജാക്കന്മാർ ഒരിക്കൽപോലും സഹിക്കുന്നവരല്ല. ഇരിക്കട്ടെ ആയതുകൊണ്ടു നാം ഒരു അതിമാനമായ പ്രതാപലിപ്സയോടുകൂടി വിജിഗീഷുവായിരുന്നു നമ്മെപ്പററി വീരവാദം പറഞ്ഞു അത്യധികം അധിക്ഷേപിച്ചവരായ ആ ആര്യരാജാക്കന്മാർ അശേഷംപേരെയും അവർക്കെല്ലാം പ്രധാനികളാണെന്നു നടിച്ചവരായ കനക വിജയാദി അസീമമൈത്ര്യ രാജാക്കന്മാരെയും അമർക്കളത്തിൽവെച്ചു അനായാസേന പരാജിതരാക്കി ആ ഹതപൗരുഷന്മാരുടെ മൌലിയിങ്കൽ നമ്മുടെ കണ്ണകീദേവിയുടെ പുണ്യപ്രതിമയെ ആരോഹണം ചെയ്യിച്ചു, ഇവിടെ ജയഭേരിസഹിതം ആനയിക്കുന്നതിനൊരുക്കാം അപ്രകാരം ചെയ്യില്ലെങ്കിൽ നാം രാജ്യവിദ്വേഷിയായ ഒരു രാജാധമനായി ഭവിക്കാം.,, എന്നു വീരശപഥംചെയ്തു. അപ്പോൾ ഒരു രാജപുരോഹിതൻ പെട്ടെന്നു എഴുന്നേററു,

ഹേ! മഹാരാജ പുംഗവാ! അവിടുന്ന കല്പിക്കുമ്പോലെ ഉത്തരദേശ രാജാക്കന്മാർ കേവലം അഭിജ്ഞന്മാരായി അവിടത്തെ ഒരിക്കലും ഭത്സിക്കുന്നവരല്ല. അവർ ചോളപാണ്ഡ്യന്മാരെമാത്രം അധിക്ഷേപിച്ചുവെന്നേയുള്ളു. അവിടത്തെ വീരാപദാനങ്ങളേയും രണശൂരതയേയും അവർ ആകർണ്ണനം ചെയ്യാത്തവരോ അനുഭവിച്ചറിയാത്തവരോ അല്ല! അവിടത്തെ ക്രോധാവേശത്തെ അവിടുന്ന ഒന്നു പ്രശാന്തമനസ്സനായി സാന്ത്വനം ചെയ്യാലും, എന്നു സമാധാനപൂർവം ജല്പിച്ചു.

ഉടൻതന്നെ അരമനയിലെ ജ്യോതിഷികൻ എഴുന്നേററ് രാജപാദങ്ങളിൽ സാഷ്ടാംഗംവീണ് മണ്ഡനമസ്കൃതി ചെയ്തിട്ട് ചേരവംശനഭോമണ്ഡലത്തിലെ വിവസ്വാനായി വിളങ്ങുന്ന ഹേ! രാജേന്ദ്രാ! അവിടത്തെ രാജ്യഭാരം ചിരകാലം വിജയീഭവിക്കട്ടെ. ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തിലുള്ള സകല മണ്ഡലാധിപന്മാരെയും അവിടത്തെ തിരുവടിച്ഛായയിൽ പതിപ്പിക്കാനുള്ള പരമപവിത്രമായ സുമുഹൂർത്തം ഇതാ ആഗതമായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഉത്തരദേശത്തേയ്ക്കുള്ള അവിടത്തെ ജൈത്രയാത്രാപ്രസ്ഥാനത്തിനു തക്കതായ ശുഭാവസരം ഇതുതന്നെയാണ് എന്നു സപ്രശ്രയം തിരുമനസ്സുണർത്തിച്ചു.

ആ ദൈവജ്ഞമതത്തെ ശ്രവിച്ചിട്ട് മഹാരാജാവ് അത്യധികം അനുമോദിക്കുകയും അനന്തരം യാത്രയ്ക്കു വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങളും തയ്യാറാക്കുന്നതിനു ഉടനടി നിർദ്ദേശിക്കുകയും

ചെയ്തു. തൽക്ഷണം കൊട്ടാരവാതുക്കൽ പെരുമ്പറ, കാഹളം ആദിയായി അനേകവാദ്യങ്ങൾ തെരുതെരെ മുഴങ്ങിത്തുടങ്ങി. മഹാരാജാവാകട്ടെ തന്റെ പള്ളിവാളും പരിചയും ആ അതിമോഹനമായ സുമുഹൂൎത്തത്തിൽ തന്നെ ഉത്തരദിക്കുനോക്കിക്കൊണ്ടു ചെല്ലുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. ഉടൻ തന്നെ ഉദ്ധതന്മാരായ യുദ്ധവീരന്മാർ യുദ്ധോദ്യുക്തരായി നിൎഭരം ആൎഭാടം ചെയ്തുതുടങ്ങി. പ്രത്യൎത്ഥികൾ കണ്ടു നടുങ്ങത്തക്ക വിധത്തിൽ സാദികിനികൾ അസ്ത്രശസ്ത്രങ്ങൾ കൊടിക്കൂറകൾ ആദിയായ ആയോധന ചിഹ്നങ്ങളോടുകൂടി യുദ്ധോദ്യുക്തരായി ഉപക്രമണം ചെയ്തു. സംഗ്രാമവീരന്മാരായ സാദിഭടന്മാരും വാരണവീരന്മാരും തെരുതെരെ ഉദ്ധൎഷത്തോടെ പാഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഇതിനിടയ്ക്കു മഹാരാജാവിന്റെ പള്ളിവാളിനെയും പരിചയെയും ഉത്തമാംഗമായ ഒരു രാജകീയവാരണത്തിന്മേൽ ആരോഹണം ചെയ്യിച്ച് ആ നഗരത്തിന്റെ ബഹിൎഭാഗത്തുള്ള മൃത്യുഞ്ജയക്ഷേത്രത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു നിക്ഷേപിച്ചു. തദനന്തരം ആ നഗരവാസികൾ ആബാലവൃദ്ധം, വിവരമറിഞ്ഞു രാജസന്നിധൌ പ്രാപിച്ചു. അനന്തരം ആ മഹാരാജാവു് തന്റെ സേനകൾക്കു സമരവിധാനത്തിൽ കല്പനയും ഒതുക്കം കൂടി നിന്നിരുന്ന മഹാപാത്ര ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാൎക്കും സൈന്യാധിപന്മാൎക്കും ഒരു വലിയ ഉദ്യാനവിതാനം ബഹിൎഭാഗത്തിലുള്ള മുൻപറഞ്ഞ സേനാനിവേശസ്ഥലത്തുവെച്ചു തന്നെ നടത്തിക്കൂട്ടി. അടുത്ത ദിവസം അപരാഹ്നത്തിൽ അദ്ദേഹം ഉണ്ണിമാല ചൂടി യുദ്ധസന്നദ്ധനായി ജൈത്രയാത്രയ്ക്കു സൈന്യസമേതം നിൎഗ്ഗമിക്കുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം ൩.

പ്രതിമയുണ്ടാക്കാൻ ശില കൊണ്ടുവരുന്നതു്.

സുവർണ്ണമയങ്ങളായ സപ്തസപ്തികിരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ദീപ്യമാനമായ അടുത്ത ദിവസം അഹർമ്മുഖത്തിങ്കൽ ആ രാജമന്ദിരത്തിലെ ഭേരീകാഹളാദിരാജകീയവാദ്യങ്ങളുടെ നിസ്വനങ്ങൾ ഗംഭീരമായി തെരുതെരെ മുഴങ്ങിത്തുടങ്ങി. ചേരചക്രവർത്തി ഹംസതൂലികാശയ്യോപശോഭിതമായ സ്വന്തം പര്യങ്കവരത്തിൽനിന്നു സാവധാനത്തിൽ എണീറ്റു് നിത്യപൂജ മുതലായതു കഴിച്ചു് പരമാനന്ദഭരിതനായി സ്വകീയദൈവതമായ പരമേശ്വരപ്രീത്യർത്ഥം ചെയ്യേണ്ടതായ വന്ദനാദി ദിനചര്യാകൃത്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചിട്ടു് ആവിടത്തെ അനുഗ്രഹവും പ്രസാദവും വാങ്ങി സ്വന്തം വാരണവീരനിൽ ആരോഹണം ചെയ്തു ഉത്തരദിക്കുനോക്കി യാത്രയാവുകയും ചെയ്തു.

മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ പശ്ചിമസമുദ്രപ്രാന്തനിവാസികളായ മഹർഷിശ്രേഷ്ഠന്മാരാൽ നിർമ്മിതമായ ആശ്രമശാലകളെയും അത്യുൽഭക്തിപൂർവ്വം വണങ്ങി അതിത്വരയോടെ നിഷ്ക്രമിച്ചുതുടങ്ങി. അപ്പോൾ "ചേരമാൻ പെരുമാൾ വിജയീഭവിക്കട്ടെ. മലയമാൻ നീണാൾ വാഴട്ടെ" എന്ന വാഴ്ത്തിയുംകൊണ്ടു് അനേകമാളുകൾ ആലപ്പുഴിൽ അനന്തപുരം എന്ന വിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു തീർത്ഥം പ്രസാദം ആദിയായവ വഹിച്ചുംകൊണ്ടു് അനവധി ബ്രാഹ്മണവര്യന്മാർ മഹാരാജ

സമക്ഷം സമാഗതന്മാരായി. രാജശേഖരൻ ഏററവും നമ്രവ-
ദനനായി നിന്ന് ആ പ്രസാദത്തെ അത്യന്തഭക്ത്യാദരപുര-
സ്സരം വാങ്ങിച്ചു തന്റെ മൗലിയിന്മേലും ലലാടത്തിന്മേലും
അണിയുകയും ചെയ്തു. തദനന്തരം ആ മഹാരാജാവു് അ-
വിടെനിന്നു യാത്ര തുടൎന്നപ്പോൾ അനവധി സുമംഗലിക-
ളായ പുരന്ധ്രികൾ അവിടെ കൂട്ടംകൂട്ടമായ് ആഗമിച്ചു്
അവരുടെ ഇരുകരതലങ്ങളേയും കൂപ്പി ആ പൊന്നുതിരുമേ-
നിയെ വന്ദിക്കയും അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിജയാശംസാ-
സൂചകമായ പലസ്തുതിഗാനങ്ങളും പാടി ആ വന്ദ്യപുരുഷ-
നെ പലവിധത്തിലും ആശംസിക്കുകയും അനന്തരം കാശ്മീ-
രജകേസരം അക്ഷതങ്ങൾ, സുവൎണ്ണപുഷ്പങ്ങൾ ഇവ ആ
രാജവര്യന്റെ മൗലിയിങ്കൽ വാരിച്ചൊരിയുകയും ചെയ്തു.
സൂതർ, മാഗധർ, വൈതാളികർ മുതലായവർ ആ മഹാ-
രാജവര്യന്റെ വീരാപദാനങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന പല
വിജയഗാനങ്ങളും പാടിക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമി-
ച്ചു. നാനാവൎണ്ണങ്ങളായ പതാകകളെക്കൊണ്ടു് പ്രകാശ-
മാനങ്ങളായ ഗജാശ്വപദാതി സൈന്യാവലികൾ ആ ചേര-
മാൻ പെരുമാളെ ബഹുധാ പുകഴ്ത്തിക്കൊണ്ടു് അനുയാ-
ത്രചെയ്തു. സുവൎണ്ണമണിഗണദീപ്യമാനങ്ങളായ ആയുധ-
ങ്ങളോടും അശ്വാസ്തരണങ്ങളോടും കൂടിയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരു-
ടെ കൂട്ടത്തിൽ ചക്രവൎത്തിമുദ്രാപതാകാവാഹികളായ് അനു-
ഗതനായി സേനാധിപത്യസൂചകമായ ദണ്ഡത്തെ വഹിച്ചു-
കൊണ്ടു് ശ്വേതാശ്വാരൂഢനായി ആ സേനകളുടെ നാസീ-
രത്തിൽ എഴുന്നെള്ളി.

ഇപ്രകാരം അപരിമിതമായ ആഡംബരപൂർവം മംഗല്യഘോഷത്തോടെഉത്തരദിക്കിലേയ്ക്കു് പ്രയാണംചെയ്തുവനായ ആ മഹാരാജവര്യൻ ഏറിയ ദൂരം യാത്രചെയ്തു് അവസാനത്തിൽ സ്വരാജ്യാതിർത്തിപ്രാന്തത്തിലുള്ള നീലഗിരിതടത്തെ പ്രാപിച്ചു. അതിൻെറ താഴ്‌വരയിൽ മനോരമസൃണമായ തൃണസങ്കലിയാൽ ഭാസുരവും വനരാജികളാൽ ശോഭിതവും സ്ഫടികാവദാതമായ ഒരു ചെറുകുല്യയുടെ സമീപസ്ഥിതവുമായ ഒരു മൃദുഭൂവിങ്കൽ ഏറ്റനൊള്ളി അവിടെ അതിമനോജ്ഞമായ രീതിയിൽ രചിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന രത്നവസ്ത്രനിർമ്മിതമായ രാജകീയപടകുടീരത്തിൽ പാളയമടിച്ചു താമസിച്ചു. ചക്രവർത്തി ഇപ്രകാരം അവിടെയുള്ള ശിബിരത്തിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ ഹിമാചലത്തിൽനിന്നും ദക്ഷിണദേശങ്ങളിലേക്കു തീർത്ഥാടനോദ്യുക്തരായ് ആഗമിച്ചവരായ മഹർഷിമാരിൽ ചിലർ നീലഗിരിയിൽ എത്തി താമസിച്ചു വന്നു. തപോധനർ ചേരമാൻ പെരുമാളെ കണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ വേണ്ടവിധത്തിൽ ആശീർവദിക്കയും അദ്ദേഹത്തിനോടായി "അല്ലയോ മഹാരാജാവേ! അവിടുന്നു ഹിമാലയപർവതപ്രാന്തത്തിലേയ്ക്കെഴുന്നള്ളുന്നതായി ഞങ്ങൾ വഴിമദ്ധ്യെവെച്ചറിഞ്ഞു. അവിടുന്നു് അപ്രകാരം അത്രത്തോളം ചെല്ലുകയാണെങ്കിൽ അവിടെ നിവസിക്കുന്ന അസ്മാദൃശന്മാരായ തപോധനന്മാർക്കു് യാതൊരു മനഃക്ലേശത്തിനും ഇടവരുത്താതെ അവരെ സംരക്ഷിക്കേണ്ടതു് അവിടത്തെ മുഖ്യമായ ഒരു കർത്തവ്യകർമ്മമാണു്. ഇത്രമാത്രമേ ഈ തപോധനന്മാർക്കു് അവിടത്തോടുണർത്തിപ്പാനുള്ളൂ" എന്നറിയിച്ചു.

ചക്രവൎത്തിയാകട്ടെ ആ അൎഹണീയന്മാരായ മഹൎഷീശ്വരന്മാരുടെ ഹിതാനുസരണം നടന്നുകൊള്ളാമെന്ന് പ്രശ്രയപൂൎവ്വം വാഗ്ദാനം ചെയ്തു.

ആ ശമധനന്മാർ അവിടെനിന്നു യാത്രയായതിൽ പിന്നീടു സ്വല്പംകഴിഞ്ഞതിന്റെശേഷം കൊങ്കണദേശം കൎണ്ണാടകംമുതലായ അതിൎത്തിദേശങ്ങളിലെ രാജാക്കന്മാർവേണ്ടഉപരക്ഷകന്മാരോടുംഅനവധി ഉപായനദ്രവ്യങ്ങളോടുംകൂടിവന്നു ചേരചക്രവൎത്തിയുടെ മേൽകോയ്മയെ അചിരേണ അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. കടകരാജാവും അസംഖ്യം രമണീയങ്ങളായ തിരുമുൽക്കാഴ്ചകളോടുകൂടിവന്നു ആ ചക്രവൎത്തിയെ തിരുമുഖം കാണിച്ചു വന്ദിച്ചുനിന്നു. ചേരമാൻപെരുമാൾ ആ രാജപുംഗവന്മാരോടുകൂടി പോന്നവരായ ഗായകന്മാരുടെ തന്ത്രീവാദ്യങ്ങളോടും ഝല്ലരികളോടുംകൂടിയുള്ള സംഗീതമേളങ്ങളെയും, സുന്ദരികളായ നാട്യസ്ത്രീകളുടെ മൃദുലതരമായും കരുണാരസപരിപൂരിതമായും ഉള്ള മധുരഗാനങ്ങളെയും മറ്റും ശ്രവിച്ചും, അതിമോഹനമായ നൃത്തവിധാനങ്ങളെയും മറ്റും കണ്ടും അത്യധികം സന്തോഷനിമഗ്നനായിത്തീൎന്നു. അനന്തരം അവർ ഓരോരുത്തൎക്കും അവരവരുടെ യോഗ്യതാനുസരണം വേണ്ട സമ്മാനാദികൾ കൊടുത്തു യാത്രയയക്കുകയും ചെയ്തു.

അല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ചക്രവൎത്തിയുടെ അത്യന്തമിത്രവും ആന്ധ്രദേശാധിപതിയും ആയ ശതകൎണ്ണിയാൽ അയക്കപ്പെട്ട സഞ്ജയൻ എന്ന ദൂതൻ അനവധി പ്രാഭൃതങ്ങളോടും പരമസുന്ദരികളായ നൎത്തകികളോടും മാൎദ്ദംഗി

കർ, വൈണികരും, വൈണവികർ മുതലായ സംഗീതമേള ക്കാരോടും, വന്ദികളും, സ്തുതിപാഠകന്മാർ, കവികളും, മന്ത്രി കളും, സേനാധിപന്മാർ ഇവരോടുംകൂടി അവിടെ ആഗത നായി, അദ്ദേഹത്തെ മുഖം കാണിച്ചു വന്ദിച്ച് ഇപ്രകാരം ഉണർത്തിച്ചു. "അല്ലയോ രാജശ്രേഷ്ഠ! അവിടുന്ന് ഹിമാചല പര്യന്തം പടയെടുത്തുപോകുന്നതായറിഞ്ഞ ഞങ്ങളുടെ മഹാരാജാവ് അവിടത്തെ കല്പനയുണ്ടാകുന്നപക്ഷം വീര പത്നിപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കുവേണ്ട ശിലയെ താനതന്നെ എടുത്തുകൊ ണ്ടുവന്നേയ്ക്കാമെന്ന് തിരുമനസ്സുണർത്തിക്കാൻ അടിയനോട് കല്പിച്ചയച്ചിരിക്കുന്നു. അവിടത്തെ തിരുവുള്ളം എങ്ങനെ യാണെന്നരുളിച്ചെയ്യേണമേ!" എന്ന് അവാങ്മുഖനായിനി ന്ന് സവിനയം ഉണർത്തിച്ചു.

ആ ഉപകണ്ഠികളെ കേട്ടശേഷം ചേരചക്രവർത്തി ഉപാ ഗതനായ ആ ദൂതനെ നോക്കി "ഹേ! സഞ്ജയാ! ഉത്തരദേശ രാജാക്കന്മാരിൽ ശ്രേഷ്ഠന്മാരായ കനക വിജയന്മാർ ദ്രാവിഡ രാജാക്കന്മാരുടെ സുചരിതങ്ങളെ അറിയാതെ പല അവസര ങ്ങളിലും അവരെ അധിക്ഷേപിച്ചതായി നാം കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആയതുകൊണ്ട് നാം നേരിട്ടുചെന്ന് അവരെ യുദ്ധത്തിൽ പരാജിതരാക്കി ആ രാജാധമന്മാർ രണ്ടുപേരെയും കൊണ്ടു തന്നെ വീരപത്നിയുടെ വീരശിലയെ ചുമപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വ രുവാൻ അഭിലാഷപ്പെടുന്നു. ആയതുകൊണ്ട് നിന്റെ രാജാവ് ഹിമാചലത്തേക്കു ചെല്ലേണ്ട എന്നും, എന്നാൽ ഗംഗാതീരം വരെ ചെന്ന നമ്മുടെ സൈന്യങ്ങൾക്കു അ ക്കരയ്ക്കുകടക്കുവാൻ വേണ്ട നൌകകളെ സജ്ജീകരിച്ചു വെ

ണ്ട സേവകരും ചെയ്തുവെയ്ക്കുന്നതിലേയ്ക്കു നാം ആജ്ഞാപി
ച്ചിരിക്കുന്നതൊന്നും പോയി അറിയിച്ചാലും, എന്നുമാത്രം ക
ല്പിച്ചു. സഞ്ജയൻ ഉടൻതന്നെ പരമവിനീതനായി അദ്ദേ
ഹത്തിൻെറ പാദാരവിന്ദത്തെ വന്ദിച്ചു്, അവിടെ നിന്നും
അനന്തക്ഷണം നിർഗ്ഗമിക്കുകയും ചെയ്തു.

സഞ്ജയൻ യാത്രയായതിൽ പിന്നീട്ട് ചോളപാണ്ഡ്യ
രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നും മാലേയം, മൌക്തികം, മാഹേയം മു
തലായ അനവധി തിരുമുൽക്കാഴ്ചകൾ ചേരചക്രവർത്തിക്കു
വന്നുചേർന്നു. ആ ഉപഹാരങ്ങളെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് സ
സന്തോഷം സ്വീകരിക്കയും അവ കൊണ്ടുവന്ന വാഹകന്മാ
ൎക്കു് വേണ്ട സമ്മാനം കൊടുത്തയക്കുകയും ചെയ്തു. അന
ന്തരം ആ തിരുമേനി, തന്നെ മുഖംകാണിക്കാനായി ആഗ്ര
ഹിച്ച അത്യാശയോടെ അവിടെ സമാഗതരായ സകല ജ
നങ്ങൾക്കും അതിനു് മുഖ്യസന്ദർഭം കൊടുത്തിട്ടു, ദൃ
ഢപ്രതിജ്ഞന്മാരായ സാഹസ്രതന്ത്രധരന്മാരോടു്, ദക്ഷി
ണദേശാധിപന്മാരും മററു സാമന്ത രാജാക്കന്മാരും കപ്പമാ
യി കൊണ്ടുവന്ന ചന്ദനമേറിയ ചന്ദനമുട്ടികളും നീരോട്ടമു
ള്ള മുത്തുമാലകളും മനോഹരമായ മററനേകം കാഴ്ചദ്രവ്യങ്ങ
ളും രാജഭണ്ഡാരത്തിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനും ഭദ്രമായി
സൂക്ഷിച്ചുവെയ്ക്കുന്നതിനും വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്യുകയും
ചെയ്തു.

അടുത്തദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ ഒരു രമ്യമായ സമുഹൂ
ൎത്തത്തിൽ ചേരമാൻ പെരുമാൾ ഉത്തരദിക്കു നോക്കി യാ
ത്ര പുറപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പരിവാരങ്ങളും ഉത്സാ

ഹരിതരായി ഉപായനം ചെയ്തുതുടങ്ങി. കതിചിദ്ദിനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം കൊങ്കണം, ആന്ധ്രം, ഈ രാജസ്ഥാനങ്ങൾ വഴിയായി യാത്രചെയ്ത്, ദക്ഷിണകോസലത്തെയും മഗധത്തെയും അതിക്രമിച്ചു ഗംഗാതീരത്തെ പ്രാപിച്ചു. ആന്ധ്രരാജാവായ ശതകർണ്ണിയാൽ മുൻകൂട്ടി തയ്യാറാക്കപ്പെട്ടിരുന്ന തരണികളിൽ കയറി ചക്രവർത്തിയും അനുയായികളും ഗംഗാനദിയെ തരണംചെയ്ത് അതിരമണീയമായ ഉത്തരകോസലപ്രാന്തത്തിൽ ചെന്നുചേർന്നു. ചേരചക്രവർത്തി ഉത്തരദേശത്തിലേക്കു പ്രയാണം ചെയ്യുന്ന വർത്തമാനത്തെ അപസർപ്പന്മാർ മുഖാന്തിരം ശ്രവിച്ചറിഞ്ഞ ഉത്തരദേശരാജാക്കന്മാരായ ഉത്തരൻ, വിചിത്രൻ, ഭദ്രൻ, ദൈവൻ, ചിത്രൻ, സിംഹൻ, ധനുഷ്ഠൻ, ദ്യോതൻ മുതലായവർ കനകൻ വിജയൻ എന്നീ അതിപരാക്രമശാലികളും അത്യന്തോന്നതരുമായ അറുപത്തു രാജാക്കന്മാരുടെ കീഴിൽ ഒന്നുചേർന്ന് ഒരു പെരുമ്പടക്കൂട്ടി യുദ്ധോദ്യുക്തന്മാരായി അവിടെ വന്ന് ചക്രവർത്തിയെ എതിരിട്ടുപരോധിച്ചു.

നമ്മുടെ ചേരചക്രവർത്തിയാകട്ടെ ഒട്ടെങ്കിലും അഞ്ചാത്ത നെഞ്ചുറപ്പോടുകൂടിയ സിംഹപരാക്രമനായിരുന്നു. അദ്ദേഹമാണോ, ഈ അല്പവീര്യന്മാരായ ക്ഷുദ്രരാജാക്കന്മാർക്കു ഭയപ്പെട്ടോടുന്നത്? മദിഭനിവഹത്തിനുള്ളിൽ ഹരിപ്രവീരൻ പാഞ്ഞുതുടരുന്നതുപോലെ ആ ഉദ്ദണ്ഡവീര്യവാൻ ശത്രുസേനാവാഹിനികളിൽ പ്രവേശിച്ച് ഒരു കടുംസംപ്രഹാരമാരംഭിച്ചു. ആ സംഗ്രാമത്തിലെ സേനാവാഹിനികളുടെ നാനാവിധങ്ങളായ ശസ്ത്രനിപാതങ്ങളും നിരന്തരമില്ലുന്ന

ളുകളാൽ ആ ആയോധന രംഗം ആയുധാഗ്നികളാൽ ആവൃതമായ ഒരു ക്രീഡാഗാരമെന്നപോലെ സപ്താശ്വ കിരണങ്ങളെയും തിരോധാനം ചെയ്ത്, അത്യധികം പരിലസിച്ചുകാണപ്പെട്ടു. പെരുമ്പറമുഴക്കവും ശംഖധ്വനികളും കൊമ്പുവിളികളും ഇടിനാദംപോലെയുള്ള ഭേരീനിനദങ്ങളും മുരജാദിവാദ്യനിസ്വനങ്ങളും ക്ഷുബ്ധന്മാരായ സേനാവലികളുടെ ക്ഷ്വേളിതങ്ങളും മുറയ്ക്കു എവിടെയും മുഴങ്ങിത്തുടങ്ങി. ഉൽകടന്മാരായ ഭൃത്യവർഗ്ഗന്മാരുടെ അസഹ്യമായ ഭയങ്കരാക്രോശനവും നഭോമണ്ഡലത്തിൽ എങ്ങും മാറ്റൊലിക്കൊണ്ടു. വിമതപക്ഷത്തിലുള്ള യോദ്ധാക്കളും, വില്ലാളികളും വെട്ടേറ്റവരും രഥാരൂഢന്മാരും അശ്വാരൂഢന്മാരും ഗജാരൂഢന്മാരും, ഉടലും തലയും മുറിഞ്ഞു നിലത്തിൽ വീണുരുണ്ടു തുടിക്കുന്നതും, വെട്ടേറ്റുമറിഞ്ഞുവീണുകിടക്കുന്ന മുകുടശീർഷങ്ങളായ കബന്ധങ്ങൾ പിശാചുക്കളുടെ താളത്തിനൊപ്പിച്ചു തുള്ളിച്ചുളയുന്നതും, കുന്തങ്ങളുടെ ക്ഷതങ്ങളിൽനിന്നും അനർഗ്ഗളം നിർഗ്ഗമിക്കുന്ന നിണപ്രവാഹങ്ങളിൽ നിമജ്ജനം ചെയ്ത് ഭൂതാവലികൾ അത്യുത്സാഹഭരിതരായി കൂത്താടുന്നതും, ഇതിനിടയ്ക്കു ചക്രവർത്തിയുടെ ക്ഷുഭിതന്മാരായ സാദികന്മാരുടെയും ഗജപ്രവീരന്മാരുടെയും ഭൂയിഷ്ഠമായും ദ്രുതമായുമുള്ള ചംക്രമണങ്ങൾ നിമിത്തവും, പോരാളികളുടെ അസാമാന്യപാടവത്തോടുകൂടിയ രണചാതുരി നിമിത്തവും അല്പനേരത്തിനുള്ളിൽ നിലകലങ്ങി അങ്ങുമിങ്ങും പലായനം ചെയ്യുന്ന പ്രതിയോധികളുടെ ദീനതാപവും എങ്ങും കാണപ്പെട്ടു.

വഞ്ചിനാഗരത്തിൽനിന്നും യുദ്ധോത്സുകന്മാരായി ഉത്കണ്ഠയോടെ ഉപക്രമണം ചെയ്ത സാംഗ്രാമികന്മാരായ

സൈന്യപാലികരും, അതിവേഗത്തോടും ആവേശത്തോടുംകൂടിപൂർവാധികം ആയോധനംചെയ്തുതുടങ്ങി. ഇതിനിടയ്ക്കു് ഒരുനിമിഷമാത്രംകൊണ്ടു് ശത്രുപക്ഷത്തിലുള്ള അനവധി സാമജങ്ങളും സൈന്ധവങ്ങളും അനായാസേനഹതങ്ങളായി. നിരവധി യുദ്ധവീരന്മാർ കരചരണാദികൾ മുറിഞ്ഞും ഭഗ്നശിരസ്കന്മാരായും നഷ്ടജീവരായും ഭവിച്ചു. ഇതിനിടയ്ക്കു ഉത്തരസേനകൾക്കു പെട്ടെന്നു ഒരു പരാജയം സംഭവിച്ചു. ചേരമന്നവന്റെ അസഹ്യമായ ആയുധപ്രയോഗത്താൽ അമിതഭുജശാലികളായ കനകവിജയന്മാർ ഭ്രാതൃവരന്മാരായ മററു അൻപത്തിരണ്ടു രാജാക്കന്മാരോടുംകൂടി ആ ജയസിംഹന്റെ കടുംക്രോധാഗ്നിക്കു ശലഭങ്ങളായി ഭവിച്ചു. അവർ നിലയില്ലാതെ അന്ധാളിച്ചു് അപ്രസന്നമനസ്കരായി അവിടെനിന്നു ഓടിയൊളിക്കാൻ വട്ടംകൂട്ടി. അവസാനഘട്ടത്തിൽ അതിപ്രവീണനായ ചേരചക്രവർത്തിയെ വിജയലക്ഷ്മി മന്ദകടാക്ഷവീക്ഷണത്തോടെ വരണമാലചൂട്ടുകയും ചെയ്തു. കനകവിജയന്മാർ ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ ഉപഗ്രഹന്മാരാക്കപ്പെട്ടുകയും അംശഭ്രാതൃഗണന്മാരായ നാലു ഭടന്മാരോടുകൂടി അവർ ചക്രവർത്തിയുടെ പടകുടീരത്തോടുചേർന്ന ബന്ധനാലയത്തിൽ നയിക്കപ്പെട്ടുകയും ചെയ്തു.

ദ്രാവിഡചക്രവർത്തി ഇപ്രകാരമായി വിജയം നേടിയതിനെ നിരീക്ഷിച്ച ശത്രുരാജാക്കന്മാർ പലരും വേഷംമാറി ജടയും കാഷായവസ്ത്രവും ധരിച്ചു്, ഭസ്മധാരികളായും,അക്ഷമാല്യധാരികളായും, കേവലം സന്യാസികളെപ്പോലെ അവിടെനിന്നും പലായനംചെയ്തു തിരോഭൂതരായി.

ചില രാജന്യന്മാർ മയിൽപിഞ്ഛധാരികളായി കോവലം ജൈനസന്യാസികളെന്നപോലെ വേഷപ്രച്ഛന്നന്മാരായി അവിടെനിന്നു പ്രസ്ഥാനംതുടങ്ങി. മററുപലർ കപികളെപ്പോലെ ഒളിച്ചോടാൻ യത്നിച്ചു. ഈദൃശം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രത്യർത്ഥികളെല്ലാം വല്ലവിധേനയും അവിടെനിന്നു അന്യധാരണാർത്ഥം പലവഴിക്കും നിഷ്ക്രമണം ചെയ്തുതുടങ്ങി. അനന്തരം ചേരമാൻപെരുമാൾ അതിജിജ്ഞാസയോടെ ആ സമരാങ്കണത്തെ സന്ദർശിക്കുകയും അവിടെവച്ചു സ്വജീവിതത്തെ തൃണവൽഗണിച്ചും, സുരസുന്ദരികളുടെ വരണമാലയെമാത്രം വാഞ്ഛിച്ചും, സമരാങ്കണത്തിൽ ഇറങ്ങി ഓതൃണനാമാംവണ്ണം തങ്ങളുടെ അസിപ്രയോഗം സഫലമാക്കി ഒടുവിൽ ഉടലും തലയും വേർപെട്ടു ഒന്നിയമാംവണ്ണം മരണം പ്രാപിച്ചവരും അതിഭയാനകങ്ങളായ പിശാചങ്ങളും കൃത്താടി രസിക്കത്തക്കവണ്ണം തങ്ങളുടെ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി അന്തരിച്ചവരും, എതിർപൊരുത വീരരെ വളരെക്കൊന്നുവീഴ്ത്തി അവരുടെ വിജയമാല്യത്തെ തങ്ങളുടെ മുടിയിൽചൂടി അതേവിധം അരാതികളാൽ വീഴ്ത്തപ്പെട്ടവരും, രഥത്തിൽനിന്നു വീണു രക്തം പുരണ്ടു മഹിമ കലരുന്ന മണിമുടി അണിഞ്ഞു കണ്ണുംതുറിച്ചു പോർക്കളത്തിൽ വിമലിതഹൃദയന്മാരായി വീണുകിടക്കുന്നവരും, പൊടിപുരണ്ട മഞ്ഞിയകവചവാപൂണ്ടും കടുനിറം കലർന്ന കടുംചോരയണിഞ്ഞു കിടക്കുന്നവരും, ആയ ഓരോ ആയോധനവീരന്മാരെയും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്രകാരം സ്വന്തം സേനാസംഘാതത്തിൽനിന്നും അന്തരിച്ചവരായ സംഗ്രാമവീരന്മാർക്കു ആചരിക്കേണ്ടതായ അപ

രക്രിയാദികളെ ചെയ്യിക്കയും തദനന്തരം ആ ചക്രവ ത്തി തന്റെ സ്വന്തം സംരക്ഷകന്മാൎക്കസാമാന്യമായ വിഭവങ്ങളോടുകൂടി ഒരു വിരുന്നൂട്ട നടത്തുകയും ചെയ്തിട്ട് അവർ ഓരോരുത്തരുടെയും യോഗ്യതാനുസരണം വേണ്ട പാരിതോഷികങ്ങൾ കൊടുത്തു അവരെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു യയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ട് അവരെല്ലാപേരും ഏകോ പിച്ച് തങ്ങളുടെ പൊന്നുതമ്പുരാൻ നീണാൾവാഴട്ടെ എ ന്ന ബഹുധാവാഴ്ത്തിപ്പാടി.

ആസ്ത്രരാജാക്കന്മാരെ ആസകലം ജയിക്കണമെന്നു കരു തി അതിലേയ്ക്കു കങ്കണംകെട്ടി പോൎക്കുകോപ്പിട്ടിറങ്ങിയ നമ്മുടെ ചക്രവൎത്തി ഒരു അഷ്ടാദശഘടികയ്ക്കുള്ളിൽ അവരെ നിശ്ശേഷം വെല്ലുന്നതിനു സാധിച്ചതിൽ അത്യധികം ആന ന്ദമഗ്നനായിത്തീൎന്നുവെന്നു മാത്രമല്ല തന്റെ ആദിമോദ്ദേശ്യം വിജയപ്രദമായി നിൎവ്വിഘ്നമായ വിധത്തിൽ പൎയ്യവസാനിച്ച തു നിമിത്തം പൂൎവ്വാധികം ഉത്സാഹഭരിതനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ഹിമാചലത്തിൽനിന്നും വീരശിലകൊ ണ്ടുവരേണ്ടതായ അനന്തര കൃത്യത്തെ നിൎവഹിക്കുന്നതിലേ യ്ക്കു സ്വമനസ്സിങ്കൽ നിൎദ്ധാരണം ചെയ്തു. ഉടൻതന്നെ ആ രാജവൎദ്ധൻമന്ത്രിസത്തമനായ ഹല്ലവൻ കോതയെ സസ്നേഹം വീക്ഷിച്ചിട്ടു ഹേ സചിവോത്തമാ! ഹിമാലയസാനുവിങ്കൽ യോഗാദി ദീക്ഷകളോടുകൂടി തപസ്സുചെയ്തുപാൎത്തുപോരുന്നവ രായ മഹൎഷിമാരെ ഉപദ്രവംലേശം വരാതെ സംരക്ഷിച്ച് അവരുടെ ആലോചനാപ്രകാരം പ്രതിമയുണ്ടാക്കാനുള്ള ശില യെ "ബഹുമതചരിതമായി" ആനയിച്ചാലും എന്നു കല്പിച്ചു.

ചക്രവൎത്തിയുടെ ആജ്ഞാനുസരണം വില്ലവൻ കോത ഒരു വലിയ അനീകിനിയോടുകൂടി ഹിമാലയ പ്രദേശത്തെ പ്രാപിച്ചു അവിടെ തപസ്സുചെയ്തു നിവസിച്ചിരുന്ന മുനിപുംഗവന്മാരെക്കണ്ടു അവരെ അഭിവന്ദിച്ചു് താൻ വന്ന കാൎയ്യത്തെ അവരോടു സവിനയമുണൎത്തിച്ചു. ആ തപോധനന്മാർ മഹാരാജാവിനെ അത്യധികം സ്തുതിക്കുകയും, മന്ത്രിസത്തമനായ വില്ലവൻകോതയെ സപ്രഹൎഷം ആശീൎവദിക്കയും ചെയ്തതുകൂടാതെ ശിലകൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ള സൌകൎയ്യങ്ങളേയും മററും അദ്ദേഹത്തോടു വഴിയാംവണ്ണം നിൎദ്ദേശിക്കയും ചെയ്തു.

തദനന്തരം ആ മന്ത്രിസത്തമൻ വീരപത്നിപ്രതിമയ്ക്കു് യോജിച്ച ഒരു മനോഹരമായ കൃഷ്ണശിലയെ മുനിപുംഗവന്മാർ നിൎദ്ദേശിച്ചപ്രകാരം അത്യധികം ബുദ്ധിമുട്ടി കണ്ടെടുത്തു ചേരസമക്ഷം കൊണ്ടുവന്നുചേൎത്തു. ശിലകൊണ്ടുവന്നുടൻതന്നെ ചക്രവൎത്തി അതിനെ താൻ ബന്ധനബദ്ധന്മാരാക്കി പാൎപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന കനകവിജയന്മാരെ കൊണ്ടു വഹിപ്പിച്ചു് ഗംഗാതീരത്തിൽ കൊണ്ടുവരികയും ഒരു മനോമോഹനമായ സന്ദൎഭത്തിൽ ആ പ്രതിമയെ പരമപാവനമായ ആ ജാഹ്നവീജലത്തിൽ ജലാധിവാസം ചെയ്യിപ്പിക്കയും ചെയ്തു. അനന്തരം ആ ചക്രവൎത്തി ഉത്സാഹഭരിതന്മാരായ സൈന്യാവലികളോടുകൂടി ആ പുണ്യനദിയെ തരണിമാൎഗ്ഗം തരണംചെയ്തു്, അതിന്റെ ദക്ഷിണകൂലത്തെ പ്രാപിച്ചു് ഉത്തമമായ ക്ഷേത്രങ്ങളും, മണിമയങ്ങളായ മണ്ഡപങ്ങളും, സുവൎണ്ണമയങ്ങളായ രംഗങ്ങളും, വിചിത്ര

മായ പുഷ്പന്തലുകളും വിശാലമായ ധൎമ്മസത്രങ്ങളും, വിസ്തൃതങ്ങളായ പൂഞ്ചോലകളും, ശിശിരങ്ങളായ താമരപ്പൊയ്കകളും, സഹസ്രം സ്തംഭങ്ങളാൽ അലംകൃതമായ മണ്ഡപങ്ങളും, മറ്റുപല രാജോചിതങ്ങളായ സ്ഥാപനങ്ങളും നിറഞ്ഞ ആ രമ്യഭൂവിലുള്ള ഒരു വിശാലമായ മൈതാനത്തിൽ മുൻകൂട്ടിത്തന്നെ തനിക്കായിട്ട് നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു വിചിത്രാകാരമായ കൈനിലയിങ്കൽ ചേരമാൻപെരുമാറും തന്റെ പരിവാരങ്ങളോടുകൂടി എഴുന്നള്ളിത്താമസിച്ചു.

അദ്ധ്യായം ൧.

മാടലസമാഗമം.

തദനന്തരം ചേരമാൻപെരുമാൾ ജാഹ്നവീനദിയുടെ ദക്ഷിണതീരത്തിൽ അതിസ്പൃഹണീയമായി ചമയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്ന പൂർവോക്തമായ പടമണ്ഡപത്തിൽവെച്ച് തന്റെ രണവീരന്മാർക്കെല്ലാം സുവർണ്ണനിർമ്മിതങ്ങളായ വലയങ്ങളും വീരശൃംഖലാദികളും അപസർജ്ജനം ചെയ്തിട്ട് ഒരു വിശ്രാന്തനായ വിജയസിംഹനായി അപക്ഷതമായ പ്രൌഢിയോടും യശസ്സോടുംകൂടി അവിടത്തന്നെ കുറച്ചുകാലം സസന്തോഷം താമസിച്ചു. അപ്പോൾ ഒരുദിവസം "മാടലൻ" എന്നപേരുള്ള ഒരു മഹാബ്രാഹ്മണൻ അവിടെ ആഗതനായി. അദ്ദേഹം ആ രാജർഷിയെ അമിതമായി വാഴ്ത്തിയുംകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തോടായി "ചേരമണ്ഡലത്തിന്റെ വിവസ്വാനായി പ്രശോഭിക്കുന്ന അല്ലയോ! രാജശേഖരാ! കമനീയാംഗിയായ മാധവി കടൽക്കരയിൽവെച്ച് കളിയായി പാടിയുദ്യാനഗാനാവലികൾ കനകവിജയന്മാരുടെ കനകമകുടമണിഞ്ഞ മൌലികളെ കർക്കശമായി ആമർദ്ദിച്ചുകളഞ്ഞതല്ലയോ? ഇതെന്തൊരത്ഭുതം" എന്നിങ്ങനെ വിനയപൂർവ്വം ഉണർത്തിച്ചു.

അതു കേട്ടിട്ട് ചക്രവർത്തി അത്യധികം വിസ്മയഭരിതനായി ആ ബ്രാഹ്മണോത്തമനെ വീക്ഷിച്ച് ഹേ! ചതുർവേദചതുരാ! അവിടുന്നു ഈ നില്ക്കുന്ന എന്റെ പ്രതിപക്ഷി

കൾക്കെന്നല്ല, നമുക്കുകൂടി സുതരാം ദുർഗ്ഗ്രാഹ്യമായ എന്തൊരു വിശേഷോദന്തത്തെയാണു അരുളിച്ചെയ്തതു്: അതിന്റെ സാരം എന്താണെന്നു നമുക്കു നല്ലതിന്മണ്ണം വ്യക്തമാകുന്നില്ല. ആയതുകൊണ്ടു് അല്ലയോ മഹാമനസ്സൻ അവിടുന്നു ആ നിഗൂഢോപദേശത്തെ ഒന്നു സവിസ്തരം അരുളിച്ചെയ്താൽ കൊള്ളാം എന്നാണു് അതിമാത്രം അഭിലാഷപ്പെടുന്നു, എന്നു കല്പിച്ചു.

ഉടനെ മാടലൻ ഹേ! രാജകുഞ്ജരാ! കാവിരിപ്പൂം പട്ടണത്തിൽ ഇന്ദ്രോത്സവം കാണ്മാൻ ജിഗമിഷുവായി നിന്നനായ കോവലന്റെ അന്തരംഗത്തിനു അപരിമിതമായി അസ്വാസ്ഥ്യം ഉണ്ടാക്കത്തക്കവിധത്തിൽ "മാധവി" എന്നവൾ മതിമറന്നു എന്തൊക്കെയോ പ്രണയപരങ്ങളായ ഉദ്യാനഗാനാവലികളെ പാടിക്കേൾപ്പിച്ചു. തന്നിമിത്തം അവളിൽ ക്രോധാവിഷ്ടനായിത്തീർന്ന കോവലൻ പെട്ടെന്നു അവളെ തിരസ്കരിച്ചുംവെച്ചു് പരമസാധ്വിയും തന്റെ പ്രിയപ്രേയസിയും എന്നാൽ ചിരകാലം തന്നെവിട്ടു് വിപ്രവാസം അനുഭവിച്ചവളും നവവധുവുമായ കണ്ണകിയെന്നവളുമൊന്നിച്ചു സ്വന്തം ഭവനം വിട്ടു പുറപ്പെട്ടു് ഏററവും ദവീയസിയായ ദക്ഷിണമധുരാപുരിയിൽ വന്നു താമസിച്ചു. അവിടെ നിവസിക്കവെ പാരം ദുർദൈവവിചേഷ്ടിതത്താൽ ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢനായ നെടുംചെഴിയൻ എന്ന പാണ്ഡ്യരാജാവിന്റെ അവിമൃശ്യമായ ആജ്ഞ ഹേതുവാൽ നിരപരാധിയായ കോവലൻ കേവലം ഒരു കശ്മലൻ എന്നപോലെ കൊല്ലപ്പെട്ടു. അവന്റെ പത്നിയും പരമസാധ്വിയുമായ കണ്ണകി നിഷ്കാരണമായി സംഭവിച്ച സ്വഭർത്താവിന്റെ അ

കാലനിർയ്യാണംനിമിത്തം അത്യധികം കോപാവിഷ്ടയായി ഉന്നിദ്രകീർത്തികാസ്പദമായിരുന്ന ആ മധുരാപുരിയെ അഗ്നിഭഗവാനിരയാക്കി അതിനെ അനുക്ഷണം നശിപ്പിച്ചു. എന്നുമാത്രമല്ല അവൾ ഉടനടി അവിടെനിന്നും തിരിച്ചു് അത്യന്തം പരിപൂരിതമായ അവിടത്തെ ഈ മലയമണ്ഡലത്തിങ്കൽവന്നു വിങ്ങലപ്രാപ്തയാവുകയും ചെയ്തു. ഹേ! രാജശ്രേഷ്ഠാ! അവിടുന്നു നീതിയോടെ പരിപാലനം ചെയ്തുപോരുന്ന ഈ പരമപാവനമായ രാജ്യത്തിങ്കൽ ആ സതീരത്നത്തിന്റെ കാലെടുത്തൂന്നാനിടയായതുകൊണ്ടാണല്ലോ അവർക്കിപ്പോൾ ഈ ആദ്യരാജാക്കന്മാരുടെ മണിമുടിയണിഞ്ഞ മൌലിയിന്മേൽ കയറി അത്യധികം പ്രശോഭിക്കാനിടയായതു്, എന്നു താൻ മുമ്പു് സൂചിപ്പിച്ച കഥയെ പൂർവ്വാധികം വിസ്തൃതമായി പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. അവൻ പിന്നീടു് ചേരമാൻ പെരുമാളെ നോക്കി അല്ലയോ! രാജശേഖര! എന്റെ ഇദാനീന്തനമായ പര്യടനത്തിനുള്ള ഹേതുവെന്താണെന്നു ഇതാ ഞാൻ അവിടത്തെ തിരുമനസ്സുണർത്തിക്കാം! അവിടുന്നു അതിനെ സശ്രദ്ധം ആകർണ്ണനം ചെയ്താലും! ഹേ! സ്വാമിൻ! ഞാൻ പുണ്യാചലമായ പൊതിയമലയെ പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തിട്ടു കുമാരിതീർത്ഥവുമാടി മടങ്ങിവരുമ്പോൾ മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ മാടകൂടങ്ങൾ നിറഞ്ഞ മധുരാപുരിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. അപ്പോൾ പാണ്ഡ്യമന്നവൻ നെടുംചെഴിയൻ രാജനീതിയിൽനിന്നും നിതരാംവ്യതിചലിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചുവെന്നും തന്നിമിത്തം കോവലനെന്ന ഒരു വണിഗ്വരൻ അന്യായമായി ആ നഗരാന്തത്തിങ്കൽവെച്ചു് ആ രാജാജ്ഞയാൽ വധിക്കപ്പെട്ടുവെന്നും ആ നഗരവാസികൾ ആക്രോശനം ചെയ്യുന്നതു് ഈ കർണ്ണപുടങ്ങളിൽ കേൾക്കുന്നതിനിടയായി.

ശ്രവണദുസ്സഹമായ ഈ വർത്തമാനത്തെ ശ്രവിച്ചു മാത്രയിൽ മാതരി എന്ന ഗോപവനിത ഗോപവാടമധ്യത്തിലുള്ള ചതുഷ്പഥത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ആ നഗരവാസികളെ നോക്കി പരസ്യമായി അല്ലയോ ഗോപാലകന്മാരെ കോവലൻ വാസ്തവമായി യാതൊരപരാധവും ചെയ്തവനല്ല. എന്നാൽ നമ്മുടെ മഹാരാജാവ് എന്തോ ദുഷ്കാലവൈപരീത്യംനിമിത്തം ധർമ്മസരണിയിൽനിന്നും അല്പം വ്യതിചലിച്ചുപോയി. നീതിമാനായ നമ്മുടെ മഹാരാജാവിന്റെ ചെങ്കോലിനു ഭഗ്നതസംഭവിക്കാനുള്ള കാലവും ആസന്നമായി, എന്നു പ്രരോദിക്കയും ആ ധീരപുരുഷന്റെ അന്യനാശത്തെക്കുറിച്ചു അത്യധികം അനുശോചിക്കയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവൾ അന്നേദിവസംതന്നെ അർദ്ധരാത്രിയിങ്കൽ ആ നഗരവരത്തിലുള്ള ഒരു നിഗൂഢസ്ഥലത്തു പ്രവേശിച്ച് ആരുമറിയാതെ ഒരു ചിത കൂട്ടി അഗ്നിജ്വലിപ്പിച്ചു അതിൽ ചാടി ആത്മഹത്യ ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

കോവലനേയും കണ്ണകിയേയും കാവിരിപ്പൂംപട്ടണത്തിൽനിന്നും മധുരയിലേക്ക് ആനയിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുവന്നവളായ കൌന്തിയെന്ന ജൈനസന്യാസിനിയും ആ വണിഗ്വരൻ ആ നഗരവരത്തിൽവെച്ച് അവമജ്ജനനായ പാണ്ഡ്യമഹാരാജാവിന്റെ നിർദ്ദേശാനുസരണം നിഷ്കാരണം നിഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടു എന്നുള്ള നിഷ്ഠുരഭേദനം ശ്രവിച്ചതുമുതൽ അത്യധികം ദുഃഖാക്രാന്തയായി നിരാഹാരവ്രതംസ്വീകരിച്ച് സ്വന്തം ജീവനെ അചിരേണ അവസാനിപ്പിച്ചു. ഏതാദൃശം മഹാപവിത്രകളായ മാതരിയും കൌന്തിയടികളും ലോകരംഗത്തിൽനിന്നും തിരോധാനം ചെയ്തതും, മാമ

ധുരാപുരി അഗ്നിക്കിരയായതും ദർശിച്ചുകൊണ്ട് ഞാൻ അവിടെനിന്നും നിഷ്ക്രമിച്ചിട്ട് എന്റെ ജന്മഭൂമിയായ കാവിരിപ്പൂംപട്ടണത്തിലേക്ക വന്നുചേർന്നു.

അവിടെ കോവലന്റെ പിതാവായ മാചാത്താൻ എന്നവൻ സ്വപുത്രന്റെ അപ്രതീക്ഷിതമായ അകാലനിര്യാണത്തേയും അവന്റെ പ്രിയപത്നിയായ കണ്ണകിയുടെ അകസ്മികമായും എന്നാൽ അതിദയനീയമായുമുള്ള മരണത്തേയും മധുരാപുരിയുടെ ക്രമാതീതവും അതിദാരുണവുമായ നാശത്തേയും അറിഞ്ഞു വ്യസനവും മനസ്സുമുട്ടി സ്വന്തം ധനസമ്പത്തുകളെല്ലാം കണ്ണിൽകണ്ടവർക്ക ദാനംചെയ്തിട്ട ഇഹലോകസന്യാസത്തെ സ്വീകരിച്ചു. അവന്റെ ഭാര്യയും സ്വപുത്രനിര്യാണം നിമിത്തമുണ്ടായ ആധി മനോവ്യാധിയായി പരിണമിക്കുകയും അതു് അചിരേണ അവളുടെ മരണത്തിന്ന ഹേതുഭൂതമായിത്തീരുകയുംചെയ്തു. കണ്ണകിയുടെ പിതാവായ മാനായ്ക്കനും സ്വന്തം സ്വത്തുക്കൾ മുഴുവനും സാധുജനങ്ങൾക്കായി നിരവധി പ്രദാനംചെയ്തിട്ട് മാചാത്താനോടുകൂടി സന്യാസം സ്വീകരിക്കുകയുംചെയ്തു. അവന്റെ മഹിഷിയും കണ്ണകിയുടെ പ്രിയജനയിത്രിയുമായ മംഗളാമണി സ്വപുത്രിയുടെ അന്ത്യനാശംനിമിത്തം അത്യധികം വ്യസനാക്രാന്തയായി പെട്ടെന്ന രോഗബാധിതയാവുകയും കാലവിളംബമെന്യെ കാലധർമ്മം പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു.

തന്റെ പ്രാണകാന്തന്റെ ദുർമ്മദവിലാസത്താൽ ഏർപ്പെട്ട അകാലമൃതിയെ വിചാരിച്ച് അന്തരംഗത്തിൽ അത്യധികമനസ്താപത്തോടുകൂടിയവളായ മാധവി, അതിയാ

യ ദുഃഖത്തിന കാരണമായിത്തീൎന്നിരുന്ന വേശ്യയുടെ വേഷത്തെക്കൂടിയും സ്വപുത്രിയായ മണിമേഖലയ്ക്കു കാമമാനിട കൊടുക്കരുതെന്നുകരുതി സ്വപുത്രിയെ സ്വജനയിത്രിയായ ചിത്രാപതിയെ ഭരമേല്പിച്ചുവെച്ച് മണ്ഡനങ്ങളെല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ച് മുണ്ഡനംചെയ്ത് ഇഹലോകജീവിതത്തിൽ അത്യധികവിരക്തിയോടുകൂടി പെട്ടെന്ന് ഒരു ബുദ്ധമതഭിക്ഷുണിയാവുകയും ചെയ്തു. അവളുടെ പുത്രിയായ മണിമേഖലയും സ്വപിതൃനാശത്താൽ അതീവ ദുഃഖിതയായി ഒരു ബുദ്ധമതാശ്രമത്തിൽ ചെന്നു മേണൻ എന്നൊരു സന്ന്യാസിപ്രവരനെ ഗുരുവരനായി വരിച്ച് ഒരു ബുദ്ധമതസന്ന്യാസിനിയായി സ്വജീവിതശേഷത്തെ സസമ്പ്രമം നിർവ്വഹിച്ചു.

ഏറ്റവും ക്ലേശാവഹവും അത്യന്തശോകാവഹവുമായ ഏതാദൃശയാതനകളെയെല്ലാം ഈക്ഷിച്ചതുകൊണ്ടുള്ള മഹാപാപത്തെ ഗംഗാസ്നാനം ചെയ്തെങ്കിലും നശിപ്പിക്കണമെന്ന നിശ്ചയംചെയ്ത് ഞാൻ ഈ പുണ്യഭൂമിയിൽ സമാഗതനായി. "അല്ലയോ പൊന്നുതമ്പുരാനേ! അവിടുന്ന് ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തിൽ ചിരകാലം ഭൂമണ്ഡലാധിപതിയായി വാണരുളിയാലും. അങ്ങയുടെ ശത്രുജനംപോലും സർവ്വദാ അങ്ങയെ പരിലാളിച്ചാലും" എന്നാശീർവാദംചെയ്ത് ആ ഉപാഖ്യാനത്തെ അവസാനിപ്പിച്ചു. മാടലോമനത്തെ കേട്ട് അത്യധികം മനസ്സലിഞ്ഞവനായ വഞ്ചിമഹീപാലൻ അദ്ദേഹത്തോടായി ഹേ! സ്വാമിൻ! പാണ്ഡ്യരാജാവ് നാടുനീങ്ങിയതിൽപിന്നെ ആ നാട്ടിൽ എന്തെങ്കിലും അതിവിശേഷസംഭവങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ? എന്നരുളിച്ചെയ്തതിലെല്ലാ

പ്രതിവചസ്സായി ആ ബ്രാഹ്മണൻ ചക്രവർത്തിയോടായിട്ട് "ഹേ! രാജശാർദ്ദൂല! പാണ്ഡ്യനാട്ടിന്റെ അപരതലസ്ഥാന നഗരിയായ കൊക്കപുരിയിൽ സ്വരാജാവായി വാണിരുന്ന വെററിവേൽ ചെഴിയൻ എന്ന പാണ്ഡ്യമഹാരാജാവ് മധുരസ്ഥമായ മാനന്തായ വ്യതിപാതത്തെ ചെയ്ത് സീമാതീതമായി സന്താപിക്കയും വീരപത്നിയായ കണ്ണകിക്കു സ്വപുത്രൻ ചെയ്ത അപരാധത്തിനു പ്രതികാരമായി സഹസ്രം സ്വർണ്ണക്കാരന്മാരെ ആ നഗരമധ്യത്തിലുള്ള ഉഗ്രസ്വരൂപിണിയായ ഭദ്രകാളിക്കായി ബലികഴിക്കയും ചെയ്തിട്ട് മധുരയെ നാതിപ്രശസ്തമാംവണ്ണം അഭ്യുന്നത ആരാധനയുണ്ട്" എന്ന് ആത്യുൽക്കമായി ഉണർത്തിച്ചു.

ബ്രാഹ്മണോക്തമായ ആ വൃത്താന്തം സമ്യക്കായി സശ്രദ്ധം ശ്രവിച്ചശേഷം ചേരചക്രവർത്തി അതിഗാഢമായി ആലോചിച്ചുകൊണ്ട് അല്പനേരം ചഞ്ചലചിത്തനായി ഇരുന്നരുളി. അപ്പോഴേക്കും ആകാശമണ്ഡലത്തിൽ പൂർണ്ണചന്ദ്രൻ ഉദിച്ചുയർന്നതായി സ്വകിരണങ്ങൾകൊണ്ട് ദിങ്മണ്ഡലങ്ങളെ എല്ലാം വിശുദ്ധീകരണം ചെയ്തുതുടങ്ങി. ഉടനെ ഒരു ജ്യോതിഷികൻ രാജസന്നിധാനത്തെ പ്രാപിച്ച് ചക്രവർത്തിയോടായി "ഹേ! മഹാരാജാവേ! അവിടുന്ന നമ്മുടെ രാജധാനി നഗരിയിൽനിന്നു പ്രയാണം ചെയ്തിട്ട് ഇന്നേയ്ക്കു മുപ്പതിരണ്ടു മാസങ്ങൾ തികയുന്നു. അതുകൊണ്ട് അവിടുത്തെ തിരുമേനി എഴുന്നെള്ളത്തിനുള്ള മുഹൂർത്തം ഇതാ സന്നിഹിതമായിരിക്കുന്നു." എന്ന സവിനയം തിരുമനസ്സുണർത്തിച്ചു.

അതുകേട്ട് ചക്രവർത്തി ഉടനെ സിംഹാസനത്തിൽനിന്നും അതിസന്തോഷം അവരോഹണം ചെയ്ത എഴുന്നെള്ളി

യി ഒരു പ്രശാന്ത പ്രദേശത്തിൽ എഴുന്നള്ളിച്ചെന്നിരിക്കയും മാടലനെ അടുത്തുവിളിച്ചു സ്വസവിധത്തിൽ ഉപവേശിക്കാൻ ആജ്ഞാപിക്കയുംചെയ്തു. അനന്തരം ആ ഉർവീശ്വരനെ നോക്കി അല്ലയോ! അന്തണവര്യാ! ചോളനാട്ടിൽ എന്റെ അളിയനായ യുവരാജാവിനോടു് വിരോധം കാണിച്ചുവരും അവരെ അതിപൂർവ്വം ആക്രമിച്ചുവരും അവന്റെ നാട്ടിങ്കൽ അസാമാന്യമായ കലഹത്തിനും കലാപത്തിനും സാഹസത്തിനും കാരണഭൂതന്മാരായവരും ആയ ഇടപ്രഭുക്കൾ നെൽപാത്തുപോരാം സംഗ്രാമാങ്കണത്തിൽവെച്ചു് അചിരേണ മാമക സേനകളാൽ പരാജിതരാക്കപ്പെട്ടു് പഞ്ചതയെ പ്രാപിച്ചതിൽ പിന്നീടു് നിങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ സമാധാനവും സംതൃപ്തിയും സമൃദ്ധമാകംവണ്ണം നിറഞ്ഞിരുന്നു പോരുന്നുണ്ടോ? എന്റെ സ്യാലനായ ആ യുവരാജാവു് സ്വ പ്രജകളായ യക്ഷ്മാസുരന്മാരെ പരിപാലനം ചെയ്തുപോരുന്നുണ്ടോ എന്നു ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ മാടലൻ ചക്രവർത്തിയോടായി ഹേ! സ്വാമിൻ! സ്വസവിധത്തിൽ അനന്യ ശരണനായി ആശ്രയിച്ച ഒരു കപോതത്തെ അത്യധികം ആതങ്കബാധിതനായി ത്രാണനം ചെയ്യാൻവേണ്ടി സ്വ ജീവനെ തൃണവൽക്കരിച്ചു് സ്വശരീരത്തെപ്പോലും പ്രദാനംചെയ്തു് അമലമായ യശസ്സിനെ ആർജ്ജിച്ചവരും പുണ്യശ്ലോകനായ ശിബിചക്രവർത്തിയുടെ വംശജാതന്മാരായ രാജഹംസന്മാർ അനന്യതയോടെ വാണുപോരുന്ന അസ്മാദൃശന്മാരുടെ നാട്ടിൽ അതതരത്തിലുള്ള യാതൊരു ദോഷങ്ങളും ഈഷത്തും സംഭവിക്കുന്നതല്ല. തിരുമേനി! ചോളനാട്ടു് പോലും ക്ഷേമമായും ചൊവ്വേ വാഴുന്നുണ്ടു്,, എന്നുപറഞ്ഞു.

ചക്രവർത്തി മാടലൻ ഉരചെയ്ത സ്നേഹമസൃണങ്ങളായ സമീചീനവാചകങ്ങളെ ശ്രവിച്ചിട്ട് അത്യധികം സന്തോഷഭരിതനായിത്തീർന്നു. അനന്തരം ആ രാജശേഖരൻ തന്റെ പരിജനങ്ങളുടെ മദ്ധ്യഭാഗത്തിൽ അഭ്യാഗതനായിട്ടു അവരാൽ പരിവേഷ്ടിതനായി അവിടെവെച്ചു വലുതായി ഒരു തുലാഭാരമടിയന്തിരം നടത്താനായി നിശ്ചയിച്ച് അന്നാൽ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട സ്ഥലത്തേക്കു ഗമിച്ചുതുടങ്ങി. അവിടെ സാധാരണ സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നും കുറെ പൊക്കത്തിലായി ഒരാൾക്കു നിഷ്പ്രയാസം ഉപയോഗിക്കത്തക്കവണ്ണം അത്ര ദാർഢ്യമുള്ള ഒരു സ്വർണ്ണനിർമ്മിതമായ ത്രാസു തൂക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ആ തുലായന്ത്രത്തിന്റെ ഒരു തട്ടിൽ സ്വർണ്ണനാണയങ്ങളും രജതനാണയങ്ങളും അനവധി രത്നങ്ങളും കൂട്ടിയിട്ടിരുന്നു. ചേരചക്രവർത്തി അത്യാഹ്ലാദപൂർവം നാനാദിക്കുകളിൽനിന്നും വന്നിട്ടുള്ള നാനാജാതിമതസ്ഥന്മാരായ അനവധി ജനങ്ങൾ നിർന്നിമേഷരായി നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കവേ മറ്റതിൽ സമുത്സാഹം ആരോഹണം ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൂക്കം ശരിയാകുന്നതുവരെ മറ്റേത്തട്ടിൽ മേൽപ്പുറത്തെ നാണയങ്ങളെ വാരിച്ചൊരിയുകയും അടിക്കടി എടുക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുവിൽ ചക്രവർത്തി ആ തുലാസിൽനിന്നും സാവധാനമായി താഴത്തു് അവരോഹണം ചെയ്യുകയും അതിലുണ്ടായിരുന്ന സ്വർണ്ണവർണ്ണരത്നങ്ങളെ അവിടെക്കൂടിയിരുന്ന ബ്രാഹ്മണോത്തമന്മാർക്കും മററു യോഗ്യന്മാരായ പലർക്കും അവരവർഹമായി വിനിമയം ചെയ്തതുകൂടാതെ അതിൽ വലിയ പകുതിയും മാടലനു ദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. പുനശ്ച ചക്രവർത്തി തന്റെ പരിവാരങ്ങളും കൂടിയിരുന്നവരോടും

ഏററവും കരുണാമസൃണമായ ഹൃദന്തത്തോടും പ്രേമാപ്ളുതചിത്തത്തോടുംകൂടി ഓരോ കുശലപ്രശ്നങ്ങളും ചെയ്തുംകൊണ്ട് പുഷ്പഫലതുല്യങ്ങളായ ചെറിയ സുവർണ്ണസാധനങ്ങളെ അവർ ഓരോരുത്തൎക്കും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം പ്രദാനം ചെയ്കയും ചെയ്തു.

അനന്തരം നാനാപ്രകാരങ്ങളായ വിനോദങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭടന്മാർ അവിടെ പ്രകടിപ്പിച്ചു തുടങ്ങി. ചക്രവർത്തി തിരുമനസ്സിൽ പരാജിതന്മാരായ ആര്യരാജ്യത്തിൽപലം ക്ഷത്ര്യരാജാക്കന്മാരെയും അവരവരുടെ സ്വന്തംവസതികളിലേയ്ക്കു നിൎഭയം പൊയ്ക്കൊള്ളുവാൻ സാത്വികകരുണനാം അനുജ്ഞാപിച്ചു. ദ്രാവിഡസാമ്രാജ്യാധീശന്മാരുടെ മാഹാത്മ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് അവഹേളിച്ച് അനന്തരം അധിക്ഷേപിച്ചുവരും തിരുമനസ്സിൽ പ്രത്യേകം ആര്യ കനകവിജയന്മാരെ ചോള പാണ്ഡ്യന്മാർക്ക് കാണിച്ചുകൊടുത്ത് സ്വപ്രതാപത്തെ അവരെ അനുഭവിപ്പിക്കാനായി പ്രണിധികളെ തന്നോടൊപ്പം സന്നിധാനത്തിൽ ആ രാജാക്കന്മാർ പറഞ്ഞയച്ചു. പിറ്റേദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ അദ്ദേഹം ചതുരംഗസേനാസമേതനായി സകല പരിവാരങ്ങളോടുംകൂടി പുറപ്പെട്ട് അത്യധികാഡംബരപൂർവ്വം മംഗളവാദ്യങ്ങളും മുഴങ്ങവേ വാഞ്ചിനഗരത്തെ നോക്കി ദക്ഷിണാഭിമുഖനായി പ്രയാണം ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം വ്യ.

മഹാരാജാവിനെ നഗരവാസികൾ എതിരേൽക്കുന്നതു്.

(പ്രത്യാഗമനവും സ്വീകരണവും)

ചക്രവർത്തിയായ ചെങ്കുട്ടുവൻ ഉത്തരദേശത്തിലേയ്ക്കു് യുദ്ധോദ്യുക്തനായി പര്യടനം ചെയ്തപ്പോൾ പട്ടമഹിഷിയായ ഇളങ്കോവേൺമാൾ വഞ്ചിമഹാനഗരത്തിൽ തന്നെ അത്യുൽക്കണ്ഠയോടെ വസിക്കേണ്ടിവന്നു. ആ പരമസാധ്വി സ്വഭർത്താവിന്റെ ആഗമനത്തെ നിമിഷംപ്രതി അത്യധികം ജിജ്ഞാസയോടെ അനിമേഷയായി പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മാസം അതിക്രമിക്കുന്തോറും ആ സതീമണിയുടെ മനോവേദനയും ഔൽക്കണ്ഠ്യവും ഉത്തരോത്തരം ഉൽ്കടമായി വർദ്ധിച്ചുവന്നു. മനോഹരമായ ഹംസതൂലികാശയ്യാപരിമണ്ഡിതമായ സുവർണ്ണപര്യങ്കത്തിന്മേൽ സസുഖം ശയനംചെയ്താലും ആ മോഹനാംഗിക്കു ഗാഢനിദ്ര നിശ്ശേഷം ശൂന്യമായി. ഭർത്തൃവിരഹത്താൽ ആ സുദർശിനി അത്യന്തം താന്തയാവുകയും അവരുടെ അന്തരംഗം ക്രമത്തിലധികം ക്ലാന്തമായി മെലിയുകയും ചെയ്തു. ഇപ്രകാരം സുതരാം വാടിയ മനസ്സോടും, കൂടിയ ചിന്തയോടും കൂടി കേവലം വ്യാമൂഢചിത്തയായി സ്വനാഥം കണവനെ കാണാൻ നിരന്തരം കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു് അത്യധികം അലംഭാവരഹിതയായി ആ വഞ്ചിരാജപുരി നിവസിച്ചുവന്നു. ഇങ്ങനെ വസിക്കുമ്പോൾ ഒരുദിവസം അന്തഃപുരത്തിലെ പരിചാരികമാർ ഉത്തരദിക്കിൽ നടന്ന ചെങ്കുട്ടുവന്റെ

വീരാപദാനങ്ങളെപ്പററി താനാണതും വിശേഷവിധിയായി ഗ്രഹിച്ചതെല്ലാം ആ രാജമഹിഷിയെ സവിസ്തരം പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. എന്നിട്ട് അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹാർഹവും അസാമാന്യമായ കീർത്തിചരിതത്തെക്കുറിച്ചു അത്യധികം വാഴ്ത്തിപ്പാടുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം അവർ ആ പട്ടമഹിഷിയെ നോക്കി "അല്ലയോ! മഹാറാണീ! അതിഭാഗ്യവതിയായ അവിടുന്നു ഒട്ടുംതന്നെ ആയാസപ്പെടേണ്ട! നമ്മുടെ ചക്രവർത്തി സുഗൃഹീതനാമാവായും ജയമാല്യാലംകൃതനായും കാലവിളംബമെന്യേ ഇവിടെ പ്രത്യാഗമിക്കും." എന്നു ഉദീരണംചെയ്തിട്ട് അവരുടെ ശ്രവണവിശ്രാന്തികമായി ആ രാജസിംഹന്റെ ജൈത്രയാത്രയെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പലവിധ രുചിരങ്ങളായ വിജയഗാനങ്ങളും സുമധുരം പാടിത്തുടങ്ങി.

ഇതിനിടക്ക് ആ രാജ്യത്തിലുള്ള രമണീയങ്ങളായ തരുഷണ്ഡങ്ങളുടെ മധ്യഭാഗത്തിൽ അവിടവിടെയായി സാന്ദ്രമായി വിലസുന്ന തിനപ്പുനങ്ങളിലെല്ലാം കാവൽ നില്ക്കുന്നവരായ രക്ഷിജനങ്ങൾ അത്യന്തമായിവന്യമധൂളി പാനംചെയ്തു മതിമയങ്ങി ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢരായി കഴിഞ്ഞു നില്ക്കുമ്പോൾ അവിടെയുള്ള തിനക്കതിരുകളെ പിഴുതു തിന്നാൻ തക്കസമയം പ്രതീക്ഷിച്ചു അക്ഷീണം ആഗമിച്ച മത്തമാതംഗങ്ങൾ അവയ്ക്കുള്ളിൽ നിർബാധം പ്രവേശിച്ചുതുടങ്ങി. ആ കാഴ്ചയെക്കണ്ടവരായ നിഷാദവനിതകൾ തങ്ങളുടെ ഒളിമാടങ്ങളിലിരുന്നുകൊണ്ട് ഉത്തരളികകളിലേക്ക് യുദ്ധോത്സുകനായി പ്രസ്ഥാനം ചെയ്തവനായ തങ്ങളുടെ പൊന്നുതമ്പുരാൻ അജയ്യനായും വിജയലക്ഷ്മീവരിതനാ

യും നമ്മുടെ നാട്ടിലേക്കു് അചിരേണ പ്രത്യാഗമിക്കുന്നുണ്ടു്. ആ പൊന്നുതിരുമേനി ഇവിടെ താമസംവിനാ എത്തി ചിരംജീവിയായി സസുഖം വാഴട്ടെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യഭാരം സുഖസാമഗ്രീസമ്പത്തിയോടുകൂടി നീണാൾ നിലനില്ക്കട്ടെ എന്നർത്ഥം വരത്തക്കവിധത്തിൽ മനോഹരമായ സ്തുതിഗീതങ്ങൾ പാടിത്തുടങ്ങി. ആ സമയം തിനക്കതിരുകളെ അത്യുത്സുകങ്ങളായി ആശനം ചെയ്യാൻ പോകുന്ന പൂർവ്വകതുങ്ങളായ ഗജയൂഥങ്ങൾ ആ യോഷാമണികളുടെ ഹൃദയരുചിരമായ ഗാനസ്വരത്തിൽ മതിമറന്നു സസുഖം നിദ്രാവശംഗതരായി.

ആ നാട്ടിലുള്ള കൃഷീവലന്മാർ തങ്ങളുടെ ആഢ്യരാജാക്കന്മാരെ അടലികൾ അന്തസ്യൂതമായി വെന്നു് ആക്ഷീണശോഭനായി വിജയക്കൊടി നേടിയ നമ്മുടെ ഉടയതമ്പുരാൻ തിറവിയ പെരുമയോടെ തിരിച്ചു നാട്ടിലേക്കെഴുന്നെള്ളുന്നതായി കേട്ടു. അദ്ദേഹം ഒരുപക്ഷേ നാളെദിവസം ഇവിടെ പ്രത്യാഗമിച്ചേക്കാം. അല്ലയോ വൃഷഭവരങ്ങളേ! നിങ്ങൾ സോല്ലാസം നിങ്ങളുടെ സീരവരങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ഈ കമനീയമായ കൈദാരികങ്ങളെ നല്ലതിന്മണ്ണം ഉഴുതുനന്നാക്കുവിൻ! എന്നർത്ഥം വരത്തക്കവിധത്തിൽ ആ മഹാരാജാവിന്റെ വിജയാശംസമായ പല മധുരഗാനങ്ങളും പാടിത്തുടങ്ങി.

മഹാരാജാവിന്റെ ഉന്മേഷഭരിതന്മാരായ പശുപാലവത്സന്മാർ തങ്ങളുടെ ഗോകുലങ്ങളെ വീക്ഷിച്ചു് "അല്ലയോ പശുവൃന്ദങ്ങളേ! നമ്മുടെ പൊന്നുതിരുമേനി ഉത്തരാദേശങ്ങ

ഷ്ടിയ്ക്കിന്നു് ഉൽക്കർഷസൂചകമായി പിടിച്ചടക്കിയ അസംഖ്യം ഗോസംഘാതത്തോടുകൂടി വിജയകോലാഹലനായി ഇവിടെ നാളെദിവസം അപരർമുഖത്തിൽ ആഗമിക്കുന്നുണ്ടു്. അദ്ദേഹം കൊണ്ടുപോരുന്ന ഗോധനങ്ങളോടുകൂടി നിങ്ങളും ഞങ്ങൾക്കു് സസുഖം വാണാലും" എന്നർത്ഥം വരത്തക്കവിധത്തിൽ അതിസാന്ദ്രമായി പാടി അതിനനുയോജ്യമായ വാദ്യഗാനം മുഴക്കുകയും ചെയ്തു. അംബുധിതീരത്തിൽ നിവസിക്കുന്ന ധീവരമണിമാർ നമ്മുടെ ചേരചക്രവർത്തി സ്വാമി പട്ടമഹിഷിയെ സന്തോഷിപ്പിക്കാനായി നാളെദിവസംതന്നെ ഇവിടെ തിരിച്ചെഴുന്നള്ളുന്നുണ്ടു്". ആ അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിജയശംസാസൂചകമായി നമുക്കെല്ലാം അതിമോഹനമായി ഒന്നു് ആടിപ്പാടിക്കളിക്കാം എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് പലരും കൂട്ടംകൂടി നിരന്നുനിന്നു സോല്ലാസം പാടിത്തുടങ്ങി. ആ നഗരവാസികളെല്ലാം ആ രാജസിംഹന്റെ ആഗമനത്തെ അത്യാനന്ദത്തോടെ പൂർണ്ണമായി പ്രതീക്ഷിച്ചുവണ്ണം നിവസിച്ചു. അടുത്ത ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ ചെങ്കുട്ടുവചക്രവർത്തി കാഹളധ്വനി മുഴങ്ങവേ രാജകീയമായ വാരണത്തിന്റെ മസ്തകത്തിൽ ആരോഹണം ചെയ്തിട്ടു് നാലംഗസേനാസമേതം ആ നഗരവരസീമാന്തത്തിൽ വന്നണഞ്ഞു. അവിടെ ആഴിക്കരയിൽ വിശാലമായ മണൽപ്പുറത്തു് നാട്യവിശാരദകളായ നാരീമണികൾ സർവ്വാഭരണവിഭൂഷിതകളായി നവമുത്തു നിറച്ച സ്വർണ്ണത്താലങ്ങൾ കയ്യിലേന്തി നാനാരൂപങ്ങളായ നൃത്തഗീതപ്രയോഗങ്ങളോടുകൂടി ആ വഞ്ചിഭൂവല്ലഭനെ എതിരേറ്റു് നഗരാന്തർഭാഗത്തു പ്രവേശിച്ചു.

വീരലക്ഷ്മി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മാറിടത്തോടുകൂടിയ ആ ചേരചക്രവൎത്തിയെക്കണ്ട ആ നാഗരികാംഗനമാർ നവമണം വഹിക്കുന്ന അനവധി നവമലർവൃന്ദങ്ങളെ സുന്ദരനായ ആ രാജപുംഗവന്റെ മൌലിയിങ്കൽ തൂകി പലവിധ മംഗലഗാനങ്ങളെപ്പാടി "ചക്രവൎത്തി ഈ ഉൎവിമേൽ ദിഗന്തവിശ്രാന്തകീൎത്തിയോടെ ചിരകാലം വാണാലും! ആ രാജേന്ദ്രന്റെ സൗധൎമ്മ്യമായ രാജദണ്ഡവും മേന്മയേറിയ പ്രജാവൃന്ദങ്ങളും അവ്യാഹതമായി തഴച്ചുയൎന്നുവന്നാലും" എന്നു വാഴ്ത്തി. ആ നഗരം മുഴുവനിലും ഇപ്രകാരമുള്ള നാനാവിധങ്ങളായ മംഗലധ്വനികൾ സൎവത്ര മുഴങ്ങിത്തുടങ്ങി. യുദ്ധവീരന്മാൎക്ക് അന്നത്തെ സന്തോഷം വാചാമഗോചരം തന്നെയായിരുന്നു. യുദ്ധത്തിൽ മുറിവേറ്റ വീരന്മാർ തങ്ങളുടെ ഇല്ലങ്ങളിലേയ്ക്കു രത്നങ്ങളായ സമ്മാനദ്രവ്യങ്ങളോടുകൂടി അപക്രമിച്ചുതുടങ്ങി. അവരുടെ ആഗമനത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ധൎമ്മപത്നിമാർ തങ്ങളുടെ നായകന്മാൎക്ക ലഭിച്ച അനൎഘമായ വിജയത്തെയും ബഹുമാനങ്ങളേയും കുറിച്ച് അത്യധികം പുകഴ്ത്തിപ്പാടുകയും തങ്ങളുടെ അനുരാഗപൂൎണ്ണമായ ശുശ്രൂഷകളാൽ വീരവ്രണവിരോപണത്തിന വേണ്ട പ്രതിവിധികൾ ചെയ്കയും ചെയ്തു. അന്നു വഞ്ചിമഹാനഗരത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ആഘോഷവും അലങ്കാരവും ഇന്നവിധമാണെന്നു വിസ്തരിച്ചു പറയുവാൻ ആയിരം ഫണമുള്ള ആദിശേഷനുകൂടിയും അസാദ്ധ്യമായിരുന്നു. ആ രാജവൎയ്യൻ അരമനയ്ക്കകത്ത് പ്രവേശിച്ചുടനെ അദ്ദേഹത്തെ മുഖംകാണിക്കാൻവേണ്ടി പട്ടമഹിഷിയായ ഇളംകോവെണ്മാറം സ്വന്തം സഖീവൃന്ദങ്ങളാൽ ആവൃതയായി ആ തിരുമേനിയെ അഭിമുഖീകരിച്ച് അദ്ദേ

ഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽവന്ന് സരളവും പ്രസന്നവുമായ മുഖഭാവത്തോടെ സാഷ്ടാംഗംവീണു വണങ്ങിനിന്നു. അപ്പോൾ മഹാരാജാവ് സാദരവും ആനന്ദനിമഗ്നനായി ആ ദേവിയെ തന്റെ രണ്ടു കൈകൊണ്ടും പിടിച്ചെഴുന്നേല്പിച്ച് ആ സുന്ദരാംഗിയുടെ മൃദുലമേനിയെ അത്യാനന്ദപുരസ്സരം ആശ്ലേഷിച്ചുകൊണ്ട് അതിയായ മുഖവിലാസത്തോടും ഉൾപ്രസാദത്തോടും കൂടി അവളുടെ നെറുകയിൽ ഒന്നു ചുംബനംചെയ്തു. അനന്തരം ആ തിരുമേനി ആ മംഗളാംഗിയുമൊരുമിച്ച് അവിടെ സിംഹാസനാരൂഢനായി സ്ഥിതിചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം ൯.

മാടമേലാപ്രദേശം.

അസ്തമനാദിത്യൻ പശ്ചിമാംബുധിയിൽ നിമജ്ജിതനായി സർവ്വലോകത്തിനും ആനന്ദാനുഭൂതിയെ നൽകുന്ന അതിരമണീയമായ ദിനാന്ത സന്ധ്യാകാലം അചിരേണ വന്നണഞ്ഞു. ആ വഞ്ചിനഗരത്തിലെ കമനീയാംഗികളായ യോഷാമണികൾ ഓരോരുത്തരും സമരാങ്കണത്തിൽ നിന്നു മടങ്ങിയെത്തിയ താന്താങ്ങളുടെ കാമുകന്മാരെ കളഭാഷികൾ അണിഞ്ഞും പുഞ്ചിരിപ്പൂ ചാർത്തിയും കടാക്ഷാമൃതം ചൊരിഞ്ഞും മന്ദാക്ഷത്തോടെ യഥാവിധി സൽക്കരിക്കുകയും ആശ്ലേഷാദി ആതിഥ്യങ്ങൾ ചെയ്ത് ആനന്ദ പാരവശ്യരാക്കുകയും ചെയ്തു. രാജശേഖരനായ ചെങ്കുട്ടവ ചക്രവർത്തിയുടെ വികസിത സുമസമാനമായ പ്രമുദിതവദനംപോലെ അഖിലജനാരാധ്യനായ കുമുദബാന്ധവൻ അംബരമദ്ധ്യത്തിൽ ലംബമാനനായ് പരിലസിച്ചു. ആ കുളിർമതി ആ നഗരത്തിലെ മണിമാടവും മണിയറയും മണിമഞ്ചവും മലർമെത്തയും മാടക്കൂടവും എല്ലാം ഒന്നുപോലെ സ്പൃഹണീയങ്ങളായ സ്വകിരണകന്ദളങ്ങളെ പരത്തിവിതാനിച്ചു.

ഉത്തുംഗമായ് പരിശോഭിക്കുന്ന മഹാമേരുതുല്യമായ അരമനമാളികയിലെ സുവർണ്ണമയമായ ഹർമ്മ്യാങ്കണത്തിങ്കൽ മഹാരാജ്ഞിയായ വെണ്മാൾ കൌമുദീവിലാസം കണ്ട് ആനന്ദിക്കാനായ് വന്നിരുന്നു. അപ്പോൾ അവിടെ ചില യോഷാമണികൾ മണിദീപമേന്തി വന്നിട്ട് മഹാ

രാജ്ഞി ദീർഘായുഷ്മതിയായിരിപ്പാൻ ആശംസിക്കുകയും വേറൊരു സംഘം വീണാമൃദംഗാദി വാദ്യവിശേഷങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു് രമ്യമായി സ്തുതിഗാനം മുഴക്കുകയും ചെയ്തു. മറ്റൊരു യോഷാസംഘം കസ്തൂരികഴമ്പും വെൺചാറും വസ്ത്രപ്പൊടിയും വാസനാദ്രവ്യവും പൂമാലകളും വഹിച്ചും, ഇനിയൊരുസംഘം പുഷ്പധൂപാദി പരിമളവസ്തുക്കളോടുകൂടിയും പരിമളച്ചാറു ധരിച്ചും വന്നുചേർന്നു. വേറൊരു സമൂഹം പുരന്ധ്രികൾ ദർപ്പണം, പട്ടുവസനങ്ങൾ കനകമായ രത്നാഭരണങ്ങൾ ഇവകളോടുകൂടിയും ആ മഹാറാണിയുടെ ചുററും വന്നു് അവരെ വട്ടമിട്ടു നിന്നു. കുറെകഴിഞ്ഞപ്പോൾ മഹാരാജാവും ചന്ദ്രികാചർച്ചിതമായ ആ ചന്ദ്രശാലാപീഠം ആരോഹണം ചെയ്തു. രാജർഷിവരൻ പത്നിയും സ്വല്പനേരം അവിടെ അത്യധികമായി അലങ്കരിച്ചിട്ടിരുന്ന ഒരു സുവർണ്ണ പര്യങ്കത്തിന്മേൽ ഇരുന്നു സ്വല്പം വിശ്രമിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഒരു വിചിത്ര വേഷധാരിയായ നർത്തകൻ അവിടെ സമാഗതനായി, സാക്ഷാൽ പരമേശ്വരൻ ത്രിപുരദഹനം ചെയ്തു കാലത്തിൽ ഉമാദേവീസഹിതനായി ചെമ്പിട വിരിച്ചും ദിങ്മുഖങ്ങളെ തലോടിക്കൊണ്ടും ദേവിയുടെ മണിച്ചിലമ്പു് ഒലിക്കാതെയും കങ്കണമനങ്ങാതെയും മണികുണ്ഡലമാടാതെയും ഹൃദ്യമായി നടനം ചെയ്തതുപോലെ അടിയൻ ഇന്നൊരു വിശേഷനാട്യം നടിക്കാം." എന്നു അയാൾ സവിനയം തിരുമനസ്സുണർത്തിച്ചു.

മഹാരാജാവു് ഉടനടി അതിലേക്കനുവദിക്കയും ആ നർത്തകൻ അനന്യസാധാരണമായ പാടവത്തോടുകൂടി ആ അസാധാരണ നൃത്തത്തെ നടിച്ചുകാണിക്കയും ചെയ്തു. മ

ഹാരാജാവും രാജ്ഞിയും ആ നൃത്തവിധാനം കണ്ടു് അത്യധികം സന്തോഷഭരിതരായി. അനന്തരം ആ പൊന്നുതിരുമേനി അനവധി സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുത്തു നടനെ യാത്ര പറഞ്ഞയച്ചശേഷം അവിടെനിന്നു എഴുന്നള്ളി സഭാ ആസ്ഥാനമണ്ഡപത്തെ പ്രാപിക്കയും ചെയ്തു. തദനന്തരം ജയസിംഹനായി അവിടെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ആ മഹാരാജാവിന്റെ മുഖംകാണ്മാൻ പലരും അവിടെ സമാഗതന്മാരായി. അവരുടെകൂട്ടത്തിൽ ചോളപാണ്ഡ്യന്മാരായ കനകവിജയന്മാരെ കാണിച്ചുകൊടുക്കാൻ ചക്രവർത്തിയാൽ നിയോഗിച്ചയക്കപ്പെട്ട "ദിനൻ" എന്നൊരു പ്രണിധിയും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ദിനൻ മഹാരാജനോടും മന്ത്രിസത്തമന്മാരോടുംകൂടി രാജസമക്ഷം പ്രാപിച്ചു് സാഷ്ടാംഗത്തെ അഭിവാദ്യം ചെയ്തുനിന്നു. അനന്തരം ദിനൻ മഹാരാജാവിനെ താണുവണങ്ങീട്ടു് അത്യധികം വിനയഭയപാരവശ്യത്തോടെ ആ തിരുമേനിയെ വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു് "നൃപവര! രാജശേഖര! അവിടത്തെ കല്പനപ്രകാരം അടിയൻ കനകവിജയന്മാരെയും ആനയിച്ചുകൊണ്ടു് മധുരാ രാജധാനിയിൽ എത്തിയവൻ ചോളചക്രവർത്തിയെക്കണ്ടു് വന്ദിച്ചുനിന്നു. ആ തിരുമേനിയോടു് ഉത്തരമിഥിലയിൽ നടന്ന എല്ലാ വർത്തമാനത്തെയും സവിസ്തരം തിരുമനസ്സറിയിച്ചു. അനന്തരം ആ രാജാധിരാജൻ തന്റെ പുത്രനായ കനകനെ സാദരം വീക്ഷിച്ചു്:—

അടർക്കളത്തിൽ ഉടവാളും വെൺകൊറ്റക്കുടയും വെടിഞ്ഞു് ആരാതികളെ ഭയന്നു ആക്രമണംകൊണ്ടു് അക്ഷിക അഗോചരന്മാരായ പ്രതിയോഗികളെ ബന്ധനസ്ഥരാക്കി

കൊണ്ടു പോരുന്നതു് അടർപ്രമാണത്തിനും ചേരമാൻപെരുമാക്കന്മാരുടെ അത്യന്തമഹിമയ്ക്കും ഒട്ടുംതന്നെ അനുയോജ്യമായതല്ല എന്നു അവഹേളനമായി അരുളിച്ചെയ്തു. അനന്തരം ഞങ്ങൾ അവിടെനിന്നും പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തിന്റെ തലസ്ഥാനനഗരിയും സുവർണ്ണമയങ്ങളായ പ്രാസാദശൃംഗങ്ങളാൽ പ്രശോഭിതവുമായ മധുരാപുരിയിലെത്തി പാണ്ഡ്യരാജാവിനെക്കണ്ടുവന്ദിച്ചു് അദ്ദേഹത്തോടും അവിടത്തെ ജൈത്രയാത്രയെക്കുറിച്ചുള്ള വർത്തമാനത്തെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു കനകവിജയന്മാരെയും കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ആ മഹാരാജാവാകട്ടെ "ചേരചക്രവർത്തിയോടു് എതിരിടാൻ ശേഷിയില്ലാതെ ഭയന്നോടി താപസവേഷംധരിച്ച ഈ അലസന്മാരായ ആര്യരാജാക്കന്മാരെ ഈവിധം ബന്ധനത്തിൽ പാർപ്പിക്കുന്നതു വീരന്മാരായ രാജന്യന്മാർക്കു തീരെ യോജിച്ച പ്രവൃത്തിയല്ല. ചേരലാതന്റെ ഇത്തരമായ വീരകൃത്യം എറ്റവും ജുഗുപ്സാവഹമാണു്." എന്നുമാത്രം കല്പിച്ചു. ഇതു തിരുമനസ്സുണർത്തിക്കാനായിട്ടു മാത്രമാണു് അടിയങ്ങൾ ഈക്ഷണത്തിൽ ഇവിടെ വിടകൊണ്ടതു് എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു ഈഷന്നമിതമായ ശിരസ്സോടുകൂടി പരമവിനീതനായിനിന്നു.

ചോളപാണ്ഡ്യന്മാരുടെ എതാദൃശമായ സംഭാഷണത്തിൽനിന്നും അവർ തന്നോടു് അസഹ്യമായും അപമര്യാദമായും പെരുമാറിയെന്നുള്ള വസ്തുതയെ ചക്രവർത്തി മനസ്സിലാക്കുകയും തന്മൂലം അദ്ദേഹം ഏധമാനക്രോധനായി ഉടൻതന്നെ സ്വാസനാവിഷ്ടരത്തിൽനിന്നു പൊടുന്നനെ ചാടി എഴുന്നേല്ക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക്രോധാതിരേക

ത്തെ കണ്ടുനിന്നവർ എല്ലാവരും ഭയവിഹ്വലന്മാരായി വിറ ഇടങ്ങി. ചോളപാണ്ഡ്യന്മാർക്ക് ഉടനടി പരാജയംസംഭവി ച്ചുപോയോയെന്നു അവർ ആശങ്കിച്ചു. മഹാരാജാവിന്റെ ഭ്രൂവല്ലികൾ അത്യധികം ഭയങ്കരമായി. അദ്ദേഹം പടപ ടായെന്നു പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. എന്നാൽ ക്രോധാവേശജന്യ മായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരസ്ഫുരണവും ചാഞ്ചല്യവും ഇളക്കവും അവസാനിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം തന്റെ കരതല ങ്ങളെ തമ്മിൽ ഉരസിക്കൊണ്ടു "ഹാ! ഹാ! എന്തത്ഭുതം! ഈ ചോളപാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാരുടെ ഗർവ്വം ഇത്രയ്ക്ക് അ സഹനീയമാണോ? നമ്മുടെ അമിതമായ കൈക്കരുത്തും അതു ല്യമായ വാൾത്തലയും സംപൂർണ്ണമായി അറിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും ഈ രാജാധമന്മാർ കേവലം അജ്ഞന്മാരെന്നപോലെ നമ്മെ അത്യധികം ആക്രമിച്ചല്ലോ? എന്നാൽ ഇവരുടെ അ ഹങ്കാരത്തെ അതിവേഗം നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്" എന്നു കോപാക്രാന്തനായി ഗർജ്ജിച്ചുകൊണ്ടു തന്റെ കോ ശാന്തത്തിൽ കൈയിട്ടു.

ചക്രവർത്തിയുടെ അപ്രതിഹതമായ ആത്മധൈര്യത്തെ വീക്ഷിച്ചവനായ മാടലൻ എണീറ്റുനിന്നു ഒരു രാജർഷ ന്നെ നോക്കി അദ്ദേഹത്തോട് ഇപ്രകാരം ഉണർത്തിച്ചു.

അമേയവീര്യന്മാരായ അനേകം വൈരിഭൂപാലന്മാ രെ അടർക്കളത്തിൽ അനായാസേന പരാജിതനാക്കി വീര ധർമ്മത്തിന്ന് പൊന്നുവിളക്കായി വിളങ്ങിയ ഹേ! ചേര വംശചൂഡാമണേ! അവിടത്തെ സ്തോത്രപാത്രം ചിരകാ ലം പ്രശോഭിച്ചാലും. അവിടത്തെ എത്രാദൃശമായ പ്രഭാ

ണ്ഡകോപത്തെ സ്വല്പമൊന്നു നിയന്ത്രിച്ചാലും! അവിടത്തെ ആയുഷ്കാലം സമുദ്രതിരങ്ങളിലെ മണൽത്തരികളുടെ എണ്ണത്തിലും അധികരിച്ച് അവിടുന്ന് നെടുനാൾ ഈ മഹീമണ്ഡലം പാലിച്ച് വാഴുമാറാകട്ടെ, അല്ലയോ ഭൂപാലതിലകമേ! എന്റെ അവനതമായ നിവേദനത്തെ ലഘൂകരിക്കാതെ കൈക്കൊള്ളേണമേ! അവിടത്തെ പ്രതാപകിരണന്റെ ഊഷ്മാവേൽക്കാത്തവരും അവിടത്തെ മഹിമയെ ആസ്വദിച്ചറിയാത്തവരും ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തിന് ആരുംതന്നെയില്ല. അവിടത്തെ അപദാനങ്ങൾ വിസ്മയാവഹങ്ങളുമാണ്. വൻപിച്ച മത്തമാതംഗപ്പടകൾകൊണ്ടു നിബിഡവും ക്ലിഷ്ടാരോഗ്യവും ദുഷ്പ്രാപ്യവുമായ വിയലൂരിനെ അങ്ങ് അൽപക്ഷണംകൊണ്ട് അനായാസേന നശിപ്പിച്ചു. അതിമാല ചൂടി അവിടത്തോടെതിർത്ത അതിശൂരന്മാരായ ചോളരാജാക്കന്മാർ ഒൻപതുപേരെയും നെരിവായിൽ എന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ചുണ്ടായ അതിഭൈരവമായ സംഗ്രാമത്തിങ്കൽ അങ്ങ് പരാജിതരാക്കി പ്രസ്ഫുടമായ പ്രശസ്തി നേടി.

അവിടെ പല ദ്വീപാന്തരങ്ങളിലും പാർത്തിരുന്ന ആരാതികളെ അനസ്യൂതമായി നാമാവശേഷമാക്കിത്തീർത്തു. അനന്തരം ആന്ധ്രരാജാക്കന്മാരെ ഗംഗാതീരത്തിങ്കൽവെച്ച് പരാജിതരാക്കി അതീവ പ്രശസ്തിനേടി. ഈവിധമായി പല രാജ്യം അനവധിഗനായി പോരാടി അസാമാന്യവിജയം നേടി ജയമാല്യമണിഞ്ഞ ഹേ! നൃപശിഖാമണേ! സർവ്വശാസ്ത്രവിശാരദ! അങ്ങ് നീണാൾ വാണാലും. അവിടത്തെ ക്രോധാവേശത്തെ ഒന്നുപശാന്തമാക്കിയാലും. അവിടുന്ന

ഇപ്പോഴം അൻപതാമത്തെ തിരുവയസ്സു തികഞ്ഞു് വാൎദ്ധക്യാവസ്ഥയുടെ പ്രാരംഭഘട്ടത്തിൽ കാലൂന്നിയിരിക്കുന്നു. ഇതുപൎയ്യന്തം പല യുദ്ധോദ്യമങ്ങളിലും അശ്രാന്തം ഏൎപ്പെട്ടു രാജ്യഭരണസംബന്ധമായ ലൌകികവിഷയങ്ങളിൽ മാത്രം നിബദ്ധനായി അങ്ങു് കാലയാപനം ചെയ്യുവെന്നല്ലാതെ ധാൎമ്മികപരമായ വൈദികകൎമ്മങ്ങളിൽ മനസ്സിനെ അശേഷം പ്രവൎത്തിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. അവിടത്തെ പൂൎവന്മാർ മഹാമണ്ഡലാധിപതികളായി പരിശോഭിച്ചിരുന്നു. അവരും രാജ്യഭരണവിഷയമായി മഹത്തായ പല അസാദ്ധ്യകൎമ്മങ്ങളും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നല്ലാതെ ധാൎമ്മികമായി എന്നും നിലനില്ക്കത്തക്ക യാതൊരു കാൎയ്യങ്ങളും ഒട്ടുംതന്നെ ചെയ്തിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ടാണു് അവരുടെ കീൎത്തി ഈ ലോകത്തിൽ അധികം വ്യാപിക്കാത്തതു്. എത്രയും മഹത്തായ പലേ ദുസ്സാദ്ധ്യകാൎയ്യങ്ങളേയും സാധിച്ചു് ലബ്ധകീൎത്തിയോടുംകൂടി വിളങ്ങിയിരുന്ന രാജചക്രവൎത്തികളുടെ കുലത്തുള്ളവരു അവിടുന്നു് യുദ്ധോദ്യമങ്ങളിൽ അസാമാന്യവിദഗ്ദ്ധനായിരിക്കുന്നപോലെ ധാൎമ്മികവൃത്തിയിലും അത്യധികം പ്രശസ്തി നേടണേ!

ജീവന്മുക്തിയെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതു് ധൎമ്മപരമായ യാഗാദികൎമ്മങ്ങൾ മാത്രമാണു്. അതുകൊണ്ടു് അങ്ങുന്നു് അത്തരം കൎമ്മങ്ങളെയാണു് ആചരിക്കേണ്ടതു്. അങ്ങനെയല്ലെങ്കിൽ അവിടത്തെ ഈ ജന്മോദ്ദേശം നിഷ്ഫലം നിരടിസന്ധിയാകും. ഈ ലോകത്തിൽ ഒന്നിനുംതന്നെ യാതൊരു നിലയുമില്ല. എന്തെന്നാൽ,

(മഞ്ജരി)

"എണ്ണമറ്റോരാം മനുജരും മന്നരും
മണ്ണോടു മണ്ണായ് മറഞ്ഞുപോകും.
മനുഷ്യജന്മവും മാഞ്ഞുവെന്നുവരാം
താനെ കർമ്മഫലം ശോഷിച്ചെങ്കിൽ
പുല്ലാം പുഴുവാം പറവയാം പാമ്പാകാം
പിന്നെയൊരു മീൻ മൃഗവുമാകാം.
മനുജനായിജ്ജനിക്കയും ചെയ്തിടാം
കാലേ ദേവത്വം ലഭിച്ചെന്നാകാം
പൊങ്ങിമേൽത്തട്ടിൽ മഹേശ്വരത്വമാർന്നിടാം
ഇങ്ങനെ കർമ്മഫലത്തിനാലേ
ഭംഗമില്ലാതെ മഹത്വം തുടർന്നഹോ
പൊങ്ങിയും താണുമുഴന്നിടുന്നു.
ശങ്കാവിഹീനമുഴലാകും ചഞ്ചല
എങ്ങുമേ പുരവന്ന സംസാരത്തിൽ
രംഗത്തിലാടും നടനതുല്യം ലോക-
രംഗത്തിലാടുന്ന ജീവികളും
ഓരോ ജന്മമെടുത്തുകൊണ്ടിങ്ങനെ
മനുഷ്യർ ഘോരനരകിലാഴും
കാലം വരുമ്പോളിദ്ദേഹിയും ദേഹത്തെ
ചാലേ ത്യജിച്ചങ്ങു പോയിടുന്നു
വമ്പിച്ച ജന്മമരണ ചക്രത്തിന്റെ
ഉറും തലയുമൊരാനമ്പേണി)
ജീവനോ കാററടിക്കുന്ന മരുവിങ്ക-
ലിട്ടതാം ദീപാവലികളല്ലോ

എപ്പോഴെണ്ണത്തിട്ടമായവയെന്നതു-
മൊപ്പത്തിൽ ചൊല്ലുവാനൊട്ടുമാകാ
ഇപ്പോഴെണ്ണത്തിട്ടമെന്നാം വാക്കും ചില-
തല്പം കഴിഞ്ഞതുമന്നതുപോകാം.
പുത്രരാലേതുമേ കാര്യംനമുക്കില്ല
ബുദ്ധിമാനായവരേ കേട്ടാലുമിന്നി
ധർമ്മമാണെന്നുമേ വൻതുണയെന്നു നി
സ്സമ്മതമാണതോ! ചിന്തിച്ചാലും."

(ചിലപ്പതികാരം)

ആയതുകൊണ്ട് അല്ലയോ മഹാരാജാവേ! ഈ ജീവികൾ ഓരോരുത്തരും തങ്ങളുടെ കർമ്മത്തിനൊത്ത ഗതിയെ പ്രാപിക്കുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയംതന്നെ. ഉത്തമജന്മം ലഭിച്ച പുണ്യാത്മാക്കളുടെ ഗതി ലോകത്തിൽ സാധാരണ ജീവികളുടെ ഗതിപോലെ ജനനമരണദുഃഖപരവശരായി തീരുകയെന്നുള്ളതു് എനിക്കു സഹിക്കാവതല്ല. അതിനാൽ അമരന്മാരാൽപോലും അഭിവന്ദ്യനായ അങ്ങു് വേദോക്തപ്രകാരം ക്ഷത്രിയർക്കു വിധിച്ചിട്ടുള്ള മഹത്തായ ധർമ്മയജ്ഞങ്ങൾ നടത്തണം. ഇന്നു കാണുന്നവരെ നാളെ കാണാൻ പ്രയാസമാണു്. ചിലപ്പോൾ കണ്ടെന്നുവരാം; കണ്ടില്ലെന്നുംവരാം. എന്നുകൊണ്ടെന്നാൽ.

പാട്ട്.

"മർത്ത്യനൊരാൾതാൻ വയസ്സുതുന്നുവതാൻ
മെത്തുമഹസ്സും രാത്രിയായ്പോയിട്ടും

അഞ്ചുവർഷങ്ങൾ പിഞ്ചുകാലങ്ങളായ്
തെന്നുതെന്നു മറന്നുകഴിഞ്ഞുപോം.
കൌമാരമെത്തും ചപലതിവാസരം
ചെമ്മെ വന്നങ്ങിളപ്പുപറന്നുപോം.
ആകെയിങ്ങനെ പതിനഞ്ചുവർഷങ്ങൾ
പോകെനീക്കിയിട്ടുള്ളും മുപ്പതാം
ഇൻപഭോഗങ്ങളൊട്ടുനാളുണ്ടാകാം.
ഇൻപമേറ്റുപ്പോലെ കിഞ്ചിൽദിനം വരാം.
വാർദ്ധക്യമെന്നപോലെയാം
ദേഹിന്യാം ദൃഷ്ടിനില്പുമതൃക്കൾ.
പുണ്ണേനിർത്താ ക്ലേശമുണ്ടെന്നാം
വല്ലപ്രയത്നമെന്നയാൾക്കിനി
ഭഗവത്തിൽ വാഴ്ം തരമെന്നപ്പോൾ
ഭഗവാകെ ജീവിതനാശമാം
ആയതുകൊണ്ട് മനോഹരിമാകാം
പാവം പൊളിഞ്ഞെന്നതുമറിഞ്ഞുടൻ
ഒന്നുമെപ്പുവാനായിട്ടറിയണം
ഒന്നുമെന്നല്ലതായിട്ടു ചെയ്യണം
ആയതിന്നുതാൻ ചെയ്കെന്നുവെയ്ക്കണം
മായമല്ലേടോ നാളെയെന്നാകിലോ.
നാളെനാളെതി നാളുനീക്കീടുകിൽ
നാളു കഴിഞ്ഞതെന്നറിഞ്ഞീടാ.
നമ്മുടെമറന്നതെന്നറിവില്ല
അമ്മേ! യെന്നുലിലുമാത്രം വന്നിട്ടും
അന്നന്നാക്കൃത്യങ്ങൾ ചെയ്തെന്ന
ചെന്നോരു ലോകം പോകയില്ലെടോ.

ഒട്ടേറെപ്പണംവാരിക്കൊടുത്താലും
ദുഷ്ടനൊട്ടുമേ കൂട്ടാക്കയില്ലകേൾ
ശാസനംകൊണ്ടു ഫലമവനില്ലാ
മാസരക്കൊടുത്താലുമൊട്ടുമില്ലാ
നല്ലവരെന്നു കാലൻകരുതില്ലാ
അല്ലലുമവൻ ചൊരുംനിനയ്ക്കില്ലാ
ദുഷ്ടനെന്നും ധനിയെന്നുമുള്ളോര
ദുഷ്ടഭേദമവനില്ല നിർണ്ണയം
ഒട്ടുമാത്രകൾപോലുമവൻനമ്മെ
വിട്ടുപോകയെന്നുള്ളതുവന്നിടാ.
നിർഘൃണനവൻ നമ്മുടെജീവനെ
ശീഘ്രമായങ്ങു കൊണ്ടുപോയീടുമേ.
ദേഹിമാത്രമേ വേണ്ടൂ അവനഹോ
ദേഹത്തെയവൻ തീണ്ടുകയില്ലകേൾ.
ദേഹമാത്രവിയോഗാൽ പുലർന്നിടും
മോഹവശ്യരാം മാനുഷജീവികൾ
ദേഹിപോയെന്നോ ദേഹംതാൻ പോയെന്നോ
മോഹമെന്തവരീവിധം കാട്ടുവാൻ
ജീവൻപോയതുകൊണ്ടു കരഞ്ഞാകിൽ
ജീവനെയവരെന്നെങ്കിലും കണ്ടോ?
കണ്ണുകണ്ടുള്ള വസ്തുവിയോഗത്താൽ
ഇണ്ടലേർപ്പെടും മർത്ത്യർക്ക താൻ ധ്രുവം.
ദേഹംവിട്ടു പിരിഞ്ഞതുകൊണ്ടവർ
മോഹംവാച്ചു കരഞ്ഞുവെന്നാകിലോ
ദേഹത്തിലവർക്കിത്തിരിയെങ്കിലും
സ്നേഹമില്ലെന്നതന്നെ നിർണ്ണയം.

ജീവനാൽ ത്യക്തമായൊരു ദേഹിയെ
ജീവികൾ ജ്വാൽവനാ സമ്പന്ധമി
മോഷണം ചെയ്തു മോഷകനെന്നോണം
ഈഷലും ദയയില്ലാതഹോ തരാ
കാലുംകെട്ടിക്കരമതും കെട്ടീട്ടു
ക്രൂരയും നീക്കിക്കെട്ടുപിന്നമാത്രമായി
പട്ടടതീയതേറം ജ്വലിപ്പിച്ചു്
പട്ടാങ്ങയപ്പൊടിയാക്കിക്കരിച്ചുടൻ
വാരിവാരിയിൽ താൻ കലക്കിപ്പിന്നെ
വാരിനീരാടിവന്നു സുഖിച്ചുണ്ടു്
വാഴും മർത്ത്യർമഹാജനമനതിനായി
മാഴ്കുന്നതെത്രയും യോജ്യമോ.

(കപിലോപദേശം)

ആയുസ്സുകൊണ്ടു് "നാളെ നാളേതി നാളേതി" എന്നു വാഴ്‌നാളെ നീണാളായി വ്യർത്ഥമാക്കാതെ അവിടന്നു അല്പാപി ആ മഹത്കൃത്യത്തിനു മുതിന്നാലും. മനുഷ്യശരീരം അഴിയുന്നതും നിലയററതും ആകുന്നു. യൌവ്വനമോ ക്ഷണഭംഗുരവും ജലത്തിലെ പോളകളെന്നപോലെ കേവലം ചലവുമാണു്. നിരന്തര ഭോഗഭാഗ്യങ്ങൾ നീരിൽ പൊന്തു് ഓടിമറയുന്ന തരംഗപരമ്പരകൾക്കു സമാനം ക്ഷണേന തോന്നി മറയുന്നതാണു്. ശരീരമോ ജലത്തിന്മേൽ എഴുതപ്പെട്ട എഴുത്തെന്നപോലെ ക്ഷണചഞ്ചലവുമാണു്. കററമററ ചേരകുലത്തിന്റെ മണിദീപമായി വിളങ്ങിയ അങ്ങുന്നിനു ഞാനിവയൊന്നുംതന്നെ പ്രത്യേകമെടുത്തുദ്ധരണം ചെയ്തിട്ടു് ആവശ്യമില്ലല്ലോ? മഹാമേധാവികളായ കവികളെ

നാമമായ്‌ സഹചരിക്കുന്ന അവിടത്തോട്‌, ധർമ്മയജ്ഞത്താൽ ലഭ്യമാകുന്ന ഫലത്തെപ്പററി മാത്രം സ്വല്പം അറിയിച്ചുവെന്നുമാത്രമേയുള്ളൂ. മതിഹീനന്മാരും അധീനന്മാരുമായ ചോളപാണ്ഡ്യന്മാരോട്‌ വൃഥായുദ്ധം ചെയ്തു തന്മൂലം ജാതമാകുന്ന വിജയസാമ്രാജ്യത്താൽ അവിടത്തേയ്ക്കു ലഭിക്കുന്ന ശ്രേഷ്ഠഫലമെന്തൊന്നാണുള്ളതു്? അല്ലയോ കേരളകുലദീപമേ! അവിടത്തെ രാജഖണ്ഡം എന്നും അജിതമായി വിലസട്ടെ. അങ്ങുന്നു ധർമ്മപത്നീസമേതനായ്‌ നിഖിലനരപാലാരാധ്യനായി. ഈ മഹീമണ്ഡലമശേഷം നീണാൾ വാണിരിപ്പൂതാക" മാടലൻ പ്രവചിച്ചു ചില വിജ്ഞാനപ്രദങ്ങളായ ധർമ്മോപദേശങ്ങൾ ചേരമാൻപെരുമാളുടെ ക്രോധാവേശത്തെ ആകമാനം ലഘൂകരിച്ചു. ആ മന്നവനു ആചിരേണ ആത്മബോധവും മനശ്ശാന്തിയും ഉത്ഭൂതമായി.

ഉടൻ അദ്ദേഹം മാടലനെനോക്കി "ഹേ! ബ്രാഹ്മണോത്തമാ! അവിടത്തെ ജ്ഞാനോപദേശസൂചകമായ ഉപക്ഷേപം ഏററവും നന്നായി. അവിടത്തെ അഭീഷ്ടപ്രകാരം ഞാൻ ഉടനെ അനുവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്‌." എന്നരുളിച്ചെയ്തിട്ട്‌ ആഗമവേദികളായ വിപ്രവര്യന്മാരെ വരുത്തി മാടലനോതിയപ്രകാരം അധ്വരദീക്ഷയ്ക്കായുള്ള ആരംഭക്രിയകൾ നടത്തുവാനും ആ ധർമ്മയജ്ഞത്തിലേയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന സംഭാരങ്ങൾ ശേഖരിക്കാനും പ്രത്യേകം ഏർപ്പാടുചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം ൰.

പ്രതിഷ്ഠയും ധർമ്മയജ്ഞവും.

ചേരചക്രവർത്തി സ്വനഗരബഹിർഭാഗത്തുള്ള ഒരു നവം പൂവാടിയിൽ അതിവിസ്തൃതവും മനോരമ്യവുമായ ഒരു അലംകാരശാല നിർമ്മിച്ച് അതിൽവച്ചു അനന്യസാധാരണമായ വിധത്തിൽ അത്യാഡംബരപൂർവ്വം വേദവിത്തുക്കളായ ഋത്വിക്കുകളുടെ പൌരോഹിത്യത്തിൻകീഴ് വേദവിധിപ്രകാരം ധർമ്മയജ്ഞോത്സവം നിർവ്വഹിക്കയുംചെയ്തു. യജ്ഞസമാപ്ത്യനന്തരം അടുത്ത ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ അവഭൃതസ്നാനാദികൃത്യങ്ങൾ കഴിച്ച് അത്യലംകൃതമായ സ്വനഗരാന്തർഭാഗത്തിലേയ്ക്കു ആ രാജകുഞ്ജരൻ എഴുന്നള്ളുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. അധ്വരത്തിനു വന്നിട്ടുള്ള അവനിപതികളെയെല്ലാം അഗ്രഗനായിനിന്നു യഥായോഗ്യം സൽക്കരിക്കാൻ അത്യുദാരനായ വില്ലവൻകോതയോടു പ്രത്യേകം ആജ്ഞാപിച്ചതുകൂടാതെ സ്വരാജ്യത്തിലുള്ള ബന്ധനാഗാരങ്ങളെ ശൂന്യമാക്കുവാനും ധർമ്മാഗാരങ്ങളെ നിർമ്മിപ്പാനുംവേണ്ട ഏർപ്പാടുചെയ്യുകയുംചെയ്തു. അനന്തരം ആ വഞ്ചിമഹാനഗരിയുടെ പുരോഭാഗത്തിൽ രമണീയമായ രീതിയിൽ പണിചെയ്യപ്പെട്ട ഒരു വിചിത്രമണ്ഡപവരത്തിൽ വെച്ച് ധർമ്മസഭാംഗങ്ങളായ ധരണീസുരന്മാർ, ആഗമവേദികളായ ഋത്വിക്കുകൾ ആചാര്യവരന്മാർ, ഗണികവ്യുൽപന്നന്മാർ നിപുണന്മാരായ ശില്പികൾ, സാമന്തമന്നവന്മാർ, മുതലായവരോടുകൂടി മസൃണമായ കൃഷ്ണശിലയിൽ

നിർമ്മിതമായ വീരപത്നിയുടെ പ്രസന്നദിവ്യവിഗ്രഹത്തെ വിധിവൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു് സർവ്വവിഭൂഷണാദ്യലങ്കാരങ്ങളും അണിയിച്ചു് പുഷ്പാഞ്ജലിമുതലായ പുണ്യകർമ്മങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. തദനന്തരം ആ രാജശേഖരൻ പ്രതിഷ്ഠോത്സവം ഒരു മണ്ഡലകാലത്തേയ്ക്കു് അതിമനോധനാപൂർവ്വം മംഗലകരമായും അത്യാഡംബരപൂർവ്വകമായും നടത്തിക്കൂട്ടിയതിൽ പിന്നീട്ടു് പ്രധാനഗോപുരദ്വാരങ്ങളിലെല്ലാം ഓരോ ദിഗ്ദേവതകളെയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചു നിത്യപൂജാദികളും ബലിഹോമാദികളും ഉത്സവാദികളും നിർവ്വാഹ്യമായി നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനു നിഷ്കർഷയായി നിയാമകങ്ങൾ ചെയ്തിക്കുകയും ചെയ്തു.

വഞ്ചിനഗരത്തിൽ ഈദൃശമായ സംഭവങ്ങൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അത്യാഹിതമായ ദുർവ്വിധിയാൽ കോവലൻ മധുരയിൽ വെച്ചു് രാജാജ്ഞയാൽ അന്യായമായി വധ്യനായതും കണ്ണകിയുടെ കണ്ണീർകൊണ്ടു കരളുരുകി തന്നിമിത്തം പാണ്ഡ്യമന്നനുണ്ടായ അനർവ്വാച്യമായ പ്രാണാപായവും മാമധുരയുടെ മഹത്തായ നാശവും മാചാത്തന്റെ സന്യാസവും രാജപത്നിയുടെ ദാരുണമായ അനന്തരനിര്യാണവും ഗോപവനിതാമണിയായ മാതലിയുടെ ദേഹത്യാഗവും മാടലൻമൂലം അറിഞ്ഞവരായ കണ്ണകിദേവിയുടെ ധാത്രിയും, പ്രിയവയസ്യയും ദേവന്തി എന്ന ബ്രാഹ്മണതോഴിയുംകൂടി ആ വീരപത്നിയെ കാണാൻ കൊതിച്ചു് മധുരാപുരിയെ പ്രാപിച്ചു. ആ നഗരവും അടരൊഴിഞ്ഞ അങ്കക്കളംപോലെ അലങ്കോലമായി അഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന പരിതാപസ്ഥിതിയെ കാണുകയും, കണ്ണകിമലനാട്ടിൽ പ്രവേശി

ച്ചു് ചെങ്ങന്നൂരിൽ വെച്ചു് സ്വർഗ്ഗാരോഹണം ചെയ്തതായറിയുകയും ചെയ്തു. എന്നു മാത്രമല്ല ചേരചക്രവർത്തിയായ ചെങ്കുട്ടവൻ ആ സാധ്വീമണിയായ കണ്ണകിക്കുവേണ്ടി ഒരു വീരപ്രതിഷ്ഠ നടത്തിയതിനെയും ആ കുടുംബിനികൾ അവിടെ വെച്ചുതന്നെ അചിരേണാനുഗ്രഹിച്ചു. അനന്തരം അവർ മാതരിയുടെ ചെറുമകളായ ഐയ്യ എന്ന ഗോപവനിതയുമൊന്നിച്ചു് ചേരനാട്ടിനെ നോക്കി പശ്ചിമാഭിമുഖമായി പ്രയാണം ചെയ്തു. അപ്രകാരം പ്രയാണം ചെയ്തു അവർ നാലുപേരും ഒരു പക്ഷത്തിനുള്ളിൽ ചെങ്ങന്നൂരിലെത്തി. അവിടെ നിന്നും ഉത്തരാഭിമുഖമായ് ആ അബലാജനങ്ങൾ നാലുപേരും വഞ്ചിമഹാനഗരത്തിലേയ്ക്കു ചെല്ലുകയും അവിടെ വെച്ചു് ചെങ്കുട്ടവചക്രവർത്തിയെ ദർശിക്കാനിടയാകയും ചെയ്തു. അവർ ആ മഹാരാജാവിനെ മുഖം കാണിച്ചതിൽ പിന്നീടു് അത്ഭുതത്തോടു് കണ്ണകി, കോവലൻ, മുതലായവരുടെ പുരാവൃത്തവും അവളുടെ മാതാപിതാക്കന്മാരെ കുറിച്ചുള്ള വിശേഷോദന്തവും മഹാമനസ്വിനിയായ മാതരിയുടെ മരണവൃത്താന്തവും ആ രാജവര്യനോടു വീരപത്നിയുടെ സന്നിധിയിൽ വെച്ചുതന്നെ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. അനന്തരം മാധവിയും അവളുടെ പുത്രിയായ മണിമേഖലയും സന്യസിച്ച വിവരവും വഴിയെ തിരുമനസ്സുണർത്തിച്ചു.

പിന്നീടു് അവർ 'ഐയ്യ' എന്നവളെ ക്ഷേത്രപാലത്തിനഭിമുഖമായി നിറുത്തിയുംകൊണ്ടു് വീരപത്നീവിഗ്രഹത്തെ നിർവർണ്ണനം ചെയ്തിട്ടു ആ ദേവിയോടായി ഹേ! മഹാസാധ്വീ! അവിടത്തെ, ആശ്രയപ്പൊരുളായി കൈക്കൊണ്ടു് അതിവാത്സല്യത്തോടെ ബഹുശ്രദ്ധയായി സംരക്ഷിച്ചിട്ടും

അവിടത്തേക്ക ഈദൃശമായ ക്ലേശാനുഭൂതി സംഭവിച്ചതുകൊണ്ട് മനഃക്ലാന്തതയോടെ അസ്സാധാരണം അസാദ്ധ്യമായിക്കരുതി സ്വന്തംപ്രാണനെ സന്ത്യജിച്ചവളായ മാധവിയുടെ മകളാണ് ഈ നില്ക്കുന്ന തരുണീമണി. ഞങ്ങളെല്ലാം നിങ്ങളെ ദർശിക്കാനാണ് ഇവിടെയ്ക്കു വിടകൊണ്ടതു്." എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു എല്ലാവരും വ്യസനാക്രാന്തകളായി കേവലം അവാങ്മുഖികളായി സ്വല്പനേരം അവിടെ നിന്നുപോയി. അവരുടെ നേത്രാന്തങ്ങളിൽനിന്നും കണ്ണുനീർ ധാരധാരയായി സ്രവിച്ചുതുടങ്ങി. ഇവർ മൂന്നുപേരും ഈവിധം രോദിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുമ്പോൾ അവർക്കു നേരെ ഊർദ്ധ്വഭാഗത്തിലായി ആകാശദേശത്തിൽ പെട്ടെന്നു ഒരു ദിവ്യസ്വരൂപം അവരുടെ അക്ഷികൾക്കു ലക്ഷീഭവിച്ചു. കാലിണകളിൽ മണിച്ചിലമ്പുകളും ഹസ്തമണ്ഡലങ്ങളിൽ രത്നഖചിതമായ സ്വർണ്ണവലയങ്ങളും കർണ്ണദ്വയങ്ങളിൽ വൈരകുണ്ഡലങ്ങളും കഴുത്തിൽ മുക്താഹാരവും വേറെയും നാനാവിധവിഭൂഷണങ്ങളും ഭാസമാനമായണിഞ്ഞിരുന്ന ആ ദിവ്യരൂപത്തെ നിരീക്ഷിച്ചവനായ ചെങ്കുട്ടവൻ അചിരേണ അത്യാനന്ദാബ്ധിയിൽ നിമഗ്നനായിത്തീർന്നു. ആ സമയം ആ ദേവി അവിടെനിന്നവർക്കെല്ലാം സ്വന്തം രൂപത്തെ പ്രത്യക്ഷമായി കാണിച്ചുകൊടുത്തിട്ട് സ്വതോഴിമാരെ നോക്കി അവരോടായി "അല്ലയോ പ്രിയസഖികളെ എന്റെ പ്രാണപ്രിയനെ വധിപ്പിച്ചു പാണ്ഡ്യൻ നെടുംചെഴിയൻ ഒട്ടുംതന്നെ അപരാധിയല്ല. ഞങ്ങടെ പൂർവജന്മത്തിൽ ചെയ്ത മഹാപാപങ്ങൾനിമിത്തമാണു ഇപ്രകാരമുള്ള മഹൽവിപത്തുകൾ അനുഭവിക്കാനിടയായതു്. വിശേഷിച്ചും അതീതജന്മത്തിൽ ഞാൻ ആ നീതിമാനായ

പാണ്ഡ്യരാജാവിന്റെ ആത്മപുത്രിയായിരുന്നു. ആ മഹാരാജാവിനു ഈ ഞാൻനിമിത്തം നാശം സംഭവിക്കേണമെന്നാണ് വിധിമതം. തന്നിമിത്തമാണ ആ മഹാരാജാവിനു് ഈവിധം അകാലനിര്യാണം സംഭവിക്കാനിടയായതു്. ആ പുണ്യശ്ലോകൻ ഇന്നും അത്യാനന്ദതുന്ദിലനായി അമിതങ്ങളായ സ്വർഗ്ഗാനുഭൂതികൾ അനുഭവിച്ചു് അമരവരന്മാരാൽ സംപൂജ്യനായി അമർത്ത്യലോകത്തിൽതന്നെ നിവസിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ ഞാൻ ഇന്നുമുതൽ ഈ പരമപാവനമായ മലയമണ്ഡലത്തിലാണു് നിവസിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നതു്. ഈ പുണ്യഭൂമിവിട്ടു് ഞാൻ അന്യത്ര ഗമിക്കുന്നതിനിച്ഛിക്കുന്നില്ല. ഈ മഹാരാജ്യം മുഴുവനും എന്റെ അസാമാന്യമായ ചൈതന്യം വിളങ്ങിക്കാണും. അല്ലയോ പ്രിയസഖികളേ! നിങ്ങൾ എന്നോടുകൂടി ഇവിടെ നിവസിച്ചാലും" എന്നു ഉച്ചത്തിൽ അരുളിച്ചെയ്തിട്ടു് ചേരചക്രവർത്തിയോടായി ഇപ്രകാരം നിർവ്വചിച്ചു:—

(മഞ്ജരി)

"പാണ്ഡ്യനാംമന്നവനൊട്ടും പിഴച്ചില്ല,
താണ്ഡവേശൻ ദാസനായമന്ന!
സാദരംവാനവർ പൂജനംചെയ്തിതു
മോദാലവൻസ്വർഗ്ഗം പൂകുന്നേരം.
വിണ്ണവർനാട്ടിങ്കൽ വാഴുമവനിന്നു്
നിർണ്ണയം മൽത്താതനെന്നുമോതാം.
അല്ലയോ മന്നവാ! കില്ലില്ല ചൊല്ലിനേൻ
എല്ലാനാളും ഞാനീ നിന്റെ മന്നിൽ

നീളെ നടന്നു കളിയാടി വാഴുവൻ
കേളിതിനൊട്ടുമേ വാട്ടമില്ല.
ചെങ്കുന്നു മൽസ്ഥിരവാസസ്ഥലമാണു്
ചെങ്കുട്ടുവാ നീയും കേട്ടുകൊൾക.

(ചിലപ്പതികാരം)

ദേവി അരുളിച്ചെയ്തതു കേട്ടിട്ടു് അവിടെ കൂടിയിരുന്ന വനിതാമണികളെല്ലാം ആത്യാശ്ചര്യഭരിതകളായി നിന്നുപോയി. ക്ഷണനേരം കഴിഞ്ഞതാറെ ആ നതാംഗികളും അവിടെ കൂടിയിരുന്ന നാഗരികാംഗനകളുമൊന്നുചേൎന്നു് അത്ഭുതഗാനങ്ങളെ പാടി ആ പുണ്യദേവതയായ കണ്ണകിയെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു.

(കുറത്തിപ്പാട്ടു്)

വഞ്ചിനാട്ടിൽ വാണിടുന്ന വഞ്ചികൊടിമാരേ
മിഞ്ചിനമൊരേന നമ്മൾ ഒന്നുകൂടവേണം
പരതെരാജ്യം മുഴുവനാകം പാദംകൊണ്ടു നിങ്ങൾ
ചെഞ്ചെമ്മേ ചുവടുവച്ചിട്ടാടവേണമിന്നു
ചെറുവണ്ണിച്ചുവടിക്കൊല്ലുമഞ്ചിതാംഗിമാരേ
വഞ്ചീശൻപുരിയിൽ വാഴുമയന്നമാരേ കേൾപ്പിൻ.
കൊങ്കയാൽ തീതയിന്ന മാമധുരതന്നെ
ശങ്കാഹീനം വെന്തെരിച്ചുപോന്ന ധന്യഗാത്രി
തങ്കളിലെപ്പൊൻചിലമ്പുകൊണ്ടു പാണ്ഡ്യൻതന്റെ
ഉറ്റമരത്തെ പോക്കിയിങ്ങുപോന്ന മംഗളാംഗി
വണ്ടാർകുഴലിയെ നിങ്ങൾ വാഴ്ത്തിവാഴ്ത്തി പാരം

കൊണ്ടാടീടവേണമിപ്പോളേതും മടിവേണ്ട.
പാണ്ഡിയൻമകളാകിയ വണ്ടാരണിവേണി
കണ്മിഴിയാൾ കുഴലിയാകും കന്യകയെ നിങ്ങളും
കൊണ്ടാടിപ്പാടീടവേണം കോമളാംഗിമാരെ
വിണ്ടലം പുകഴുമെന്നൻ ചേരൻ മഹിമസ്സായ്.

ഒടുവിൽ ആ ദേവത ചേരലാതനെ നോക്കി "ഹേ! ചേരവംശമണിദീപമായ ചെങ്കുട്ടവാ! അങ്ങ് നീടൂഴി വാണാലും! എന്നുച്ചത്തിൽ അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടു പെട്ടെന്ന് ആകാശദേശത്തിൽ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു. തദനന്തരം ആ ചക്രവർത്തി ദേവന്തിയെന്ന ബ്രാഹ്മണകന്യകയെ സമീക്ഷണം ചെയ്തിട്ട് ഹേ! മഹിളാമണേ! നീ അങ്ങ് മണിമേഖലയെന്ന ഒരു വിശിഷ്ടനാമത്തെ ഉച്ചരിച്ചുവല്ലോ? ആ സുഭ്രു ആരാണ്? അവളുടെ സുചരിത്രത്തെ സവിസ്തരം പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചാലും" എന്നരുളിച്ചെയ്തു. ഉടൻതന്നെ ദേവന്തി ചേരമാൻപെരുമാളെ സ്നേഹാദരപൂർവ്വം വീക്ഷിച്ചിട്ട് ഈ വിധം ഉദീരണം ചെയ്തു. "ഹേ! മഹീപാല ചൂഡാമണേ! മണിമേഖലയെന്ന തരുണീമണി കോവലന്റെയും അവന്റെ പ്രിയകാമിനിയായിരുന്ന മാധവിയുടെയും സീമന്തപുത്രിയാണ്. അവൾ സകലജനങ്ങളും കണ്ടതിശയിക്കത്തക്ക അസാധാരണ സൌന്ദര്യധാമത്തോടുകൂടിയവളുമാണ്. അവളുടെ പ്രിയമാതാവായ മാധവി അവളെ അത്യധികവാത്സല്യപൂർവ്വം വളർത്തിവന്നിരുന്നു. ലലനാമണിയായ ആ മാധവിയുടെ ഏകപുത്രിയായ മണിമേഖലയ്ക്കു അചിരേണ തന്നെ കാന്തി ചേർന്ന നവയൌവനം വന്നണഞ്ഞു. നീലോല്പലസമങ്ങളായ നീലായതനയനങ്ങളും കടച്ചുവന്ന

കർണ്ണപുടങ്ങളെ തലോടി. വിദ്രുമാരുണിതമായ അവളുടെ അധരപുടങ്ങൾക്കകമേ മുത്തൊലിയുന്ന പുഞ്ചിരിപ്പൂവ് വികസിച്ചു വിലസി. പരുത്തുരുണ്ട കുചകുംഭങ്ങൾ ലജ്ജാകാരിണ്യങ്ങളായി കരികുംഭസമാനം പ്രശോഭിച്ചു. ഹാരമണിഞ്ഞു വിലസുന്ന മാറിടം പൂർവ്വാൽ വ്യാപൃതമായി. തന്മദ്ധ്യം തളർന്നു ജഘനപ്രദേശം ഏറ്റവും വിസ്തൃതമായി. കോമളിമ കൊള്ളുന്ന ഊരുകാണ്ഡങ്ങൾ തിരണ്ടുരുണ്ട് തമ്മിലടഞ്ഞു. മിളിതമിളിരുന്ന കോമളങ്ങളായ പാദയുഗളങ്ങൾ പുത്തൻ പ്രവാളതുല്യം കൂടുതലതയേറി. ചെറുപകുസുമമഭകോമളമായ സുകുമാരങ്ങളെല്ലാവരും പൂർവ്വാധികം സുവർണ്ണപ്രഭാതുല്യം സൃഷ്ടവായ സൌന്ദര്യമാണ്ടു.

ഈ സന്ദർഭത്തിൽ കോവലൻ നിഷ്കാരണമായി മധുരയിൽ വെച്ച് രാജാജ്ഞയാൽ കൊല്ലപ്പെട്ട കാന്തനുമായ ഭർത്താവിനെത്തന്നെ മാധവി ആക്രന്ദനം ചെയ്തതോടുകൂടി ആ മഹിളാമണി അത്യന്തിയമതിൽ കൂടിയും അശേഷം അന്തരിലാഷിതയായി ഇഹലോകസുഖഭോഗങ്ങളിൽ ഈഷലും ഇച്ഛ കൂടാതെ കേവലം വിരക്തയായി കാലയാപനം ചെയ്തു. അവളുടെ മാതാവായ ചിത്രാവതിയെന്നവൾ അവൾക്കു എത്രയോ വിലയേറിയ സാരോപദേശങ്ങൾ നൽകുകയും കേവലം അവജ്ഞാതമായ വേശ്യാവൃത്തിയെ അവലംബിച്ചെങ്കിലും ഉപജീവനം കഴിക്കണമെന്നു സങ്കടൽ അനുകീർത്തിക്കയും ചെയ്തിട്ടും അവൾ അവയൊന്നും വകവെയ്ക്കാതെ ബുദ്ധമതത്തിൽ ചേരുകയും അചിരേണ ആ മതത്തിലെ ഒരു പ്രസിദ്ധ സന്യാസിനിയാവുകയും ചെയ്തു.

അവർ തദനന്തരം സൽപുത്രിയായ മണിമേഖലയെ കൂടിയും ആ മതത്തെ അവലംബിക്കുന്നതിന്ന് പ്രേരിപ്പിച്ചു. ആ തരുണീമണി അത്യധികം ഗഹനമായ ജ്ഞാനമാൎഗ്ഗത്തിൽ മനസ്സു ചെല്ലുവാൻതക്ക പ്രായംവരാത്ത അതിമോഹനമായ താരുണ്യാവസ്ഥയിലായിരുന്നെങ്കിലും ലോകാന്തഭ്രാന്തിയിൽ നിൎല്ലേപം വിരക്തമാനസയായി വിഭൂഷണാദ്യങ്ങളായ മണ്ഡനങ്ങളെ ഉപേക്ഷിച്ചു് ശിരസ്സു മുണ്ഡനംചെയ്തു കാഷായവസ്ത്രധാരിണിയായി അചിരേണ ഒരു ബുദ്ധമതഭിക്ഷുകിയുടെ വേഷംധരിച്ചു് അറവണൻ എന്ന സന്യാസിയുടെ പ്രിയശിഷ്യയായിത്തീൎന്നു്. ബുദ്ധധൎമ്മോപദേശങ്ങളും സ്വീകരിച്ചു് സ്വയം കാവിരിപ്പൂംപട്ടണത്തിൽ വസിക്കുന്നു." ഇതു തന്നെയാണു മണിമേഖലയുടെ വൃത്താന്തമെന്നു പറഞ്ഞവസാനിച്ചു.

ത്രിഭുവനസുന്ദരികളായ മാധവിയും മണിമേഖലയും ഇരുവരുമായ കൂട്ട് വലയത്തെ പൂണതിനെ ആകൎഷണം ചെയ്ത ചെങ്കുട്ടുവമഹാരാജാവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമന്തന്മാരും മററു പ്രജാവലികളും അത്യധികം അനുകമ്പാകുലിതരായിതീൎന്നു.

അനന്തരം ദേവന്തിയെന്ന ആ തരുണീമണിയിൽ പാഷണ്ഡച്ചാത്തൻ എന്ന ദേവത ആവേശിച്ചു. അപ്പോൾ അവളുടെ ചുരുൾകുഴൽ കെട്ടഴിഞ്ഞു് വിശീൎണ്ണമാകുമാറു്, സൎവ്വാംഗം തുടിക്കുകയും പുരികങ്ങൾ അത്യധികം കുടിലമാകുകയും ചെയ്തു. തൊണ്ടിപ്പഴത്തിനൊത്ത ചുണ്ടിനെ അടിക്കടി ദന്തനിരകൾകൊണ്ടു് ഉഗ്രമായി കടിച്ചുപിടിക്കുകയും

ചിലപ്പോൾ പല്ലുകളെ തമ്മിൽ തെരുതെരെ ഞെരിക്കുകയും അടിക്കടി കാൽകടഞ്ഞു എഴുന്നേററ് ഉച്ചത്തിൽ പ്രഭാഷണം ചെയ്കയും ചെയ്തിട്ട് ഉഗ്രവും വികടവും അധികാരുണിതവുമായ നേത്രപാന്തങ്ങൾകൊണ്ട് മാതലനെ ആവേശസഹിതം ഒന്നു രൂക്ഷമായി ഈക്ഷിച്ചിട്ട് ഇപ്രകാരം പ്രവചിച്ചുതുടങ്ങി:—

"ഹേ! മാതല! ഞാൻ പാശണ്ഡചാത്തനെന്ന ദൈവമാണ്. ഇപ്പോൾ ഞാൻ ഈ ദേവദാസിയെന്ന തരുണിയിൽ അധിവസിച്ചിരിക്കയുമാണ്. ഞാൻ പറയുമ്പോലെ അങ്ങ് അദ്യാപി ആചരണം ചെയ്യാലും. അങ്ങയുടെ കരതലഗതമായ ഈ കമണ്ഡലുവിൽ പരിപൂർണ്ണമായി വിലസുന്ന ഈ പരിപാവനമായ തീർത്ഥവാരിയെ അങ്ങ് ഈ നില്ക്കുന്ന മൂന്നുകുമാരികളുടെയും ദേഹത്തിന്മേൽ പ്രോക്ഷണംചെയ്യാലും. അപ്പോൾ അവരിൽ മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന പൂർവ്വജന്മം നിങ്ങൾക്കു വിജൃംഭിച്ചു പ്രകാശിക്കുന്നതുകാണാം. അവരുടെ പൂർവ്വജന്മോദന്തത്തെ അവരിലോരോ അവർ നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കും. ഈ ദേവാലയസമാജം കാണ്മാൻ വന്നുചേർന്നിട്ടുള്ള വനിതാമണികളിൽ ഈ നില്ക്കുന്ന രണ്ടുപേരും വഞ്ചിനഗരത്തിലുള്ള മാതരൻ എന്ന ചെട്ടിയുടെ ഇരട്ടപെററ സന്താനങ്ങളും മഹാരാഷ്ട്രിക മറുനാട്ടിലുള്ള ശേഷകുമ്പി എന്ന ഒരു ബ്രാഹ്മണന്റെ വാത്സല്യപുത്രിയും ആണ്. ഈ മൂന്നുകന്യകമാരിൽ രണ്ടുപേർ മുജ്ജന്മത്തിൽ യഥാക്രമം അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്തവരായ കോവലന്റെയും കണ്ണകിയുടെയും ജനനിമാരും, മാതരിയെന്ന ഗോപവനിതയുമാകുന്നു" എന്നുപറഞ്ഞു വിരമിച്ചു.

ഉടനെ മാടലൻ ആ ദേവതപറഞ്ഞതുപോലെ ആച രിച്ചുതുടങ്ങി. ഉടൻതന്നെ ആ പെൺമണികൾ ഓരോരുത്തരും ഇപ്രകാരം പുലമ്പിത്തുടങ്ങി. ആദ്യത്തെബാലിക:—"ഞാൻ പെറ്റുപോറ്റിയ എന്റെ വാത്സല്യഭാജനമായ പൊന്നുമകളേ! നിന്റെ പ്രിയതമൻ ചിരകാലം നവോഢയായ നിന്നെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞുകേവലം ഒരു മാധവിയുടെ അഭിനിവേശത്തിനു വശംവദനായി നിന്നിൽ ഇഷ്ടലേശം കരുണകൂടാതെ ജീവിതം നയിച്ചു. അതുനിമിത്തം നിനക്ക് അത്യധികം മനഃക്ലേശമുണ്ടായിട്ടും നീ അതിനെ അമിതമായ പതിഭക്തിമൂലം പുറത്തുപ്രകടിപ്പിച്ചതേയില്ല. എന്നാൽ ഞങ്ങൾക്ക് അതുനിമിത്തം ഉണ്ടായ ഖേദത്തിനു ഒട്ടുംതന്നെ അതിരില്ലാതെയുമിരുന്നു. എന്നിട്ട് അവൻ മടങ്ങിവന്നപ്പോഴും ഭർത്തൃഹിതകാരിണിയായ നീ നിന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട ജനങ്ങളോടോ ജനയിത്രിയായ എന്നോടോ യാതൊന്നുംതന്നെ പ്രസ്താവിക്കാതെ നിന്റെ കമിതാവു നിന്നോടു കാണിച്ച ഔദ്ധത്യത്തെയും അവഗണനയേയും നിശ്ശേഷം അവഗണിച്ചിട്ട്, നിന്റെ പുരോഗതിയെ പ്രതീക്ഷിച്ചുവാണ പ്രിയപ്പെട്ട പിതാവിനോടുപോലും യാത്രാനുവാദം ചോദിക്കാതെ അർദ്ധയാമിനിയിൽ ഏകാന്തമായി മധുരാപുരിക്ക് നിർഗ്ഗമിപ്പാനും പുറപ്പെട്ടുവല്ലോ? ബന്ധുമിത്രങ്ങൾ നിശ്ശേഷമില്ലാത്ത ആ മധുരയിൽവെച്ച് നിന്റെ പ്രേമഭാജനമായ ജീവനാഥൻ പാണ്ഡ്യരാജാജ്ഞയാൽ അചിരേണ വധിക്കപ്പെടുകയും തന്നിമിത്തം നീ ചിരവിരഹിണിയായ വിധവയായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. അല്ലയോ എന്റെ വാത്സല്യഭാജനമായ മകളേ! ഇതാണോ അഭിജാതയായ

നിൻെറ ദുർവ്വിധിവിപാകം എന്നുപറഞ്ഞിട്ട് ഏറ്റവും അഭിക്രന്ദനംചെയ്തു.

ഉടനെ രണ്ടാംബാലിക:—"ഉച്ചത്തിൽ വാവിട്ടലറിക്കൊണ്ടു" അയ്യോ! ഞാൻ പെറ്റുപോററിയ എൻെറ ഓമനക്കുട്ടാ! നീ നിൻെറ സൽഗ്ഗുണവതിയായ പ്രിയഭാമിനിയെ നിശ്ശേഷം മറന്നു കേവലം കാമാന്ധയായ ഒരു ബന്ധകിയിൽ അനുരക്തനായി ചിരകാലം അന്ധകന്മായി കാലയാപനംചെയ്തു. പിന്നീട് എന്തോ ദൈവീഗതിയാൽ അവളിൽ വിരക്തനായി തിരിച്ചു നാട്ടിലേക്ക പോരുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അവിടെ പോന്നതിനുശേഷവും നിൻെറ വൃദ്ധഗുരുക്കന്മാരായ ഞങ്ങളെ കാണുകയോ വയോവൃദ്ധന്മാരും അനന്യശരണന്മാരായ ഞങ്ങളോട് യാതൊന്നുംതന്നെ പറയുകയോ ചെയ്യാതെ കേവലം അനാഥിജത്തെന്നപോലെ ദുർദ്ദൈവാധീനിയോഗത്താൽ സാധ്വിയിങ്കൽ ഗുണവതിയും പുണ്യശ്ലോകയുമായ നിൻെറ പ്രിയകളത്രാലികയുമൊന്നിച്ചു മധുരയിലേക്ക പ്രയാണംചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അവിടെ ചെന്നിട്ട നിനക്ക് എന്താണ സംഭവിച്ചത്? ഒരു ദുശ്ശീലനായ കലാദന്റെ പ്രേരണയ്ക്കു വശംവദനായി പാണ്ഡ്യരാജാവിനാൽ അവിടെ ഒരു മോഷ്ടാവാണെന്നു കരാറുചെയ്യപ്പെട്ട് അവന്റെ ഘാതുകന്മാരായ പടയാളികളാൽ അവിടെവെച്ച് നിഷ്ഠുരണംവെട്ടി വീഴ്ത്തപ്പെട്ടു. ഞാൻ അതീതജന്മങ്ങളിൽ അനുഷ്ഠിച്ച അതുലമായ അഘകൎമ്മങ്ങളുടെ ഫലമാണ് ഇതെല്ലാം എന്നേ പറവാനുള്ളൂ. അല്ലയോ എൻെറ പ്രിയപ്പെട്ട പുത്രാ! എൻെറ ശിരോലി

ചിതം ഏറ്റവും വിസ്മയാവഹംതന്നെയാണു്. നിനക്കു ഇപ്പോഴെങ്കിലും മാമകസവിധത്തിൽവന്നു എന്നോടു് ഒന്നു സംസാരിച്ചുകൂടെന്നോ? ഹാ! പ്രിയതനയാ! നീ എവിടെയാണു് ഒളിച്ചുനില്ക്കുന്നതു്? ഞാൻ നിനക്കു യാതൊരപരാധവും ചെയ്തിട്ടില്ലല്ലോ? നിന്നെ എത്ര അരുമയോടുകൂടിയായി ഞാൻ പോററിവളർത്തി. ഹേ! വത്സാ! ഞാൻ നിന്റെ മാതാവാണല്ലോ. അയ്യോ നീ എന്നെ മറന്നോ എന്നു ക്രമത്തിലധികം പുലമ്പിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

മൂന്നാമത്തെ ബാലിക:—

അല്ലയോ അത്യന്തം നീതിമാനായ യുവാവേ! ഭവാനെയും ഭവാന്റെ സഹോദരനായ ആ പ്രിയഭാഗിനിയേയും ആ കൈരാഗിമോ എന്നെ ശരണമായി സന്തോഷം ഏർപ്പിച്ചു. അന്നുമുതൽ ഞാൻ ഇഷ്ടജനാതികളായ നിങ്ങളുടെ അതിസുകുമാരമായ കളിമധുരകാന്തിയെ അനുദിനം വീക്ഷിച്ചു് ആനന്ദപുളകിതനായി ആഹാരംപോലുമശിക്കാതെ നാനാവിധ സുഖത്തോടെ ജീവിതം നയിച്ചു. നിങ്ങളുടെ സാന്നിദ്ധ്യം എനിക്കു അഷ്ടൈശ്വര്യലബ്ധിപോലെ അമിതാനന്ദത്തെ പ്രദാനംചെയ്തു. അല്ലയോ വരവർണ്ണിനി! നീ മഹീമണ്ഡലത്തിലെ സാക്ഷാൽ ലക്ഷ്മിയെന്നപോലെയും മഹീയനേത്രങ്ങൾക്കു പീയൂഷധാരയെന്നപോലെയും കാണെന്നു എനിക്കു തോന്നിത്തുടങ്ങി. എന്റെ ജീവിതശേഷം സച്ചരിത്രരായ നിങ്ങളോടൊന്നിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടാമെന്നു ഞാൻ അതീവ ആശിച്ചു. ഞാൻ ഏവംവിധങ്ങളായ മനോരാജ്യങ്ങളിൽ നിമഗ്നയായിരിക്കെ ഒരുദിവസം ഭോഗവതീനദിയിൽ നീരാടാൻ ചെന്നുചേരുകയും അപ്പോഴം നീതിമാ

നായ അങ്ങുന്ന പാണ്ഡ്യരാജാജ്ഞയാൽ കോവലൻ ചോരനാണെന്ന കുററം ചുമത്തപ്പെട്ടു് ഘാതുകന്മാരാൽ നിഷ്ക്രൂരണം വെട്ടിവീഴ്ത്തപ്പെട്ടു എന്ന അതിഭൈരവമായ വൎത്തി പെട്ടെന്നു കേൾക്കാനിടയായി. ഉടൻതന്നെ അശനിയേററതുപോലെ ഞാൻ അവിടെത്തന്നെ ബോധരഹിതയായി നിലംപതിക്കകയും ചെയ്തു. ഉണൎന്നപ്പോൾ ഇതു് എൻെറ ചിത്തഭ്രാന്തിയാണോ അഥവാ ദിവാസ്വപ്നമോ എന്നു പരിചിന്തനം ചെയ്തുനോക്കി. അന്വേഷിച്ചപ്പോൾ കാൎയ്യം വാസ്തവമാണെന്നറിവുകിട്ടുകയാൽ അത്യധികം ശോകമാനസയായി അവിടെക്കിടന്നു ആക്രന്ദനം ചെയ്തു. ഒടുവിൽ ഒരുവിധം സമാധാനത്തോടുകൂടി എൻെറ ദേവി! നിന്നെ വന്നു കണ്ടപ്പോഴേക്കും എൻെറ മനക്ലേശം പത്തിരട്ടിച്ചു. അവിടെ നടന്നതായ സംഭവങ്ങൾ ഇപ്പോഴെനിക്ക വിചാരിക്കാനോ നിൎവചിക്കാനോ ഒട്ടുംതന്നെ വഹിയാ. അല്ലയോ എൻെറ ഓമനക്കാന്തേ! നീ എവിടെ ഓടിപ്പോയപ്പനെ. എൻെറ ഉജ്ജ്വലതയും പരമപാതിവ്രത്യവുമായ ആ സന്യാസിനി എന്നോടു വന്നു നിന്നെ തിരിയെ കാണണമെന്നു ചോദിച്ചാൽ ഞാൻ അവരോടു് എന്തുസമാധാനമാണു പറയേണ്ടതു്". എന്നിങ്ങനെ പലവിധത്തിൽ പരിദേവനം ചെയ്തുതുടങ്ങി.

കേവലം സാധുക്കളായ ആ കുമാരികൾ പറഞ്ഞ പൂൎവ്വവൃത്തങ്ങളെ സശ്രദ്ധം ആകൎണ്ണനംചെയ്തവനായ ചേരഭൂപതി എററവും ആശ്ചൎയ്യഭരിതനാവുകയും മാടലനെ സാകൂതം ഒന്നു വീക്ഷിക്കയും ചെയ്തു. രാജവീക്ഷണോദ്ദേശം മനസ്സിലാക്കിയ മാടലൻ ഉടൻതന്നെ താല്പൎയ്യത്തെ അഭ്യുപഗമിച്ചിട്ടു് ആ പൊന്നു തിരുമേനിയോടായി സവിനയം ഇപ്രകാരമുണൎത്തിച്ചു.

"അല്ലയോ മഹാരാജാവേ! ആദ്യത്തെ ബാലിക അതീതജന്മത്തിൽ കണ്ണകിയുടെ പ്രിയമാതാവും, രണ്ടാമത്തേവൾ കോവലന്റെ ജനനിയും, മൂന്നാമത്തേവൾ മധുരയിൽവെച്ചു കൌന്തിയടികൾ കോവലനെയും കണ്ണകിയേയും ശരണമായി ഏല്പിച്ചിരുന്ന മാതരിയെന്ന ഗോപവനിതയുമാണു്. ഇവർ മൂവരും നമ്മുടെ വീരപത്നിയോടും അവരുടെ പ്രിയകമിതാവായിരുന്ന കോവലനോടും അതിരററ വാത്സല്യാതിരേകത്തോടു കൂടിയവരുമാണു്. ഇവർ കോവലന്റെ അതിദാരുണമായ മരണവൃത്താന്തത്തെ ശ്രവിച്ചുടൻ അവരോടുള്ള അത്യധികസ്നേഹപാരവശ്യം നിമിത്തം ആത്മഹത്യ ചെയ്തു സ്വപ്രാണജീവനെ ഉപേക്ഷിച്ചു. അവരുടെ മരണാന്ത്യകാലത്തെ അഭിലാഷപ്രകാരം ആ പവിത്രമാകൾ ഇതാ ഇവിടെ കണ്ണകീദേവിയുടെ സവിധത്തിൽ തന്നെ ജാതകളായിരിക്കുന്നു. കോവലന്റെയും കണ്ണകിയുടെയും പരമപവിത്രകളായ ജനയിത്രിമാർ അവരുടെ മക്കളിൽ അതിരുചിതമായ അഭിനിവേശം വച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു് ആ അപരാധത്താൽ മോക്ഷസുഖം അനുഭവിച്ചില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, വീണ്ടും മനുഷ്യജന്മമെടുക്കേണ്ടതായും വന്നു. തന്നിമിത്തം അവർ രണ്ടുപേരും ഈ വഞ്ചിനഗരത്തിലുള്ള ആരതനെന്ന ചെട്ടിയുടെ ഇരട്ടപ്പെൺ സന്താനങ്ങളായ് ജനിച്ചിരിക്കുകയാണു്. മാതരിയെന്നവൾ കോവലനോടും കണ്ണകിയോടും നിഷ്കാരണമായ് ഫലേച്ഛകൂടാതെ അമിതമായ സ്നേഹാധിക്യം കാണിച്ചു്, തന്നിമിത്തം അവന്റെ അപ്രാപ്യനിര്യാണത്തിൽ അത്യധികമനസ്താപത്തോടു കൂടി ധർമ്മൈകപരമായി ജീവത്യാഗം ചെയ്കതിനാൽ അവൾ ഇപ്പോൾ അതിശ്രേഷ്ഠമായ വിഷ്ണുഭക്തിയോടുകൂടി ആടകമാടത്തിൽ ശേഷകുടുംബിയെന്ന ഒരു ധനികനായ ബ്രാഹ്മണ

ന്റെ പുത്രിയായും അവന്റെ കുലമണിയായും ജാതയായിരിക്കയാണു്. അല്ലയോ മഹാരാജവര്യ! ഈ മനുഷ്യർ ഓരോരുത്തരും താന്താങ്ങളുടെ പൂർവ്വജന്മങ്ങളിൽ ആചരിച്ച പാപപുണ്യകർമ്മങ്ങളുടെ ഫലമനുസരിച്ചു് ഈ ജന്മത്തിൽ നാനാവിധങ്ങളായ കർമ്മഫലങ്ങളെ ഭുജിക്കുകയും അതിനനുസരിച്ചു് ജന്മം എടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, എന്നുള്ളതത്വം നമുക്കു് ഈ വീരപത്നീചരിത്രംകൊണ്ടു നല്ലതിന്മണ്ണം മനസ്സിലാകുന്നുണ്ടു്. ആദിമകാലത്തിലെ ആശയ്യനുസരിച്ചാണു നമുക്കു പുനർ ജന്മലബ്ധിയുണ്ടാകുന്നതെന്നുള്ളതു് ഇതിൽനിന്നും നിശ്ചിതമാകുന്നു. ഹേ! ചേരരാജശിഖാമണേ! അവിടുന്നു മഹാഭാഗ്യവാൻ തന്നെയാണു്. ദുർലഭങ്ങളായ അനവധിസുഖഭോഗങ്ങളെ അനുഭവിച്ചു് സ്വപ്നത്തിൽക്കൂടിയും വേദ്യമാകാത്ത എത്രയോ വിശേഷതരമായ വിചിത്രദർശനത്തെയും അവിടുന്നു തൃക്കൺപാർത്തു. ഒരിക്കലും ഗ്രഹിക്കാൻ സാധിക്കാത്തതായ പരമതത്വജ്ഞാനങ്ങളെയും ജീവിതരഹസ്യങ്ങളെയും അവിടുന്നു അനായാസേനാഗ്രഹിച്ചു്, ആറുമണലിനേക്കാൾ അത്യധികവും ആകാശമീനങ്ങളെക്കാൾ അതിബാഹുല്യവും ആയ ആയുഷ്ശതങ്ങളോടുകൂടി അവിടുന്നു നീണാൾ ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തെ ആണ്ടുവാണാലും എന്നു വാഴ്ത്തിപ്പറഞ്ഞു.

തദനന്തരം മഹാപ്രാജ്ഞനായ ആ മഹാരാജാവു് മാടലമഹർഷിയെ വേണ്ടവിധം അഭിനന്ദിച്ച ശേഷം തന്റെ കുചാഗ്രംകൊണ്ടു് പാണ്ഡ്യനഗരത്തെ ഭസ്മീകരിച്ച ആ ദ്യോതമാനഗാത്രിയായ കണ്ണകീദേവിയുടെ പുണ്യക്ഷേത്രത്തിനു മുഖമണ്ഡപാദി വിചിത്രപ്പണികൾ അതിചാതുര്യമായി പണിയിക്കയും നിത്യോത്സവവും പൂജോപചാരങ്ങളും യഥാവി

ധി നടത്തുവാൻ വേണ്ട ഏൎപ്പാടു ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അതു നടത്തുന്നതിലേക്ക് ആ ദേവിയുടെ പ്രിയതോഴിയായ ദേവന്തിയെത്തന്നെ ഭരമേൽപ്പിച്ചു. അനന്തരം അദ്ദേഹം ആ പരമ പവിത്രയായ ദേവിയെ മൂന്നുരു വലംവെച്ചു് തൊഴുകയും സാഷ്ടാംഗനമസ്കൃതി ചെയ്യുകയും ചെയ്തശേഷം ആ ദേവിയുടെ സന്നിധാനത്തിൽ തന്നെ പരമ വിനീതനായി നതശിരസ്കനായി കൂപ്പിനിന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ ബന്ധവിമുക്തന്മാരായ ആൎയ്യരാജാക്കന്മാരും പല സാമന്തരാജാക്കന്മാരും കുടക്, കൊങ്കണം, മാളവം, ആന്ധ്രം മുതലായ ദേശങ്ങളിലെ അരചന്മാരും സിംഹളരാജാവായ ഗജബാഹുവും വന്നുനിന്നു. അവർ ദേവിയെ തൊഴുതിട്ടു് ഞങ്ങളുടെ ചക്രവൎത്തിയെപ്പോലെ ഞങ്ങളും അവിടെത്തെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചു പൂജിക്കാൻ അത്യാഗ്രഹിക്കുന്നു. അവിടത്തെ സാന്നിധ്യം ഉണ്ടായി ഞങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ!" എന്നു പ്രാൎത്ഥിച്ചു.

ഉടനെ ആകാശാന്തർഭാഗത്തിൽ നിന്നും "നിങ്ങളുടെ അഭീഷ്ടപ്രകാരം ഞാൻ ഇതാ വരം തന്നിരിക്കുന്നു" എന്നു അത്യുച്ചത്തിൽ അശരീരിവാക്കു കേട്ടുതുടങ്ങി. അതുകേട്ടു് ചെങ്കുട്ടുവനും മററു മഹീപാലന്മാരും മഹത്തായ കൃതാൎത്ഥതയെ പ്രാപിച്ചു. അവർ ദേവിയെ അത്യന്തഭക്തിപുരസ്സരം വണങ്ങി. ചെങ്കുട്ടുവൻ അപ്പോൾ അവിടെ കൂടിയിരുന്ന സാമന്തന്മാരോടും മാടലബ്രാഹ്മണനോടും കൂടി ദേവിയോടു വിടയും വാങ്ങിച്ചിട്ടു്, അരമനയിലേക്കാഗതനായി. ആ പൊന്നു തിരുമേനി തന്റെ സാമന്തന്മാരോടു് നിഷ്കൃഷ്ടമായി അ

വർ ഓരോരുത്തരും അവരുടെ സ്വന്തം രാജധാനികളിൽ വീരപത്നിയുടെ ആലയം നിർമ്മിച്ചു് വേണ്ട ആഘോഷാദികൾ നടത്തണമെന്ന ഏർപ്പാട് ചെയ്കയും ചെയ്തു. എന്നിട്ടു് അവരെ വേണ്ട സമ്മാനാദികൾ കൊടുത്തു സസന്തോഷം യാത്ര അയക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം ഇളങ്കോവടികൾ കണ്ണകിയുടെ ആലയത്തിലേക്ക ചെല്ലുകയും ആ സമയം ദേവി പൂർവ്വാൽ ദേവതയിൽ ആവസിതയായി ആ സന്യാസിവര്യനോടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂർവ്വവൃത്താന്തം മുഴുവനും പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചനുഗ്രഹിക്കയും ചെയ്തു. ഈ ക്ഷേത്രം ഇപ്പോഴും കൊടുങ്ങല്ലൂർ എന്ന സ്ഥലത്തു് അതിപ്രശസ്തിപൂർവ്വകം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ടു്. കന്യാകുമാരി ക്ഷേത്രവും ദേവിയുടെ സ്മാരകാർത്ഥം അന്നത്തെ വേണാട്ടു ഭരണക്കാരനാം ചേരചക്രവർത്തിയുടെ സാമന്തനാം ആയ് രാജവംശ്യനാൽ പണിയിക്കപ്പെട്ടതായിരിക്കണം. സിംഹളദ്വീപിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതും ഗജബാഹുവിനാൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടതുമായ ദേവിവിഗ്രഹം അദ്യാപി ലണ്ടൻനഗരത്തിലെ കാഴ്ചബംഗ്ലാവിൽ പ്രത്യേകം സൂക്ഷിച്ചുവച്ചിരിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം ൧൧.

ചേരസാമ്രാജ്യവും അതിന്റെ ഭരണവും.

പുണ്യക്ഷേത്രമായ ഈ ഭാരതഖണ്ഡത്തിലുള്ള പുരാതനരാജ്യങ്ങളിൽ ചേരചോളപാണ്ഡ്യരാജ്യങ്ങളും ഈ ദക്ഷിണാപഥത്തിൽ പ്രശോഭിച്ചിരുന്ന മുഖ്യദേശങ്ങളാണെന്നുള്ളതു് സകലരും അറിഞ്ഞ ഒരു സംഗതിയാണല്ലൊ? ഈ രാജ്യങ്ങളെ ആദ്യമായി സ്ഥാപിച്ച മഹാന്മാരാരാണെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി ഇതുവരെ ശരിയായ അറിവുകളൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ല. വാത്മീകിരാമായണം മുതലായുള്ള പുരാതനസംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളിലും അശോകചക്രവർത്തിയുടേതുപോലെയുള്ള പ്രാചീനശിലാലിഖിതങ്ങളിലും ഈ മൂന്നു ദേശങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഗൗരവമായ പ്രസ്താവനകൾ കേട്ടുവരുന്നുണ്ടു്. ചുരുക്കത്തിൽ പറയുന്നതായാൽ ഈ മൂന്നു രാജവംശങ്ങളും സൃഷ്ടികാലംമുതല്ക്കെ നിലനിന്നിരുന്നുവെന്നുതന്നെ പറയാം. ഈ രാജാക്കന്മാരുടെ രാജ്യഭരണകാലത്തിങ്കൽ ഉൾപ്പെട്ട ഭൂഭാഗം മുഴുവനും ഇന്നേയ്ക്കു ഏകദേശം 5600 വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പിൽ വടക്കു വെങ്കിടഗിരി മുതൽ കന്യാകുമാരിക്കു തെക്കു ഉദ്ദേശം 49 മൈൽ ദൂരംവരെ വ്യാപിച്ചിരുന്നതായി തൊൽകാപ്യം എന്ന തമിഴ് ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. ഈ പ്രദേശത്തെ അന്നു തമിഴകം (ദ്രമിളം) എന്നു പറഞ്ഞുപോന്നു. കന്യാകുമാരിക്കു ദക്ഷിണഭാഗത്തു ഏഴു വമ്പിച്ച പ്രത്യേകദേശങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നതായി മുൻപറഞ്ഞ ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നുതന്നെ നാം അറിയുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ ഏകദേശം കലിവർഷാരംഭത്തോടുകൂടി ഗംഭീരമായ കടൽക്ഷോഭത്താൽ അവ സമുദ്രത്തിൽ നിമഗ്നമായിപ്പോയി.

ഈ പ്രദേശത്തിൽ അന്നു കുമരിയാറു് പറുളിയാറു് എന്നു രണ്ടു പ്രസിദ്ധനദികളും കുമരിക്കോടു് എന്നൊരു മലയും ഉണ്ടായിരുന്നതായി മേൽപടി ഗ്രന്ഥത്തിൽ എന്നുതന്നെയല്ല ചിലപ്പതികാരത്തിലും പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ഇപ്രകാരം വളരെ പഴമയും പെരുമയും പ്രാപിച്ചിരുന്ന ചേരചോളപാണ്ഡ്യരാജ്യങ്ങളെ അതിപ്രസിദ്ധന്മാരായ രാജാക്കന്മാർ വളരെ പുരാതനകാലംമുതൽ ആണ്ടുവന്നിരുന്നു. അവരിൽ സർവ്വഥാ പ്രഥമസ്ഥാനത്തെ അർഹിച്ചിരുന്നതു ചേരരാജാക്കന്മാരായിരുന്നു. അവരെ അന്നു ചേരർ എന്നു തമിഴിലും കേരളർ എന്നു സംസ്കൃതത്തിലും വിളിച്ചുവന്നിരുന്നു.

ചേരവംശത്തിന്റെ ആദ്യുൽപ്പത്തി ഏതുവംശത്തിൽനിന്നാണെന്നുകൂടി അറിവാൻ വളരെ പ്രയാസമാണു്. എങ്കിലും ചോളരാജാക്കന്മാരെ സൂര്യവംശജരായും പാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാരെ ചന്ദ്രവംശജരായും മണിമേഖലയിലും ചിലപ്പതികാരത്തിലും യഥാക്രമം പ്രതിപാദിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. പ്രാചീനദ്രാവിഡഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ ചേരവംശരാജാക്കന്മാർ ഇന്നവംശജരാണെന്നു പറയുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇതേവരെ കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. ഇവരെ ചിലർ അഗ്നികുലജാതന്മാരാണെന്നും പറയുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ അതിലേക്കുള്ള ശരിയായ ആധാരങ്ങൾ നമുക്കു് ഇതേവരെ ലഭ്യമായിട്ടില്ല. അവരെ വാനവർ എന്നപേരാൽ പണ്ടത്തെ തമിഴ്ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും നിഘണ്ടുക്കളിലും ഘോഷിച്ചുപോരുന്നുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് ഈ വംശം ആദിയിൽ ദൈവസംബന്ധമായ ഏതോ ഒരു വംശത്തിൽനിന്നു

ഉത്ഭൂതമായതാണെന്നു തെളിയുന്നു. അതു പുരാണപ്രസിദ്ധനായ മഹാബലിചക്രവൎത്തിയുടെ വംശമായിരിക്കണം എന്നാണു പിന്നീടുകിട്ടിയ അറിവിൽനിന്നും നാം മനസ്സിലാക്കുന്നതു്. ചോളപാണ്ഡ്യരാജവംശങ്ങളുടെ ഉത്ഭവത്തെ പററി വിശദമായി പറഞ്ഞുപോന്ന പുരാതനതമിഴ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ചേരവംശത്തിന്റെ ഉത്ഭവത്തെ അറിയാതെ വിട്ടൊഴിഞ്ഞതിനെ നോക്കുമ്പോൾ ആ വംശം മററു രണ്ടു വംശങ്ങളെക്കാളും എത്രയോ പുരാതനങ്ങളാണെന്നു വിചാരിക്കാനെ തരമുള്ളു. ഇതിനെ ബലപ്പെടുത്തുവാൻ വേറെ ഒരു സംഗതികൂടിയുള്ളതു് ഇവിടെ പ്രതിപാദിച്ചുകൊള്ളാം. അതായതു് സംഭാഷണഭാഷയിലുള്ള ചേരചോള പാണ്ഡ്യനെന്ന പദസമുച്ചയങ്ങളിൽ ചേരനാമധേയത്തെയാണു് അവർ ആദ്യം പറഞ്ഞുകാണുന്നതു്. പുറനാനൂറു്, തൊൽകാപ്പിയം ചെറുപാണാററുപട മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും മുൻപറഞ്ഞ മൂന്നു രാജാക്കന്മാരുടെയും പ്രസ്താവനയിങ്കൽ ചേരരാജാക്കന്മാരുടെ കാൎയ്യത്തെ ആദ്യമായി എടുത്തുപറഞ്ഞുകാണുന്നു. ആദികാവ്യമായ വാത്മീകിരാമായണം കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡത്തിൽ സുഗ്രീവൻ സീതാദേവിയെ അന്വേഷിക്കാൻ വാനരന്മാരോടു നിൎദ്ദേശിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ചേരനാട്ടിനേയും മുരചീപത്തനത്തേയും പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈ പട്ടണം പെരിയാററിന്റെ സംഗമസ്ഥലത്തുള്ള മുചിരി എന്നുള്ള പട്ടണമായിരിക്കണം. ഇതു അന്നു ഒരു വലിയതുറമുഖമായും ചേരരാജ്യതലസ്ഥാനനഗരമായും യവനകപ്പലുകൾ വന്നിറങ്ങി നല്ലമുളകു് സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ ഇവ കച്ചവടം ചെയ്തുവന്ന ഒരു വലിയ കച്ചവടസ്ഥലമായിരുന്ന

തായും പ്രാചീനദ്രാവിഡഗ്രന്ഥങ്ങളിലും യവനസഞ്ചാരികളായ ടാളമി, പ്ലിനി, പെരിപ്ലസ് ഇവരുടെ കുറിപ്പുകളിൽനിന്നും നാം അറിയുന്നുണ്ട്. ഈ നഗരത്തിനാണ് പിന്നീട് തിരുവഞ്ചിക്കളമെന്ന അഭിധാനമുണ്ടായതു്. ഇതുകൂടാതെ ഉത്തരഭാരതത്തിൽ കുരുപാണ്ഡവന്മാർക്കുതമ്മിൽ നടന്ന കടുംപോരിൽ ഉദയൻചേരൻ എന്ന ചേരരാജാവു പക്ഷപ്രതിപക്ഷഭാഗങ്ങളിലുമുള്ള സൈന്യാവലികൾക്കു വേണ്ട ആഹാരം കൊടുത്തതായി അകനാനൂറു്, ചിലപ്പതികാരം എന്നീ തമിഴ്ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ടു്. എ. ഡി. 200-ൽ ജീവിച്ചിരുന്ന മാമൂലനാർ എന്ന മഹാകവിയുടെ അകനാനൂറിൽ ഈ സംഗതിയെപ്പററി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതു്. 2500 വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു് രാജ്യംവാണിരുന്ന അശോകചക്രവർത്തിയുടെ ശാസനങ്ങളിലും ശിലാലേഖനങ്ങളിലും ചേരരാജാക്കന്മാരെപ്പററി പ്രത്യേകം പ്രതിപാദിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. വിശേഷിച്ചും പതിററുപ്പത്തു എന്ന ചെന്തമിഴ് കാവ്യത്തിൽ പത്തു ചേരരാജാക്കന്മാരെപ്പററി പത്തു കവിവരന്മാർ പുകഴ്ത്തി പാടിയിരിക്കുന്നതായും അറിയുന്നുണ്ടു്.

ഇത്രയും പറഞ്ഞതിൽനിന്നും കേരളത്തിന്റെ പുരാതനത്വവും കീർത്തിപ്രൌഢിമയും എത്രത്തോളമുണ്ടെന്നു നാം നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ ഇത്ര പ്രസിദ്ധിയോടുകൂടി നിലനിന്നിരുന്ന ഒരു പുരാതനസാമ്രാജ്യം ഇന്നു ചരിത്രകോടിയിൽനിന്നും തിരോധാനം ചെയ്തതിനെപ്പററി അത്യധികം മനസ്താപിക്കാതിരിക്കാൻ തരമില്ല. ഈ സാമ്രാജ്യത്തെ കലിവർഷാരംഭത്തിനുമുമ്പിൽ ആദിചേര

രാജാക്കന്മാരും അതിൽപിന്നീട് ആ വംശത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഉദയൻചേരൻ ഹിമയവരമ്പൻ മുതലായ രാജാക്കന്മാരും ഭരിച്ചുപോന്നിരുന്നു. ഇതിന്നിടയ്ക്കു ക്രിസ്ത്വബ്ദം ആരംഭിക്കുന്നതിനു ഇരുന്നൂറുകൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പിൽ ഒരു വലിയ കടൽക്ഷോഭമുണ്ടാകയും ചേരനാട്ടിൽ പശ്ചിമപർവ്വതത്തിനു പടിഞ്ഞാറുള്ളഭാഗം മുഴുവനും സമുദ്രത്തിലാണ്ടുപോകയും ചെയ്തു. എന്നാലും ഏറെത്താമസിയാതെ ആ സ്ഥലത്തുനിന്നും കടൽ നീങ്ങുകയും അതു പൂർവ്വവൽക്കരയാകുകയും ചെയ്തു. ഈ കാലത്താണ് ആര്യന്മാർ കേരളത്തിൽ കുടികയറിപ്പാർത്തുതുടങ്ങിയതും സമുദായഭരണം അവിടെനടപ്പിലാക്കിയതും. എന്നാൽ ആ ഭരണം കലി 2988 (B. C. 113) വരെ നിലനിന്നിരുന്നു. അനന്തരം സമുദായഭരണം അവസാനിക്കുകയും ആദിചേരവംശജന്മാരായ രാജാക്കന്മാർ വീണ്ടും ചേരരാജ്യത്തിൽ ഭരണമാരംഭിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇവരിൽ ആദ്യത്തെരാജാവ് ഉദയൻചേരനാണു. പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തെ തുടർന്നു മുപ്പതോളം രാജാക്കന്മാരും രാജ്യംഭരിച്ചു. ഇവരിൽ നമ്മുടെ ചെങ്കുട്ടുവചക്രവർത്തി പതിമ്മൂന്നാമത്തവനായിരുന്നു. ഒടുവിലത്തെ ചേരചക്രവർത്തി ഭാസ്കരരവിവർമ്മൻ എന്ന ചേരമാൻ പെരുമാളാണ്. ഇദ്ദേഹത്തെ ചേരമാൻപെരുമാൾ എന്ന തമിഴ്ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചുകാണുന്നു. ഇദ്ദേഹം തമിഴിലും സംസ്കൃതത്തിലും ഒന്നുപോലെ പാണ്ഡിത്യമുണ്ടായിരുന്ന ഒരു വരകവിയും ശിവഭക്തനുമായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹം ഒടുവിൽ സന്യാസം സ്വീകരിച്ചുവെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രത്തിൽനിന്നും നാം അറിയുന്നത്. ഇദ്ദേഹത്തെക്കൂടാതെ ക്രിസ്ത്വ

ഷം ആറാംശതകത്തിൽ കുലശേഖരപ്പെരുമാൾ എന്നൊരു ചേരചക്രവർത്തി ചേരനാട്ടിനെ ഭരിച്ചുവന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരു വലിയ വിഷ്ണുഭക്തനും ഒടുവിൽ സന്യാസം സ്വീകരിച്ച ഒരു ശ്രേഷ്ഠരാജർഷിയുമാണ്. ഇദ്ദേഹവും സംസ്കൃതത്തിലും തമിഴിലും ഒന്നുപോലെ മഹാവ്യുൽപ്പന്നനായിരുന്നു ചെങ്കുട്ടുവചക്രവർത്തി കലി 3230 നു ശരിയായ ക്രിസ്തുവർഷം 129-ൽ ചേരചക്രവർത്തിയായി. ഇദ്ദേഹം 35 സംവത്സരം ഉൽകൃഷ്ടമായ നിലയിൽ രാജ്യഭാരം ചെയ്തതിനുശേഷം കലി 3266-ൽ അറുപത്താറാമത്തെ തിരുവയസ്സിൽ പരലോകപ്രാപ്തനായി.

ചെങ്കുട്ടുവചക്രവർത്തിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമകാലീനന്മാരായ ചോളപാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാരും രാജധർമ്മത്തിൽ ഒട്ടുമേ വ്യതിചലിക്കാത്ത ഉത്തമരാജകേസരികളായും സ്വക്ഷത്രിയധർമ്മത്തെ സ്വജീവനെക്കാളും ഉപരിയായി കരുതിവന്നിരുന്നവരുമായിരുന്നു. സാധാരണ നീതിനിവൃത്തികൾ അല്പമെങ്കിലും വ്യതിയാനപ്പെടുമെന്നു അവർക്കു ആത്മബോധം വന്നാൽ ഉടനടി അവർ സ്വജീവനെ ബലികഴിച്ചെങ്കിലും ആത്മാഭിമാനത്തെ സംരക്ഷിച്ചുപോന്നു. ഇതിലേക്കു പാണ്ഡ്യരാജാവായ നെടുംചെഴിയൻതന്നെ ഒരു ഉത്തമസാക്ഷിയാണ്. കേവലം വഞ്ചകനും നൃശംസനുമായ ഒരു കലാദന്റെ കുസൃതിവചനങ്ങളെ വിശ്വസിച്ച് കോവലനെ ദാരുണമായി നിധനം ചെയ്തതു് തീരെ പ്രമാദമായിപ്പോയെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ തന്നെ ആ മഹാരാജാവു്:—

(മഞ്ജരി)

പൊൻപണി ചെയ്യുന്ന വൻചതിയൻ തന്റെ
ദുർമ്മതികേട്ടു ഞാനാണോ മന്നൻ?
ഞാൻതന്നെ മന്നിങ്കൽ ചോരകൻ നിശ്ചയം
ഊനമതിനില്ല മാലോകരേ!
മന്നിനെ കാക്കുന്ന മന്നനെൻ ചെങ്കോലും
ഇന്നിതുമൂലം വളഞ്ഞുമറ്റം.
എന്മൂലം പാണ്ടിയർവംശം പഴിയേന്തി
എന്തിനിയെൻജീവൻകൊണ്ടു ഫലം

(ചിലപ്പതികാരം)

“എന്നാ തനതാനെ നിർഭത്സനം ചെയ്തിട്ടു പെട്ടെന്ന സിംഹാസനത്തിൽ നിന്നും വ്യാമോഹിതനായിമറിഞ്ഞുവീണ ആ ക്ഷണം നിര്യാണത്തെ പ്രാപിച്ചു. പാണ്ഡ്യമന്നന്മാരാറു് നിജരാജകീയനിഷ്ഠക്ക് അല്പം പോലും ഭംഗം വരുത്താതെ രാജ്യഭരണം നടത്തിയവനാണെന്നുള്ളതിനു ഈ പ്രവൃത്തി ഒരു മഹത്തായ ദൃഷ്ടാന്തമാണ് ഈ ഉത്തമരായ ദ്രാവിഡരാജാക്കന്മാർ സ്വപ്രജാവലികളുടെ നന്മതിന്മകളെതാന്താങ്ങളുടേതുപോലെ കരുതിയും അവർക്ക് യാതൊരു വിധമായ ഉപദ്രവം ഉണ്ടാവാതെയും അവർക്കു സംഭവിക്കാറുള്ള ക്ലിഷ്ടതകളെ അപ്പോഴപ്പോൾ നിവാരണം ചെയ്തും ന്യായമായും നീതിനിഷ്ഠയോടും കാര്യക്ഷമതയോടും രാജ്യം ഭരിച്ചുപോന്നു. പ്രജകളെ പ്രേമപൂരിതരാക്കി രാജ്യം ഭരിക്കുന്നതിനേക്കാളും ഉത്തമമായ ഭരണം മറ്റൊന്നും തന്നെയില്ലാ എന്നു

ള്ള വസ്തുത അന്നത്തെ ദ്രാവിഡരാജാക്കന്മാർ അതിമാത്രം ധരിച്ചിരുന്നു. അവർ ഓരോരുത്തരും താന്താങ്ങളുടെ ഭാരവാഹിത്വവും ഇതികർത്തവ്യതയും നന്നായ് അറിഞ്ഞവരുമായിരുന്നു. ഉദാഹരണമായി ചേരൻചെങ്കുട്ടവൻ വീരപത്നിയുടെ പുരാവൃത്തത്തെ തന്നോടുപാഖ്യാനിച്ചു കേൾപ്പിച്ച ചാത്തനനാകവിപുംഗവനെ നോക്കി "ഹേ! മഹാകവേ! പാണ്ഡ്യമന്നവൻ തന്റെ ചെങ്കോലിനു വ്യതിചലനം സംഭവിച്ചു എന്നു അറിഞ്ഞമാത്രയിൽ ആ സംഗതി തത്താദൃശന്മാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ കർണ്ണപുടങ്ങളിൽ എത്തുന്നതിനു മുമ്പായി സ്വന്തം ജീവനെത്യജിച്ചു് മാനം നേടി, നിമിഷമാത്രംകൊണ്ടു് യശശ്ശരീരനായിത്തീർന്നു. ഈ കൃത്യംമൂലം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുണമായ രാജദണ്ഡം പൂർവവൽ ഉജ്ജ്വലമായി. ഉത്തമന്മാരായ രാജശ്രേഷ്ഠന്മാർ അവരുടെ നാട്ടിങ്കൽ അതിവൃഷ്ടി, അനാവൃഷ്ടി തുടങ്ങിയ ഈതിദോഷങ്ങൾ ബാധിക്കുമ്പോഴും പ്രജാവർഗ്ഗങ്ങൾക്കു അകാലമരണമുണ്ടാകുമ്പോഴും അത്യധികം മനക്ലേശം ഉണ്ടാകുന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നു ആന്ധ്യമായും അധർമ്മപരമായുമുള്ള ഭരണത്തിൽ അതിവിരക്തിയോടും ഈശ്വരനെ ഭയന്നും സ്വപ്രജകളുടെ ജീവരക്ഷണത്തിനുവേണ്ടി മാത്രവും ജീവിക്കുന്ന രാജന്യന്മാർക്കു അപ്രകാരമുള്ള സങ്കടങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതു അത്യധികവ്യസനഹേതുകമാണെന്നുള്ളതിനു ഒട്ടുംതന്നെ സംശയമില്ല.

ഇതിൽനിന്നും ചെങ്കുട്ടവ മഹാരാജാവു് സ്വധർമ്മനിഷ്ഠയിൽ എത്രത്തോളം തല്പരനായിരുന്നുവെന്നുള്ളതു നാം നല്ലതിന്നണ്ണം അറിയുന്നുണ്ടു്. ആ മഹാരാജാവിന്റെ രാജ്യഭരണകാലം ഭാരതചരിത്രത്തിൽ ഒരു സുവർണ്ണകാലമായിരുന്നു

വെന്ന അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചരിത്രം ഒരു പ്രാവശ്യമെങ്കിലും വായിക്കുന്ന ഏവനും നിൎദ്ധാരണം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. ഈ മണ്ഡലാധിപൻ ഉത്തരദേശയാത്രയെ ഏറെക്കുറെ മുപ്പത്തിരണ്ടു മാസങ്ങൾ കൊണ്ട് ചെയ്തവസാനിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും ആ കാലങ്ങളിലെല്ലാം ചേരരാജ്യത്തിനുള്ളിൽ ചുമതല വഹിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാർ ആരുംതന്നെ ഇല്ലാതിരുന്നിട്ടും അദ്ദേഹത്തിൻെറ രാജ്യാതിൎത്തികളുള്ളിൽ അത്യധികം സമാധാനവും അക്ഷയശ്രീയും കളികൊണ്ടിരുന്നുവെന്ന തന്നെ ഊഹിക്കാം. ആ മഹാരാജാവ് ഉത്തരദേശരാജാക്കന്മാരെ ജയിച്ച് വിജയമാലാലംകൃതനായി പ്രത്യാഗമിക്കുന്നുവെന്നുള്ള വിശ്രമോദന്തത്തെ ശ്രവിച്ച മാത്രയിൽ തിരുപ്പനം കാത്തു നിന്നിരുന്ന മലക്കുറവർ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലെ അന്തിമവൎഗ്ഗത്തിൽപെട്ട കൃഷീവലന്മാർ, ശാദ്വലപ്രദേശങ്ങളിലെ ഗോപാലന്മാർ, സമുദ്രതീരനിവാസികളായ കൈവൎത്തന്മാർ ഇവൎക്കെല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്ന ആനന്ദാതിശയത്തെപ്പററി ഇവിടെപ്രത്യേകം വൎണ്ണിച്ചിട്ടാവശ്യമില്ല. ചേരചക്രവൎത്തി വഞ്ചിമഹാനഗരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോഴും ആ നാട്ടിലുള്ള ആബാലവൃദ്ധാവധി പുരവാസികളും അദ്ദേഹത്തെ ഏതുവിധം സല്ക്കരിച്ചുവെന്നുള്ളത് മുമ്പ് പ്രസ്താവിതമാണല്ലോ? ഇതിൽനിന്നും ആ മഹാരാജാവ് സ്വപ്രജകളുടെ ഭക്ത്യാദരങ്ങൾക്ക് ഏതുമാത്രം അൎഹനായിരുന്നുവെന്നുള്ള സംഗതി ഇവിടെ പ്രതിപാദിക്കാതെതന്നെ നമുക്കറിയാവുന്നതാണ്. ആ മഹാരാജാവിൻെറ ശ്രേഷ്ഠതമമായ രാജ്യഭരണത്താലും പ്രജകളുടെ നേൎക്കുള്ള അകൈതവമായ സ്നേഹത്താലും അമാനുഷമായ ഗുണപൌഷ്കല്യ

താല്പര്യം മാത്രമാണു് ആ രാജപുംഗവനു പ്രജകൾക്കിടയിൽ ഇത്രത്തോളം പ്രശസ്തമായ ഒരു സ്ഥാനം ലബ്ധമായതെന്നല്ലാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക്രൂരദണ്ഡനത്തെ ഭയന്നാണെന്നുള്ളതു് ആക്കും പറയാൻ കഴിയുന്നതല്ല. അദ്ദേഹം വീരപത്നിപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കായി ശിലകൊണ്ടുവരാൻവേണ്ടി ഉത്തരദേശത്തിലേക്ക പ്രയാണം ചെയ്തിട്ടു തിരിച്ചെഴുന്നള്ളാൻ ചിരകാലം വേണ്ടിവന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഇല്ലാത്ത കാലത്തിങ്കൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തിൽ വിദേശീയാക്രമണങ്ങളോ പ്രജകൾ തമ്മിലുള്ള അന്തഃഛിദ്രങ്ങളോ നിഗ്രഹം ഉണ്ടായിട്ടില്ല! അതുകൊണ്ടു അന്യരാജാക്കന്മാർകൂടിയും അദ്ദേഹത്തോടു എത്രയും ഭക്ത്യാദരവോടും ആശങ്കയോടുംകൂടി പെരുമാറിയിരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം അവരെ ഏതു പ്രകാരം അടക്കി ഭരിച്ചിരുന്നുവെന്നുമുള്ള സംഗതി നമുക്ക സുവേദ്യമാകുന്നുണ്ടു്. ആ മഹാരാജാവു് തന്റെ ആയുഷ്കാലം മുഴുവനും ആയോധനത്തിനുവേണ്ടി വ്യയം ചെയ്തുകൊണ്ടുതന്നെ അദ്ദേഹം അനവധി ഗണ്യങ്ങളായ സമരങ്ങൾ ചെയ്തിരിക്കണമെന്നും ആ സംഗ്രാമങ്ങളൊന്നിലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീരയോദ്ധാക്കളായ പൃതനാധിപന്മാർ പിന്തിരിഞ്ഞു കാന്ദിശീകന്മാരായി നിഷ്ക്രമിച്ചിട്ടില്ലെന്നും അദ്ദേഹം എന്തെങ്കിലും ആജ്ഞാപിക്കുമ്പോൾതന്നെ അവർ ആയതിലേക്ക ആത്മോത്സുകരായി ചാടിപ്പുറപ്പെടത്തക്ക ശൌരിയോടും ശേമുഷിയോടും കൂടിയവരായിരുന്നുവെന്നും തെളിയുന്നുണ്ടു്. ഇതിനു കാരണം അവർക്കു തങ്ങളുടെ മഹാരാജാവായ ചെങ്കുട്ടുവനോടുണ്ടായിരുന്ന അമിതമായ സ്നേഹാദരങ്ങൾ തന്നെയാണു്.

ചെങ്കുട്ടവചക്രവർത്തി സമകാലീനന്മാരായ ചോളപാണ്ഡ്യന്മാരെക്കൂടിയും അടക്കിഭരിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ള വസ്തുത മത്സ്യം, പുലി, വില്ല് എന്നീ മൂന്നടയാളങ്ങളും ഒന്നിച്ചു വരച്ചിട്ടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൊടിക്കൂറകളിൽ നിന്നുതന്നെ നമുക്കു സ്പഷ്ടമായി അറിയാൻ കഴിയും. ചോളന്റെ കൊടിയടയാളം പുലിയും പാണ്ഡ്യന്റേതു് മത്സ്യവും ചേരന്റേതു് വില്ലുമായിരുന്നു. നമ്മുടെ ചെങ്കുട്ടവചക്രവർത്തി തന്റെ രാജ്യത്തിന്നും പ്രജകളുടെ ക്ഷേമാഭിവൃദ്ധിക്കും വിഘ്നാധികളായിത്തീരുമെന്നു കരുതിയിരുന്ന സമീപരാജ്യങ്ങളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ സമ്മതിക്കാതെയിരിക്കുന്നതും അവരെ കീഴടക്കുന്നതും ഒരു വീരവ്രതമായിക്കരുതിയിരുന്നു. ഈ ചക്രവർത്തി ജലമാർഗ്ഗമായും സ്ഥലമാർഗ്ഗമായും വരുന്ന ശത്രുക്കളുടെ ആക്രമണത്തെ നിശ്ശേഷം തടുക്കുന്നതിനാവശ്യമായ കപ്പൽപടയും വമ്പിച്ച നിലപ്പടയും ഏർപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. പ്രാചീനസമ്പ്രദായമനുസരിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഭയിൽ മന്ത്രിമാർ, പുരോഹിതന്മാർ, സേനാനികൾ, ജ്യോതിഷികർ, വൈദ്യന്മാർ, ദൂതന്മാർ, ചാരന്മാർ എന്നീ പലതരഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമുണ്ടായിരുന്നു. ഭരണസഭ, മതാചാരസഭ, കച്ചവടസഭ, കൈത്തൊഴിൽസഭ, ജ്യോതിഷസഭ, വൈദ്യസഭ, ജനപ്രതിനിധിസഭ ഇത്യാദി മഹാസഭകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജധാനിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണാധികാരത്തിൻ കീഴിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കൃത്യനിഷ്ഠയുള്ളവരും കൈക്കാണം മുതലായ ഔദ്യോഗികദോഷങ്ങളില്ലാത്തവരുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മന്ത്രിമാരിൽ പ്രധാനികൾ വില്ലവൻകോതയും അഴുമ്പിൽവേളും ആയിരുന്നു. അവർ രാജകല്പനയനുസരിച്ചു്

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹിതാനുവൎത്തികളായി സകലകാൎയ്യവും നിൎവ്വഹിക്കുന്നതിൽ സദാ ബദ്ധശ്രദ്ധന്മാരും ത്രാണിയുള്ളവരുമായിരുന്നു.

നമ്മുടെ ചെങ്കുട്ടുവചക്രവൎത്തി പ്രാചീനങ്ങളായ സദാചാരവിഷയങ്ങളിൽ സദാജാഗരൂകനായുമിരുന്നുവെന്നുള്ളതു് അദ്ദേഹം ആയോധനത്തിനു പുറപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പിൽ അതിലേക്കു യോജിച്ച സമുഹൂൎത്തവും ശകുനവും കണ്ടു് നിൎണ്ണയിച്ചതിൽനിന്നും നാം മനസ്സിലാക്കുന്നുണ്ടു്. യുദ്ധത്തിനു പുറപ്പെടുന്നദിവസം ഒരു ശുഭദിവസമല്ലാതെവന്നാൽ അതിനു മുൻകൂട്ടിത്തന്നെ ഒരു നല്ല ശുഭമുഹൂൎത്തത്തിൽ തന്റെ ശ്വേതാതപത്രം, രാജകീയഖഡ്ഗം, അരമനഭേരി ഇത്യാദി രാജകീയചിഹ്നങ്ങളെ യഥാവിധി നഗരത്തിൽനിന്നും മാറ്റി ബഹിൎഭാഗത്തുകൊണ്ടുചെന്നു വെയ്ക്കുന്നതു അക്കാലത്തെ രാജാക്കന്മാർ ആചരിച്ചുവന്ന ഒരു ആചാരമാണെന്നു ചെങ്കുട്ടുവന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽനിന്നു നമുക്കു വെളിവാകുന്നുണ്ടു്. ഇതു് ഇന്നു നമ്മുടെയിടയിൽ നടന്നുപോരുന്ന ഒരു ആചാരംതന്നെയാണു്. ഇതിനു പര പ്രസ്ഥാനം എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നുണ്ടു്.

അരമനയിലെ ജ്യോതിഷികൻ മഹാരാജാവിന്റെ ജയാപജയങ്ങൾക്കു യോജിച്ച സുമുഹൂൎത്തത്തെ കണ്ടറിഞ്ഞു പറയുന്നതിൽ ജ്യോതിഷവിശാരദൻ ആയതുകൊണ്ടു ആയാൾക്കു ചെങ്കുട്ടുവന്റെ സദസ്സിൽ ഒരു വലിയ പദവിയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നുള്ളതും മഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തിനോടു് അമിതമായസ്നേഹാദരം കാണിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതും ഇവിടെ വക്തവ്യമാണു്.

ചക്രവൎത്തിയുടെ രാജ്യഭരണത്തിൻകീഴ് അപസൎപ്പന്മാർ ധാരാളം ഉണ്ടായിരുന്നു. അവർ ശത്രുരാജ്യങ്ങളിലും മററു അയൽ നാടുകളിലും, സ്വരാജ്യത്തിനുള്ളിലും നടക്കുന്ന രാജ്യഭരണസംബന്ധമായ സകല രഹസ്യങ്ങളെയും മററുവിധം ജ്ഞേയങ്ങളായ പല സംഗതികളെയും രഹസ്യമായറിഞ്ഞു് തങ്ങളുടെ മഹാരാജാവിനെ അപ്പൊഴപ്പോൾ അറിയിച്ചുവരിക പതിവായിരുന്നു. അപ്രകാരമുള്ള ചാരന്മാർ (രഹസ്യപ്പോലീസുകാർ) അക്കാലത്തിലുള്ള എല്ലാരാജാക്കന്മാരുടെ സന്നികൎഷത്തിലുമുണ്ടായിരുന്നു. അന്ന ചാരന്മാർ ഓരോ രാജാക്കന്മാരുടെയും ആസ്ഥാനനഗരിയിലാണു പാൎത്തുവന്നിരുന്നതു് എങ്കിലും ആവശ്യമുള്ളപ്പോഴെല്ലാം പലസ്ഥലങ്ങളിലും ദേശസഞ്ചാരം ചെയ്തുവന്നിരുന്നു. ചെങ്കുട്ടുവൻ ഉത്തരദേശാക്രമണത്തിനു ആരംഭിക്കാൻപോകുന്നതായി അന്യ രാജാക്കന്മാൎക്കു തിരുവെഴുത്തയക്കാൻ കല്പിച്ചപ്പോൾ വില്ലവൻകോത എന്ന മന്ത്രിമുഖ്യൻ വഞ്ചിനഗരത്തിൽതന്നെ പല ദിക്കുദേശങ്ങളിൽനിന്നും അതിചതുരന്മാരായ അപസൎപ്പന്മാർ താമസിക്കുന്നുണ്ടെന്നും നമ്മുടെ നഗരത്തിൽ പറയടിച്ചറിയിച്ചാൽ ആ ചാരന്മാർ ചക്രവൎത്തിയുടെ യാത്രാവൎത്തമാനത്തെ തങ്ങളുടെ രാജാക്കന്മാൎക്കു അറിവുകൊടുക്കുമെന്നും അറിയിച്ചതായി നാമും മുമ്പു ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ? അപ്രകാരംതന്നെ വഞ്ചിനാട്ടിൽ ചക്രവൎത്തിയുടെ ഉത്തരദേശാക്രമണത്തിനെപ്പററി പറയടിച്ചറിയിച്ചപ്പോൾ ഓരോ ചാരന്മാരും അവരവരുടെ രാജാക്കന്മാൎക്കു് ഉടനടി വേണ്ട അറിവുകൊടുത്തു. അതുകൊണ്ടാണു് അനവധി രാജാക്കന്മാർ ആ മഹാരാജാവിന്റെ യാത്രാരംഭസമയത്തിങ്കൽ അദ്ദേഹത്തെ വന്നുകാണാനിടയായതു്. പാണ്ഡ്യരാജാവു് ചോളദേശത്തോളം കപ്പം

കൊടുത്തയച്ചു. ആന്ധ്രരാജാവായ ശതകൎണ്ണി, സഞ്ജയനെന്നദൂതനെ പറഞ്ഞയച്ചിട്ട്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കല്പന കാത്തുനിന്നു. മററു രാജാക്കന്മാരെല്ലാം അതുപോലെ വേണ്ട ഉപഹാരദ്രവ്യങ്ങളോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെവന്നു വണങ്ങിനിന്നു. ഇതുകൊണ്ട് അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന ചാരന്മാർ അവരവരുടെ കടമയെ ശരിയായി നിൎവ്വഹിച്ചുവന്നിരുന്നുവെന്നുള്ളതു് സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ട്.

സ്വസൈന്യങ്ങളും തന്നോടു കാണിച്ചിരുന്ന ഭക്ത്യാദരംപോലെ ചേരചക്രവൎത്തിയും അവരോട് വാത്സല്യം കാണിച്ച് അവരുടെ സുഖദുഃഖാദികളിൽ പങ്കുകൊണ്ടിരുന്നുവെന്നുള്ളതു് അദ്ദേഹം ഉത്തരദേശയുദ്ധത്തിൽ വിജയം നേടിയ ഉടൻ തന്റെ യുദ്ധവീരന്മാൎക്കു വേണ്ടതായ സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുത്തതിൽ നിന്നും, മരിച്ചുപോയവരായ തന്റെ സേനാവീരന്മാൎക്കു വേണ്ടി ചെയ്ത അപരക്രിയാദി കൎമ്മങ്ങളിൽ നിന്നും അനായാസേന പ്രത്യക്ഷമാകുന്നുണ്ട്.

ചേരചക്രവൎത്തി ആസ്ഥാനമണ്ഡപത്തിൽ ഉപവിഷ്ടനായിരുന്ന സന്ദൎഭത്തിൽ കൂടിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പട്ടമഹിഷിയായ ഇളങ്കോവേണ്മാളും അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ച് ആസനസ്ഥയായിരിക്കുന്നതു ഒരസാധാരണമായ പതിവല്ല. മഹാരാജാവാകട്ടെ ആവശ്യമുള്ളപ്പോഴെല്ലാം ആ മഹാരാജ്ഞിയുടെ ആലോചന കേൾക്കുന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിന് വീരപത്നിയുടെ വൃത്താന്തം ചാത്തൻ മഹാരാജാവിനോടു തിരുമനസ്സറിയിച്ച അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹം സഭാപതിയോട് ആ വീരപത്നിയുടെ മഹിമയെപ്പററി

ചോദിച്ചതും, അതിനവർ ആ ദേവിയുടെ ഒരു പുണ്യപ്രതിഷ്ഠ സ്വതലസ്ഥാന നഗരത്തിൽ ചെയ്യേണമെന്നു പറഞ്ഞതും, അതിന് മഹാരാജാവ് അനുവദിച്ചതും, ശരിയായ ദൃഷ്ടാന്തമാണ്. ചെങ്കുട്ടുവന്റെ കാലത്തിൽ കൊണ്ടാടപ്പെട്ടുന്ന ഉത്സവങ്ങളിൽ ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായതു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മർക്ഷ ദിവസം സംബന്ധിച്ച മഹാമഹമാണ്. അന്നേ ദിവസം ഒരു വലിയ വിശേഷ ദിവസമായ് ആ നഗരംമുഴുവനുംഉത്സവംകൊണ്ടാടപ്പെടുന്നപതിവുണ്ടായിരുന്നു. അന്നു ആ നാട്ടിലെ പ്രജാവലികൾ ആബാലവൃദ്ധം അത്യധിക കുതൂഹലത്തോടുകൂടി പല വിനോദങ്ങളിലുമേർപ്പെട്ടു കാലയാപനം ചെയ്തുവന്നിരുന്നവെന്നുള്ളതു് ചക്രവർത്തിയുടെ ചരിത്രം വായിക്കുന്ന ഏവനും മനസ്സിലാകുന്നതാണ്. ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ വിശേഷ പൂർവ്വമായ പൂജാനിവേദ്യാദികളും വിരുന്നൂട്ടുകളും തടവു പുള്ളികളെ വെറുതേവിടുന്ന ഏർപ്പാടും, നഗരത്തെ അതിരമണീയമായി അലങ്കരിക്കുന്ന പതിവും പല സ്ഥലങ്ങളിലും പലേവിധമായ കൂടിക്കാഴ്ചകളും നടക്കുന്ന ഏർപ്പാടുകളും അന്നു നടപ്പിലിരുന്നു. മഹാരാജാവ് യുദ്ധത്തിനു പോകുന്നതിനു മുമ്പിൽ തന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കു ഒരു വൻപിച്ച സദ്യ നടത്തുന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നു. ശ്രേഷ്ഠന്മാരായ വിദ്വാന്മാർ വന്നു ഏതെങ്കിലും ഉപദേശങ്ങൾ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചാൽ അവർക്കു മഹാരാജാവ് അളവററ പൊൻനാണയങ്ങൾ ദാനം ചെയ്യുന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നു. ചേരനാട്ടിങ്കൽ അനവധി ക്ഷേത്രങ്ങളും അവയിൽ ദിവസംപ്രതി ആറു് നേരത്തിൽ കുറയാതെ പൂജാദികളും നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇന്ദ്രൻ, ബലദേവൻ, സുബ്രഹ്മണ്യൻ വിഷ്ണു, ശാസ്താവ് മുതലായ ദേവന്മാരെയാണ്

അന്ന ഹിന്ദുക്കൾ ആരാധിച്ചു വന്നിരുന്നതു്. ചേരമാൻ പെരുമാൾ ശൈവമതത്തെ അവലംബിച്ചിരുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തിൽ ജൈനമതവും ബുദ്ധമതവും വൈഷ്ണവമതവും ഒന്നുപോലെ പ്രചരിച്ചിരുന്നു. ഓരോരോ പ്രജകളും അവരവരുടെ ഇഷ്ടംപോലെയുള്ള ദൈവങ്ങളെ ആരാധിച്ചുപോരുന്നതിലും വിരോധമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ചക്രവർത്തി അതിനു വേണ്ട സൌകൎയ്യം കൊടുത്തിരുന്നു. അദ്ദേഹം എല്ലാമതങ്ങളേയും ഒന്നുപോലെ പരിപാലിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണകാലത്തിൽ വഞ്ചിനാട്ടിൽ എല്ലാ മതസ്ഥന്മാരും ഐകമത്യത്തോടുകൂടി വാണുവന്നിരുന്നതുതന്നെ ഉത്തമ ദൃഷ്ടാന്തമാണു്. അദ്ദേഹം ബ്രാഹ്മണരേയും ധാർമ്മികന്മാരേയും സന്യാസികളേയും അത്യാദരവോടെ സംരക്ഷിച്ചുപോന്ന ഒരു മഹാനാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്നേഹഭാജനങ്ങൾക്കു പാത്രീഭൂതന്മാരായി രണ്ടു മഹാകവികളുണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽ ഒരാൾ "പരണർ" എന്ന മഹാകവിയും മറ്റെയാൾ "ചാത്തൻ" എന്ന കവിവര്യനുമായിരുന്നു. ചാത്തൻ മണിമേഖലയെന്ന മഹാകാവ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കി. പരണർ പതിററുപ്പത്തു എന്ന ചെന്തമിഴ് ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചെങ്കുട്ടുവന്റെ ശൌൎയ്യാദികളെപ്പററി പലതും പുകഴ്ത്തിപ്പാടി. അതുകൊണ്ടു ചക്രവർത്തി അത്യധികം സന്തോഷ നിമഗ്നനായി ആ ബ്രാഹ്മണോത്തമനു അനവധി ധനം പാരിതോഷികമായി കൊടുത്തതു കൂടാതെ തന്റെ പുത്രനായ കുട്ടുവൻചേരനേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സവിധത്തിൽ അയച്ചു് വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കയും ചെയ്തു.

കന്നുകളെ ഇടയകൾ കാക്കുന്നതുപോലെ സ്വപ്രജകളെ ഈ ചേരചക്രവർത്തി സംരക്ഷിച്ചുപോന്നു. അദ്ദേഹം രാജ്യഭരണം നടത്തിയ 35 വർഷങ്ങളിലും പ്രജകൾ ദുഃഖമെന്നുള്ളതറിയാതെ സന്തോഷസാഗരത്തിൽ നിമജ്ജനം ചെയ്തു വാണുവന്നു. അദ്ദേഹം ഭക്തിമാനും സച്ചരിത്രനും ആയിരുന്നുവെന്നുള്ളത് വീരപത്നിക്ക് ക്ഷേത്രം പണി ചെയ്തു പ്രതിഷ്ഠോത്സവം നടത്തിയതിൽനിന്നും നാം അറിയുന്നുണ്ട്.

ഇതുകൂടാതെ വീര്യം, സ്നേഹം, ദയ, ഭക്തി, പാണ്ഡിത്യം, സദാചാരബോധം, ക്ഷമ ഇതെല്ലാം ആ മഹാരാജാവിങ്കൽ തെളിഞ്ഞുകണ്ടിരുന്ന ഉത്തമലക്ഷണങ്ങളായിരുന്നു. അദ്ദേഹം കൈത്തൊഴിലിനേയും വാണിജ്യത്തെയും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തി. പട്ടുനൂല്, വെള്ളിനൂല് ഇവകൊണ്ടുള്ള മോടിയവസനങ്ങൾ ചേരദേശങ്ങളിൽ പലസ്ഥലങ്ങളിലും നെയ്തുവന്നിരുന്നു. കന്നാന്മാർ, മൂശാരിമാർ, ശില്പികൾ, ചിത്രകാരന്മാർ, പൊൻപണിക്കന്മാർ മുതലായവർ തലസ്ഥാനനഗരങ്ങളിൽ വസിച്ചു വിശേഷമാതിരിയിലുള്ള പല വിചിത്രങ്ങളായ കൈത്തൊഴിലും നടത്തിവന്നു. ദ്രാവിഡന്മാരും യവനന്മാരും തമ്മിൽ കപ്പൽവാണിഭം ചെയ്തുവന്നതായും ദ്രാവിഡദേശത്തിലെ കാവിരിപ്പൂപട്ടണം, ചേരനാട്ടിലെ വഞ്ചിമഹാനഗരം മുതലായ തുറമുഖങ്ങളിലും, യവനന്മാരുടെ വെണ്മാടങ്ങൾ പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതായും കാണപ്പെട്ടു. ഇതുകൂടാതെ ആ തുറമുഖങ്ങളിൽ ദീപസ്തംഭങ്ങൾ അവിടവിടെ സ്ഥാപിതമായിരുന്നു. മുപ്പത്തിരണ്ടുവിധം വാസനാദ്രവ്യങ്ങൾ അന്നു ചേരനാട്ടിലെ ആപണവീഥികളിൽ ക്രയവിക്രയം ചെയ്തു

വന്നിരുന്നതുകൂടാതെ രത്നങ്ങളും, ചന്ദനം, മുത്തു്, സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങളും, സ്വൎണ്ണം പട്ടുവസനങ്ങളും മുതലായവ അവിടെ അന്നത്തെ മുഖ്യവാണിജ്യസാധനങ്ങളായുമിരുന്നിരുന്നു. കാവേരി വേഗവതി, താമ്രവൎണ്ണി, പെരിയാറു്, അമരാവതി ഈ നദികളുടെ ഫലപുഷ്ടിയാൽ അന്നു ദക്ഷിണഖണ്ഡം വളരെ ഫലപുഷ്ടിപ്രദങ്ങളായി പ്രശോഭിച്ചുമിരുന്നു.

ചേരരാജശക്തി ഇക്കാലത്തു ഹിമാലയംമുതൽ കന്യാകുമാരിവരെ വ്യാപിച്ചിരുന്നതായി പ്രാചീനചരിത്രം ഘോഷിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇപ്പോഴത്തെ കന്യാകുമാരിക്കു തെക്കു 49 മൈൽ ദൂരം ഒരു വമ്പിച്ച രാജ്യം ഉണ്ടായിരുന്നതായും അതു് പെരുമാക്കന്മാരുടെ വാഴ്ചക്കാലത്തിനു മുമ്പുതന്നെ കടലിൽ താണുപോയതായും ആ രാജ്യത്തിൽ കുമരിയാറു്, പഹ്റുളിയാറു് എന്നു രണ്ടു വമ്പിച്ച നദികളും കുമരിക്കോടു് എന്ന ഒരു മലയും ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും മുമ്പൊരവസരത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ? ആ നാട്ടിൽ തെങ്കനാട്ടു്, മധുരനാട്ടു്, മുൻപാലനാട്ടു്, പിൻപാലനാട്ടു്, കുണകരനാട്ടു്, കുന്നനാട്ടു്, കുറുമ്പുനാട്ടു് എന്നു ഏഴു വമ്പിച്ച നാടുകളും അവയ്ക്കു കീഴിലായി ഏഴേഴു ചെറിയ വിഭാഗങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. സിംഹളം അന്നും ഒരു പ്രത്യേക ദ്വീപായിരിക്കുകയും അതിനെ ഗജബാഹു എന്ന രാജപുത്രൻ ഭരിച്ചുവരികയും ചെയ്തിരുന്നു.

തുലാഭാരം:—ഇന്നു തിരുവിതാംകൂർ രാജവംശത്തിൽ നടത്തിപ്പോരുന്ന തുലാഭാരമെന്നുള്ള വിശിഷ്ടകൎമ്മം ചെങ്കുട്ടുവൻറകാലത്തും നടന്നുവന്നിരുന്നതായി കാണുന്നുണ്ടു്. കോവലനും മാധവിക്കും മണിമേഖല എന്ന ഒരു പുത്രിയുണ്ടാ

യ കാലത്തു ആ കുട്ടിക്കുവേണ്ടി അവർ തുലാഭാരം നടത്തിയതായി ചിലപ്പതികാരത്തിൽ കാണുന്നു. ഇതല്ലാതെ ചക്രവർത്തിതന്നെയും സ്വയമേ ആ വിശിഷ്ടകർമ്മം നടത്തിട്ടുണ്ടു്.

സ്ത്രീകൾ പാതിവ്രത്യത്തെ ജീവനിലും വലുതായി കരുതിയിരുന്നു. ഭർത്താവു മരിച്ചാൽ കുലസ്ത്രീകൾ സ്വജീവനെ ഉപേക്ഷിക്കുകയും ഭാസികൾ സന്യാസം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പതിവു അന്നു നടപ്പുണ്ടായിരുന്നു. പാണ്ഡ്യൻ നെടുംചെഴിയൻ മരിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നി കോപ്പെരുംദേവി സ്വയമേവ പ്രാണത്യാഗംചെയ്തു ഭർത്താവിനെ അനുഗമിച്ചു. കോവലൻ കൊല്ലപ്പെട്ട വർത്തമാനം ശ്രവിച്ചു ഉടനെ കണ്ണകി സ്വജീവനെ അചിരേണ പോക്കി പ്രശസ്തിനേടി. ദാസിയായ മാധവിയും അവളുടെ പുത്രിയായ മണിമേഖലയും സന്യസിച്ചു. ഇതെല്ലാം മേൽപറഞ്ഞവയ്ക്കു ദൃഷ്ടാന്തമാണു്.

സ്വപ്നം, ശകുനം, ജ്യോതിഷം ഇതുകളിലെല്ലാം അന്നത്തെ ദ്രാവിഡന്മാർക്കു വളരെ വിശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു.

നാട്യകലയും കൂത്തും കേരളത്തിൽ ഭംഗിയായി നടിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കൊട്ടിക്കൂത്തു്, പാണ്ഡരംഗക്കൂത്തു്, കുരവക്കൂത്തു്, അല്ലിക്കൂത്തു്, വല്ലാടനൃത്തം, ഇടിക്കൂത്തു, കുടക്കൂത്തു്, പേടിക്കൂത്തു്, മരക്കാൽനൃത്തം, പാവക്കൂത്തു് ഇതെല്ലാം അക്കാലത്തെ നൃത്തവിധാനങ്ങളായിരുന്നു. കലാവിദ്യ അന്നത്തെ ജനങ്ങളുടെ മുഖ്യവിനോദപ്രവൃത്തിയുമായിരുന്നു. ജനങ്ങളുടെ ജാതിനാമങ്ങൾ അവരുടെ തൊഴി

ലിനെ ആശ്രയിച്ചാണിരുന്നതു്. ഇരുമ്പിനെഅടിച്ചു് വേല ചെയ്യുന്നവർ കൊല്ലനെന്നും, പൊൻപണിചെയ്യുവനെ തട്ടാൻഎന്നും, കൂലങ്ങൾ (ധാന്യങ്ങളെ) വിറ്റുന്നവനെ കൂലവാണിഭനെന്നും വെററിലമുതലായവ കച്ചവടം ചെയ്യുന്നവനെഇലവാണിഭനെന്നും, സംഗീതവിദ്യകളിൽ മിടുക്കന്മാരെ ബാണനെന്നും, നല്ലരീതിയിൽ ജീവിതംനടത്തുന്നവരെ ധാർമ്മികർ (അറവോർ) എന്നും, അധർമ്മരീതിയിൽ ജീവിതം നയിക്കുന്നവരെ മറവരെന്നും (മറുത്തുനടക്കുന്നവർ എന്നർത്ഥം) വിളിച്ചുവന്നിരുന്നു. അന്നത്തെ ദായക്രമം മക്കൾ വഴി തന്നെയായിരുന്നു.

, അക്കാലത്തു് ബ്രാഹ്മണർ വേദം ഓതുകയും യാഗാദി കർമ്മങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നതായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ടു്. ഓരോരുത്തരുടെ പേരു് അധികവും നക്ഷത്രങ്ങളുടേതായിട്ടാണു് കാണപ്പെട്ടുവന്നതു്. പുരുഷനക്ഷത്രങ്ങളുടെ പേരു് പുരുഷന്മാർക്കും സ്ത്രീനക്ഷത്രങ്ങളുടെ പേരു് സ്ത്രീകൾക്കും ഇട്ടുവന്നു. ഇതുകൊണ്ടു് അന്നത്തെ ദ്രാവിഡന്മാർക്കു് പ്രകൃത്യാരാധനയിൽ അഭിരുചിയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും തെളിയുന്നുണ്ടു്.

ഇപ്രകാരം അതിപ്രശസ്തമാംവണ്ണം അന്നത്തെ ദ്രാവിഡരാജ്യത്തെ ആണ്ടുവന്നിരുന്ന ചേരചക്രവർത്തി ചെങ്കുട്ടുവപ്പെരുമാൾ തന്റെ അൻപത്താറാമത്തെ തിരുവയസ്സിൽ സ്വർഗ്ഗാരോഹണം ചെയ്തു.

ശ്രീരാമവിലാസം പ്രെസ്സ്,
തിരുവനന്തപുരം.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി